

JAARVERSLAG 2017

INHOUDSTAFEL

Boodschap van de voorzitters	2
Kerncijfers van Belfius Insurance	4
Beheersverslag	7
Geconsolideerde jaarrekening	47
Aanvullende inlichtingen	146

Dirk Vanderschrick
Voorzitter van
het directiecomité

Jos Clijsters
Voorzitter van
de raad van bestuur

BOODSCHAP VAN DE VOORZITTERS

Mevrouw
Mijnheer

Wij hebben het genoegen u de jaarresultaten van Belfius Insurance over 2017 voor te stellen.

Het boekjaar 2017 werd andermaal gekenmerkt door uitstekende commerciële en financiële prestaties. Het nettoresultaat^(*) bedraagt 171 miljoen EUR. Als we geen rekening houden met de eenmalige impact van de herwaardering van de uitgestelde belastingen van de vennootschappen (Deferred Taxes) in het licht van de nieuwe wetgeving op de vennootschapsbelasting, zou het nettoresultaat^(*) zijn uitgekomen op 213 miljoen EUR, een stijging met 25 % ten opzichte van vorig jaar. Bovendien handhaven wij een zeer hoog solvabiliteitsniveau.

Dit uitstekende resultaat is te danken aan onze langetermijnstrategie: de versterking van het bankverzekeringsmodel en het feit dat wij onze kosten onder controle houden, met bijzondere aandacht voor de rentabiliteit van al onze kanalen, de ontwikkeling van de portefeuille Niet-Leven en de tevredenheid van onze klanten.

(*) Bijdrage van Belfius Insurance in het groepsresultaat van Belfius Bank

Bij Niet-Leven bedraagt het premie-incasso 674 miljoen EUR, een toename met 6 % ten opzichte van 2016. Die stijging ligt een stuk hoger dan de markt en is des te opmerkelijker gezien de toenemende concurrentie in dit segment. Het aandeel van Niet-Leven in ons resultaat steeg van 7 % tot 17 %, geheel in lijn met onze strategie. Bovendien blijft die groei rendabel.

Voor de levensverzekeringen nemen de reserves van tak 23 ten opzichte van vorig jaar fors toe met 18 % tot 2,5 miljard EUR. Die stijging compenseert ten dele de daling van de reserves bij tak 21, die gelet op de huidige lage rentestand steeds minder klanten aantrekt. De totale reserves voor Leven vallen lichtjes terug tot 15,4 miljard EUR.

De verder doorgedreven strategische en structurele onderlinge afstemming die dit jaar werd ondernomen tussen Belfius Bank en Belfius Insurance, werpt nu al vruchten af. Met een premie-incasso dat toeneemt met 13 % tot 189 miljoen EUR, uitstekende ratio's inzake cross-selling, zowel bij de woning- als de familiale verzekeringen (85 %) als bij de schuldsaldoverzekeringen (144 %), moet het bewijs van de kracht van het geïntegreerd bankverzekeringsmodel niet meer geleverd worden.

De bankkanalen presteerden uitzonderlijk goed, maar we kunnen stellen dat al onze kanalen mooie resultaten hebben neergezet. DVV verzekeringen, dat een vaste waarde blijft in de verzekeringswereld, ziet zijn incasso toenemen met 3,4 %, met het behoud van een gezonde en rendabele portefeuille. Corona Direct Verzekeringen, onze directe verzekeraar, laat nog steeds een mooie groei optekenen, met een toename van het incasso met 6,7 %. Ten slotte hebben wij vorig jaar de strategie voor Public & Corporate herzien om ons te positioneren als bevoorrechte partner van de klanten uit de publieke en social-profitsector. Dat bleek een verstandige beslissing, aangezien wij voor 8,3 miljoen EUR aan nieuwe zaken hebben gerealiseerd, een stijging met 120 % ten opzichte van 2016, waarbij meteen ook de rentabiliteit van de portefeuille werd verbeterd.

Om de uitdagingen van de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien, hebben we in de loop van dit jaar een aantal projecten in de steigers gezet. De meer doorgedreven samenwerking met onze moederonderneming Belfius Bank moet leiden tot een nog performanter digitaal aanbod van verzekeringsproducten en tot een geïntegreerde en op maat gesneden klantervaring. Tevens verbeteren wij voortdurend onze processen om de efficiëntie en de impact ervan op de tevredenheid van onze klanten te verhogen.

Op basis van die resultaten kunnen wij de toekomst met vertrouwen tegemoetzien. Toch zal het ons niet ontbreken aan uitdagingen. Met een directiecomité dat versterkt werd met nieuwe leden, en de invoering van een nieuwe governance, zijn wij er echter van overtuigd dat wij die uitdagingen aankunnen.

Ten slotte willen wij onze medewerkers bedanken voor hun niet aflatende jarenlange inzet en voor de geleverde inspanningen. Uiteraard zijn wij ook dank verschuldigd aan onze klanten voor het vertrouwen dat zij ons schenken.

Met vriendelijke groeten

Dirk Vanderschrick
Voorzitter van het directiecomité

Jos Clijsters
Voorzitter van de raad van bestuur

KERNCIJFERS VAN BELFIUS INSURANCE

Geconsolideerde balans – Kerncijfers				
(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17	Vershil	Evolutie in %
TOTALE ACTIVA	22 986 414	22 455 008	(531 405)	-2,31 %
waarvan				
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	13 564 737	13 309 244	(255 493)	-1,88 %
Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	2 189 714	2 597 572	407 858	+18,63 %
Hypothecaire en andere leningen	5 382 201	4 978 454	(403 748)	-7,50 %
Vastgoedbeleggingen	407 128	423 837	16 709	+4,10 %
Verzekeringstechnische activa	437 581	450 826	13 244	+3,03 %
TOTALE VERPLICHTINGEN	20 839 693	20 282 502	(557 191)	-2,67 %
waarvan				
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	15 996 676	15 159 874	(836 803)	-5,23 %
Financiële verplichtingen geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	2 189 714	2 597 572	407 858	+18,63 %
Verzekeringstechnische verplichtingen	326 867	345 583	18 716	+5,73 %
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	2 146 721	2 172 506	25 785	+1,20 %
waarvan				
Kern eigen vermogen	1 327 873	1 391 433	63 560	+4,79 %
Niet in winst en verlies opgenomen resultaten	818 848	781 073	(37 774)	-4,61 %
Minderheidsbelangen	0	0	0	0

Geconsolideerde resultatenrekening - Kerncijfers

(in duizend EUR)

	31/12/16	31/12/17	Vershil	Evolutie in %
NETTORESULTAAT VOOR BELASTINGEN	227 814	269 658	41 844	+18,37 %
Technisch resultaat	(275 784)	(228 356)	47 427	+17,20 %
Financieel resultaat	703 166	705 065	1 899	+0,27 %
Overige netto-inkomsten	10 121	18 903	8 782	+86,77 %
Algemene beheers- en administratiekosten	(211 881)	(238 218)	(26 338)	+12,43 %
Waardeverminderingen	2 192	12 265	10 073	+459,55 %
BELASTINGEN	(58 117)	(86 080)	(27 963)	+48,11 %
NETTORESULTAAT	169 697	183 578	13 881	+8,18 %
waarvan toewijsbaar aan de aandeelhouders	169 697	183 578	13 881	+8,18 %

(in duizend EUR)

	31/12/16	31/12/17
PREMIE-INCASSO		
Bruto ontvangen premies Leven (inclusief tak 23)	887 745	1 049 782
Bruto ontvangen premies Niet-Leven	638 063	674 112

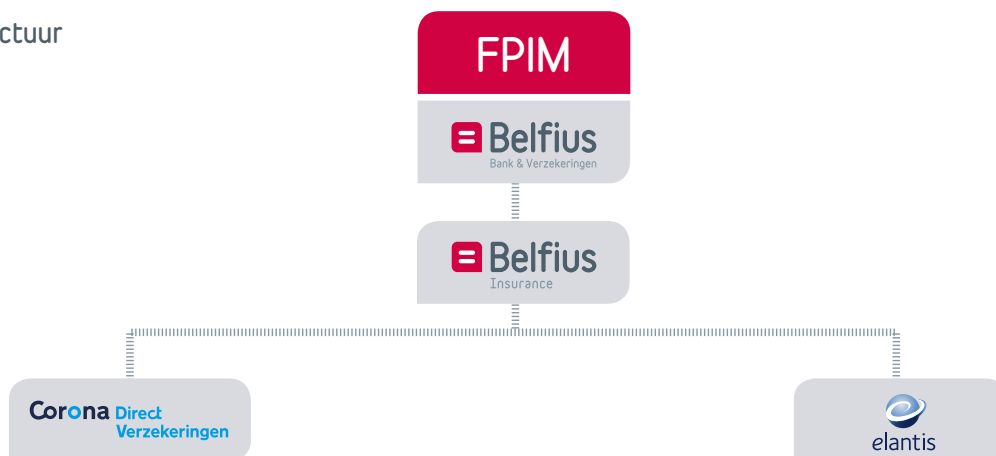

BEHEERSVERSLAG

Profiel van de groep	8
Activiteitenverslag	10
Human Resources Management	14
Analyse van de balans en resultatenrekening	16
Verklaring van niet-financiële informatie	20
Management van de onderneming	21
Risicobeheer	29
Beheer van het kapitaal bij de verzekeraar	43

PROFIEL VAN DE GROEP

Onze structuur

Belfius Insurance behoort tot de niet-beursgenoteerde groep Belfius Bank & Verzekeringen, sinds einde 2011 eigendom van de Belgische Staat via de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij, aan wie het beheer van de groep is toevertrouwd.

Als zesde¹ grootste verzekeraar op de Belgische markt biedt Belfius Insurance particulieren, zelfstandigen, ondernemingen, social-profit-bedrijven en overheidsinstellingen een compleet gamma verzekeringsproducten aan, zowel voor Leven als Niet-Leven.

De strategie die we in 2012 invoerden, moet ons in staat stellen de efficiëntste verzekeraar op de Belgische markt te worden op het vlak van bedrijfsresultaat, algemene kosten en klanttevredenheid. We rekenen daarvoor op onze toegewijde medewerkers en onze multi-merk- en multikanaaldistributie.

Dankzij die multimerk- en multikanaalbenadering, die uniek is op de Belgische markt, kunnen we al onze klanten zeer gedifferentieerde producten en diensten voorstellen en hen de oplossingen aanbieden die het best inspelen op hun behoeften.

Onze merken

BELFIUS BANK & VERZEKERINGEN

Via de Belfius Bank-kantoren verdelen we een ruim gamma gestandaardiseerde producten in zowel Leven als Niet-Leven. Via dit kanaal richten we ons tot de retail- en commercial banking-klienten, particulieren, kleine ondernemingen en zelfstandigen, die voor al hun financiële behoeften graag op dezelfde plaats aankloppen: hun Belfius Bank-kantoor.

Klanten uit de Publieke Sector, Social Profit en Ondernemingssector kunnen bij ons terecht voor een compleet gamma verzekeringsproducten op maat via het bancaire kanaal, het directe kanaal en een netwerk van gespecialiseerde makelaars.

1 2016 data - Assuralia; 2017 data nog niet beschikbaar.

DVV VERZEKERINGEN

DVV verzekeringen, onze gezinsverzekeraar, verdeelt zijn producten via een exclusief consulentennetwerk dat zich uitstrekt over het hele land. Via de 321 DVV-kantoren krijgen particulieren, zelfstandigen en kleine ondernemingen een compleet gamma verzekeringsproducten en hypothecaire kredieten aangeboden, met kwaliteitsservice op maat.

CORONA DIRECT VERZEKERINGEN

Onze dochter Corona Direct Verzekeringen is de directe verzekeraar van de groep Belfius Insurance. Corona Direct Verzekeringen brengt zijn producten aan de man via twee kanalen. Enerzijds de directe verkoop via - vooral - internet en telefoon, en anderzijds het "affinity" kanaal, waarbij wordt samengewerkt met partners (bv. autodealers die hun klanten een verzekering voorstellen bij de aankoop van een auto). De verzekering per kilometer, de brandverzekering, de familiale verzekering en de uitvaartverzekering zijn de belangrijkste producten van Corona Direct Verzekeringen.

ELANTIS

Het in Luik gevestigde Elantis verstrekt hypothecaire leningen en consumentenkredieten via zelfstandige makelaars en heeft alle producten in huis om elke kredietnemer een oplossing op maat te bieden.

ONZE GROEP

- 6de verzekeraar op de Belgische markt
- 1 254 werknemers
- 22 miljard EUR balanstotaal
- 1,4 miljard EUR kern eigen vermogen
- 2,5 miljard EUR Solvency II beschikbaar kapitaal
- 4 distributiekanaalen

NIET-LEVEN

- 674 miljoen EUR bruto ontvangen premies
- 584 486 verzekerde voertuigen
- 583 011 verzekerde gebouwen
- 1 790 531 P&C-polissen

LEVEN

- 15,4 miljard EUR totale reserves
- 12,9 miljard EUR wiskundige reserves tak 21/26/27
- 2,6 miljard EUR reserves unit linked
- 1 055 miljoen EUR bruto ontvangen premies
- 6de levensverzekeraar op de Belgische markt

ACTIVITEITENVERSLAG

De productiecijfers in het activiteitenverslag hebben betrekking op de activiteiten rechtstreekse zaken Leven en Niet-Leven, inclusief tak 23. Die cijfers houden geen rekening met de ontvangen herverzekering en een aantal technische IFRS en reglementaire boekingen aangezien het activiteitenverslag de klemtoon wil leggen op de commerciële productie.

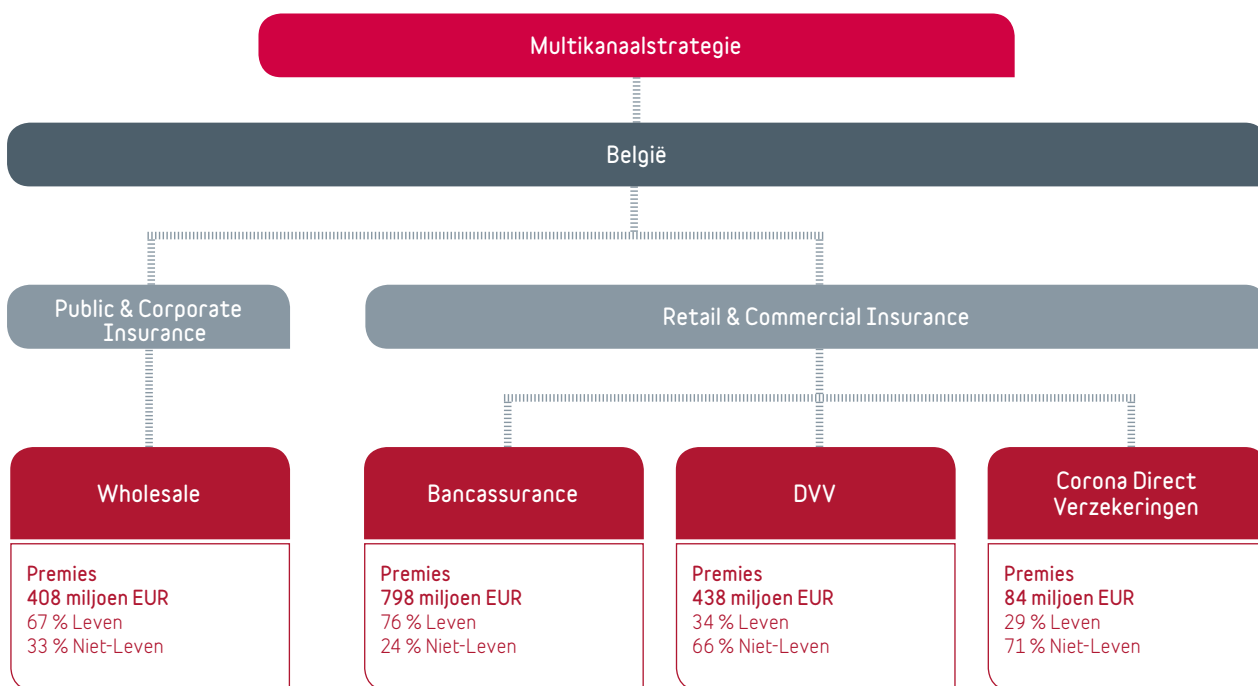
In 2017 bedroeg het bruto totale premie-incasso 1 728 miljoen EUR tegenover 1 525 miljoen EUR het jaar voordien.

Onderstaande grafieken geven een overzicht van de premie-incasso's gerealiseerd door Public & Corporate Insurance en Retail & Commercial Insurance.

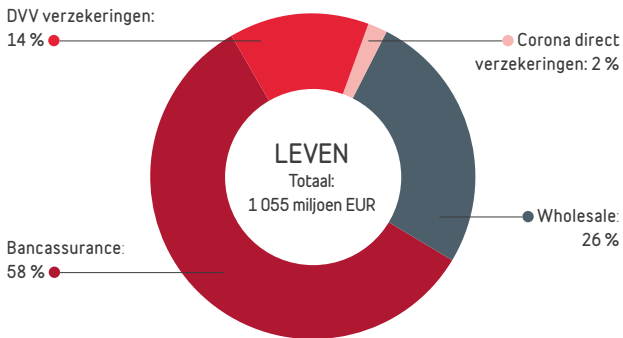
1. PUBLIC & CORPORATE INSURANCE ("PCI")

PCI heeft een jarenlange ervaring in de voor Belfius strategische markten van de Social Profit en Publieke Sector en is ook actief in de Ondernemingssector. Klanten genieten een aangepast en volledig productengamma verzekeringen, zowel in Leven (pensioen- en groepsverzekeringen, 1^e en 2^e pijler, en beleggingsverzekeringen), in Collectieve Hospitalisatie als in Niet-Leven.

Belfius PCI heeft de permanente ambitie om de behoeften van zijn klanten ten volle te begrijpen en op hun noden te anticiperen, zodat een kwaliteitsvolle service gegarandeerd blijft. De positie van PCI als de bevoorrechte verzekeringspartner van de openbare en de sociale sector wordt waargemaakt op basis van een grote klantgerichtheid, adequate producten en moderne diensten.

Premieverdeling Belgische kanalen Leven

Leven

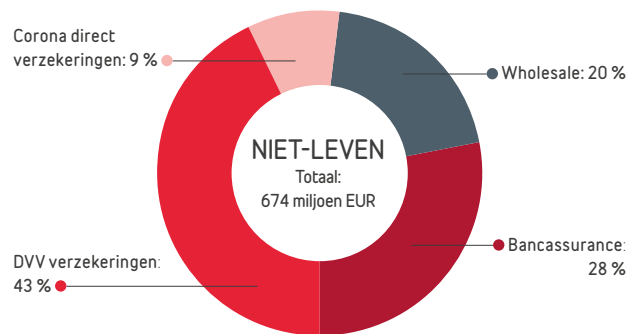
PCI profileert zich in de markt als specialist in het aanbieden van specifieke pensioensoplossingen en beleggingsproducten in de Publieke Sector en Social Profit. Daarom blijft PCI ook inzetten op een gecontroleerde groei van de portefeuille tak 21, tak 27 en tak 26 (Belfius Publi-Pension, een product voor de pensioenen van de publieke sector, en de beleggingsverzekeringscontracten) en een actief beheer van onze bestaande portefeuilles groepsverzekeringen.

De premieontvangsten in Leven stegen t.o.v. 2016 met iets meer dan 4 % tot 272,9 miljoen EUR.

De proactieve opvolging van de portefeuille door een team van actuariële en financiële experts, de succesvolle realisaties in projecten zoals SIGeDIS (databank gecreëerd door de overheid waarin de aanvullende pensioenen van de 2e pijler voor de werknemers en zelfstandigen zijn opgenomen) en de start van de implementatiefase voor de modernisering van de beheerssystemen zijn allemaal factoren die ons én onze klanten de mogelijkheid bieden om de toekomst sereen tegemoet te gaan.

De ingevoerde strategie van gerichte, duurzame groei en de verdere ontwikkeling van een efficiëntere en klantgerichte organisatie leggen de fundamenten van een sterke relatie met onze klanten uit de Publieke, Sociale en Corporate sector.

Premieverdeling Belgische kanalen Niet-Leven

Niet-Leven

Het consequent inzetten op relatiebeheer via het bankkanaal in combinatie met gespecialiseerde makelaars, maakt dat in 2017 de groei in de Public Sector en Social Profit verder substantieel bleef toenemen. De combinatie van die groei samen met de focus op rentabiliteit in de ondernemingssector zorgt dat het premie-incasso van 135 miljoen EUR stabiel blijft.

Om een nog betere dienstverlening te garanderen werd in 2017 specifiek aandacht besteed aan een geïntegreerde sales- en marketing benadering tussen Belfius Bank Public & Corporate Banking en Belfius Insurance. In het makelaarskanaal werd sterk de focus gelegd op de verdere rentabilisering van de activiteiten. Voortbouwend op de inspanningen van de afgelopen jaren werden de technieken en tools voor onderschrijving en het beheer van risico's verder verfijnd ten gunste van de rentabiliteit.

PCI blijft ook inzetten op de uitbouw van het digitaal platform Belfius Insurance Net, waarbij een sterke vereenvoudiging van het verzekeringsbeheer bij de klant een belangrijke leidraad is. Daarnaast werd intens analysewerk opgeleverd omtrent de vernieuwing van het informaticasysteem voor het beheer van polissen en schadegevallen.

Het samenspel van die initiatieven zorgt ervoor dat er perfect kan ingespeeld worden op de huidige en toekomstige behoeften binnen de klantensegmenten van PCI.

2. RETAIL & COMMERCIAL INSURANCE ("RCI")

2.1 DVV

Middels het DVV-kanaal richt Belfius Insurance zich tot particulieren, zelfstandigen en kmo's via een netwerk van exclusieve zelfstandige DVV-consulenten. Naast een kwalitatief productaanbod van niet-levensverzekeringen en levensverzekeringen is de persoonlijke dienstverlening en advies door de lokale tussenpersoon de belangrijkste toegevoegde waarde voor zijn klanten.

Naar de toekomst blijft DVV verder inzetten op de toegevoegde waarde van zijn tussenpersonen en zijn lokale aanwezigheid en betrokkenheid. Hiervoor wordt er verder geïnvesteerd in de digitale hulpmiddelen voor advies en verkoop die van de lokale DVV-consulent een eigentijdse verzekeringspecialist maakt.

Commerciële resultaten

Het jaar 2017 was voor DVV een jaar met sterke focus op de verdere uitbouw van zijn activiteiten in zowel schadeverzekeringen als levensverzekeringen.

In Niet-Leven boekte DVV een groei tot 290 miljoen EUR incasso, waarmee de groei iets hoger lag dan het marktgemiddelde.

Voor de autoverzekering bleef de uitval op de portefeuille onder de 10 %. De productie Auto trok verder aan en behoudt een goed niveau. Dit betekent een groei van 6,2 % in premie ten opzichte van 2016.

De hypotheekproductie van 2017 was lager dan in 2016 (965 nieuwe zaken). In het kader van de strategische doelstellingen van DVV werd een relanceplan uitgewerkt voor 2018.

De fiscale levensverzekeringen, profiterend van de fiscale voordelen, hadden niet te lijden onder de lage rentestand.

Zowel het incasso van de vastrentende tak 21-beleggingsproducten (+17 %) als van de tak 23-producten (+29 %) nemen fors toe in 2017.

De blijvende focus op het uitbouwen van klanten bleek ook in 2017 vruchten af te werpen. De commerciële inspanning om te streven naar een volledig uitgeruste klantenbasis resulteerde in het bestendigen van het aandeel BLAF-1 klanten: dit betekent dat bijna 42 % van de DVV klanten uitgerust zijn met minimaal 3 van de 4 basisproducten (BLAF: Brand, Leven, Auto, Familiale). Dit laat zich ook vertalen in een lage uitval op de portefeuille.

Belangrijkste speerpunten in de digitalisering waren het verder intensifiëren van lead management om de commerciële slagkracht te verhogen en de verdere uitbouw van het elektronisch serviceplatform ten behoeve van de klanten. De nieuwe website van DVV werd gelanceerd. Ook werden er diverse projecten geïnitieerd om de digitale transitie van DVV te maken. Dit alles in relatie met de persoonlijke service van de DVV-consulent die centraal blijft staan in de DVV klantbenadering. De merkidentiteit werd gemoderniseerd en is nu volledig in lijn met de strategie van DVV.

In zijn commerciële benadering blijft DVV trouw aan zijn merkbelofte, om samen met zijn klanten, kwaliteitsvolle verzekeringsoplossingen aan te bieden. Een regelmatig klantencontact door middel van check-up gesprekken, gecombineerd met persoonlijke service van de consultant, resulteert in een hoge klanttevredenheid en trouw. Getuige hiervan de mooie resultaten van de diverse klantenbevragingen: uit de meest recente klantenbevraging (782 respondenten) blijkt dat de klanttevredenheid verder is gestegen naar 96,7 %, wat tevens resulteert in een historisch hoge Net Promotor Score van 36,8 %.

2.2 Bancassurance

Middels het Belfius Bank-kanaal richt Belfius Insurance zich tot particulieren, zelfstandigen en kmo's die een oplossing zoeken (zowel voor levens- als niet-levensverzekering producten) via de Belfius Bankkantoren. Belfius Bank biedt zijn klanten de verzekeringsproducten Leven en Niet-Leven van Belfius Insurance aan. Het productengamma omvat de niet-levensverzekeringswaarborgen: de autoverzekering (BA en Casco), de burgerlijke-aansprakelijkheidsverzekeringen, de brandverzekering en de risicoverzekeringen.

Daarnaast worden ook levensverzekeringen aangeboden zoals pensioensparen, gemengde levensverzekeringen, spaarverzekeringen, verzekeringen gewaarborgd inkomen, overlijdensverzekeringen en schuldsaldoverzekeringen gekoppeld aan hypothecaire kredieten. Met dit complete aanbod neemt Belfius Insurance zijn rol op als lokaal verankerde verzekeraar met zorg voor de bescherming van het Belgische gezin, het behoud van het gezinskomen en de aangroei van het vermogen.

Strategie

2017 is het vierde volle jaar waarin Belfius Insurance ten volle de kaart van bank-verzekeraar heeft getrokken en zijn groei heeft kunnen verderzetten. De verkoopinspanning heeft intussen een brede basis gevonden in de kantorenetten en de verkoopcijfers blijven stijgen met meer dan 12 % ten opzichte van het vorig jaar. De kantoren doen de nodige inspanning om deze strategische lijn optimaal te organiseren. De uitrusting van de klanten met verzekeringen via cross-selling met kredieten, check-up gesprekken, e.d. werpt haar vruchten af. Gemak voor de klant, kwaliteit van de service en producten blijven centraal staan in deze one-stop-shopping-benadering. Binnen Belfius Bank en Belfius Insurance is de nieuwe organisatie die actief is sinds 1 januari 2016 een succes, met intensere samenwerking gericht op het realiseren van de bancassurance-strategie.

Commerciële resultaten

Het incasso van de niet-levensverzekeringen steeg voor bancassurance naar meer dan 189,3 miljoen EUR bruto ontvangen premies in 2017 (een groei van 12,7 % ten opzichte van 2016). Dit werd bereikt door de verkoop van meer dan 111.724 nieuwe waarborgen aan onze klanten. Deze stijging is zowel terug te vinden in Auto, Brand, Familiale als Assistance.

De grote activiteit op de markt van de woonkredieten werd bovendien versterkt met een verbetering van de cross-sell ratio voor brandverzekeringen tot rond de 85 %. Eveneens hieraan gekoppeld blijft de intentionele cross-selling van de schuldsaldoverzekeringen (Leven) in 2017 fors met een ratio die verder stijgt tot rond de 144 %.

Ook voor de rest van de activiteit Leven was 2017 een belangrijk jaar. De macro-economische omstandigheden zijn immers ongunstig voor tak 21-beleggingsverzekeringen en dit leidt tot een steeds verdergaande verschuiving van incasso richting tak 23 en tak 44 producten. Verschillende producten werden op dit vlak gelanceerd zowel in het eerste als in het tweede semester. Het incasso van de levensverzekeringen steeg met 32 % naar 609 miljoen EUR bruto ontvangen premies in 2017. Zowel tak 23, tak 44 als de klassieke levensverzekeringen met de schuldsaldoverzekering als vaandeldrager hebben aan dit resultaat bijgedragen. De groei van de uitstaande reserves tak 23 met meer dan 18 % is ronduit indrukwekkend. Hiermee doen we beduidend beter dan de marktgroei. De reserves tak 21 zijn echter gedaald omwille van belangrijke vervaldagen (looptijd van meer dan 8 jaar) die geleid hebben tot afkoopverrichtingen van reserves tak 21.

Voorname realisaties

In 2016 werd een belangrijke stap gezet richting de optimale organisatie in kantoren, de conclusies van die studie werden in 2017 verder uitgedragen om het ganse netwerk naar een hoger niveau te tillen qua verkoop en servicing naar de klanten. Het nieuw informaticasysteem voor autoverzekeringen werd in 2017 getest en uitgewerkt in verschillende testkantoren. In 2018 zal dit nieuwe product globaal worden uitgerold én zal er meteen ook een volledige digitale salesflow voorzien worden. De verkoop van Belfius Assistance verzekeringen via de digitale kanalen blijft fors stijgen met bijna 23 % van de nieuwe zaken die via de directe kanalen werden gerealiseerd. Op het vlak van business werd succesvol een testproject opgezet om rechtstreekse verkoop door het bancaire kanaal van niet-levensverzekering door te voeren.

In maart werd een nieuw innovatief product tak 23 gelanceerd: Belfius Invest Target Income biedt een oplossing aan de vergrijzing en de aanzienlijke stijging van de levensverwachting waarbij de klant investeert in een intern beleggingsfonds - zonder kapitaalbescherming en zonder een gewaarborgd rendement gedurende een looptijd van maximum 15 jaar. Tijdens de looptijd van het contract, krijgt de klant een aanvulling van zijn inkomsten door het maandelijkse afkopen van een vooraf bepaald bedrag van zijn investering. Aanvullend biedt Belfius Invest Target Income een bescherming bij 'Afhankelijkheid'. Zo kan de klant bij zware en permanente zorgbehoefte (fysiek of psychisch) rekenen op een levenslang maandelijks bedrag dat uitbetaald wordt vanaf de einddatum van het tak 23-contract.

Daarnaast werd een nieuwe aanvullende dekking toegevoegd aan de schuldsaldoverzekering in de maand juni: de waarborg "Ernstige Ziekte", om klanten die bij Belfius een hypothecair krediet afsluiten een complete financiële bescherming te bieden. Ingeval de diagnose van een gedekte ernstige ziekte (kanker, hartinfarct, beroerte of goedaardige hersentumor) wordt gesteld, biedt die verzekering: de storting van een kapitaal om de financiële gevolgen van een ziekte, behandeling en revalidatie op te vangen, alsook bijstandsprestaties in geval van gedekte ziekte of bij overlijden als gevolg van een van die ziekten. Na 6 maanden heeft bijna 6 % van de verzekerden in schuldsaldoverzekering ook de bijkomende Ernstige Ziekte dekking onderschreven.

2.3 Corona Direct Verzekeringen

Corona Direct Verzekeringen verkoopt courante verzekeringsproducten (waaronder Auto, Brand, Familiale en Uitvaartkosten) aan retailklanten via het directe, hoofdzakelijk digitale, kanaal. Zij doet dit enerzijds onder het merk Corona Direct Verzekeringen en anderzijds via specifieke affinitypartnerships waar de merknaam van de partner gebruikt wordt. De autoverzekering is, met 55 % van het incasso het belangrijkste product, gevolgd door de uitvaartverzekering met 27 % van het incasso. De groeistrategie van Corona Direct Verzekeringen werd in 2017 voortgezet met een incassogroei van 6,7 % in Niet-Leven.

Steeds vaker komt de klant in contact met Corona Direct Verzekeringen via de internetsite. In 2017 telde de site meer dan 1,1 miljoen unieke bezoekers. Naast de klantvriendelijke en intuïtieve website, inclusief een nieuwe conversationele mobiele versie van de website, is Corona Direct Verzekeringen zeer gemakkelijk bereikbaar via telefoon, e-mail en chat, waar de klant bediend wordt door medewerkers met een passie voor service. Corona Direct Verzekeringen heeft de ambitie om verder te groeien met behoud van de rentabiliteit en van de hoge klantentevredenheid (op vandaag 98 %).

Daarvoor gaan we voort met de nodige marketinginvesteringen en met het benutten van alle verkoopsignalen. Digitale ontwikkelingen spelen in die groeistrategie een belangrijke rol.

HUMAN RESOURCES MANAGEMENT

MEDEWERKERS IN CIJFERS

Belfius Insurance en zijn dochterentiteiten Corona Direct Verzekeringen, Elantis en Belfius Insurance Invest in België, en Belfius Insurance Finance in Luxemburg, stelden op 31 december 2017 in totaal 1.339 personeelsleden tewerk (1.254 FTE's).

Al die medewerkers vertegenwoordigen samen 17 verschillende nationaliteiten, waarvan het merendeel de Belgische nationaliteit (97,7%) heeft, gevolgd door de Franse, Nederlandse, Spaanse en Congolese nationaliteit (telkens tussen 0,6% en 0,2%).

De gemiddelde leeftijd bedraagt 43 jaar en blijft op het niveau van 2016. De hoogste gemiddelde leeftijd vinden we bij de medewerkers van Belfius Insurance Invest (54 jaar) en Elantis (46 jaar).

Over het algemeen is er binnen Belfius Insurance (en dochterondernemingen) een goed evenwicht tussen het aantal mannen en vrouwen. De vrouwen vertegenwoordigen 52% en de mannen 48% van de medewerkers. Bij Belfius Insurance Finance, Elantis en Corona Direct Verzekeringen zijn de vrouwelijke medewerkers ruim in de meerderheid (ongeveer 2/3 van de medewerkers in elke entiteit). Bij Belfius Insurance, de grootste entiteit met 1.124 personeelsleden, is de verhouding evenredig met 50,2% vrouwen en 49,8% mannen.

De werkzekerheid is groot binnen de verschillende entiteiten. Bijna 99% van de medewerkers werkt met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur.

In een steeds sneller veranderende wereld en context, werken Belfius Insurance en zijn dochterentiteiten aan de oplossingen van de toekomst. Hiervoor is cruciaal om o.a. jong talent aan te trekken. Zo was op eind 2017 maar liefst 25,8% van de medewerkers jonger dan 35 jaar.

52 % vrouwen

48 % mannen

1 339 actieve medewerkers

98,7 % medewerkers met een contract van onbepaalde duur

Gemiddelde leeftijd
43 jaar

Gemiddelde anciënniteit
15 jaar

25,8 % medewerkers jonger dan 35 jaar

FOCUS 2017: BELFIUS TOGETHER

2017 was het jaar van een nog nauwere samenwerking tussen Bank en Verzekeringen. Met het project **Belfius Together** zetten we een fundamentele stap om Belfius Bank en Belfius Insurance strategisch en organisatorisch nog sterker te aligneren. In tal van domeinen kiezen we voor een nauwere samenwerking om te realiseren wat we willen bereiken: groeikansen creëren voor klant, medewerker en organisatie, een “bank-verzekeraar” worden in de volle betekenis van het woord.

We geloven dat binnen alle entiteiten van Belfius voldoende talenten en competenties aanwezig zijn om onze doelstellingen te bereiken, maar beseffen dat die bij gebrek aan voldoende **interne mobiliteit** vaak onderbenut blijven. Belfius Together maakt het gemakkelijker dit te doorbreken door in nieuw samengestelde teams, vanuit **diversiteit en complementariteit** te bouwen aan de toekomst. Dit onder meer door **breder loopbaankansen** te scheppen binnen een veel ruimere, interne arbeidsmarkt, alsook door nieuwe opportuniteiten te creëren voor medewerkers in het licht van de “talent company” die we willen zijn en nog sterker willen worden.

In 2017 werd ook werk gemaakt van **één open aanbod vaardigheidstrainingen** voor Belfius Bank en Belfius Insurance, waaronder een **vernieuwde e-learningmodule specifiek gewijd aan verzekeringen**. In 2017 werden geen specifieke Belfius Insurance sessies georganiseerd, het open aanbod is gegroeid tot één geheel en is toegankelijk voor medewerkers van zowel Bank als Verzekeringen.

Daarnaast werden samen met Belfius Bank ook een aantal **gezamenlijke trajecten / initiatieven** gelanceerd:

- **Bridge Builders** is een initiatief dat tot doel heeft op verschillende vlakken ‘bruggen te bouwen’. Een brug tussen oudere en jongere collega’s, tussen Bank en Insurance, tussen Belfius en de buitenwereld. Tijdens de Bridge Builders-sessies focussen de deelnemers (duo’s van een medewerker met 25 jaar of meer anciënniteit en een jongere medewerker) op 2 specifieke rollen van het leiderschapsmodel. Hierbij gaan de deelnemers op basis van uitwisselingen met externe organisaties op zoek naar innovatieve ideeën die ook binnen Belfius kunnen worden geïmplementeerd.
- Met het **Growth Mindset**-traject, ten slotte, willen we medewerkers inspireren over hoe er met nieuwe technologie en rond leiderschap gewerkt wordt in buitenlandse bedrijven en hoe wij daar concreet creatieve ideeën kunnen halen om toe te passen in ons bedrijf.

DE ENGAGEMENTSENQUÊTE

Ook dit jaar werd de jaarlijkse Engagement Survey gelanceerd om te peilen naar het personeelsengagement en de personeelstevredenheid. Ten opzichte van vorig jaar, stegen de resultaten in 2017 naar een score van 86 % op de ‘engagement indicator’ (t.o.v. 85 % in 2016) en naar een score van 94 % op de ‘satisfaction indicator’ (t.o.v. 93 % in 2016). Die resultaten geven ons vertrouwen naar de toekomst, want tevreden medewerkers vormen de basis voor tevreden klanten.

ANALYSE VAN DE BALANS EN RESULTATENREKENING

BALANS

Per 31 december 2017 bedraagt het balanstotaal 22,5 miljard EUR, een daling met 0,5 miljard EUR in vergelijking met 2016. In de loop van 2017 kwam een belangrijk deel van de beleggingsverzekeringen met gegarandeerde rente op eindvervaldag. Gezien het historisch lage renteklimaat hebben de klanten van Belfius Insurance ook de mogelijkheid om in te tekenen op alternatieve verzekeringsbeleggingen in de vorm van zuivere tak 23- of gemengde tak 44-producten, en zelfs ook op alternatieve bancaire beleggingsproducten bij de moedermaatschappij Belfius Bank.

1. Activa

De **leningen en voorschotten aan kredietinstellingen** zijn afgenomen van 738 miljoen EUR tot 448 miljoen EUR per einde boekjaar, onder meer door het wegvallen van reverse repo-transacties (-55 miljoen EUR). Daarnaast daalt het uitstaande bedrag op de zichtrekeningen omdat de beschikbare kasmiddelen worden belegd in thesauriefondsen die op korte termijn betere voorwaarden bieden.

De daling in **hypothecaire en andere leningen**, met 404 miljoen EUR tot 5,0 miljard EUR, situeert zich grotendeels in de hypothecaire leningen. Het volume hypothecaire leningen is in 2017 gedaald met 276 miljoen EUR tot 3,6 miljard EUR in overeenstemming met de daling van de verzekeringsverplichtingen in tak 21. Kredietverlener Elantis volgt sinds enkele jaren een multi-fundingstrategie waarbij nieuwe leningen voornamelijk overgedragen worden naar Belfius Bank en naar bpost bank en nog slechts beperkt worden opgenomen op de balans van Belfius Insurance.

De overige kredietvorderingen daalden met 102 miljoen EUR tot 477 miljoen EUR voornamelijk als gevolg van de stopzetting van de leningen van Belfius Insurance met zijn in 2017 verkochte joint ventures North Light nv en Pole Star nv.

De **financiële activa (en verplichtingen) geboekt tegen reële waarde via de resultatenrekening**, bestaande uit tak 23-producten, stegen in het afgelopen boekjaar met 408 miljoen EUR tot 2,6 miljard EUR. Die evolutie wordt grotendeels verklaard door een positieve nettocashinstroom van nieuwe premies en ook via transfers vanuit tak 21-producten, maar ook door de positieve beursevolutie. Die aangroei is ook mede het resultaat van een strategische keuze om het aanbod van Belfius aan tak 23-producten uit te breiden en situeert zich voornamelijk in beleggingsfondsen met aandelen en niet-vastrentende effecten.

De portefeuille **financiële activa beschikbaar voor verkoop** is afgenomen met 255 miljoen EUR tot 13,3 miljard EUR einde boekjaar.

De totale aanschaffingswaarde van de portefeuille toont een lichte stijging van 74 miljoen EUR, de daling van de aan marktwaarde gerapporteerde portefeuille financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt derhalve grotendeels verklaard door een negatieve evolutie in de reële waarde van de activa van 294 miljoen EUR. Die daling situeert zich voornamelijk in de vastrentende effecten, ten dele als gevolg van de lichte afbouw van de portefeuille, ten dele als gevolg van de licht hogere rentecurve in vergelijking met 2016.

Er is een verschuiving in de samenstelling van de portefeuille van vastrentende activa (-841 miljoen EUR) naar niet-vastrentende activa (+ 584 miljoen EUR). Een aantal fondsen in vastrentende effecten die werden opgenomen in de consolidatiekring einde 2016, "Belfius European Loans Fund", "Belins High Yield" en "Belins US Corporate Bonds" en als dusdanig werden gerapporteerd onder de vastrentende instrumenten, werden in de loop van 2017 geliquideerd. De vrijgekomen middelen werden herbelegd in voornamelijk liquide investeringsproducten en fondsen die worden gerapporteerd onder de niet vastrentende instrumenten. De marktwaarde van de aandelenportefeuille zelf is slechts beperkt geëvolueerd en bedraagt einde 2017 1,3 miljard EUR.

De **vastgoedbeleggingen** nemen toe met 17 miljoen EUR tot 424 miljoen EUR, voornamelijk als gevolg van de acquisitie van ImmoAcivity nv. Op de balans bevindt zich een vastgoedproject in Sint-Jans-Molenbeek dat zal uitgebaat worden als rusthuis. Belfius Insurance heeft ondertussen zeven gebouwen die worden uitgebaat als rusthuis. Voor elk van die gebouwen zijn huurcontracten afgesloten met een gespecialiseerde partner.

De waardevermindering die in 2014 werd geboekt op het Galileegebouw bleek niet meer gerechtvaardigd en is in 2017 teruggenomen naar aanleiding van vastgestelde evoluties in de marktwaardering van gelijkaardige beleggingsgebouwen.

De **investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures** dalen met 65 miljoen EUR ten opzichte van vorig boekjaar door de verkoop van de participaties North Light nv en Pole Star nv in het derde kwartaal van 2017 en resulteerde in een resultaat van 58 miljoen EUR.

Bijkomende activeringen voor intern ontwikkelde applicaties (digitalisering) liggen aan de basis van de toename in de **immateriële vaste activa**.

De Belgische belastingshervorming van einde 2017 leidt tot een geleidelijke verlaging van de nominale belastingvoet van 33,99 % einde 2017 tot 25 % in 2020, waardoor de effectieve belastingvoet voor Belfius Insurance stijgt met 13,6 % van 19,3 % tot 32,9 %. In overeenstemming met IAS 12 worden **belastingvorderingen en -schulden** op balansdatum geherwaardeerd volgens de vastgelegde wetgeving en belastingtarieven. Die herwaardering door Belfius Insurance leidt tot een stijging van 49 miljoen EUR in de “niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen”. De Belgische belastingshervorming heeft ook een impact op de resultaten van Belfius Insurance, wat leidt tot een bijkomende tijdelijke (uitgestelde) belastingkost over 2017 van 36 miljoen EUR.

De **activa met betrekking tot de (her)verzekeringscontracten** zijn licht gestegen van 437 tot 451 miljoen EUR. Het deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen is toegenomen met 20 miljoen EUR en volgt de stijging van de overeenstemmende bruto technische voorzieningen Niet-Leven.

De **overige activa en verplichtingen** omvatten hoofdzakelijk diverse debiteuren op korte termijn en evolueren afhankelijk van de afhandeling van openstaande bedragen.

De participatie Aviabel nv, in 2016 geherklasseerd naar **Activa aangehouden voor verkoop** werd op 1 april 2017 verkocht; er werd een meerwaarde gerealiseerd van 9 miljoen EUR.

2. Verplichtingen

De **schulden aan kredietinstellingen**, quasi uitsluitend samengesteld uit repo-transacties, nemen af met 119 miljoen EUR tot 1,0 miljard EUR einde boekjaar.

Belfius Insurance maakt gebruik van dit type van financiering om aan zijn kortetermijnliquiditeitsbehoeften te kunnen voldoen.

De **derivaten aan actief- en passiefzijde** hebben betrekking op afdekkingsoperaties in het kader van een efficiënt beheer van de activaportefeuille, meer specifiek op termijnverkoopverrichtingen om te anticiperen op liquiditeitsnoden. De afdekkingsoperaties kwamen op vervalddag in 2017; er werden geen nieuwe afdekkingsoperaties afgesloten.

De **achtergestelde schulden** van Belfius Insurance ten bedrage van 583 miljoen EUR zijn integraal onderschreven door zijn moedermaatschappij Belfius Bank en kaderen in een optimalisatie van de kapitaalstructuur in lijn met de vereisten van Solvency II.

De daling in de **technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten** met 837 miljoen EUR tot 15,2 miljard EUR wordt verklaard door de volgende factoren:

- We noteren een daling van 952 miljoen EUR tot 13,6 miljard EUR per 31 december 2017 in de voorziening voor verzekering Leven, meer specifiek in de beleggingsverzekeringen. Mede als gevolg van moeilijke marktomstandigheden (aanhoudende lage intrestvoeten en hoge verzekeringstaksen) biedt Belfius aan zijn klanten de mogelijkheid om over te schakelen naar alternatieve beleggingsvormen, onder meer in de vorm van zuivere tak 23- of gemengde tak 44-producten. Hierdoor werd ook in 2017 een aanzienlijk deel van contracten op eindvervalddag niet opnieuw belegd in tak 21-beleggingsverzekeringen met winstdeling. Die daling wordt versterkt door een terugname in de shadow loss recognition met 147 miljoen EUR als gevolg van een licht hogere rentecurve tegenover 2016 en de afbouw van de tak 21-portefeuille.
- De voorziening voor discretionaire winstdeling, opgenomen onder de technische voorzieningen, stijgt met 75 miljoen EUR tot 171 miljoen EUR, voornamelijk naar aanleiding van de realisatie van meerwaarden binnen het segment Leven. Als dusdanig wordt boekhoudkundige overeenstemming gewaarborgd, waarbij beleggingsresultaten bestemd voor winstdeling worden toegewezen aan het jaar waarin ze effectief worden toegekend aan de verzekeringnemers.

De **voorzieningen en andere verplichtingen** nemen toe met 24 miljoen EUR ten opzichte van vorig boekjaar. De pensioenverplichtingen volgens een normale jaarlijkse evolutie. In de loop van 2017 hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die belangrijke nieuwe voorzieningen vereisen.

3. Eigen Vermogen

Het **totale Eigen Vermogen** van Belfius Insurance bedraagt 2,2 miljard EUR, tegenover 2,1 miljard EUR per 31 december 2016.

De stijging van 26 miljoen EUR wordt enerzijds verklaard door de evolutie in het **kern eigen vermogen** van 64 miljoen EUR, volgend uit het resultaat van het boekjaar van 184 miljoen EUR, verminderd met een tussentijds dividend dat werd betaald in maart 2017 van 120 miljoen EUR.

De **niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen** dalen met 38 miljoen EUR van 819 miljoen EUR einde 2016 tot 781 miljoen EUR einde 2017. De reserves voor verkoop beschikbare activa dalen met 7 miljoen EUR van 791 miljoen EUR tot 784 miljoen EUR. De daling in de reële waarde van de activa, voornamelijk ten gevolge van de gewijzigde rentestructuur en afbouw van de vastrentende portefeuille, wordt bijna volledig gecompenseerd door de daling van de naar de technische voorzieningen overgeboekte voorzieningen via shadow accounting en door de impact van de inschatting van de Belgische belastinghervorming op de niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen. Het uitgedrukte discretionaire winstdelingselement daalt van 33 miljoen EUR einde 2016 naar nul einde 2017 aangezien de voorziening voor toekomstige discretionaire winstdeling einde 2017 volledig als gevolg van meerwaarden via de resultatenrekening werd opgenomen onder de technische voorzieningen.

RESULTATENREKENING

Belfius Insurance eindigt het jaar met een nettoresultaat na belastingen van 184 miljoen EUR. De resultaten vertalen de strategische keuze voor een geïntegreerd bancassurance-model en van belangrijke investeringen in digitalisering.

Belfius Insurance rapporteert in 2017 een **technisch resultaat** van -228 miljoen EUR ten opzichte van -276 miljoen EUR vorig boekjaar, een verbetering met 47 miljoen EUR. Het resultaat Niet-Leven verbeterde met 50 miljoen EUR tot 151 miljoen EUR, Het technisch resultaat Leven daarentegen daalde met 3 miljoen EUR tot -379 miljoen EUR.

Leven

Conform IFRS 4 wordt de depositocomponent voor een aantal beleggingscontracten zonder discretionaire winstdeling ontbundeld en gewaardeerd als een financieel instrument in overeenstemming met IAS 39. Dat betekent dat de premie-inkomsten en technische lasten van die contracten niet worden gerapporteerd onder de technische marge. Het betreft voornamelijk tak 23-contracten.

De bruto verdiende premies stijgen met 3,9 % van 769 tot 780 miljoen EUR. De groei toont zich zowel in de klassieke verzekeringsproducten als bij de beleggingsverzekeringen met winstdeling.

Het technisch resultaat Leven daalt met 3 miljoen EUR ten opzichte van vorig boekjaar. De lagere rentekosten die volgen uit dalende technische voorzieningen wordt gecompenseerd door aanvullende voorzieningen voor discretionaire winstdeling (76 miljoen EUR) naar aanleiding van de realisatie van meerwaarden binnen het segment Leven. Als dusdanig wordt boekhoudkundige overeenstemming gewaarborgd, waarbij beleggingsresultaten bestemd voor winstdeling worden toegevoegd aan het jaar waarin ze effectief worden toegekend aan de verzekeringnemers. Voor 2016 resulteerde het stopzetten van een groepsverzekering met de Non-Profit sector (NPS) in een negatieve impact op het technisch resultaat met 51 miljoen EUR omdat de gerealiseerde meerwaarden binnen het gekantonnerde beheer als éénmalige koopsom werden toegekend.

Niet-Leven

De bruto verdiende premies stijgen met 5,5 % van 634 tot 669 miljoen EUR. Die groei toont het succes van het bancassurance-model en de digitale ontwikkelingen waarin Belfius investeert. In 2016 werd het technisch resultaat Niet-Leven beïnvloed door een aantal uitzonderlijke elementen, zoals de terroristische aanslagen in maart, de overstromingen in het tweede kwartaal en een bijboeking van reserves voor BA Auto naar aanleiding van een herziening van de indicatieve tabellen. Daartegenover kenmerkt 2017 zich als een gemiddeld schadejaar, met in het bijzonder de goede resultaten binnen de Tak Brand. Er waren anders dan in 2016 geen belangrijke schadevoorvallen. Globaal stellen we vast dat de frequentie in het aantal schadegevallen verder blijft dalen, maar dat de gemiddelde kosten per schade toenemen.

Het **financieel resultaat** bedraagt 705 miljoen EUR tegenover 703 miljoen EUR eind vorig boekjaar.

Een belangrijke daling situeert zich in de **netto rentemarge** die een terugval kent van 66,5 miljoen EUR tot 467 miljoen EUR.

- De verdere terugval in de reserves Leven, veroorzaakt door het verleggen van de strategische focus naar minder kapitaalintensieve producten zoals tak 23-producten, schuldsaldo- of fiscale beleggingsverzekeringen, leidt tot een daling in het uitstaande volume financiële activa. Het gemiddeld rendement op de portefeuille is ook verder gezakt in lijn met de evolutie van de marktrentevoeten.
- De daling in de renteopbrengsten op hypothecaire leningen volgt uit externe herfinancieringen met een impact op het volume en interne herfinancieringen met een impact op het gemiddeld rendement.
- Tot aan de verkoop van IWI werden nog 6 maanden interestresultaten opgenomen in 2016. Daarnaast werd ook het gekantonnerde fonds NPS pas afgekocht per einde 2016.

De inkomsten uit **dividenden** afkomstig van aandelen en fondsen bedragen 63 miljoen EUR, in lijn met 65 miljoen EUR in 2016, en reflecteren het grote belang dat die activa vertegenwoordigen in de totale portefeuille.

Het **nettoresultaat uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures** daalde met 1 miljoen EUR tot 3 miljoen EUR in 2017, als gevolg van de verkoop van North Light nv, Pole Star nv en Aviabel nv tijdens het boekjaar 2017. Auxipar nv is de enige resterende vennootschap die nog volgens de vermogensmutatiemethode wordt opgenomen.

Het **nettoresultaat uit realisaties en waardeverminderingen op financiële activa** bedraagt 154 miljoen EUR tegenover 74 miljoen EUR vorig boekjaar. Het realiseren van financiële activa is afhankelijk van de beschikbare marktopportunities en kadert binnen een efficiënt beheer van de activa dat is afgestemd op de passiva. In dit kader zijn er net als vorig jaar realisaties verricht op Belgische overheidsobligaties, aandelen, vastgoedcertificaten en fondsen. Voor de meerwaarden die binnen het segment Leven onder meer werden gerealiseerd bij de verkoop van de participaties in de vastgoedvennootschappen North Light nv & Pole Star nv werd een aanvullende voorziening aangelegd voor toekomstige discretionaire winstdeling. Dit weerspiegelt zich in de technische marge. Merk op dat 2016 werd gekenmerkt door enkele grote gebeurtenissen. De terugbetaling van

een achtergestelde lening aan Belfius Bank zorgde voor een brutoverlies van 49 miljoen EUR; dat verlies werd volledig gecompenseerd door de gerealiseerde meerwaarden op de verkoop van activa in het kader van de terugbetaling van het NPS-contract (+51 miljoen EUR met tegenpost in de technische marge). De verkoop van IWI genereerde een meerwaarde van 9 miljoen EUR.

De **overige operationele inkomsten en kosten** vertegenwoordigen de ontvangen en betaalde provisies op niet-verzekeringsproducten. De positieve evolutie wordt voornamelijk verklaard door een stijging in lijn met de uitstaande reserves in de ontvangen provisies op tak23-producten, en door hogere nettoprovisieloonresultaat op het beheer van hypothecaire leningen.

De stijging in de **personeels- en administratiekosten** van 222 tot 238 miljoen EUR volgt uit de investeringen die Belfius Insurance doet in de uitbouw van de synergie met het bankkanaal en in digitale ontwikkelingen. Daarnaast worden de acquisitiekosten gekoppeld aan de groei-strategie van de directe verzekeraar Corona Direct Verzekeringen onmiddellijk in resultaat genomen.

Belfius Insurance boekt een terugname van 12 miljoen EUR waardeverminderingen op de vastgoedbelegging in het Galileegebouw naar aanleiding van vastgestelde marktwaarderingen voor gelijkwaardig vastgoed en ontvangen engagementen tot huur van het gebouw. Er wordt verder een licht positief saldo geboekt op de **waardeverminderingen** op leningen en voorschotten.

De **belastingen op het resultaat** van het huidige boekjaar bedragen 88 miljoen EUR, de effectieve belastingvoet bedraagt 32,9 % tegenover 27,2 % vorig boekjaar. Het belastingeffect van de geleidelijke verlaging van het Belgische belastingtarief bedraagt 36 miljoen EUR of 13,6 %. De verdere afwijking ten opzichte van de theoretische belastingvoet wordt verklaard door onder andere meerwaarden die niet of tegen een verminderd tarief worden belast, de DBI-aftrek en de notionele-interestaftek.

VERKLARING VAN NIET-FINANCIËLE INFORMATIE - VRIJSTELLING

De vennootschap is vrijgesteld om de verklaring bedoeld in artikel 119 §2 van het Wetboek Vennootschappen (ook bekend als de verklaring van niet-financiële informatie) op te nemen in zijn geconsolideerd jaarverslag, aangezien reeds in het geconsolideerde jaarverslag van Belfius Bank nv, met zetel te 1000 Brussel, Pachecolaan 44 (ondernemingsnummer 0403.201.185) dergelijke verklaring van niet-financiële informatie is opgenomen in toepassing van artikel 119 §2 van het Wetboek van Vennootschappen, waarbij die verklaring ook betrekking heeft op de vennootschap.

MANAGEMENT VAN DE ONDERNEMING

SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN BESTUUR EN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

1. Raad van bestuur

1.1. Samenstelling

1.1.1. Samenstelling op 31 december 2017

De raad van bestuur van Belfius Insurance telde op 31 december 2017 dertien leden, van wie er vijf deel uitmaken van het directiecomité. Op 31 december 2017 was de raad van bestuur als volgt samengesteld:

Voorzitter	Jos Clijsters Voorzitter van de raad van bestuur van Belfius Bank nv en Belfius Insurance nv
Overige Leden <i>a) Effectieve leiders</i>	Dirk Vanderschrick Voorzitter van het directiecomité van Belfius Insurance nv
	Frédéric Van Der Schueren Lid van het directiecomité van Belfius Insurance nv Chief Financial Officer
	Michel Luttgens Lid van het directiecomité van Belfius Insurance nv Chief Distribution Officer
	Laurent Goudemant Lid van het directiecomité van Belfius Insurance nv Chief Markets and Technical Officer
	Emmanuel Michiels Lid van het directiecomité van Belfius Insurance nv Chief Risk Officer

b) Niet-uitvoerende bestuurders

Marc Raisière

Vicevoorzitter van de raad van bestuur van Belfius Insurance nv
Voorzitter van het directiecomité van Belfius Bank nv

Eric Hermann

Lid van het directiecomité van Belfius Bank nv
Chief Risk Officer

Johan Vankelecom

Lid van het directiecomité van Belfius Bank nv
Chief Financial Officer

Rudi Vander Vennet

Lid van de raad van bestuur van Belfius Bank nv
Hoogleraar

c) Onafhankelijke bestuurders

Johan Tack

Onafhankelijk bestuurder van Belfius Insurance nv

Cécile Coune

Onafhankelijk bestuurder van Belfius Insurance nv

Chris Sunt

Advocaat
Onafhankelijk bestuurder van Belfius Bank nv

1.1.2. Wijzigingen in de samenstelling van de raad van bestuur sedert 1 januari 2017

Wijzigingen aangaande de uitvoerende bestuurders

Met ingang van 20 maart 2017 werd de heer Dirk Vanderschrick benoemd tot voorzitter van het directiecomité.

Mevrouw Cécile Flandre nam ontslag als lid van het directiecomité en als bestuurder met ingang van 3 augustus 2017. Haar verantwoordelijkheden als Chief Financial Officer werden overgenomen door de heer Frédéric Van Der Schueren, die werd benoemd tot lid van het directiecomité en tot bestuurder met ingang van 14 november 2017.

De heer Michel Vanhaeren nam ontslag als lid van het directiecomité en als bestuurder met ingang van 14 november 2017. Zijn verantwoordelijkheden als Head of PCI, ICT en Claims Non-Life werden overgenomen door mevrouw Els Blaton, die werd benoemd tot lid van het directiecomité en tot bestuurder met ingang van 6 februari 2018.

Wijzigingen met betrekking tot de niet-uitvoerende bestuurders

Met ingang van 16 mei 2017 werden twee nieuwe onafhankelijke bestuurders benoemd, met name mevrouw Cécile Coune en de heer Chris Sunt.

1.2. Rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is een collegiaal orgaan en heeft als taak om enerzijds het algemeen beleid van de onderneming te bepalen, en anderzijds het toezicht uit te oefenen op het beheer van de onderneming.

Onder "het algemeen beleid" wordt onder meer verstaan:

- het definiëren van het algemeen beleid, de strategie en de waarden van de vennootschap, op voorstel of na advies van het directiecomité;
- het toezicht op de uitvoering door het directiecomité van die strategie en van die waarden;
- het goedkeuren van het financieel plan (het budget);
- het bepalen en het goedkeuren van de risico-appetijt en van de strategie inzake de risico's van de onderneming, wat de bedragen betreft;
- het goedkeuren van belangrijke structurele hervormingen;
- het instaan voor de relaties tussen de vennootschap en haar aandeelhouders.

In het kader van haar toezichtsbevoegdheid heeft de raad van bestuur ook de volgende taken:

- de opmaak van de jaarrekening, dewelke een getrouw beeld moet geven van het vermogen, de financiële toestand en de jaarresultaten van de vennootschap;
- de evaluatie van de werking van de raad van bestuur;
- het toezicht op het directiecomité en de evaluatie van de prestaties van de leden van het directiecomité,
- de evaluatie van de beheersstructuur en van de organisatie van de onderneming:
 - de evaluatie van het bestaan en de werking van adequate interne controlesystemen, met inbegrip van een afdoende identificatie en beheer van de risico's en de betrouwbaarheid van het financieel verslaggevingsproces;
 - het vaststellen van een adequaat aanwervingsbeleid en de evaluatie van de geschiktheid en de opleiding van de bestuurders, de verantwoordelijken voor de onafhankelijke controlefuncties en de effectieve leiders;
- het toezicht houden op het bestaan en de adequate werking van de onafhankelijke controlefuncties (interne audit, compliance, de risicofunctie en de actuariële functie);

- erop toezien dat de commissaris of desgevallend het college van commissarissen op adequate wijze zijn rol kan vervullen;
- de evaluatie van de prestaties van de onderneming ten opzichte van de vooropgestelde strategische doelstellingen en budgetten;
- het definiëren en het goedkeuren van de elementen die deel uitmaken van het beheer van de risico's die Belfius Insurance als verzekeringsgroep het hoofd dient te bieden, conform de versterkte rol van de raad van bestuur in het risicobeheersproces, zoals ze beschreven wordt in het Risk Management Framework.

De raad van bestuur heeft bovendien de volgende wettelijke en statutaire bevoegdheden:

- de benoeming van de voorzitter, eventueel van één of meer vicevoorzitters, van de secretaris van de raad van bestuur, van de leden van het directiecomité en de coöptatie van bestuurders;
- de beslissing tot het verlenen van kwijting aan de leden van het directiecomité;
- de beslissing tot het verlenen van kwijting aan de leden van het auditcomité, indien dit comité een beslissing dient te nemen in toepassing van artikel 133 §6 van het Wetboek Vennootschappen;
- de beslissing tot het uitkeren van een interimdividend;
- de vaststelling van de vergoeding van de leden van het directiecomité;
- de vaststelling van de agenda van de jaarlijkse algemene vergadering en van eventuele buitengewone en bijzondere algemene vergaderingen;
- de beslissing tot het bijeenroepen van de algemene vergadering;
- het vaststellen van het corporate governance-memorandum;
- het oprichten van adviserende comités binnen de schoot van de raad van bestuur en het vaststellen van hun bevoegdheden.

1.3. Belangenconflicten

Indien een bestuurder, rechtstreeks of onrechtstreeks, een belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met een beslissing of een verrichting die tot de bevoegdheid behoort van de raad van bestuur, moet hij dit meedelen aan de andere bestuurders vóór de raad van bestuur een besluit neemt. Zijn verklaring, alsook de rechtvaardigingsgronden betreffende voornoemd strijdig belang moeten worden opgenomen in de notulen van de raad van bestuur die de beslissing moet nemen.

Betrekking tussen de raad van bestuur en het directiecomité

Het beheer van het bedrijf van de verzekeringsonderneming valt onder de uitsluitende bevoegdheid van het directiecomité. Dit beheer gebeurt zonder enige inmenging van buitenaf, binnen het kader van het door de raad van bestuur vastgestelde algemene beleid.

2. Directiecomité

2.1. Samenstelling

Het directiecomité bestaat uit leden die beroepservaring hebben in het verzekerings- en financieewezen. De leden van het directiecomité vormen een college.

Op 31 december 2017 bestaat het directiecomité uit vijf leden en is het samengesteld als volgt:

Voorzitter	Dirk Vanderschrick (sinds 20 maart 2017)
Leden	Frédéric Van Der Schueren (sinds 14 november 2017) Chief Financial Officer
	Michel Luttgens Chief Distribution Officer
	Emmanuel Michiels Chief Risk Officer
	Laurent Goudemant Chief Markets and Technical Officer

2.2. Rol en bevoegdheden van het directiecomité

De raad van bestuur heeft het beheer van de onderneming gedelegeerd aan het directiecomité dat in zijn schoot is opgericht.

Die bevoegdheidsdelegatie slaat niet op het toezicht op het beheer en de bedrijfspositie van de onderneming, noch op de uitstippeling van het algemeen beleid, noch op andere bevoegdheden die krachtens de wet zijn voorbehouden aan de raad van bestuur.

Het directiecomité is belast met de effectieve leiding van de onderneming waarvan het de diverse metiers en hun ondersteunende activiteiten stuurt en coördineert, en dat binnen het kader van de doelstellingen en het algemeen beleid die worden uitgestippeld door de raad van bestuur.

Het directiecomité neemt, onder toezicht van de raad van bestuur, de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de onderneming beschikt over een voor haar werkzaamheden of voorgenomen werkzaamheden passende beleidsstructuur, administratieve en boekhoudkundige organisatie, controle- en beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de elektronische informatieverwerking en interne controle.

Het directiecomité houdt toezicht op het lijnmanagement en op de naleving van de toegewezen bevoegdheden en verantwoordelijkheden, alsook op de financiële informatie.

Het directiecomité is belast met het nemen van alle nodige maatregelen om te kunnen beschikken over:

- een procedure voor een adequate financiële rapportering;
- een passende operationele werking;
- een betrouwbaar systeem van interne controle; en
- afdoende regels inzake compliance en integriteit van de onderneming.

Het directiecomité formuleert voorstellen en geeft adviezen aan de raad van bestuur met betrekking tot het algemeen beleid en de strategie van de onderneming en informeert de raad van bestuur over de financiële situatie en over alle andere aspecten die noodzakelijk zijn voor de correcte uitvoering van zijn taken.

Het directiecomité rapporteert regelmatig aan de toezichhoudende instanties en aan de erkende commissaris over de financiële situatie, de organisatie, de interne controle en de onafhankelijke controlefuncties.

GESPECIALISEERDE COMITÉS DIE WERDEN OPGERICHT DOOR DE RAAD VAN BESTUUR

1. Auditcomité

Het auditcomité is een adviserend comité opgericht in de schoot van de raad van bestuur en bestaat uit drie niet-uitvoerende bestuurders.

1.1. Samenstelling

Het auditcomité van Belfius Insurance is samengesteld uit volgende personen:

Voorzitter	Johan Tack Onafhankelijk bestuurder van Belfius Insurance nv
Leden	Chris Sunt Onafhankelijk bestuurder van Belfius Insurance nv en van Belfius Bank nv
	Johan Vankelecom Bestuurder van Belfius Insurance nv Lid van het directiecomité (Chief Financial Officer) van Belfius Bank nv

1.2. Onafhankelijkheid en deskundigheid

Enerzijds zetelen in het auditcomité twee onafhankelijke bestuurders die elk beschikken over de nodige individuele deskundigheid op het gebied van boekhouding en/of audit. Het auditcomité beschikt anderzijds in zijn huidige samenstelling over een collectieve deskundigheid op het gebied van de activiteiten van de vennootschap en op het gebied van boekhouding en audit.

De heer Johan Tack, die een licentiaat in de economische wetenschappen en een speciale licentie management behaalde, kan beroepservaring voorleggen op het vlak van boekhouding en audit, die hij onder meer heeft opgedaan als bestuurder en als lid van het auditcomité van diverse ondernemingen (City Hotels nv, Samsonite Corporation, Picanol nv en Quest for Growth nv), en als CEO van AON Belgium nv. Hij beschikt over de vereiste individuele deskundigheid en zetelt als "onafhankelijk bestuurder" in de zin van artikel 526ter van het Wetboek Vennootschappen.

Meester Chris Sunt heeft in zijn hoedanigheid van advocaat, met meer dan 30 jaar specialisatie in financieel recht, eveneens relevante ervaring opgedaan op het vlak van boekhouding en audit. Hij beschikt over de vereiste individuele deskundigheid en zetelt als "onafhankelijk bestuurder" in de zin van artikel 526ter van het Wetboek Vennootschappen.

De heer Johan Vankelecom heeft ervaring op het vlak van boekhouding en audit vanuit zijn functie als lid van het directiecomité van Belfius Bank nv, verantwoordelijk voor Finance, Tax en Legal (Chief Financial Officer).

Derhalve beschikt het auditcomité over een collectieve expertise in het domein van de verzekeringsactiviteit en ook op het vlak van boekhouding en audit.

1.3. Taken en bevoegdheden

Het auditcomité verleent de raad van bestuur bijstand bij de uitoefening van zijn toezichts- en controleopdracht.

1.3.1. Financiële rapportering

Het auditcomité houdt toezicht op de integriteit van de financiële informatie die door de vennootschap aangeleverd wordt, in het bijzonder door de toegepaste boekhoudnormen, inclusief de criteria voor de consolidatieperimeter, te beoordelen.

Het toezicht bestrijkt eveneens de monitoring van de periodieke financiële informatie vóór die wordt voorgelegd aan de raad van bestuur van de onderneming.

1.3.2. Interne controle en risicobeheer

Minstens één keer per jaar onderzoekt het auditcomité de doeltreffendheid van de interne controlesystemen en het risicobeheer opgezet door het uitvoerend management om zich ervan te vergewissen dat de voornaamste risico's (met inbegrip van de risico's die verband houden met de naleving van de geldende wetgeving en reglementering) behoorlijk geïdentificeerd en beheerd worden. Daartoe bezorgt het directiecomité een verslag betreffende de interne controlesystemen en het risicobeheer aan het auditcomité.

In de loop van het jaar 2017 nam het auditcomité kennis van de verslagen over de activiteiten van Compliance en de activiteiten van Audit en Controle.

1.3.3. Werking van de interne audit

Het auditcomité beoordeelt de efficiëntie en de onafhankelijkheid van de werking van de afdeling interne audit. Tevens gaat het auditcomité na in welke mate het management tegemoetkomt aan de auditbevindingen en zijn aanbevelingen. In 2017 analyseerde het auditcomité de activiteitenverslagen van de interne audit per 31 december 2016 en per 30 juni 2017, het audit risk assessment over 2017 en het auditplan 2017-2018, alsook de periodieke verslagen over de follow-up van de aanbevelingen. Deze verslagen werden tevens door het auditcomité goedgekeurd.

1.3.4. Controle van de tussentijdse en jaarlijkse financiële verslaggeving

In 2017 rapporteerde het auditcomité aan de raad van bestuur over de financiële resultaten van Belfius Insurance op 31 december 2016 en 30 juni 2017. Na beoordeling van de toelichtingen die werden verstrekt door de directie van de onderneming en de commissaris, verleende het auditcomité een positief advies aan de raad van bestuur over de financiële resultaten en de feiten die deze resultaten beïnvloedden.

1.3.5. Externe auditfunctie en opvolging van de onafhankelijkheid van de commissaris

Het auditcomité vergewist zich van de adequate werking van het externe toezicht door de commissaris.

Het auditcomité formuleert adviezen aan de raad van bestuur met betrekking tot de aanstelling of de herbenoeming van de commissaris door de algemene vergadering van aandeelhouders, alsook aangaande hun onafhankelijkheid en bezoldiging.

Het auditcomité ziet toe op de onafhankelijkheid van de commissaris en op zijn auditprogramma.

1.3.6. Monitoring van het financiële verslaggevingsproces, de interne controle en risicobeheersystemen, de jaarrekening en de onafhankelijkheid van de commissaris van Corona nv

In 2017 heeft het auditcomité van Belfius Insurance tevens de rol en verplichtingen van het auditcomité van Corona nv, een 100% dochteronderneming van Belfius Insurance, voor zijn rekening genomen in overeenstemming met de Mededeling CBFA_2009_22 d.d. 25 mei 2009.

1.4. Werking van het auditcomité

Het auditcomité kan zich alle nuttige inlichtingen of stukken laten verstrekken en elk nazicht laten uitvoeren. Het doet daarbij een beroep op de interne audit van Belfius Insurance, die hiërarchisch afhangt van de voorzitter van het directiecomité.

Het auditcomité kwam in 2017 acht maal bijeen. Gedurende zijn gewone vergaderingen, die plaatsvonden vóór de vergaderingen van de raad van bestuur, heeft het auditcomité onder meer de tussentijdse en jaarlijkse financiële gegevens geanalyseerd.

Er zijn tevens 2 overlegvergaderingen geweest in gemeenschappelijke zittingen van het auditcomité van Belfius Bank en dat van Belfius Insurance.

1.5. Interne audit

Belfius Insurance beschikt over een auditfunctie met als opdracht de interne controle te bevorderen en toe te zien op de performante werking, het adequaat karakter en de daadwerkelijke toepassing van de bestaande controlesystemen, dit alles in overeenstemming met de circulaire van de Nationale Bank van België betreffende de interne controle en de interne auditfunctie (circulaire NBB_2015_21 d.d. 13 juli 2015) en de circulaire van de Nationale Bank van België betreffende de prudentiële verwachtingen inzake het governancestelsel voor de verzekerings- en herverzekeringsector (circulaire NBB_2016_31 d.d. 5 juli 2016).

De interne audit gaat na, door middel van interne-auditopdrachten en de periodieke opvolging van de realisatie van de geformuleerde aanbevelingen, of de risico's die Belfius Insurance in het kader van al zijn activiteiten neemt, afdoende worden geïdentificeerd, geanalyseerd en beheerd.

De auditfunctie draagt bij tot het behoud van de goede reputatie van Belfius Insurance en de efficiëntie en integriteit van zijn structuren en waarden die het bijzonder belangrijk acht.

2. Risk & Underwriting-comité

De raad van bestuur heeft in zijn schoot een Risk & Underwriting-comité opgericht. Dit comité is actief sinds 5 juni 2012.

2.1. Samenstelling

Het Risk & Underwriting-comité van Belfius Insurance nv bestaat uit vier niet-uitvoerende bestuurders.

Voorzitter	Rudi Vander Vennet Lid van de raad van bestuur van Belfius Insurance nv en van Belfius Bank nv Hoogleraar
Leden	Cécile Coune Onafhankelijk bestuurder van Belfius Insurance nv
	Eric Hermann Bestuurder van Belfius Insurance nv Lid van het directiecomité (Chief Risk Officer) van Belfius Bank nv
	Johan Vankelecom Bestuurder van Belfius Insurance nv Lid van het directiecomité (Chief Financial Officer) van Belfius Bank nv

2.2. Bevoegdheden

Het Risk & Underwriting-comité is een adviserend orgaan binnen de raad van bestuur en heeft volgende bevoegdheden en verantwoordelijkheden in dit kader:

- De risicoappetijt, -limieten en -strategie van de vennootschap bespreken;
- De toewijzing van de risicoappetijt onder de verschillende risicocategorieën analyseren, alsook de risicomaatregelen en -limieten voor het beheer en het beperken van belangrijke risico's;
- Het risicoprofiel van de verzekeraar evalueren in het licht van de prestatie tegenover de risicoappetijt, risicotrends en risicoconcentraties;
- Het toekomstgerichte beheer van de behoeften (in verband met risico) en de beschikbaarheid van kapitaal (in verband met financiën) beoordelen vanuit regelgevend en economisch oogpunt, om de bedrijfs- en risicostrategie van de onderneming te ondersteunen. Het toekomstgerichte beheer kan onder meer de sturing inhouden van de business line in verband met specifieke types en een mix van producten van activa en passiva;

- Advies verlenen over belangrijke transacties en strategische nieuwe businessvoorstellen die een aanzienlijke impact hebben op de risicoappetijt van de vennootschap;
- Advies verlenen over belangrijke transacties inzake passivabeheer wanneer het daarbij gaat om het reglementair eigen vermogen;
- Kennisname en analyse van de beheersverslagen van het management over de aard en omvang van de risico's waarmee de vennootschap te maken krijgt, over dewelke het comité zich kan buigen voor de uitoefening van zijn taken, zoals:
 - Het driemaandelijke risicorapport;
 - De stresstestresultaten;
 - De driemaandelijke indicatoren van de risicoappetijt (inclusief kapitaalindicatoren) en het advies in verband daarmee; en
 - Solvency II-rapportering
- Toezien op en advies verstrekken aan de raad van bestuur over bestaande risicoposities en de toekomstige risicostrategie, met inbegrip van de macro-economische omgeving;
- De doeltreffendheid van de risicobeheerfunctie evalueren, met inbegrip van de organisatiestructuur en de belangrijkste procedures, alsook de mate waarin de risicoanalyse aansluit bij de beste praktijken van de sector en de algemene gang van zaken;
- Advies verlenen over het Own Risk and Solvency Assessment-proces (ORSA), om ervoor te zorgen dat dit een courant Risk/ Finance-proces wordt dat ook wordt opgenomen in de jaarlijkse budgettopmaak;
- Externe risico- en financiële rapporten en studies analyseren; en
- Rapporten analyseren over geselecteerde thema's rond risk/ verzekering, zoals veranderingen in de regelgeving, die het comité van tijd tot tijd aangewezen acht.

ANDERE COMITÉS

1. Benoemingscomité

1.1. Situering

Sinds 16 februari 2012 bestaat er binnen de raad van bestuur van Belfius Bank een benoemingscomité. Het bestaat uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders van Belfius Bank. Op zijn minst één van zijn leden moet een onafhankelijk bestuurder zijn.

Dit adviserend comité is tevens bevoegd voor Belfius Insurance.

Dit comité moet beschikken over de vereiste expertise aangaande het benoemingsbeleid.

1.2. Bevoegdheden

Het benoemingscomité:

- is belast met het voorstellen en aanbevelen, voor goedkeuring door de algemene vergadering, of, in voorkomend geval, door de raad van bestuur, van kandidaten voor het invullen van vacatures in de raad van bestuur, het nagaan hoe de kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring in de raad van bestuur zijn verdeeld, en het opstellen van een beschrijving van de taken en bekwaamheden die voor een bepaalde benoeming zijn vereist, evenals het beoordelen hoeveel tijd er aan de functie moet worden besteed.

- is belast met het periodiek, en minimaal jaarlijks, evalueren van de structuur, omvang, samenstelling en prestaties van de raad van bestuur en het formuleren van aanbevelingen aan de raad van bestuur met betrekking tot eventuele wijzigingen;
- is belast met het periodiek, en minimaal jaarlijks, beoordelen van de kennis, vaardigheden, ervaring, mate van betrokkenheid, in het bijzonder de regelmatige aanwezigheid, van de leden van de raad van bestuur en van de adviserende comités zowel individueel als collectief, en daar verslag over uitbrengen aan de raad van bestuur;
- is belast met het periodiek toetsen van het beleid van de raad van bestuur voor de selectie en benoeming van de leden van het directiecomité, en het formuleren van aanbevelingen aan de raad van bestuur;
- bereidt de beslissingen voor inzake de benoemingen of de eventuele mandaatverlengingen van de bestuurders, de leden van het directiecomité, de voorzitter van de raad van bestuur en de voorzitter van het directiecomité;
- beoordeelt in welke mate een bestuurder of een kandidaat-bestuurder voldoet aan de criteria die werden vastgelegd voor de hoedanigheid van onafhankelijk bestuurder;
- analyseert de vragen in verband met de problematiek van de opvolging van de bestuurders en de leden van het directiecomité;
- werkt een algemeen en een specifiek profiel uit voor de bestuurders en de leden van het directiecomité;
- ziet toe op de toepassing van de bepalingen op het vlak van corporate governance;
- bereidt de voorstellen voor tot wijziging van het intern reglement van de raad van bestuur en van het directiecomité;
- evalueert elk jaar het governance memorandum en stelt eventueel wijzigingen voor;
- controleert de naleving van de waarden van de onderneming;
- bespreekt en analyseert op zijn minst eenmaal per jaar het kwantitatief overzicht en de kwalitatieve analyse van de mededelingen op het vlak van stress, burn-out en ongewenst gedrag op het werk en ook de acties die in dat verband werden ondernomen.

2. Bezoldigingscomité

2.1. Situering

Sinds 16 februari 2012 bestaat er binnen de raad van bestuur van Belfius Bank een bezoldigingscomité. Het bestaat uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders van Belfius Bank. Op zijn minst één van zijn leden moet een onafhankelijk bestuurder zijn.

Dit adviserend comité is tevens bevoegd voor Belfius Insurance.

Dit comité moet beschikken over de vereiste expertise aangaande het bezoldigingsbeleid.

2.2. Bevoegdheden

Het bezoldigingscomité bereidt de beslissingen voor van de raad van bestuur die betrekking hebben op:

- Het bezoldigingsbeleid van Belfius Insurance; en
- De bezoldiging van de voorzitter van het directiecomité en op zijn voorstel, de bezoldiging van de leden van het directiecomité.

Het bezoldigingscomité gaat periodiek bij de directie na of de bezoldigingsprogramma's hun doel bereiken en in overeenstemming zijn met de toepasselijke bepalingen.

2.3. Bezoldiging van de leden van de raad van bestuur (niet-uitvoerende bestuurders)

De totale bezoldiging die wordt betaald aan de leden van de raad van bestuur met uitzondering van de leden van het directiecomité voor 2017, bedraagt EUR 216 190. Dit bedrag omvat de bezoldiging voor hun bestuursmandaat, alsook de zitpenningen voor de vergaderingen van de raad van bestuur en de diverse adviserende comités.

De raad van bestuur zal aan de gewone algemene vergadering van 2018 voorstellen om de emolumenten voor de niet-uitvoerende bestuurders voor de vergaderingen van de raad van bestuur en de diverse adviserende comités terug te brengen naar de vergoedingen die golden vóór 1 juli 2013. Alle voorwaarden hiervoor (oa. financieel economische gezondheid van de onderneming, core equity ...) zijn immers duidelijk en structureel vervuld.

De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen variabele bezoldiging en geen opties.

De voorzitter en de leden van het directiecomité ontvangen geen vergoeding voor de vergaderingen van de raad van bestuur.

Naam	Bemiddelingscomité (In 2017: 2 vergaderingen)	Raad van Bestuur (In 2017: 9)	Risk Comité (In 2017: 7)	Auditcomité (In 2017: 9)	Benoemingscomité (In 2017: 4)	Bezoldigingscomité (In 2017: 7)	Bezoldiging totaal**
CLIJSTERS JOS	2 ^(*) (***)	9*			4***	7***	€ 30 600
COUNE CECILE		4	2				€ 25 390
DEQUAE MARIE GEMMA		4	2	3			€ 16 200
HERMANN ERIC		9***	7***	1***			€ 0
RAISIERE MARC		9***		1***			€ 0
SUNT CHRIS		4		3			€ 11 700
TACK JOHAN	2	9	4	9*	4	2	€ 91 800
VANDER VENNET RUDI		9	7*				€ 40 500
VANKELECOM JOHAN		9***	4***	9***			€ 0
TOTAAL							216 190

* Voorzitter

** Dit betreft de bezoldiging betaald in 2017.

*** Niet bezoldigd in het kader van het mandaat bij Belfius Insurance.

3. Bemiddelingscomité

De raad van bestuur van Belfius Bank heeft beslist om in 2014 een bemiddelingscomité op te richten binnen de groep Belfius. Dit comité is actief sinds november 2014.

3.1. Samenstelling

Het bemiddelingscomité bestaat uit drie leden:

- De voorzitter van de raad van bestuur van Belfius Bank, die het bemiddelingscomité voorzigt;
- Een onafhankelijk bestuurder van Belfius Bank;
- Een onafhankelijk bestuurder van Belfius Insurance.

Indien de voorzitter van de raad van bestuur van Belfius Insurance niet dezelfde is als de voorzitter van de raad van bestuur van Belfius Bank, wordt het bemiddelingscomité uitgebreid tot vier leden. De voorzitter van de raad van bestuur van Belfius Insurance maakt in dat geval tevens deel uit van het bemiddelingscomité.

Op 31 december 2017 bestond het bemiddelingscomité uit de volgende leden:

Voorzitter	Jos Clijsters Voorzitter van de raad van bestuur van Belfius Bank nv en van Belfius Insurance nv
Leden	Jean-Pierre Delwart Onafhankelijk bestuurder Belfius Bank nv
	Johan Tack Onafhankelijk bestuurder Belfius Insurance nv

3.2. Bevoegdheden

Het bemiddelingscomité is ermee belast advies te verlenen over meningsverschillen of blokkeringen met betrekking tot materiële transacties of verrichtingen tussen Belfius Bank en zijn dochtervennootschappen, enerzijds, en Belfius Insurance en zijn dochtervennootschappen, anderzijds, of tussen hun respectieve dochtervennootschappen. Dergelijke adviezen worden meegedeeld aan de raden van bestuur van de betrokken vennootschappen, die vervolgens een definitieve beslissing nemen over die transactie of verrichting.

Het bemiddelingscomité zal evolueren naar een meer proactieve rol. Het zal ten minste jaarlijks controleren of de procedure inzake belangenconflicten in de verschillende domeinen werd gerespecteerd.

EXTERNE FUNCTIES VAN DE BESTUURDERS - ARTIKEL 83 VAN DE WET VAN 13 MAART 2016 OP HET STATUUT VAN EN HET TOEZICHT OP VERZEKERINGS- OF HERVERZEKERINGS-ONDERNEMINGEN

Krachtens het Reglement van de Nationale Bank van België van 6 december 2011, dat werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 20 juni 2012, met betrekking tot de uitoefening van externe functies door leiders van gereguleerde ondernemingen, is Belfius Insurance verplicht om de door zijn bestuurders en effectieve leiders uitgeoefende externe functies openbaar te maken. Belfius Insurance heeft ervoor geopteerd die mandaten te publiceren in het jaarverslag van de onderneming, dat neergelegd wordt bij de Nationale Bank.

COMMISSARIS

De controle op de financiële toestand en op de jaarrekening van Belfius Insurance is opgedragen aan Deloitte Bedrijfsrevisoren, BV o.v.v.e. cvba, vertegenwoordigd door de heren Dirk Vlamincx en Bart Dewael. Hun mandaat loopt tot na afloop van de algemene vergadering van 2020.

Deloitte (in EUR) (exclusief BTW)	Prestaties voor Belfius Insurance in de loop van het boekjaar 2017	Prestaties voor Belfius Insurance-groep in de loop van het boekjaar 2017
1) Audit van de rekeningen	373 000	502 223
2) Certificeringsopdracht		
3) Fiscaal advies		
4) Andere opdrachten	187 018	187 018
TOTAAL	560 018	689 241

COMPLIANCE

De compliance-functie is georganiseerd conform de Belfius-compliance-politiek (compliance-charter en integriteitsbeleid) en heeft tot doel de voorkoming en beheersing van compliance-risico's ten gevolge van het niet-naleven van wetten, reglementen en interne regels.

Belfius Insurance heeft een centrale compliancefunctie die gericht is op het voorkomen van witwasverrichtingen en het financieren van terrorisme, het adviseren van het management en de business over risico's binnen de activiteitsdomeinen van de compliancefunctie, het stroomlijnen van de opleidings- en sensibiliseringsinitiatieven binnen de compliance-domeinen, het controleren van de efficiëntie en van de naleving van de procedures en beleidslijnen binnen die domeinen en de rapportering over de activiteiten en risico's in die domeinen. De compliance-functie waakt eveneens over de dekking van de compliance-risico's door ondersteuning bij het opzetten van degelijke eerste-lijnscontroles. De compliance-functie kan tevens een beroep doen op compliance-correspondenten in diverse relevante departementen.

De onderneming blijft waakzaam ten aanzien van risico's op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme. Bijkomende rapporteringsverslagen werden opgesteld ter attentie van het management i.v.m. de naleving van de Twin Peaks II-reglementering, aanverwante reglementeringen en interne procedures. Bijkomende controles werden opgezet inzake de voorkoming van financiering van terrorisme. Compliance ondersteunde samen met IT de uitwerking van het kader rond rechten van data subjects bij de implementatie van de nieuwe Europese verordening inzake de bescherming van persoonsgegevens ("GDPR").

Naast de meer traditionele taak als adviseur van het management, de business units en de activity lines, ontwikkelt Compliance verder de monitoringactiviteit en vormt Compliance het eerste aanspreekpunt voor de toezichthouders inzake de diverse compliance-materies.

RISICOBEBEER

PROCEDURE INZAKE HET RISICOBEBEER

Een risico ontstaat uit de onzekerheid die voortvloeit uit het voeren van een activiteit in het kader van het verwezenlijken van de groei-doelstelling van een onderneming. Het risicobebeker moet een efficiënt antwoord bieden op die onzekerheid, rekening houdend met de onderliggende opportuniteiten.

Tegen die achtergrond heeft Belfius Insurance een systeem uitgewerkt met het oog op het risicobebeker dat in overeenstemming is met de principes die werden uitgevaardigd binnen het COSO II-referentiekader¹. Zodoende omvat het systeem voor risicobebeker acht elementen. Die elementen vloeien voort uit de manier waarop de organisatie wordt beheerd en worden geïntegreerd in het beheersproces.

1. Interne omgeving

De interne omgeving omvat de cultuur en de geest van de organisatie. Zij structureert de manier waarop de risico's worden ingeschat en in aanmerking worden genomen door alle medewerkers van de entiteit, en meer bepaald de opvatting van het management en zijn risicobereidheid, de integriteit en de ethische waarden, en de omgeving waarin de organisatie werkt.

2. Doelstellingen vastleggen

De doelstellingen moeten vooraf worden vastgelegd zodat het management de eventuele gebeurtenissen kan identificeren die invloed zouden kunnen hebben op de verwezenlijking ervan. Dankzij het risicobebeker kan worden nagegaan of de directie gezorgd heeft voor het uitwerken van een procedure voor het vastleggen van de doelstellingen, en of die doelstellingen in overeenstemming zijn met de opdracht van de entiteit en ook met haar risicobereidheid.

3. Identificatie van de gebeurtenissen

De interne en externe gebeurtenissen die invloed kunnen hebben op het halen van de doelstellingen, moeten kunnen worden geïdentificeerd door een onderscheid te maken tussen de risico's en de opportuniteiten. De opportuniteiten worden in aanmerking genomen bij het uitstippelen van de strategie of tijdens de fase van het vastleggen van de doelstellingen.

4. Evaluatie van de risico's

De risico's worden geanalyseerd, zowel op grond van hun waarschijnlijkheid als van hun impact, waarbij die analyse dient als basis om te bepalen hoe ze moeten worden beheerd. De inherente risico's en de restrisico's worden geëvalueerd.

5. Behandeling van de risico's

Het management bepaalt welke oplossing de voorkeur heeft om de risico's te benaderen: het vermijden, aanvaarden, verminderen of delen ervan. Daartoe werkt het management een aantal maatregelen uit die het mogelijk moeten maken om het risiconiveau in overeenstemming te brengen met de tolerantiedrempel en de risicobereidheid van de organisatie.

6. Controleactiviteiten

Er worden beleidslijnen uitgestippeld en procedures toegepast die toezien op de toestandkoming en de effectieve implementatie van de maatregelen voor de behandeling van de risico's.

7. Informatie en communicatie

De nuttige informatie wordt geïdentificeerd, ingezameld en meegeëdeeld in een formaat en binnen een termijn die de medewerkers in staat stellen hun taken uit te voeren. Meer in het algemeen moet de communicatie op een efficiënte manier zowel verticaal als transversaal binnen de organisatie verlopen.

8. Sturing

Het proces inzake het risicobebeker wordt globaal gestuurd en aangepast afhankelijk van de behoeften. De aansturing gebeurt via permanente beheersactiviteiten of via onafhankelijke evaluaties, of via een combinatie ervan.

Het risicobebeker is geen sequentieel proces waarin één element enkel het volgende element beïnvloedt. Het gaat om een multidirectioneel iteratieproces waarbinnen elk element een onmiddellijke en rechtstreekse invloed heeft op de andere elementen.

1. Beheer Ondernemingsrisico - Geïntegreerd kader - Samenvatting (september 2004) door het Committee of Sponsoring Organizations van de Treadway Commission.

RISICOBEREIDHEID

De risicobereidheid geeft aan welk risico een onderneming bereid is te nemen om haar groeiobjectstellingen te verwezenlijken.

Een van de grootste uitdagingen van de functie risicobeheer is dus te zorgen voor de totstandkoming van een afdoend beleid inzake de risicobereidheid. Dat houdt in dat men moet zorgen voor een onafhankelijke meting voor de diverse soorten risico's.

Een risicometing vereist een coherente en globale kwantificering om na te gaan of de risiconiveaus waaraan Belfius Insurance is blootgesteld wel degelijk in overeenstemming zijn met de vooropgestelde risicobereidheid. De afdeling risicobeheer ziet erop toe dat het geavanceerde karakter van het systeem voor risicometing in overeenstemming is met de omvang, de draagwijdte en de complexiteit van de diverse activiteitslijnen.

Het uitwerken van de berekeningsmethodologie en de geïntegreerde implementatie ervan zijn in handen van de afdeling risicobeheer. Als de risicometingen werden geïdentificeerd en bepaald op grond van de omvang en de complexiteit van de activiteitslijnen, stemt een globaal referentiekader de toegestane limieten in de diverse lokale entiteiten af op het risicoprofiel van Belfius. De risicolimieten vertegenwoordigen de hefboomen waarmee de risicostrategie en de risicobereidheid in praktijk worden gebracht en worden meegedeeld aan de diverse entiteiten en activiteitslijnen.

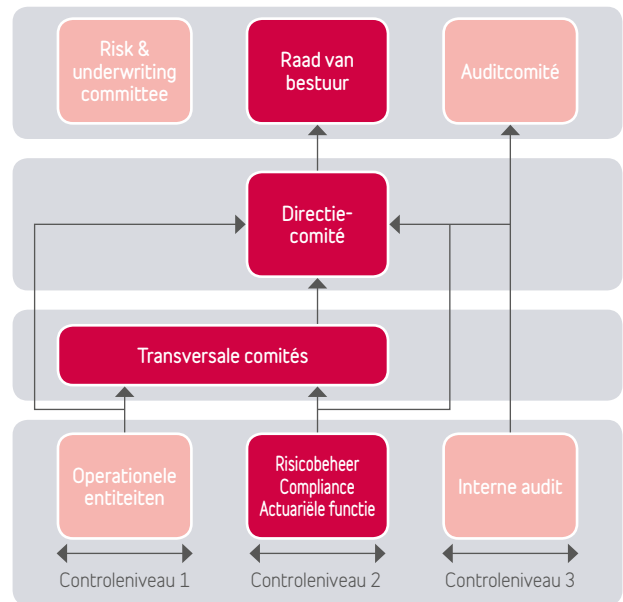
Bovendien zijn de risicobereidheid en het geheel van de regels en limieten die daaruit voortvloeien, onderworpen aan de goedkeuring van de raad van bestuur, die verantwoordelijk is voor de risicostrategie.

De belangrijkste doelstellingen van het beleid inzake risicobereidheid zijn de volgende:

- Consistentie dient gewaarborgd te worden tussen het "risk appetite framework" van Belfius Insurance en Belfius Bank;
- Belfius Insurance wil, zelfs na een strenge (maar mogelijke) schok, de belangrijkste regulerende ratio's respecteren;
- Belfius Insurance wil er zeker van zijn dat zij economisch solvabel blijft, zelfs als extreme verliezen zich zouden voordoen, zodat zij aan al haar verplichtingen kan voldoen (verzekeringnemers, spaarders enz.);
- Belfius insurance wil de potentiële volatiliteit in de resultatenrekening beperken tot een redelijk niveau; en
- Belfius Insurance wil concentraties beperken, zodat ernstige stressgebeurtenissen op een deel van de portefeuille niet leiden tot buitensporige verliezen.

GOVERNANCE VAN HET RISICOBEBEER

Bij Belfius Insurance wordt het directiecomité door de raad van bestuur, die hem zijn bevoegdheden in dat verband delegeert, belast met de leiding van Belfius Insurance, waarvan het de diverse segmenten aanstuurt en coördineert.

Om te zorgen voor de goede werking en de ontwikkeling van Belfius Insurance, is het directiecomité verantwoordelijk voor de totstandkoming en de instandhouding van een aangepast risicobeheer. Het bepaalt en coördineert het beleid van Belfius Insurance in het kader van de strategie die door de raad van bestuur wordt uitgestippeld. Het kent de middelen en de termijnen toe voor het uitvoeren van de acties waartoe in het kader van dat beleid werd besloten. Het gaat na of de doelstellingen worden gehaald en of het risicobeheer is afgestemd op alle behoeften. Ten slotte past het die behoeften aan afhankelijk van de interne en externe evolutie die wordt vastgesteld.

De interne controle bij de operationele entiteiten (controle van niveau 1) omvat de follow-up van de uitvoering van de sleutelcontroles en zorgt voor de implementatie van de actieplannen die werden uitgewerkt ter verbetering van die sleutelcontroles.

De teams die specifiek moeten zorgen voor een afdoend risicobeheer, zijn:

- het team Risicobeheer (controle van niveau 2) onder de verantwoordelijkheid van de Chief Risk Officer, lid van het directiecomité, bevoegd met de supervisie van het beleid inzake het risicobeheer. Dit team zet de gedragslijnen uit voor de limieten en de delegaties, het controleert en meet de totale risico's en zorgt voor de invoering van geharmoniseerde methodes in de diverse entiteiten

- de Chief Compliance Officer (controle van niveau 1 en niveau 2) ziet toe op de naleving van het integriteitsbeleid en op de ontwikkeling van het ethisch en deontologisch beleid binnen Belfius Insurance. Hij is verbonden aan de CRO van Belfius Insurance en werkt nauw samen met de Chief Compliance Officer van Belfius Bank; en
- de Interne Audit (controle van niveau 3), die rechtstreeks ressorteert onder de Chief Executive Officer, voorzitter van het directiecomité. Interne Audit controleert de invoering en de correcte toepassing van het interne controleproces zowel van niveau 1 als van niveau 2. De transversale comités zorgen voor de follow-up van de diverse aspecten van het beheer van de risico's waaraan Belfius Insurance wordt blootgesteld.

Het Asset and Liability Management Committee ("ALCo") neemt de tactische beslissingen die een weerslag hebben op de balans van Belfius Insurance en op diens winstgevendheid rekening houdend met de risicobereidheid van de groep. Het vergewist zich van de naleving van de richtlijnen en het respecteren van de limieten in verband met het beheer van de beleggingsportefeuille (dekkingsverrichtingen, diversificatie). De lokale ALCo's beheren de specifieke risico's op de balansen van de dochterondernemingen.

Daarenboven kan de raad van bestuur van Belfius Insurance terugvallen op een auditcomité dat bestaat uit drie niet-uitvoerende bestuurders.

De raad van bestuur kan eveneens terugvallen op het Risk & Underwriting Committee voor advies over de diverse domeinen van het risicobeheer zoals de risicobereidheid, de materiële blootstellingen aan de risico's, de strategie die daaruit voortvloeit en de impact ervan op het kapitaal, de structuur van het risicobeheer en de afstemming op de aard van de bestaande risico's en problemen.

De samenwerking inzake risicobeheer tussen Belfius Insurance en Belfius Bank is gebaseerd op de volgende principes:

- de governance van het risicobeheer moet zich houden aan de specifieke kenmerken en de verantwoordelijkheden van elke entiteit en moet licht, eenvoudig en transparant blijven;
- de governance van het risicobeheer moet leiden tot een wederzijds begrip van de risico's, een optimale aanwending van de beschikbare middelen en een efficiënt beslissingsproces;
- met het oog op de eenvoud worden de risicobereidheid van Belfius Bank en Belfius Insurance alsook de limieten bij elkaar opgeteld tijdens de consolidatie (ze worden niet gecompenseerd); en
- transfers van limieten zijn toegestaan als de beide partijen daarmee akkoord gaan. De CRO's van Belfius Bank en Belfius Insurance coördineren samen de aanvragen. Indien men niet tot overeenstemming komt, worden de Risk Committees (RC) van de bank en het Risk & Underwriting Committee van de verzekeringen gezamenlijk geraadpleegd en worden er oplossingen voorgesteld aan de respectieve raden van bestuur.

DE RISICO'S IN KAART GEBRACHT

Bij Belfius Insurance werden de risico's als volgt in kaart gebracht:

FINANCIËLE RISICO'S

Kredietrisico
Markt- en ALM-risico
Liquiditeitsrisico

VERZEKERINGSRISICO'S

Onderschrijvingsrisico Leven
Onderschrijvingsrisico Niet-Leven
Onderschrijvingsrisico Gezondheid

OPERATIONELE RISICO'S

Frauderisico
Risico verbonden aan human resources
Wettelijk en compliancerisico
Risico m.b.t. de elektronische gegevens
Risico m.b.t. de continuïteit van de activiteiten
Risico m.b.t. outsourcing

OVERIGE RISICO'S

Businessrisico
Strategisch risico
Reputatierisico
Modelrisico

Onderstaande paragrafen gaan meer in detail in op de diverse risico's waaraan Belfius Insurance is blootgesteld.

FINANCIËLE RISICO'S

De financiële risico's van Belfius Insurance vinden hun oorsprong in zowel de financiële verbintenissen die werden aangegaan aan de passiefzijde, zoals de gewaarborgde rente op de levensverzekeringscontracten, als in de beleggingen op de actiefzijde tot dekking van de verzekeringsreserves.

1. Kredietrisico

Het kredietrisico vloeit voort uit de onzekerheid omtrent het vermogen van een debiteur om te voldoen aan zijn verplichtingen. Het heeft drie componenten:

- het default-risico: elke tekortkoming of elke vertraging bij de betaling van de hoofdsom en/of de interest die leidt tot een verlies voor de financiële instelling;
- het risico op een verslechtering van de kredietkwaliteit die tot uiting komt in een daling van de financiële waardering van de betrokken schuld; en
- de onzekerheid omtrent het bedrag dat te recupereren is in geval van default.

Belfius Insurance is op diverse niveaus blootgesteld aan het kredietrisico:

- kredieten aan particulieren en ondernemingen;
- obligaties in de beleggingsportefeuille;
- transacties met afgeleide producten; en
- aandeel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen (netto-deposito's van de herverzekeraars).

De controle op het kredietrisico van Belfius Insurance gebeurt in samenwerking met de teams van Credit Risk Management ("CRM") van Belfius Bank. In het kader van het Investment Framework van Belfius Insurance werd een operationeel systeem uitgewerkt voor het beheer van de risico's en de limieten.

De afdeling risicobeheer van Belfius Insurance geeft een richtkader aan de afdeling beleggingen. Deze specifieke richtlijnen worden in acht genomen in de activabeheersactiviteiten en houden rekening met de risicobereidheid van de onderneming.

1.1. Globaal overzicht van het kredietrisico

Onderstaande tabellen geven de verdeling van de portefeuille exclusief tak 23 (marktwaarde) per soort van belegging en per land op 31 december 2016 en op 31 december 2017 weer. De evolutie van de obligatiemarktwaarden is de gecumuleerde weerspiegeling van de beweging in de rentevoeten, de credit spreads, de aan- en verkoopverrichting en de vervaldagen.

Marktwaarde op 31/12/16⁽¹⁾

(in miljoen EUR)	Cash	Vastgoed	Aandelen	Overheidsobligaties	Covered obligaties	Financiële obligaties	Bedrijfsobligaties en kredieten	Hypothe-caire kredieten	Derivaten	Totaal
België	610	555	596	7 561	0	173	989	3 985	(10)	14 459
Frankrijk	0	0	252	243	605	146	1 079	0	0	2 325
Italië	0	0	10	764	7	21	164	0	0	965
Spanje	0	0	1	269	135	17	105	0	0	528
Verenigd Koninkrijk	0	0	16	0	297	21	152	0	0	486
Duitsland	0	0	173	23	11	40	112	0	0	359
Nederland	0	0	146	5	16	115	103	0	0	385
Luxemburg	0	0	6	2	0	0	376	0	0	384
Verenigde Staten	0	0	0	0	0	53	152	0	0	205
Polen	0	0	0	179	0	0	0	0	0	179
Ierland	0	0	1	34	25	0	34	0	0	94
Denemarken	0	0	0	0	0	0	73	0	0	74
Andere	0	0	9	197	1	119	86	0	0	413
TOTAAL	610	555	1 210	9 277	1 097	705	3 425	3 985	(10)	20 856

(1) activacategorieën zijn gebaseerd op Risk-classificatie

Marktwaarde op 31/12/17⁽¹⁾

(in miljoen EUR)	Cash	Vastgoed	Aandelen	Overheidsobligaties	Covered obligaties	Financiële obligaties	Bedrijfsobligaties en kredieten	Hypothe-caire kredieten	Derivaten	Totaal
België	374	592	594	6 707	0	114	1 116	3 696	0	13 193
Frankrijk	0	0	245	381	515	153	947	0	0	2 241
Italië	0	0	1	733	6	20	117	0	0	878
Spanje	0	0	1	360	115	20	100	0	0	596
Verenigd Koninkrijk	0	0	13	0	287	23	163	0	0	485
Duitsland	0	0	171	22	10	31	92	0	0	327
Nederland	0	0	176	9	11	92	80	0	0	367
Luxemburg	0	0	10	17	0	53	669	0	0	749
Verenigde Staten	0	0	0	0	0	49	186	0	0	236
Polen	0	0	0	180	0	0	0	0	0	180
Ierland	0	0	0	37	24	0	32	0	0	93
Denemarken	0	0	0	0	0	0	172	0	0	172
Andere	0	0	16	292	1	60	65	0	0	428
TOTAAL	374	592	1 220	8 739	970	615	3 739	3 696	0	19 945

(1) activacategorieën zijn gebaseerd op Risk-classificatie

De globale marktwaarde van de portefeuille is in 2017 afgenomen ten opzichte van 2016 door een afname van de totale balans als gevolg van de afname van de tak 21 producten door vervaldagen en weinig nieuwe productie. Die is in 2017 voornamelijk gericht op tak 23 producten.

Het grootste deel van de portefeuille (66,1 %) is belegd in België. Belfius Insurance houdt zich eraan om in overeenstemming te blijven met het kader voor kredietrisico's dat het zichzelf oplegde.

De portefeuille overheidsobligaties daalt met 539 miljoen EUR tot 8 739 miljoen EUR. Herbeleggingen gebeuren voornamelijk in bedrijfsobligaties die een hoger rendement bieden. De portefeuille bedrijfsobligaties nam toe met 314 miljoen EUR tot 3 739 miljoen EUR. Eind 2017 beliep het uitstaand bedrag 3 696 miljoen EUR.

De daling in 2017 aan hypothecaire kredieten wordt verklaard door herfinancieringen als gevolg van de rentedaling.

De onderstaande tabel toont de tien grootste blootstellingen van Belfius Insurance per tegenpartij op 31 december 2016 en 31 december 2017:

Belfius Insurance blijft het grootst blootgesteld aan Belgische overheidsobligaties. Deze daalde in 2017 met 812 miljoen EUR.

Emittent (in miljoen EUR)	Categorie	Marktwaarde op 31/12/2016
Belgische overheid	Overheidsobligaties	5 678
Italiaanse overheid	Overheidsobligaties	764
Belfius Bank nv	Cash	576
Caisse française de financement local	Gegarandeerde obligaties	427
Franstalige Gemeenschap van België	Overheidsobligaties	393
Waalse huisvestingsmaatschappij	Overheidsobligaties	300
Spaanse overheid	Overheidsobligaties	269
Waals gewest	Overheidsobligaties	250
Vlaamse gemeenschap	Overheidsobligaties	233
Woningfonds van de Grote Gezinnen	Overheidsobligaties	189
TOTAAL		9 080

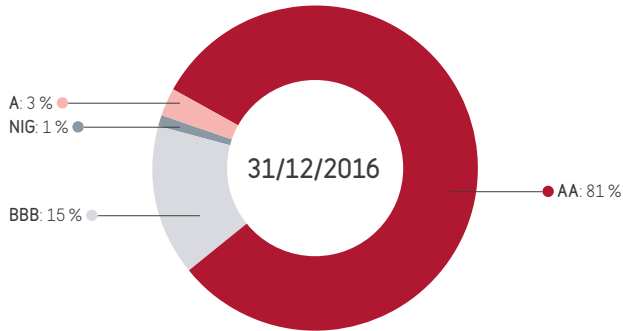
Emittent (in miljoen EUR)	Categorie	Marktwaarde op 31/12/2017
Belgische overheid	Overheidsobligaties	4 866
Italiaanse overheid	Overheidsobligaties	724
Caisse française de financement local	Gegarandeerde obligaties	407
Belfius Bank nv	Cash	374
AXA SA	Fonds	357
CANDRIAM INVESTORS GROUP	Fonds	351
Franstalige Gemeenschap van België	Overheidsobligaties	351
Spaanse overheid	Overheidsobligaties	325
Waalse huisvestingsmaatschappij	Overheidsobligaties	283
Franse overheid	Overheidsobligaties	249
TOTAAL		8 289

1.2. Aanvullende informatie over de kwaliteit van de portefeuille

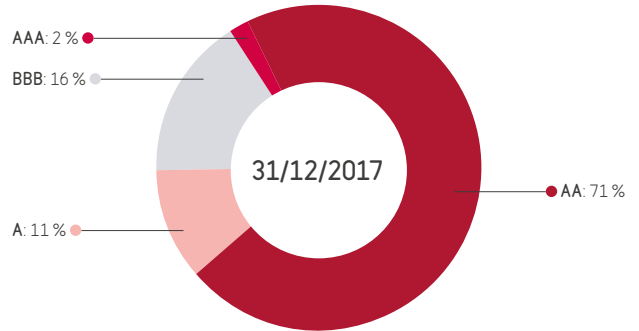
Belfius Insurance wil globaal een goede kredietkwaliteit op zijn obligatieportefeuille behalen. In samenwerking met de Credit Risk Management-teams van Belfius Bank wordt nauw toezicht gehouden op het uitstaande kredietrisico. De onderstaande grafieken tonen de verdelingen van de ratings per soort van activa op 31 december 2016 en 31 december 2017

De gewogen gemiddelde rating van de portefeuille daalde in 2017 van A naar A-. Dit gebeurde voornamelijk door het in rekening brengen van de "Fixed Income Funds" en door de downgrade van de rating op Italië.

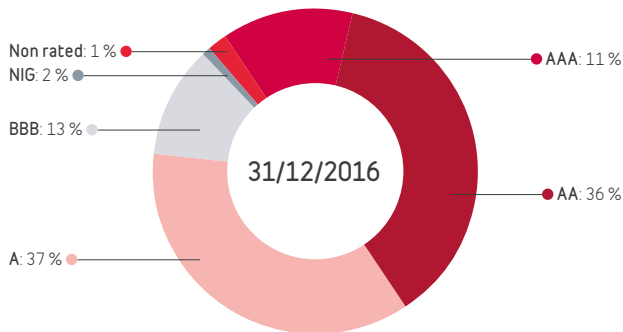
Overheidsobligaties op 31/12/2016

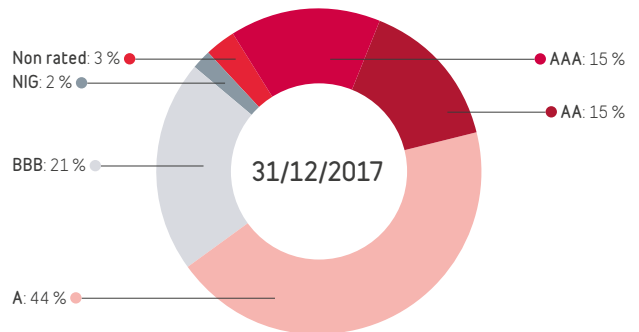
Overheidsobligaties op 31/12/2017

Kredieten (zonder RMBS) op 31/12/2016

Kredieten (zonder RMBS) op 31/12/2017

1.3. Forbearance-verslag over de portefeuille van hypothecaire kredieten

Het Forbearance-verslag wordt opgemaakt voor de portefeuille van hypothecaire kredieten die worden verstrekt door Belfius Insurance via zijn netwerk van consultants en door Elantis, zijn dochteronderneming die gespecialiseerd is in hypothecaire kredieten. Het bevat de lijst van de contracten waarvoor de klant financiële problemen heeft gehad en waarvoor de kredietaanbrenger een toegeving heeft gedaan ten opzichte van de initiële voorwaarden van het contract.

De gerapporteerde ramingen werden vastgesteld op 31 december 2017. De uitstaande hypothecaire kredieten die voldoen aan de Forbearance-voorwaarden belopen ongeveer 34 miljoen EUR of 1 % van het uitstaande volume hypothecaire kredieten in beheer. Het bedrag van die kredieten is volledig gewaarborgd met een hypothecaire inschrijving. Er werd een waardevermindering van 497 752 EUR, zijnde 1,5 % van de uitstaande Forbearance geboekt op grond van de interne regels terzake. Dat bedrag aan waardeverminderingen kan worden verklaard door het groot aantal kredieten met een quotiteit (d.w.z. het kredietbedrag ten opzichte van de waarde van het aangekocht en in waarborg gegeven onroerend goed) van minder dan 75 %, alsook door het regelmatig eisen van een externe borgstelling voor de kredieten met een quotiteit van meer dan 75 %.

Schuldverschikking (in duizend EUR)	Bruto boekwaarde van de uitstaande bedragen die een schuld- verschikking ondergingen	Waarde- vermindering	Ontvangen onderpand en garanties	
			Ontvangen onderpand op de uitstaande bedragen die een schuld- verschikking ondergingen	Ontvangen financiële garanties op de uitstaande bedragen die een schuld- verschikking ondergingen
Leningen en voorschotten (tegen geamortiseerde kostprijs)	33 652	498	14 413	18 741
Voor verkoop beschikbare financiële activa (uitgezonderd niet-vastrentende effecten)	0	0	0	0

2. Marktrisico

Het marktrisico is het risico op een verlies dat kan voortvloeien uit de schommelingen van de prijzen van de financiële instrumenten in een portefeuille. De diverse risicofactoren zijn de rente, de wisselkoersen, de aandelenkoersen of de vastgoedprijzen. De schommelingen van die diverse elementen liggen aan de basis van het marktrisico.

De follow-up van het marktrisico behoort tot de verantwoordelijkheid van het Risk Monitoring-team.

De afdeling Risicobeheer is onder meer verantwoordelijk voor het vastleggen van het Investment Framework conform de risicobereidheid en de risicolimieten. Ze is eveneens verantwoordelijk voor de uitwerking van de Strategic Asset Allocation (SAA), die bestaat in het bepalen van de geschikte toewijzingen voor de verschillende activa aan de verzekeringspassiva. Die technische reserves zijn onderverdeeld in portefeuilles die homogeen zijn aan de aard van producten en hun ingesloten opties.

De risicobereidheid en de strategie met betrekking tot het marktrisico worden vastgelegd op het niveau van Belfius Insurance. De lokale correspondenten zijn verantwoordelijk voor de implementatie ervan in hun eigen entiteit. De aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de afdelingen Risicobeheer en Beleggingen in de lokale ALCo's waakt over de nodige coherentie op lokaal vlak voor het beheer van het marktrisico.

2.1. Wisselkoersrisico

Het wisselkoersrisico is niet significant bij Belfius Insurance, waar minder dan 1 % van de totale marktwaarde van de portefeuille is uitgedrukt in vreemde munten. De mogelijkheid om posities in vreemde munten aan te houden wordt immers bewust beperkt door het Investment Framework.

Het huidige wisselkoersrisico is in hoofdzaak afkomstig van posities in Deense kroon (Danish mortgage bonds), waarvan de waarde sterk verbonden is met de euro. De blootstelling aan de Deense kroon is gestegen in 2017 met 99 miljoen EUR.

Marktwaarde (in miljoen EUR)	31/12/16	31/12/17
EUR	20 779	19 504
DKK	73	172
GBP	4	1
TOTAAL	20 856	19 677

2.2. Renterisico

Het is de bedoeling om de nettovolatiliteit in de resultatenrekening die kan worden teweeggebracht door renteschommelingen te beheren en te beperken en de economische waarde van het kapitaal van de aandeelhouders te vrijwaren. Zo zal Belfius Insurance bewust geen enkele positie aanhouden met een hoog renterisico.

De duration, die de rentegevoeligheid van de waarde van de balans weerspiegelt, wordt beschouwd als het voornaamste meetinstrument van het renterisico. De gedeeltelijke en globale gevoeligheden van het renterisico per tijdsinterval vormen de meer precieze indicatoren die worden opgevolgd in het ALCo.

De limieten voor het renterisico worden goedgekeurd door het directiecomité en de raad van bestuur. In het kader van het activabeheer worden zij vertaald naar het Investment Framework en opgevolgd door het ALCo.

Belfius Insurance handhaafde zijn ALM-strategie die erop gericht is de duration tussen activa en passiva nagenoeg gelijk te houden. De huidige lage rentestand heeft dus een beperkte impact op de bestaande activa en passiva.

Indien de historisch lage rentestand zich voor een langere tijd bestendigt zal Belfius Insurance wel genoodzaakt zijn om haar huidige productengamma sterk te herzien. De lage renteniveaus laten binnen de huidige fiscaliteit en rekening houdende met de kapitaalsvereisten van Solvency II immers niet meer zomaar toe om aan onze klanten interessante beleggingsverzekeringen in tak 21 en tak 26 aan te bieden. Ondertussen zijn er dan ook diverse initiatieven waarbij we de klant de mogelijkheid geven om via het tak 44-concept toch zekerheid in zijn belegging in tak 23 in te bouwen.

2.3. Risico inzake aandelenmarkt en vastgoed

In de groep Belfius worden diverse methodes gebruikt om het prijsrisico te volgen (risico van aandelen en vastgoed): de Value at Risk ("VaR") vertegenwoordigt het potentieel maximaal verlies op een portefeuille op een tijdsinterval met een bepaalde waarschijnlijkheid; sensitiviteitstests en stresstests. Op basis van die indicatoren wordt een limiet vastgesteld voor de activa waarin belegd wordt.

Om te kunnen zorgen voor een gediversifieerd beheer worden er eveneens globale en specifieke limieten vastgelegd in termen van diversificatie, concentratie en tegenpartijen.

3. Sensitiviteiten

Renterisico kan 2 vormen aannemen: het risico dat de economische waarde van de verzekeraar schommelt en het risico dat het renteresultaat van de verzekeraar schommelt. Het meten van beide risico's is complementair voor het begrijpen van de volledige scope van het renterisico op de balans (exclusief financiële markten).

De indicatoren voor economische waarde meten het langetermijneffect van wijzigingen van de rente. De rentegevoeligheid van de economische waarde meet de wijziging van de ALM economische waarde indien de gehele rentecurve wijzigt met 10 basispunten.

- Het renterisico blijft laag dankzij een duration gap die beperkt is;
- Het vastgoedrisico daalt als gevolg van de verkoop van een gebouw.

Impact op de beschikbare financiële middelen

Gebeurtenis (in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
RENTERISICO		
Sensitiviteit (rentestijging met 10 bp)	12 844	18 768
Earnings at risk (rentestijging met 50 bp)	2 586	2 743
AANDELENRISICO		
Shock 30 % (negatief)	(320 364)	(336 950)
VaR (99 %, 10 dagen)	83 595	35 720
VASTGOED		
Shock 12,5 % (negatief)	(88 588)	(74 104)
GEVOELIGHEID VOOR KREDIETSPREADS		
Spreadverhoging met 1 bp	(8 338)	(9 294)

Het renterisico van de verzekeringsactiviteit is beperkt. Voor Belfius Insurance komt het ALM-streefdoel erop neer een natuurlijke match te hebben voor de positie in de asset & liability durations.

Wijzigingen van de aandelenkoersen en de impact van de krediet-spreads wordt onmiddellijk vertaald in het boekhoudkundig eigen vermogen van Belfius Insurance. Enkel bij verkoop zal de wijziging leiden tot lagere gerealiseerde resultaten. Belangrijke neerwaartse schokken op aandelen kunnen wel resulteren in waardeverminderingen (toepassing van het principe van "significante daling" overeenkomstig de waarderingsregels).

De rentegevoeligheid van de resultatenrekening van Belfius Insurance is zeer beperkt gezien de beperkte duration gap. De impact op het boekhoudkundig eigen vermogen van een rentestijging zal om reden van de huidige latente meerwaarden en de hiermee verband houdende toepassing van shadow loss recognition grotendeels worden geneutraliseerd. Net zoals bij vastgoed zal een wijziging in waardering enkel een betekenisvolle boekhoudkundige impact via de resultatenrekening hebben indien Belfius Insurance wegens vb. liquiditeitsnoden verplicht zou worden de activa te verkopen.

4. Liquiditeitsrisico

Als verzekeringsmaatschappij heeft Belfius Insurance een passief op relatief lange termijn met stabiele en voorspelbare kasstromen waardoor er een beperkte financieringsbehoefte is. De premies die door de verzekeringnemers werden betaald, worden op lange termijn belegd om het verzekerde kapitaal en de verbonden rente te garanderen op de vervaldag van het contract. Diverse interne en reglementaire liquiditeitsindicatoren tonen aan dat Belfius Insurance voortdurend voldoende liquide activa aanhoudt voor het dekken van zijn verbintenissen aan de passiefzijde.

Bovendien houdt Belfius Insurance een aanzienlijk bedrag aan bij de Europese Centrale Bank in de vorm van beleenbare activa. De maatschappij belegt immers een belangrijk deel van zijn obligatieportefeuille in overheidsobligaties die kunnen worden gebruikt voor repo's in het kader van haar liquiditeitsbeheer.

De afdeling Investments is verantwoordelijk voor het liquiditeits- en thesauriebeheer. Hiervoor baseert zij zich aan de ene kant op langetermijnprojecties van de thesauriestromen van activa en passiva die gesimuleerd worden in normale omstandigheden en in stresssituaties, en aan de andere kant op projecties m.b.t. de thesauriebehoeften op twaalf maanden.

Merk op dat Belfius Insurance zonder probleem heeft kunnen voldoen aan zijn verbintenissen ten aanzien van zijn klanten tijdens de twee stressperiodes in oktober 2008 (crisis na de teloorgang van Lehman Brothers) en in oktober 2011 (ontmanteling van de groep Dexia). Tijdens die onzekere maanden noteerde Belfius Insurance een maximale afkoppeling van minder dan 1% van de reserves per maand.

Onderstaande tabel toont de activa en de verplichtingen onderverdeeld in tijdsperiodes op basis van de resterende contractuele looptijd.

Resterende contractuele looptijd per 31/12/16

(in miljoen EUR)	Activa	Verplichtingen
< 1 jaar	1 720	1 446
1 < 5 jaar	3 264	5 877
5 jaar en +	13 033	8 331
Onbepaald	4 791	3 172
TOTAAL	22 808	18 826

Resterende contractuele looptijd per 31/12/17

(in miljoen EUR)	Activa	Verplichtingen
< 1 jaar	868	729
1 < 5 jaar	4 204	6 610
5 jaar en +	11 818	7 407
Onbepaald	5 288	3 486
TOTAAL	22 178	18 323

Bovenstaande activa staan vermeld tegen marktwaarde. De categorie "onbepaald" omvat de tak 23-producten en de aandelen.

Bij de verplichtingen worden de repo's en tak 23-producten in het vak "onbepaald" geplaatst. De tabellen werden opgemaakt in de veronderstelling dat de contracten met herzienbare rentevoeten niet worden verlengd voor een periode van acht jaar.

VERZEKERINGSRISICO

Bij Belfius Insurance, dat behoort tot de groep Belfius Bank & Verzekeringen, wordt het onderschrijvingsrisico onderverdeeld afhankelijk van het type van contract: Leven en Niet-Leven. Elke categorie wordt vervolgens onderverdeeld in deelmodules die verband houden met de aard van de onderliggende activiteit.

De verzekeringsrisico's die voortvloeien uit het afsluiten of onderschrijven van verzekeringscontracten, i.e. onderschrijvingsrisico's, zijn de volgende:

Onderschrijvingsrisico Leven: het risico dat voortvloeit uit het onderschrijven van levensverzekeringscontracten is onderverdeeld in 7 deelmodules:

- Het mortaliteitsrisico is het risico dat de sterfte toeneemt. Het geldt voor alle verbintenissen waarvoor de verwachte te betalen prestaties toenemen in geval van een stijging van de mortaliteit.
- Het levensduurrisico: dat is het tegengestelde van het mortaliteitsrisico; het geldt voor de contracten waarvoor een daling van de mortaliteit zou leiden tot een stijging van de verwachte betalingen (bv. pensioencontracten). Verbeteringen in medische behandelingen die de levensverwachting zouden kunnen verhogen zonder de arbeidsgeschiktheid te herstellen, zouden ertoe kunnen leiden dat de frequentie van het levensduurrisico hoger ligt dan momenteel geobserveerd.
- Het morbiditeitsrisico of invaliditeitsrisico slaat op het risico op verlies of een nadelige evolutie van de verwachte prestaties, te wijten aan veranderingen met betrekking tot het niveau, de trend of de volatiliteit van de invaliditeitsgraad.
- Het afkooprisico inzake Leven wordt omschreven als het risico op verlies of toename van de prestaties dat te wijten is aan een verschil tussen de effectieve uitoefening van de contractuele opties van de verzekerde en de verwachte uitoefening. De term "opties" moet worden gezien in de ruime zin van het woord: de deelmodule omvat de opties inzake afkoop, opzegging en premiereductie, maar ook van uitbreiding van de waarborgen. Voor bepaalde contracten kan de uitoefening voordelig zijn voor de instelling, voor andere zal dat leiden tot een verlies. Deze deelmodule omvat daarom twee scenario's: één waarvoor de opties vaker dan verwacht zullen worden uitgeoefend dan voorzien, en een ander waarvoor dat minder het geval zal zijn.
- Het risico met betrekking tot de beheerskosten stemt overeen met het risico dat de beheerskosten hoger zullen komen te liggen dan verwacht doordat ze een hogere inflatie ondergaan dan ingeschat.
- Het risico op een herziening geldt enkel voor herzienbare annuïteiten waarvan de bedragen in negatieve zin kunnen evolueren voor de verzekeraar als gevolg van een verandering van de wetgeving of de gezondheidstoestand van de verzekerde.
- Het catastroferisico is beperkt tot de contracten waarvoor een onmiddellijke en drastische stijging van de mortaliteit een stijging van de prestatie met zich zou brengen.

Onderschrijvingsrisico Niet-Leven: het risico dat voortvloeit uit de verzekeringsverbindingen Niet-Leven. Onzekerheid omtrent resultaten van de deelmodules onderschrijving door de verzekeraar wordt onderverdeeld in 3 deelmodules:

- het premierisico betreft het risico dat het bedrag van de ontvangen premies niet toereikend is voor het betalen van de schadegevallen die zich hebben voorgedaan tijdens de dekkingsperiode waarop de premies betrekking hebben;
- het reserverisico is het risico op verlies of een ongunstige wijziging in de waarde van de verzekeringsverbindingen, die voortvloeien uit schommelingen in de frequentie en de impact van de verzekerde gebeurtenissen, alsook uit de datum en het bedrag van de uitbetalingen van de schadegevallen; en
- het catastroferisico is het risico dat er zich een gebeurtenis van grote omvang voordoet die niet gedekt is door de twee voorgaande risico's. Catastrofes zijn rampen zoals onder andere windstormen, (kust)overstromingen, streng winterweer en andere weegerelateerde gebeurtenissen, aardbevingen, industriële explosies, groot-schalige branden, pandemieën en andere door de mens veroorzaakte rampen zoals maatschappelijke onrust en terroristische aanslagen.

2. Beheer van het verzekeringsrisico

Het Risk & Underwriting-comité geeft zijn advies over de strategie op het vlak van de onderschrijving en de reservering van de verzekeringsmaatschappijen van Belfius Insurance en het beleid dat daaruit voortvloeit, in het bijzonder aangaande de volgende punten:

- soorten en kenmerken van de verzekeringsactiviteiten die Belfius Insurance bereid is om te beheren;
- selectiecriteria van de risico's die in overeenstemming zijn met de risicobereidheid;
- de manier waarop de effectieve onderschrijving wordt gevolgd;
- de afstemming tussen aan de ene kant de geïnde verzekeringspremies en aan de andere kant de te betalen schadegevallen die bij de gedragen kosten worden geteld;
- de identificatie van de risico's die voortvloeien uit de verbindingen van Belfius Insurance, met inbegrip van de impliciete opties en het kapitaal dat wordt gewaarborgd door de verzekeringsproducten; en
- het aanleggen van voorzieningen voor de schadegevallen.

De globaal bepaalde strategie wordt binnen de verschillende betrokken entiteiten concreet uitgewerkt en opgevolgd door de lokale verantwoordelijke personen.

Herverzekering is een van de methodes die gebruikt wordt om het verzekeringsrisico te beperken. De bedoeling van een herverzekering is de volatiliteit van de kapitaalbehoeften en de winsten, en dus de onzekerheid die verbonden is aan het risico in de waardering van de verzekeraar, terug te dringen.

Dit zijn de herverzekeringsfuncties:

- capaciteit: dankzij de herverzekering is er voor de verzekeraars een grotere flexibiliteit mogelijk met betrekking tot de omvang, de soorten risico's en het activiteitsvolume dat zij op een veilige manier kunnen aanvaarden. Daardoor zijn de verzekeraars in staat nieuwe activiteiten uit te voeren of ze uit te breiden tijdens een korte periode;
- stabiliteit: dankzij gestructureerde herverzekeringsprogramma's kunnen de verzekeraars hun operationeel resultaat stabiliseren;
- bescherming: de herverzekering zorgt voor een bescherming tegen gecumuleerde financiële verliezen door een opeenvolging van gebeurtenissen (bijvoorbeeld slechte weersomstandigheden) of tegen significante financiële verliezen als gevolg van één enkele gebeurtenis;
- financiering: herverzekeren kan een alternatief zijn voor een kapitaalverhoging; en
- expertise: de herverzekeraars verlenen bijstand aan de verzekeraars in hun expertisedomein. Het bevoegde personeel van de herverzekeringsmaatschappijen biedt zijn diensten aan bij het opstarten van bv. een nieuwe activiteit.

3. Sensitiviteiten

Wij evalueren het effect van de sensitiviteiten op het economisch eigen vermogen. Zij slaan op de technische voorzieningen in marktwaarde. Gelet op de lage marktrente is de waarde van de technische voorzieningen groter dan de afkoopwaarde, wat leidt tot een negatieve impact op het eigen vermogen in geval van een verlaging van het afkooppercentage. De sensitiviteit aan het afkooppercentage daalt in 2017 als gevolg van een daling van het volume tak 21.

Onderschrijvingsrisico Leven: scenario dat overeenstemt met	Impact op de beschikbare financiële middelen vóór belastingen (in miljoen EUR)	
	31/12/16	31/12/17
Een toename van 15 % sterftcijfers	(34,7)	(34,7)
Een toename van 10 % van de kosten + 1 % inflatie	(101,0)	(126,4)
Een daling van 10 % afkopen	(23,5)	(20,6)

Toepassingsgebied: Belfius Insurance nv (= Belins solo), tak 23 inbegrepen

Onderschrijvingsrisico Niet-Leven: scenario dat overeenstemt met	Impact op het resultaat vóór belastingen (in miljoen EUR)	
	31/12/16	31/12/17
Een daling van 10 % van de administratieve kosten	6,6	9,0
Een toename van 5 % in schades	(18,4)	(18,3)

Toepassingsgebied: Belfius Insurance nv (= Belins solo), tak 23 inbegrepen

Het verzekerd kapitaal bij overlijden is groter dan de technische reserves tegen de reële waarde, wat leidt tot een negatieve impact op de beschikbare financiële middelen bij een stijging van de mortaliteit. De sensitiviteit blijft stabiel tussen 2016 en 2017.

4. Evolutie van de schadegevallen

De schadedriehoek is de gebruikelijke methode voor het in kaart brengen van de schadebetalingen, die over meerdere jaren gespreid zijn. Op basis hiervan test de actuaire onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen. Bij de verzekeringen Niet-Leven kan de verzekeraar tussen de datum dat een schadegeval zich voordoet en de datum dat het volledig is afgehandeld, doorgaans de totale kostprijs van het schadegeval niet exact bepalen. Tijdens die periode vormt de verzekeraar een reserve die gelijk is aan het geraamde bedrag aan toekomstige betalingen voor dit schadegeval.

Aangezien de reserve slechts een raming is, bestaat het risico dat het effectief betaalde bedrag hoger ligt. Om het gelopen risico te beoordelen, is het noodzakelijk de schommeling van twee bedragen te analyseren:

1. de som van de betalingen die werden gedaan vóór die datum;
2. de reserve die op die datum is geboekt voor de toekomstige betalingen.

De som van die twee componenten wordt de totale schadelast genoemd.

Onderstaande tabel toont voor Belfius Insurance nv en Corona nv de evolutie sinds 2007 van de som op het einde van het jaar van de totale kosten voor de schadegevallen die zich op jaarbasis hebben voorgedaan.

SCHADELAST (EXCLUSIEF HERVERZEKERING EN INTERNE KOSTEN)

Afwikkelings- jaar	Voorvalsjaar										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	266 081	284 441	331 831	376 927	368 410	366 403	365 798	415 445	389 632	427 822	417 069
1	253 679	286 182	315 094	377 982	365 547	350 517	324 524	392 976	361 479	402 910	
2	240 004	276 197	302 958	376 143	355 306	334 313	312 883	381 044	353 512		
3	231 754	266 868	302 314	370 819	350 249	329 882	306 454	374 836			
4	228 986	267 226	300 159	370 924	352 804	328 046	303 051				
5	231 760	266 805	299 236	363 378	350 780	323 899					
6	229 487	267 520	296 773	360 537	351 335						
7	227 465	267 249	293 969	357 875							
8	225 761	264 048	293 741								
9	225 140	264 340									
10	224 495										

(in duizend EUR)											
Huidige raming	224 495	264 340	293 741	357 875	351 335	323 899	303 051	374 836	353 512	402 910	417 069
Cumulatieve betalingen	(204 198)	(226 612)	(266 578)	(298 037)	(295 393)	(267 644)	(246 070)	(304 318)	(56 894)	(261 142)	(164 308)
Huidige voorzieningen	20 298	37 728	27 163	59 839	55 941	56 255	56 981	70 518	96 618	141 768	252 760

(in duizend EUR)	
Voorzieningen (vanaf 2007)	875 869
Voorzieningen (tot 2007)	129 427
Interne kosten	42 515
Aangenomen zaken	27 377

TOTAAL **1 075 189**

OPERATIONEEL RISICO

Het kader van het beheer van het operationeel risico berust op een sterke governance met duidelijk omschreven taken en verantwoordelijkheden. Het directiecomité, dat wekelijks bijeenkomt, analyseert geregeld de evolutie van het risicoprofiel van de diverse activiteiten van Belfius Insurance en neemt de nodige beslissingen.

Het hoofd van de operationele risico's vertaalt het beleid dat werd goedgekeurd door het directiecomité in detail in aanbevelingen voor de commerciële activiteiten. Het zorgt voor het transversaal toezicht op de operationele incidenten en op de uitgevoerde analyses.

De managers van de diverse afdelingen zijn de hoofdverantwoordelijken voor het beheer van de operationele risico's (eerste verdedigingslijn). Voor hun activiteitsdomein stellen zij een correspondent aan voor de operationele risico's die de verzameling van risicogegevens coördineert en voor de zelfevaluatie van de risico's zorgt, met de steun van de functie voor het beheer van de operationele risico's.

1. Methodologie inzake het beheer van operationele risico's

1.1. Samenstellen van een overzicht

Het tot stand brengen van een overzicht van de operationele incidenten is cruciaal om te komen tot een beter begrip van het operationeel risico dat verbonden is aan elke activiteit en vormt een relevante informatiebron voor het management (bijvoorbeeld voor het geraamde jaarlijkse verlies). De grote operationele incidenten worden grondig onderzocht en krijgen een specifiek actieplan en een aangepaste follow-up.

1.2. Zelfevaluatie van de risico's en van de daaraan gekoppelde controles

Elk jaar vindt er voor de diverse activiteiten van Belfius Insurance een zelfevaluatie plaats van de risico's en de daaraan verbonden controles.

2. Frauderisico

Het frauderisico wordt in alle processen als aanvaardbaar ingeschaald, met een beperkt aantal specifieke aandachtspunten binnen bepaalde processen.

Het fraudebeleid wordt uitgewerkt en gecommuniceerd, zowel intern als naar het agentennet van DVV Verzekeringen.

Voor het verzekeringsbankieren zijn er met Belfius Bank de nodige afspraken gemaakt inzake fraudepreventie in de bankkantoren. In de opleiding van beheerders en agenten wordt voldoende aandacht besteed aan fraudepreventie. De betrokken medewerkers hebben de opleiding 'deontologische code' gevolgd en beschikken over richtlijnen en procedures rond fraudebehandeling en -preventie.

Er werden adequate e-mail- en internetbeveiligingssystemen geïnstalleerd om de frauderisico's in dit domein maximaal te beperken. In het IT-systeem werden er diverse niveaus van volmachten en machtigingen ingesteld. Ook werden er preventieve en detectiecontroles ingebouwd (automatisch en manueel) om ongeoorloofde betalingen te vermijden.

Aankopen gebeuren via de centrale aankoopdienst. Het toewijzen en uitbetalen van opdrachten gebeuren via een procedure met strikte scheiding tussen bestelling, goedkeuring en betaling.

Belfius Insurance beschikt eveneens over een aparte cel met gespecialiseerde inspecteurs voor fraudebestrijding in verband met de verzekeringsactiviteit.

3. HR-risico

Het algemeen en budgettair kader voor staffing wordt vastgelegd en goedgekeurd binnen de businessplanningsoefeningen en ingevuld via interne en externe medewerkers voor de diverse processen.

In dat verband wordt er een brede waaier aan externe en interne opleidingen aangeboden aan de medewerkers.

Elke medewerker heeft een taakstelling, waarbij de jaarlijkse functioneringsgesprekken bijdragen tot het uitwerken van de taken en verantwoordelijkheden van elkeen. Individuele follow-upgesprekken in de loop van het jaar zorgen voor bijsturing indien nodig.

4. Legal & Compliance risico

De relevante wetgeving wordt systematisch opgevolgd vanuit het Legal departement. De follow-up van de implementatie van nieuwe wettelijke ontwikkelingen gebeurt in zeer nauw overleg tussen Legal en de betrokken dienst(en). Bovendien geeft Legal advies over diverse juridische domeinen en rapporteert het geregeld aan het directiecomité over de evolutie van het juridisch risico bij Belfius Insurance.

Compliance zorgt samen met Legal voor de follow-up van de wetgeving in verband met de persoonlijke levenssfeer en voor het opstellen van de privacyclausules op de verzekeringsdocumenten en voor de wettelijk vereiste aangifte aan de privacycommissie van alle verwerkingen van persoonsgegevens door Belfius Insurance en door de agenten van DVV (in de toepassingen van Belfius Insurance).

Compliance vormt ten slotte samen met de afdeling Leven het acceptatiecomité om risicovolle transacties of klanten te beoordelen.

De gedragscode voor klachtenmanagement van Assuralia werd onderschreven door Belfius Insurance en is beschikbaar op het intranet. Conform die gedragscode gebeurt er een systematische rapportering over zowel de kwaliteit van de klachtenafhandeling als over de inhoud van de klachten.

5. Electronic data processing risico

De IT-organisatiestructuur is afgestemd op optimale dienstverlening dankzij de IT-accounts die het optimaal beheer mogelijk maken van alle bestaande applicaties alsook de ontwikkeling van nieuwe applicaties.

De IT-projectportfolio wordt centraal aangestuurd via het Portfolio & Project Management. Dit selectie- en rapporteringsproces beoogt een optimale toewijzing van de middelen aan strategische projecten, op basis van een aantal vastgelegde criteria.

De IT-omgeving voor de back office is sterk geautomatiseerd met afdoende applicatiecontroles.

DIGIS (Global Imaging System) beoogt een gebruiksvriendelijke implementatie van de digitalisering van papieren documenten.

6. Risico voor de continuïteit van de activiteiten

De continuïteit van de activiteiten is van essentieel belang om garant te staan voor een tijdige levering van de producten en diensten van Belfius Insurance. Het gaat eveneens om een wettelijke, contractuele en reglementaire verplichting die moet aantonen dat Belfius Insurance in staat is de dienstverlening aan zijn klanten te waarborgen en de onderbreking van zijn werking in geval van een niet te voorziene gebeurtenis tot een minimum te beperken.

Eenzelfde benadering wordt gebruikt binnen alle activiteitslijnen bij de uitbouw en het onderhouden van het continuïteitsplan van de activiteiten, in lijn met de aanpak die ook binnen Belfius Bank wordt gehanteerd.

Die voorziet in het ter beschikking stellen, naast de mogelijkheden inzake telewerk, van een aantal werkplekken op uitwijklocaties, afhankelijk van de criticiteit van de diverse activiteiten. De effectiviteit van het BCP-plan wordt regelmatig getest en de implementatie van eventuele actieplannen wordt opgevolgd.

De andere entiteiten van Belfius Insurance beschikken over hun eigen continuïteitsplan.

7. Outsourcing

Belfius Insurance maakt gebruik van diverse externe partners voor bepaalde, voornamelijk technische, IT-activiteiten (zoals Innovative Solutions for Finance (IS4F) voor het beheer van de IT-infrastructuur, Hexaware voor bepaalde ontwikkelingen of andere externe leveranciers). Die samenwerking wordt continu opgevolgd, en actieplannen worden gedefinieerd en geïmplementeerd om aan eventuele aandachtspunten te werken. In dat verband werden een reeks maatregelen genomen samen met IS4F ter verbetering van de performance en de stabiliteit van de systemen. Die inspanningen zullen in de toekomst worden voortgezet met het oog op een voortdurende verbetering.

Een belangrijk deel van de Anti-Money-Laundering monitoring werd uitbesteed aan Belfius Bank (Compliance). In dat verband werd een SLA ondertekend waarin alle werkvoorwaarden werden vastgelegd.

De rollen en verantwoordelijkheden van elke partij staan beschreven in diverse overeenkomsten aangaande het discretionair beheer en de dienstverlening met betrekking tot het financieel beheer van de verzekeringsportefeuilles van Belfius Insurance en zijn dochterondernemingen.

Voor het beheer van financiële instrumenten ligt de finale beslissing bij het ALCo. De uitvoering van de instructies van het ALCo is in handen van Candriam en wordt op de voet gevolgd door het ALCo.

ANDERE RISICO'S

1. "Businessrisico"

Het "businessrisico", dat wordt omschreven als het risico op een lagere rentabiliteit van de diverse metiers van Belfius Insurance, staat centraal in het dagelijks beheer van de onderneming en van haar strategische oriëntaties.

De afdeling Strategische Planning en Controle is verantwoordelijk voor de consolidatie van alle gegevens die noodzakelijk zijn voor de follow-up van de rentabiliteit en de globale prestatie van de onderneming via diverse indicatoren.

De aansturing van de toekomstige rentabiliteit is in handen van diverse comités en berust uiteindelijk bij het directiecomité en de raad van bestuur. Die laatste bepalen welke strategische beslissingen moeten worden genomen om de verwachte rentabiliteit te bereiken en om de concurrentiekracht van Belfius Insurance op lange termijn te vrijwaren.

2. Strategisch risico

Het strategisch risico is de potentiële kostprijs van het verlies van bestaande klanten, of de kostprijs van de mogelijkheid dat potentiële klanten verloren gaan als gevolg van externe veranderingen en ongunstige beslissingen, onvoldoende implementatie van de beslissingen of een gebrek aan reactiviteit gelet op de veranderingen van de businessomgeving.

De principes die ten grondslag liggen aan de maatregelen voor het beperken van het strategisch risico zijn de volgende:

- zich ervan vergewissen dat het strategisch risico van Belfius Insurance is afgestemd op zijn commerciële omgeving;
- afdoend reageren op de gewijzigde economische omgeving of op ontwikkelingsmogelijkheden; en
- zich vergewissen van de correcte uitvoering van de beslissingen die werden genomen door de directie van Belfius Insurance en zijn entiteiten in de metiers/entiteiten.

Het strategisch risico wordt beheerd via een degelijk governancestelsel dat werd geïmplementeerd bij Belfius Insurance en zijn entiteiten.

3. Reputatierisico

Het reputatierisico is het potentieel waardeverlies voor Belfius Insurance dat voortvloeit uit de negatieve perceptie van de onderneming door de klanten, de tegenpartijen, de aandeelhouders, de beleggers, de toezichhouders en de andere stakeholders.

Belfius Insurance hecht veel belang aan de tevredenheid van zijn voornaamste stakeholders en organiseert dus geregeld tevredenheidsenquêtes bij de klanten en bij zijn werknemers. Het zijn belangrijke instrumenten voor het identificeren van een eventuele terugval van het vertrouwen bij de belangrijke stakeholders.

Het reputatierisico wordt beheerd d.m.v. corporate governance en dankzij degelijke compliance-regels bij Belfius Insurance. Daarbij zijn diverse departementen betrokken: compliance, risicobeheer, juridische en fiscale dienst en communicatie.

Die sleutelactoren van de interne controle hebben een kader tot stand gebracht voor het beheer van de risico's en voor het beleid dat erop gericht is de potentiële impact van het reputatierisico te voorkomen, op te sporen en op te volgen in de domeinen waarvoor ze verantwoordelijk zijn. Elke tekortkoming die wordt vastgesteld, gaat vergezeld van een corrigerende maatregel.

4. Modelrisico

Bij Belfius Insurance wordt het modelrisico omschreven als het risico op een evaluatiefout die voortvloeit uit een methodologie die niet afdoende is, uit de onzekerheid omtrent de gegevens en/of uit het ongepast gebruik van modellen.

Net als elk ander risico wordt ook het modelrisico beheerd. De succesfactoren zijn:

- een goede ontwikkeling van het model door diverse experts (in statistiek, finance en verzekering), in samenwerking met de diverse activiteitslijnen, die over uitgebreide ervaring beschikken in verband met de activiteit waarop de modellering wordt toegepast;
- met een duidelijke documentatie van de modellen kunnen de zwakke punten op eenvoudige wijze worden blootgelegd;
- een grondige back-testing;
- in de mate van het mogelijke een vergelijkende analyse;
- een kwaliteitscontrole van de gebruikte gegevens; en
- een diepgaande interne validering op het ogenblik van de implementatie van het model en vervolgens tijdens de hele levensduur.

BEHEER VAN HET KAPITAAL BIJ DE VERZEKERAAR

SOLVENCY II

De sinds 1 januari 2016 van toepassing zijnde Solvency II-regelgeving legt solvabiliteitsvereisten op die de risico's van de onderneming beter weerspiegelen en zorgt voor een toezichtstelsel dat voor alle EU-lidstaten consequent is, met de bedoeling om de klant beter te beschermen en zo het vertrouwen in de financiële sector te herstellen.

Het eigen vermogen van Belfius Insurance wordt bepaald op basis van de principes inzake waardering en de criteria met betrekking tot in aanmerking komend eigen vermogen die zijn vastgelegd in de Solvency II-regelgeving, Richtlijn 2009/38/EU.

Het reglementair eigen vermogen van Belfius Insurance bedroeg 2 469 miljoen EUR eind december 2017. Het bestond voor 85 % uit kapitaal van de hoogste kwaliteit, het Tier 1-kapitaal. Het Tier 2-kapitaal van 358 miljoen EUR omvat voornamelijk twee achtergestelde leningen verstrekt door Belfius Bank. In vergelijking met december 2016 is het reglementair eigen vermogen van Belfius Insurance vrij stabiel gebleven, zelfs na uitkering van het voorziene dividend van 120 miljoen EUR.

De Solvency II-kapitaalvereiste (SCR) wordt berekend op basis van de geconsolideerde activa- en passivaportefeuille van Belfius Insurance, Corona Direct Verzekeringen en de beleggingsentiteiten die volledig geconsolideerd zijn voor Solvency II-doeleinden.

De SCR wordt bij Belfius Insurance bepaald volgens de Standaardformule van de Solvency II-richtlijn en houdt rekening met de volatiliteitsaanpassing, de specifieke overgangsmaatregel voor aandelen en de beperking van het gebruik van het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen zoals bepaald door de NBB.

Belfius Insurance geconsolideerd (in miljoen EUR)	2016	2017
BESCHIKBAAR KAPITAAL VOOR VERWACHT DIVIDEND	2 621	2 589
Tier 1	2 090	2 060
IFRS Eigen vermogen	2 147	2 173
Waarderingsverschillen	(58)	(113)
Begrensde Tier 1	170	170
Tier 2	361	358
BESCHIKBAAR KAPITAAL NA VERWACHT DIVIDEND	2 501	2 469
AFR voor verwacht dividend	2 621	2 589
Verwacht dividend	(120)	(120)
VEREIST KAPITAAL (SCR)	1 207	1 128
Marktrisico	1 097	1 111
Kredietrisico	209	157
Verzekeringsrisico	545	603
Diversificatie	(484)	(491)
Operationeel risico	100	97
Verliescompensatievermogen uitgestelde belastingen & technische voorzieningen	(260)	(350)
SOLVENCY II-RATIO		
VOOR VERWACHT DIVIDEND	217 %	230 %
NA VERWACHT DIVIDEND	207 %	219 %

De kapitaalvereiste voor Belfius Insurance bedroeg 1 128 miljoen EUR eind december 2017 en is dus gedaald ten opzichte van eind 2016.

De vermindering is voornamelijk het gevolg van de aanpassing van de regel van de NBB met betrekking tot het gebruik van het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen (nu meer in lijn met de EU-reglementering), deels gecompenseerd door het nieuwe lagere vennootschapsbelastingtarief.

Het grootste aandeel in het vereiste kapitaal wordt gevormd door de marktrisico's, voornamelijk om reden van het spread- en aandelenrisico. Het vereiste kapitaal voor het interestrisico is eerder beperkt, omwille van de politiek van beperkte globale duration-mismatching tussen activa en passiva in de balans van Belfius Insurance.

De Solvency II-ratio van Belfius Insurance is gelijk aan 230 % eind december 2017, vóór aftrek van het verwacht dividend, hoger dan de ratio eind december 2016. Dit dankzij de veerkracht van het eigen vermogen in de huidige marktomgeving gecombineerd met kapitaalvereisten die gedaald zijn door de toepassing van de nieuwe regel van de NBB voor het gebruik van het verliescompensatievermogen van uitgestelde belastingen. Rekening houdend met het verwacht dividend van 120 miljoen EUR bedraagt de Solvency II-ratio 219 % eind 2017.

De Solvency II-regelgeving omvat, naast de opzet van een volledig risk-framework, ook een self-assessment waarbij, rekening houdende met het strategisch plan, de toekomstige kapitaalbuffers in kaart worden gebracht en een aantal sensitiviteitsanalyses worden uitgevoerd. Uit die analyses blijkt dat Belfius Insurance over kapitaal marges beschikt om schokken te kunnen opvangen, zoals bepaald wordt in de risicobereidheid die werd goedgekeurd door de raad van bestuur.

Zo leidt een daling van de rente met 0,25 % (t.o.v. het niveau eind 2017) tot een impact van -4 procentpunten op de Solvency II-ratio. Een beursschok van -30 % op de aandelenkoersen zou een impact hebben van -6 procentpunten, en een stijging van de krediet spreads met 0,50 % over de volledige obligatie- en kredietenportefeuille zou een impact hebben van -42 procentpunten.

Indien Belfius Insurance in zijn bepaling van de marktconsistente waarde van de verzekeringspassiva geen rekening houdt met de volatiliteitsaanpassing, bedraagt de solvabiliteitsratio nog steeds 214 %

Belfius Insurance heeft ook de gevoeligheid van zijn solvabiliteitsratio ten opzichte van een daling van de Ultimate Forward Rate (UFR) naar 3,20 % getest. De daaruit volgende verhoging van de marktconsistente waarde van de verzekeringspassiva heeft een negatieve impact op de solvabiliteitsratio, die echter beperkt is tot 5 procentpunten, gezien het kleine proportionele aandeel van langetermijnverzekeringspassiva in de balans van Belfius Insurance.

Gezien de uitstekende kapitaalspositie van Belfius Insurance, zowel in het basisscenario als onder de verschillende sensitiviteiten en de stressscenario's, heeft de raad van bestuur van Belfius Insurance beslist om een buitengewone algemene vergadering samen te roepen, teneinde te beslissen over de uitkering van een tussentijds bruto-dividend ten belope van 120 miljoen EUR, te putten uit de statutaire beschikbare reserves en het overgedragen resultaat.

	Shock	Solvency II ratio
Basis scenario	0	219 %
Stressscenario		
Rente	-25 bp	215 %
Aandelen	-30 %	213 %
Spread	+50 bp	177 %
Vastgoed	-15 %	211 %
Volatiliteitsaanpassing	nvt	214 %
UFR	3,20 %	214 %

BEHEER VAN KAPITAAL

Het beheer van het kapitaal heeft tot doel om te waken over de continue toereikendheid van het eigen vermogen ten opzichte van het vereiste kapitaal, enerzijds, en over de optimale aanwending van het beschikbare kapitaal anderzijds.

In het strategisch plan wordt de bedrijfsstrategie vertaald in activiteiten die Belfius Insurance de volgende jaren wenst uit te voeren en producten die zij wenst aan te bieden en wordt bepaald tegen welke tarieven die producten op de markt zullen gezet worden. Het kapitaalplan dat Belfius Insurance opstelt, geeft dan uitdrukking aan de verwachte evolutie van het eigen vermogen, d.w.z. het beschikbaar kapitaal, ten gevolge van de winsten die zullen voortvloeien uit de implementatie van het strategisch plan. In dit kapitaalplan wordt rekening gehouden met de impliciete en expliciete risico's die aan het strategisch plan verbonden zijn en met de daaruit volgende verwachte evolutie van het wettelijk vereist kapitaal. Door de vergelijking van de verwachte evolutie van het beschikbare kapitaal ten opzichte van het vereiste kapitaal, verkrijgt Belfius Insurance inzicht in de verwachte evolutie van de solvabiliteitsratio.

Dit gebeurt zowel onder het basisscenario als onder verschillende sensitiviteiten en stressscenario's. Indien zou blijken dat de verwachte solvabiliteitsratio in een bepaald scenario onder het door de raad van bestuur vastgestelde aanvaardbare niveau zou zakken, stelt Belfius Insurance een actieplan op om dat kapitaalrisico te beheersen.

De acties die, voor de beheersing van het kapitaalrisico genomen kunnen worden, zijn het verminderen van het vereiste kapitaal (dus van onderliggende risico's), enerzijds, en het versterken van de kapitaalbasis, anderzijds.

In zijn kapitaalplanning voorziet Belfius Insurance een autofinanciering van de in het strategisch plan voorziene groei, om te voldoen aan het door de raad van bestuur vastgelegde aanvaardbare niveau van solvabiliteit. Belfius Insurance beoogt daarbij om het benodigde eigen vermogen op te bouwen door middel van een sterke kapitaalsbasis bestaande uit een combinatie van gereserveerde winsten en achtergestelde leningen.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Financiële situatie op 31 december 2017

Geconsolideerde balans	48
Geconsolideerde resultatenrekening	50
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	51
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	52
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	57
Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening	59
I. Boekhoudprincipes en waarderingsregels van de geconsolideerde jaarrekening	59
Grondslagen voor financiële verslaggeving	59
Overgang van de financiële staten per 31/12/2017 onder IAS 39 naar de financiële staten per 1/1/2018 onder IFRS 9	76
II. Belangrijke wijzigingen in de consolidatiekring	79
III. Belangen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen, joint ventures en gestructureerde entiteiten	80
IV. Rapportering per activiteit	86
V. Gebeurtenissen na balansdatum	88
VI. Gerechtelijke procedures	88
VII. Toelichtingen bij de activa van de geconsolideerde balans	89
VIII. Toelichtingen bij de verplichtingen van de geconsolideerde balans	100
IX. Toelichtingen met betrekking tot de verzekeringsactiviteiten	106
X. Andere toelichtingen bij de geconsolideerde balans	113
XI. Toelichtingen bij de voorwaardelijke verplichtingen en verbintenissen	118
XII. Toelichtingen bij de geconsolideerde resultatenrekening	119
XIII. Bijkomende toelichtingen met betrekking tot financiële instrumenten	126
Verslag van de commissaris	140

GECONSOLIDEERDE BALANS

Activa					
(in duizend EUR)		Toelichting	31/12/16	31/12/17	Vershil
I.	Financiële activa en overige beleggingen		22 381 102	21 791 809	(589 293)
1.	Leningen en voorschotten		6 119 725	5 426 484	(693 240)
1.1.	Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	7.1	737 523	448 031	(289 493)
1.2.	Hypothecaire en andere leningen	7.2	5 382 201	4 978 454	(403 748)
2.	Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	7.3	2 189 714	2 597 572	407 858
3.	Voor verkoop beschikbare financiële activa	7.4	13 564 737	13 309 244	(255 493)
4.	Vastgoedbeleggingen	7.6	407 128	423 837	16 709
5.	Derivaten	10.1	0	0	0
6.	Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	7.7	99 798	34 671	(65 127)
II.	Materiële vaste activa voor eigen gebruik	7.8	49 683	48 411	(1 272)
III.	Immateriële vaste activa en goodwill	7.9	32 708	41 067	8 359
1.	Immateriële vaste activa	7.9	26 946	35 305	8 359
2.	Goodwill	7.9	5 762	5 762	0
IV.	Belastingvorderingen	10.2	24 113	27 556	3 443
1.	Actuele belastingvorderingen	10.2	7 894	12 817	4 923
2.	Uitgestelde belastingvorderingen	10.2	16 219	14 739	(1 480)
V.	Activa met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	7.10 - 9.1 - 9.2 - 9.3	437 581	450 826	13 244
1.	Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	7.10 - 9.1 - 9.2 - 9.3	257 064	276 930	19 867
2.	Deposito's en vorderingen uit hoofde van (her)verzekeringscontracten	7.10	172 165	173 896	1 730
3.	Andere verzekeringsspecifieke activa	7.10	8 353	0	(8 353)
VI.	Overige activa	7.11	53 496	95 339	41 843
VII.	Activa aangehouden voor verkoop	7.14	7 730	0	(7 730)
TOTAAL VAN DE ACTIVA			22 986 414	22 455 008	(531 405)

Verplichtingen					
(in duizend EUR)		Toelichting	31/12/16	31/12/17	
				Vershil	
I.	Financiële verplichtingen		3 933 490	4 212 168	278 678
1.	Schulden aan kredietinstellingen	8.1	1 150 417	1 031 541	(118 875)
2.	Deposito's van klanten	8.2	1	1	0
3.	Financiële verplichtingen geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	9.4	2 189 714	2 597 572	407 858
4.	Derivaten	10.1	10 299	0	(10 299)
5.	Achtergestelde schulden	8.3	583 059	583 053	(5)
II.	Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	9.1	15 996 676	15 159 874	(836 803)
1.	Voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's	9.1 - 9.2 - 9.3	126 890	132 486	5 596
2.	Voorziening voor te betalen schaden	9.1 - 9.2 - 9.3	1 151 258	1 183 192	31 934
3.	Voorziening voor verzekering "Leven"	9.1 - 9.2	14 584 885	13 633 107	(951 778)
4.	Voorziening voor discretionaire winstdeling	9.1 - 9.2	96 420	171 318	74 898
5.	Andere technische voorzieningen	9.1 - 9.2 - 9.3	37 223	39 770	2 547
III.	Voorzieningen en andere verplichtingen	8.4	134 441	158 767	24 325
IV.	Belastingverplichtingen	10.2	308 569	199 628	(108 942)
1.	Actuele belastingverplichtingen	10.2	27 853	16 486	(11 367)
2.	Uitgestelde belastingverplichtingen	10.2	280 716	183 142	(97 574)
V.	Verplichtingen met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	8.5	326 867	345 583	18 716
VI.	Overige verplichtingen	8.6	139 648	206 482	66 834
VII.	Verplichtingen verbonden aan activa aangehouden voor verkoop	7.14	0	0	0
TOTAAL VAN DE VERPLICHTINGEN			20 839 693	20 282 502	(557 191)

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

Eigen vermogen					
(in duizend EUR)		Toelichting	31/12/16	31/12/17	
				Vershil	
VIII.	Geplaatst kapitaal	10.4	556 523	556 523	0
IX.	Uitgiftepremies		0	0	0
X.	Ingekochte eigen aandelen		0	0	0
XI.	Reserves en overgedragen resultaat		601 654	651 332	49 678
XII.	Nettoresultaat van het boekjaar		169 697	183 578	13 881
KERN EIGEN VERMOGEN			1 327 873	1 391 433	63 560
XIII.	Niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen		818 848	781 073	(37 774)
1.	Reserves voor verkoop beschikbare financiële activa		790 795	783 800	(6 995)
2.	"Bevroren" reëlewaardeaanpassing van geherclassificeerde financiële activa naar Leningen en Voorschotten		(7 180)	(4 057)	3 122
3.	Herwaardering pensioenregeling met een te bereiken doel		1 464	1 228	(236)
4.	Discretionaire-winstdelingselement		32 839	0	(32 839)
5.	Overige reserves		930	103	(827)
EIGEN VERMOGEN VAN DE GROEP			2 146 721	2 172 506	25 785
XIV.	Minderheidsbelangen		0	0	0
TOTAAL EIGEN VERMOGEN			2 146 721	2 172 506	25 785
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN			22 986 414	22 455 008	(531 405)

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

(in duizend EUR)	Toelichting	31/12/16	31/12/17
I. Technisch resultaat		(275 784)	(228 356)
1. Bruto verdiende premies	9.1 - 9.2 - 9.3	1 402 835	1 468 182
2. Overige technische opbrengsten en kosten	9.1 - 9.2 - 9.3	(1 678 619)	(1 696 538)
II. Financieel resultaat		703 166	705 065
1. Renteopbrengsten	12.1	560 272	491 626
2. Rentekosten	12.1	(26 949)	(24 838)
3. Dividenden	12.2	64 727	63 391
4. Nettoresultaat uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures	12.3	4 101	2 602
5. Nettoresultaat uit financiële instrumenten geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	12.4	2 731	1 327
6. Nettoresultaat uit realisaties en waardeverminderingen op financiële activa	12.5	73 960	154 230
7. Overige opbrengsten en -kosten	12.6	24 324	16 726
1. Overige opbrengsten	12.6	41 260	37 740
2. Overige kosten	12.6	(16 936)	(21 014)
III. Overige operationele inkomsten en kosten	12.7	10 121	18 903
1. Overige operationele inkomsten	12.7	39 145	45 875
2. Overige operationele kosten	12.7	(29 025)	(26 972)
IV. Algemene beheers- en administratiekosten		(211 881)	(238 218)
1. Personeelskosten	12.8	(113 844)	(122 602)
2. Algemene en administratiekosten	12.9	(91 850)	(105 959)
3. Afschrijvingen op immateriële vaste activa en materiële vaste activa voor eigen gebruik	12.10	(6 187)	(9 657)
V. Waardevermindering op leningen en voorschotten	12.11	2 192	265
VI. Waardevermindering op vastgoedbeleggingen	12.12	0	12 000
VII. Waardevermindering op goodwill		0	0
VIII. Voorzieningen voor juridische geschillen	12.13	0	0
NETTORESULTAAT VOOR BELASTINGEN		227 814	269 658
IX. 1. Actuele belastingen	12.14	(32 183)	(86 216)
2. Uitgestelde belastingen	12.14	(25 934)	137
NETTORESULTAAT		169 697	183 578
NETTORESULTAAT		169 697	183 578
Toewijsbaar aan de minderheidsbelangen		0	0
Toewijsbaar aan de aandeelhouders		169 697	183 578

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

(in duizend EUR)	31/12/16			31/12/17		
	Bedrag voor belasting	Belastings-(verlies) winst	Bedrag na belasting	Bedrag voor belasting	Belastings-(verlies) winst	Bedrag na belasting
NETTORESULTAAT	227 814	(58 117)	169 697	269 658	(86 080)	183 578
BESTANDELEN DIE NIET NAAR WINST OF VERLIES KUNNEN OVERGEBOEKT WORDEN						
Herwaardering pensioenregeling met een te bereiken doel	1 074	(365)	709	(676)	440	(236)
TOTAAL NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN DIE NOOIT NAAR WINST OF VERLIES KUNNEN OVERGEBOEKT WORDEN	1 074	(365)	709	(676)	440	(236)
BESTANDELEN DIE NAAR WINST OF VERLIES KUNNEN OVERGEBOEKT WORDEN						
Wijzigingen in reële waarde op voor verkoop beschikbare financiële activa ⁽¹⁾	(100 425)	32 595	(67 830)	(88 156)	81 161	(6 995)
Afschrijvingen op financiële activa die geherklasseerd werden van voor verkoop beschikbare financiële activa naar leningen en voorschotten	5 502	(1 870)	3 632	5 092	(1 970)	3 122
Winsten (verliezen) op kasstroomafdekkingen	(1 741)	592	(1 150)	(1 253)	426	(827)
Niet gerealiseerde resultaten van activa aangehouden voor verkoop ⁽²⁾	(26 491)	8 381	(18 110)	0	0	0
Discretionaire-winstdelingselement ⁽³⁾	0	0	0	(48 739)	15 900	(32 839)
TOTAAL ANDERE ELEMENTEN VAN HET TOTAALRESULTAAT DIE NAAR WINST OF VERLIES KUNNEN OVERGEBOEKT WORDEN⁽⁴⁾	(123 156)	39 698	(83 457)	(133 056)	95 517	(37 539)
TOTAALRESULTAAT	105 732	(18 784)	86 948	135 926	9 878	145 804
Toewijsbaar aan de aandeelhouders	0	0	86 948	0	0	145 804

(1) De stijging is voornamelijk het gevolg van de daling van de kredietspreads en een daling van de negatieve aanpassing van de shadow accounting binnen Belfius Insurance, deels gecompenseerd door een lichte verbetering van de rentevoeten ten opzichte van 2016.

(2) Belfius Insurance heeft zijn participatie in zijn dochteronderneming "International Wealth Insurer" verkocht aan Foyer SA in de tweede helft van 2016.

(3) Gezien het volledige bedrag aan toekomstige winstdeling wordt erkend in de resultatenrekening, is er geen herclassificatie in het eigen vermogen voor 2017.

(4) De significante stijging van de niet-gerealiseerde resultaten is onder andere te wijten aan de herziening van de uitgestelde belastingen (49 miljoen EUR) als gevolg van de Belgische belastinghervorming die werd ingevoerd voor jaareinde 2017, dewelke voornamelijk een impact had op de reserves voor verkoop beschikbare financiële activa. Merk op dat de Belgische belastinghervorming een negatieve impact had van 36 miljoen EUR op het nettoresultaat.

De niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen dalen met 38 miljoen EUR van 819 miljoen EUR einde 2016 tot 781 miljoen EUR einde 2017. De reserves voor verkoop beschikbare activa dalen met 7 miljoen EUR van 791 miljoen EUR tot 784 miljoen EUR. De daling in de reële waarde van de activa, voornamelijk ten gevolge van de gewijzigde rentestructuur en afbouw van de vastrentende portefeuille, wordt bijna volledig gecompenseerd door de daling

van de naar de technische voorzieningen overgeboekte provisies via shadow accounting en door de impact van de inschatting van de Belgische belastinghervorming op de niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen. Het uitgedrukte discretionaire winstdelingselement daalt van 33 miljoen EUR einde 2016 naar nul, de voorziening voor toekomstige discretionaire winstdeling werd einde 2017 volledig opgenomen onder de technische voorzieningen.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

Kern eigen vermogen	Geplaatst kapitaal	Reserves en overgedragen resultaat	Nettoresultaat van het boekjaar	Kern eigen vermogen
(in duizend EUR)				
BEDRAG OP 1 JANUARI 2016	556 523	504 016	217 658	1 278 196
Wijzigingen tijdens het boekjaar				
Overboeking naar de reserves	0	163 763	(163 763)	0
Dividenden ⁽¹⁾	0	(66 633)	(53 385)	(120 019)
Wijzigingen in de consolidatiekring ⁽²⁾	0	509	(509)	0
Nettoresultaat van het boekjaar	0	0	169 697	169 697
BEDRAG OP 31 DECEMBER 2016	556 523	601 654	169 697	1 327 873

(1) Belfius Insurance heeft een dividend betaald aan Belfius Bank in maart 2016.

(2) Dit betreft de reserves en het resultaat van het boekjaar 2015 van de geliquideerde Ierse maatschappijen.

Niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen	Bestanddelen die naar winst en verlies kunnen overgeboekt worden					Bestanddelen die nooit naar winst en verlies kunnen overgeboekt worden	Groepsaandeel
	Met betrekking tot activa aangehouden voor verkoop	Reserves voor verkoop beschikbare financiële activa	“Bevroren” reëlewaardeaanpassing van geherclassificeerde financiële activa naar Leningen en Voor-schotten	Discretionaire winstde-lingsele-ment ⁽¹⁾	Derivaten - Kasstroom-afdekkingen (CFH)	Herwaar-dering pensioen-regeling met een te bereiken doel	
(in duizend EUR)							
BEDRAG OP 1 JANUARI 2016	18 110	858 624	(10 811)	28 788	2 079	755	897 544
Wijzigingen tijdens het boekjaar							
Nettowijzigingen in reële waarde via eigen vermogen voor verkoop beschikbare financiële activa	0	165 543	0	0	0	0	165 543
Overboeking van de reserve beschikbaar voor verkoop naar resultaat ten gevolge van waardeverminderingen	0	4 181	0	0	0	0	4 181
Overboeking van de reserve beschikbaar voor verkoop naar resultaat ten gevolge van verkopen	0	(96 320)	0	0	0	0	(96 320)
Afschrijving van het netto-bedrag van de reële waarde op de geherclassificeerde portefeuille	0	0	2 714	0	0	0	2 714
Nettowijziging in reserve kasstroomafdekkingsreserve ten gevolge van overboeking naar het resultaat	0	0	0	0	(1 149)	0	(1 149)
Wijzigingen in de consolidatiekring ⁽²⁾	(18 110)	(27 610)	327	(3 660)	0	0	(49 053)
Transfert naar “Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten” ingevolge shadow accounting ⁽³⁾⁽⁴⁾	0	(113 599)	(380)	0	0	0	(113 979)
Transfert naar “Discretionaire winstdelingselement”	0	0	0	7 711	0	0	7 711
Voorzieningen geboekt van/ naar eigen vermogen	0	0	0	0	0	709	709
Winsten en verliezen tengevolge het beëindigen van bedrijfsactiviteiten	0	(23)	970	0	0	0	947
BEDRAG OP 31 DECEMBER 2016	0	790 795	(7 180)	32 839	930	1 464	818 848

(1) Discretionaire winstdeling is een contractueel maar voorwaardelijk recht voor het ontvangen van aanvullende voordelen bovenop een gegarandeerd rendement op verzekeringscontracten (leven).

(2) Dit betreffen wijzigingen naar aanleiding van de verkoop van IWI.

(3) Deze transfers betreffen bedragen na belastingen als gevolg van de toepassing van “Shadow Accounting”, waarbij een deel van de niet-gerealiseerde winsten van voor verkoop beschikbare financiële activa is gebruikt als dekkingswaarde voor de betaling van de verplichtingen voor verzekeringscontracten en wordt daarom overgeboekt naar de technische voorzieningen voor verzekeringscontracten.

(4) De technische voorzieningen van geassocieerde deelnemingen zijn niet opgenomen in de geconsolideerde balans.

Minderheidsbelangen	Kern eigen vermogen	Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen	Minderheidsbelangen
(in duizend EUR)			
BEDRAG OP 1 JANUARI 2016	853	0	853
<i>Wijzigingen tijdens het boekjaar</i>			
Dividenden	(853)	0	(853)
BEDRAG OP 31 DECEMBER 2016	0	0	0

(in duizend EUR)			
Kern eigen vermogen			1 327 873
Niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen toe te kennen aan de aandeelhouders			818 848
Minderheidsbelangen			0
TOTAAL EIGEN VERMOGEN OP 31 DECEMBER 2016			2 146 721

Kern eigen vermogen	Geplaatst kapitaal	Reserves en overgedragen resultaat	Nettoresultaat van het boekjaar	Kern eigen vermogen
(in duizend EUR)				
BEDRAG OP 1 JANUARI 2017	556 523	601 654	169 697	1 327 873
<i>Wijzigingen tijdens het boekjaar</i>				
Overboeking naar de reserves	0	166 469	(166 469)	0
Dividenden ⁽¹⁾	0	(120 020)		(120 020)
Wijzigingen in de consolidatiekring ⁽²⁾	0	3 230	(3 230)	0
Nettoresultaat van het boekjaar	0	0	183 578	183 578
BEDRAG OP 31 DECEMBER 2017	556 523	651 334	183 576	1 391 431

(1) Belfius Insurance heeft een dividend betaald aan Belfius Bank in maart 2017

(2) Dit betreft de reserves en het resultaat van het boekjaar 2016 van de verkochte Luxemburgse maatschappij IWL.

Niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen	Bestanddelen die naar winst en verlies kunnen overgeboekt worden					Bestanddelen die nooit naar winst en verlies kunnen overgeboekt worden	Groepsaandeel
	Met betrekking tot activa aangehouden voor verkoop	Reserves voor verkoop beschikbare financiële activa	“Bevroren” reëlewaardeaanpassing van geherclassificeerde financiële activa naar Leningen en Voor-schotten	Discretionaire winst-delings-element ⁽¹⁾	Derivaten - Kasstroom-afdekkingen (CFH)	Herwaar-dering pensioen-regeling met een te bereiken doel	
(in duizend EUR)							
BEDRAG OP 1 JANUARI 2017	0	790 795	(7 180)	32 839	930	1 464	818 848
Wijzigingen tijdens het boekjaar							
Nettowijzigingen in reële waarde via eigen vermogen voor verkoop beschikbare financiële activa ⁽²⁾	0	16 329	0	0	0	0	16 329
Overboeking van de reserve beschikbaar voor verkoop naar resultaat ten gevolge van waardeverminderingen	0	94	0	0	0	0	94
Overboeking van de reserve beschikbaar voor verkoop naar resultaat ten gevolge van verkopen ⁽³⁾	0	(125 585)	0	0	0	0	(125 585)
Afschrijving van het netto-bedrag van de reële waarde op de geherclassificeerde portefeuille	0	0	601	0	0	0	601
Nettowijziging in reserve kasstroomafdekkingsreserve ten gevolge van overboeking naar het resultaat	0	0	0	0	(827)	0	(827)
Transfert naar “Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten” ingevolge shadow accounting ⁽⁴⁾⁽⁵⁾	0	68 530	0	0	0	0	68 530
Transfert naar “Discretionaire winstdelingselement”	0	32 839	0	(32 839)	0	0	0
Voorzieningen geboekt van/ naar eigen vermogen	0	0	0	0	0	(236)	(236)
Winsten en verliezen tengevolge het beëindigen van bedrijfsactiviteiten ⁽⁶⁾	0	798	2 522	0	0	0	3 319
BEDRAG OP 31 DECEMBER 2017	0	783 800	(4 058)	0	103	1 228	781 073

(1) Discretionaire winstdeling is een contractueel maar voorwaardelijk recht voor het ontvangen van aanvullende voordelen bovenop een gegarandeerd rendement op verzekeringscontracten (leven). Het bedrag dat in 2017 is opgenomen via het eigen vermogen is gelijk aan nul, aangezien het volledige bedrag aan toekomstige winstdeling via de winst- en verliesrekening wordt geboekt.

(2) De stijging volgt uit de daling van de kredietspreads en de positieve marktvoluit van de aandelenportefeuille, deels gecompenseerd door een licht hogere rente in vergelijking met 2016.

(3) De daling volgt uit de verkoop van een aantal liquide obligaties en aandelen

(4) Deze transfers betreffen bedragen na belastingen als gevolg van de toepassing van “Shadow Accounting”, waarbij een deel van de niet-gerealiseerde winsten van voor verkoop beschikbare financiële activa is gebruikt als dekkingswaarde voor de betaling van de verplichtingen voor verzekeringscontracten en wordt daarom overgeboekt naar de technische voorzieningen voor verzekeringscontracten. De Shadow Loss aanpassing is gedaan als gevolg van hogere intresten ten opzichte van eind 2016.

(5) De technische voorzieningen van geassocieerde deelnemingen zijn niet opgenomen in de geconsolideerde balans.

(6) Winsten en verliezen op activa die op eindvervaldag komen

Minderheidsbelangen	Kern eigen vermogen	Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen	Minderheidsbelangen
(in duizend EUR)			
BEDRAG OP 1 JANUARI 2017	0	0	0
Wijzigingen tijdens het boekjaar			
Dividenden	0	0	0
BEDRAG OP 31 DECEMBER 2017	0	0	0

(in duizend EUR)		
Kern eigen vermogen		1 391 431
Niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen toe te kennen aan de aandeelhouders		781 073
Minderheidsbelangen		0
TOTAAL EIGEN VERMOGEN OP 31 DECEMBER 2017		2 172 504

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
KASSTROOM UIT BEDRIJFSVERRICHTINGEN		
Nettoresultaat na belastingen	169 697	183 578
Aanpassingen voor:	(805 521)	(572 517)
Waardevermindering, afschrijving en overige waardecorrecties	14 909	6 868
Waardevermindering op obligaties, aandelen, leningen en overige activa	(6 007)	(2 669)
Netto-verliezen of (-opbrengsten) uit investeringen	(45 258)	(97 135)
Kosten wegens voorzieningen (voornamelijk voorzieningen verzekeringen)	(792 832)	(481 186)
Niet gerealiseerde winsten of verliezen m.b.t. cash flow hedges	(1 741)	(1 253)
Inkomsten uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures	(4 101)	(2 602)
Dividenden uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures	3 575	5 597
Uitgestelde belastingen	25 934	(137)
Wijzigingen in bedrijfsactiva:	985 205	557 858
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	295 968	55 921
Hypothecaire en andere leningen	533 760	410 507
Voor verkoop beschikbare financiële activa - obligaties	121 429	(40 056)
Voor verkoop beschikbare financiële activa - aandelen ⁽¹⁾	(69 788)	168 357
Vastgoedbeleggingen	(4 648)	2 423
Belastingvorderingen	(6 598)	(4 423)
Activa met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	83 120	6 651
Overige activa	31 962	(41 522)
Wijzigingen in bedrijfsverplichtingen:	(514 458)	(263 116)
Schulden aan kredietinstellingen	(273 590)	(132 071)
Deposito's van klanten	(4 475)	0
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	(149 362)	(204 284)
Belastingverplichtingen	13 842	(7 972)
Verplichtingen met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	(65 827)	18 716
Overige verplichtingen	(35 044)	62 495
NETTOKASSTROOM UIT BEDRIJFSVERRICHTINGEN	(165 076)	(94 197)
KASSTROOM UIT INVESTERINGSVERRICHTINGEN		
Aankoop van vaste activa	(20 107)	(16 923)
Verkoop van vaste activa	0	667
Verwerven van dochterondernemingen en bedrijfsonderdelen ⁽²⁾	0	(5 235)
Verkoop van dochterondernemingen en bedrijfsonderdelen ⁽³⁾	60 304	0
NETTOKASSTROOM UIT INVESTERINGSVERRICHTINGEN	40 198	(21 491)
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSVERRICHTINGEN		
Uitgifte van achtergestelde schulden ⁽⁴⁾	350 230	(5)
Terugbetaling van achtergestelde schulden ⁽⁴⁾	(185 321)	0
Betaalde dividenden ⁽⁵⁾	(120 019)	(120 019)
NETTOKASSTROOM UIT FINANCIERINGSVERRICHTINGEN	44 889	(120 024)
NETTOKASSTROOM		
GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN BIJ HET BEGIN VAN HET BOEKJAAR	690 206	610 216
Kasstroom uit bedrijfsverrichtingen	(165 076)	(94 197)
Kasstroom uit investeringsverrichtingen	40 198	(21 491)
Kasstroom uit financieringsverrichtingen	44 889	(120 024)
GELDMIDDELEN EN EQUIVALENTEN OP HET EINDE VAN HET BOEKJAAR	610 216	374 505

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

In het kasstroomoverzicht omvatten de geldmiddelen en equivalenten de volgende saldi met een looptijd van minder dan 90 dagen:

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Kas	13	34
Tegoeden van kredietinstellingen	610 203	374 471
TOTAAL	610 216	374 505
BIJKOMENDE INFORMATIE		
Betaalde actuele belastingen (opgenomen in de nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen)	(26 104)	(79 402)
Netto ontvangen premies (opgenomen in de nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen)	1 349 812	1 411 593
Netto uitbetaalde schaden (opgenomen in de nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen)	(2 084 605)	(1 907 450)
Ontvangen dividenden (opgenomen in de nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen)	67 519	68 988
Ontvangen interesten (opgenomen in de nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen)	579 707	507 438
Betaalde interesten (opgenomen in de nettokasstroom uit bedrijfsverrichtingen)	(26 998)	(25 301)

Indien voor verkoop beschikbare financiële activa een initiële looptijd tot eindvervaldag hebben van minder dan 90 dagen, worden deze eveneens beschouwd als geldmiddelen en equivalenten.

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

(1) Belfius Insurance heeft haar beleggingen in de volgende fondsen "Belfius European Loans Fund", "Belins High Yield" en "Belins US Corporate Bonds" geliquideerd in de loop van de tweede helft van 2017. De beslissing werd genomen nadat werd geoordeeld dat de volatiliteit van deze fondsen niet paste binnen het nieuwe investeringskader van Belfius Insurance. Daarnaast werden de geassocieerde ondernemingen Aviabel, Pole Star en North Light verkocht in de loop van het jaar 2017.

(2) Dit betreft de aankoop van de dochteronderneming ImmoActivity.

(3) Belfius Insurance heeft zijn participatie in 'International Wealth Insurer' en in 'Vennootschap Leopoldruimte' verkocht in de tweede helft van 2016.

(4) Teneinde de looptijd van de achtergestelde schulden te verlengen, werd de bestaande achtergestelde lening aan Belfius Bank teruggekocht en vervangen door twee nieuwe achtergestelde leningen. We verwijzen naar toelichting 8.3 voor een overzicht van de cash en niet-cash bewegingen.

(5) Belfius Insurance betaalde zowel in maart 2016 als in maart 2017 een dividend van 120 miljoen EUR

TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

I. BOEKHOUDPRINCIPES EN WAARDERINGSREGELS VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

INHOUDSTAFEL

GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING	59
1. Algemeen	59
2. Consolidatie	64
3. Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen	65
4. Omrekening van vreemde valuta en transacties in vreemde valuta	65
5. Financiële activa en verplichtingen	65
6. Derivaten	67
7. Waardeverminderingen	67
8. Reële waarde van financiële instrumenten	68
9. Verzekeringscontracten	70
10. Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	71
11. Immateriële vaste activa	72
12. Goodwill	72
13. Overige activa	72
14. Vaste activa (groep van activa die wordt afgestoten) aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	73
15. Leaseovereenkomsten	73
16. Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en effectenleningen	73
17. Uitgestelde belastingen	73
18. Personeelsbeloningen	74
19. Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen	74
20. Heffingen	75
21. Aandelenkapitaal	75
OVERGANG VAN DE FINANCIËLE STATEN PER 31/12/2017 ONDER IAS 39 NAAR DE FINANCIËLE STATEN PER 1/1/2018 ONDER IFRS 9	76

GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

1. Algemeen

Het Koninklijk Besluit van 27 september 2009 op de geconsolideerde jaarrekening van de verzekeringsondernemingen en de herverzekeringsondernemingen stipuleert dat elke verzekeringsonderneming naar Belgisch recht die een moederonderneming is, een geconsolideerde jaarrekening en een jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening moet opstellen indien ze, alleen of gezamenlijk, één of meer dochterondernemingen naar Belgisch of buitenlands recht controleert.

Verder bepaalt het besluit dat de geconsolideerde jaarrekening moet opgesteld worden met toepassing van het geheel van de internationale boekhoudnormen vastgesteld door de International Accounting Standards Board die op de dag van de afsluiting van de balans aangenomen zijn door de Europese Commissie en dat de voorschriften op de aan dit besluit onderworpen ondernemingen van toepassing zijn met ingang van het boekjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2012.

De geconsolideerde jaarrekening, inclusief alle toelichtingen, werd op 20 maart 2018 goedgekeurd voor publicatie door de raad van bestuur van Belfius Insurance nv.

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd voor toepassing in de Europese Unie en die per 31 december 2017 door de Europese Commissie gepubliceerd en bekrachtigd waren.

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld in de veronderstelling dat de continuïteit gewaarborgd is.

1.1. Boekhoudkundige ramingen en oordeelsvorming

Bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening dient het management gebruik te maken van inschattingen en veronderstellingen omtrent toekomstige evoluties. Hoewel het management van oordeel is dat het alle beschikbare informatie in overweging heeft genomen, zouden de werkelijke resultaten sterk kunnen afwijken van de inschattingen en veronderstellingen die vervat zijn in de huidige cijfers.

Oordeelsvorming gebeurt voornamelijk in de volgende domeinen:

- classificatie van financiële instrumenten in de overeenstemmende categorieën van waardering: "Leningen en voorschotten", "Aangehouden tot einde looptijd", "Beschikbaar voor verkoop", "Aangehouden voor handelsdoeleinden" en "Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening". De indeling is gebaseerd op de kenmerken van het instrument en de intentie van Belfius Insurance (cfr. 5);

- bepaling of er al dan niet een actieve markt is gebaseerd op criteria zoals volume, daadwerkelijke handel, marktliquiditeit, spread tussen bied- en laatkoers voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde (cfr. 8);
- bepaling van de reële waarde voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde op basis van waarderingmodellen (cfr. 8);
- het correct aanwijzen van derivaten als afdekkingsinstrumenten (cfr. 6.2);
- bestaan van verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen (cfr. 19);
- aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen (cfr. 7); en
- classificatie van een financieel instrument, of de afzonderlijke elementen, als een financiële verplichting of een eigenvermogensinstrument eerder gebaseerd is op de economische substantie dan op de rechtsvorm. Indien van toepassing, wordt bijkomende informatie verschaft in de betrokken toelichting.

Inschattingen worden voornamelijk in de volgende domeinen gemaakt:

- bepalen van het recupereerbare bedrag voor financiële activa die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan (cfr. 7 en 13);
- bepalen van de gebruiksduur en de restwaarde van de eigendommen, machines en uitrusting, vastgoedbeleggingen en immateriële activa (cfr. 10 en 11);
- bepalen van de marktwaardecorrecties teneinde rekening te houden met waardering- en modelonzekerheden (cfr. 8);
- bepalen van de verplichtingen van verzekeringscontracten (cfr. 9);
- uitvoeren van de toereikendheidstoets van verzekeringscontracten, rekening houdend met modelonzekerheden, economische en niet-economische assumpties (cfr. 9.2.3);
- het meten van de afdekkingseffectiviteit in afdekkingstransactie (cfr. 6.2);
- actuariële ramingen bij het bepalen van de verplichtingen voor personeelsvoordelen (cfr. 18);
- raming van de toekomstige belastbare winst voor de boeking en deze waardering van uitgestelde belastingvorderingen (cfr. 17); en
- raming van het recupereerbare bedrag van de kasstroomgenererende eenheden voor de bijzondere waardeverminderingen op goodwill (cfr. 12.2).

1.2. Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving

Het hiernavolgende overzicht is opgesteld tot de rapporteringsdatum van 31 december 2017.

1.2.1. IASB / IFRS en IFRIC-teksten bekrachtigd door de Europese Commissie en van toepassing vanaf 1 januari 2017

Standaarden met impact voor Belfius Insurance

- Aanpassingen aan "IAS 12: Opname van uitgestelde belastingvorderingen in verband met niet-gerealiseerde verliezen" verduidelijken de boekhoudkundige verwerking van uitgestelde belastingvorderingen op schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde. Deze aanpassing heeft geen significante impact op de cijfers van Belfius Insurance.

- Aanpassingen aan "IAS 7: Project over informatievervalsing" vereisen dat een entiteit informatie verschaft waardoor gebruikers van jaarrekeningen in staat zijn een oordeel te vellen over veranderingen in passiva die het gevolg zijn van financieringsactiviteiten, met zowel veranderingen die het gevolg zijn van cashflows als niet-cashgebonden veranderingen. Deze aanpassing werd toegevoegd in de toelichting van de achtergestelde schulden.

Standaarden niet van toepassing voor Belfius Insurance

Nihil.

1.2.2. IASB / IFRS en IFRIC-teksten bekrachtigd door de Europese Commissie tijdens het huidige jaar, maar nog niet van toepassing vanaf 1 januari 2017

Standaarden in analysefase

- Aanpassingen aan IFRS 4 (toekomstige norm IFRS 17 Verzekeringscontracten) "Toepassing IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten" bieden twee vrijwillige opties: een tijdelijk uitstel ("temporary exemption") van IFRS 9 versus de overlapbenadering ("overlay"-benadering) om de problemen voor verzekeraars te verminderen ingevolge de vroegere inwerkingtreding van IFRS 9 ten opzichte van de nieuwe IFRS17 verzekeringsstandaard. De "temporary exemption" is beschikbaar voor entiteiten die in hoofdzaak verzekeringsactiviteiten verrichten en stelt de toepassing van IFRS 9 uit tot de eerste datum van ofwel de datum van inwerkingtreding van de nieuwe IFRS 17 Verzekeringsstandaard ofwel tot 1 januari 2021. Door deze wijzigingen in IFRS 4 te bekrachtigen, heeft de Europese Commissie (Verordening EU 2017/1988 van de Commissie) het mogelijk gemaakt dat financiële conglomeraten kunnen opteren voor het tijdelijk uitstel van IFRS 9 op niveau van hun entiteiten die actief zijn in de verzekeringssector. De overlay-benadering, die beschikbaar is op een asset-by-asset basis, biedt de entiteiten met contracten die in het toepassingsgebied van IFRS 4 vallen, de optie om IFRS 9 volledig toe te passen waarbij veranderingen in de reële waarde van welbepaalde financiële activa worden opgenomen in "Niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen" in plaats van in de resultatenrekening. Belfius Insurance zal de "temporary exemption" en de "overlay"-benadering zoals voorzien in de aanpassingen van IFRS 4 en bekrachtigd door de Europese Commissie niet toepassen, maar zal IFRS 9 eveneens toepassen voor de verzekeringsondernemingen vanaf 1 januari 2018.
- IFRS 16 "Lease overeenkomsten" elimineert de classificatie van leasing als operationele leasing of financiële leasing zoals vereist wordt door IAS 17 en introduceert in de plaats daarvan voor de leasingnemer één enkel boekhoudmodel. Dit model vereist dat een leasingnemer (a) de activa en passiva voor alle leasingcontracten met een looptijd van meer dan 12 maanden boekt, tenzij het onderliggende actief een lage waarde heeft; en (b) de geleasede activa afschrijft in de resultatenrekening, gescheiden van de interest op leasingschulden. Voor de leasinggever herneemt IFRS 16 grotendeels de boekhoudkundige vereisten van IAS 17. Bijgevolg, blijft een leasinggever zijn leasingcontracten classificeren als operationele leasing of financiële leasing en worden beide soorten leasingcontracten verschillend geboekt. IFRS 16 is van toepassing vanaf 1 januari 2019. De materialiteitsanalyse is momenteel aan de gang. Op datum van deze rapportering is Belfius Insurance van mening dat de nieuwe standaard wellicht geen materiële impact zal hebben op Belfius Insurance.

1.2.3 Nieuwe standaarden, interpretaties en aanpassingen die werden gepubliceerd tijdens het lopende jaar, maar die nog niet bekrachtigd werden door de Europese Commissie

Standaarden in analysefase

Nihil.

Standaarden met potentiële impact voor Belfius Insurance

- Aanpassingen aan IFRS 9 "Vooruitbetalingseigenschappen met negatieve vergoeding" is van toepassing op schuldinstrumenten die niet slagen in de "SPPI-test" ("Solely Payments of Principal and Interest test") omwille van vooruitbetalingseigenschappen met negatieve compensatie. De aanpassing aan IFRS 9 laat entiteiten toe om deze schuldinstrumenten te waarderen tegen afgeschreven kostprijs of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat, zelfs indien de optie voor vervroegde terugbetaling ertoe leidt dat de optiehouder een compensatie ontvangt voor de vervroegde aflossing, op voorwaarde dat het schuldinstrument beantwoordt aan de voorwaarden van het bedrijfsmodel. De aanpassing is van toepassing vanaf 1 januari 2019.
- Aanpassing aan IAS 28 "Langetermijninvesteringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures" verduidelijkt dat een entiteit vereist is om IFRS 9 "Financiële instrumenten", inclusief de vereisten voor bijzondere waardeverminderingen, toe te passen op langetermijninvesteringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, die ten gronde een onderdeel uitmaken van de nettoinvestering in de geassocieerde deelneming of joint venture waarop de vermogensmutatiemethode niet wordt toegepast. De aanpassing is van toepassing vanaf 1 januari 2019.
- IFRS Practice Statement 2 "Oordeelsvorming over materialiteit" geeft een overzicht van de algemene kenmerken van materialiteit en stelt een 4-stappenproces voor dat gevolgd kan worden bij de oordeelsvorming over materialiteit bij het opstellen van de jaarrekening. Deze richtlijnen zijn niet verplicht en zijn beschikbaar voor onmiddellijk gebruik.
- "Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS 2015-2017 cyclus" bevat aanpassingen aan 4 standaarden: IFRS 3 en IFRS 11 (voorheen aangehouden belangen in een gezamenlijke operatie), IAS 23 (financieringskosten die in aanmerking komen voor activering) en IAS 12. De aanpassing aan IAS 12 schrijft voor dat de gevolgen voor de inkomstenbelasting van dividenden dienen erkend te worden in de resultatenrekening, in de overige onderdelen van het totaalresultaat of in het eigen vermogen in lijn met de verrichtingen of gebeurtenissen die aanleiding hebben gegeven tot de uitkeerbare winsten. De aanpassing aan IAS 12 is van toepassing vanaf 1 januari 2019. Deze aanpassing dient toegepast te worden op de inkomstenbelasting van dividenden die erkend worden op of na het begin van de vroegste vergelijkende periode.

Standaarden zonder impact voor Belfius Insurance

Nihil.

Standaarden niet van toepassing voor Belfius Insurance

Nihil.

1.2.3.1 IFRS 9 "Financiële instrumenten" (Nog niet van toepassing op 1 januari 2017)

Theoretische achtergrond

IFRS 9 "Financiële instrumenten" werd gepubliceerd in 2014 en groepeerde alle aspecten van de boekhoudkundige verwerking voor financiële instrumenten: classificatie en waardering, bijzondere waardevermindering en micro afdekkingstransacties. IFRS 9 introduceert ook een reeks verbeterde toelichtingen. De standaard is van toepassing vanaf 1 januari 2018 en vervangt IAS 39.

De belangrijkste impacten van IFRS 9 voor Belfius Insurance hebben betrekking op "classificatie en waardering" en "bijzondere waardevermindering" van financiële instrumenten.

Classificatie en waardering

Volgens IFRS 9 is de classificatie en de waardering van financiële activa gebaseerd op zowel het bedrijfsmodel van de entiteit voor het beheer van de financiële activa, als op de contractuele kasstroomkenmerken van de financiële activa (cfr. SPPI test - solely payments of principal and interest test).

De volgende bedrijfsmodellen zijn beschikbaar voor het beheer van een financieel actief:

- Bedrijfsmodel met als doel het aanhouden van financiële activa om contractuele kasstromen te ontvangen;
- Bedrijfsmodel met als doel het aanhouden van financiële activa om contractuele kasstromen te ontvangen en financiële activa te verkopen;
- Andere, zoals aangehouden voor handelsdoeleinden en management van activa op een reële waarde basis.

IFRS 9 introduceert de volgende categorieën voor het waarderen van schuldinstrumenten.

- Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat: financiële activa worden in deze categorie opgenomen als deze voldoen aan de voorwaarden van de SPPI-test en als ze worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel met als objectief contractuele kasstromen te ontvangen alsook het verkopen van deze activa
- Aafgeschreven kostprijs: financiële activa worden in deze categorie opgenomen als deze voldoen aan de voorwaarden van de SPPI-test en ze worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel met als objectief contractuele kasstromen te ontvangen
- Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: financiële activa die niet behoren tot één van de twee bovenvermelde categorieën, worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de reële waarde in winst of verlies.

Vervolgens kunnen schuldinstrumenten, die beantwoorden aan de criteria van afgeschreven kostprijs of reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat, onherroepelijk aangemerkt worden als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de reële waarde via winst of verlies indien hierdoor een inconsistentie in waardering of opname (cfr. "accounting mismatch") in de resultatenrekening geëlimineerd of aanzienlijk verminderd wordt.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten worden in het algemeen geclassificeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de reële waarde in winst of verlies. IFRS 9 laat een entiteit wel toe om er onherroepelijk voor te kiezen om waardeveranderingen in de reële waarde op te nemen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. Deze keuze is mogelijk voor een belegging in een eigenvermogensinstrument dat in het toepassingsgebied van deze standaard valt en dat niet wordt aangehouden voor handelsdoeleinden of geen voorwaardelijke vergoeding betreft die wordt opgenomen door een overnemende partij in een bedrijfscombinatie waarop IFRS 3 van toepassing is. Dividenden voortkomend uit eigenvermogensinstrumenten worden nog altijd geboekt via winst of verlies.

In contracten besloten afgeleide producten worden niet langer apart geboekt van het financieel actief basiscontract. De contractuele kasstromen van het financieel actief worden globaal beoordeeld en het actief wordt in zijn geheel gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies als niet voldaan is aan de SPPI-test.

IFRS 9 neemt de classificatie en de waardering van financiële verplichtingen van IAS 39 over, met één uitzondering: veranderingen in de reële waarde als gevolg van veranderingen in het kredietrisico van verplichtingen die aangemerkt worden als gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst of verlies, worden geboekt in de overige onderdelen van het totaalresultaat terwijl deze bij toepassing van IAS 39 werden opgenomen in winst of verlies.

De IFRS 9 criteria voor het niet langer opnemen van financiële instrumenten in de balans zijn identiek met de criteria van IAS 39.

Waardeverminderingen

Op het vlak van waardeverminderingen vervangt IFRS 9 het huidige IAS 39 model van geleden verliezen door een model van verwachte kredietverliezen. Het nieuwe model voor waardeverminderingen zal toegepast worden op alle financiële activa die schuldinstrumenten zijn, gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs of gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in overige elementen van het totaalresultaat, alsook op leasevorderingen, kredietverbintenissen en financiële waarborgen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Het model van de verwachte verliezen is ontwikkeld om de waardeverminderingen op een vroeger tijdstip te boeken door het toepassen van het driestadiummodel:

- Stadium 1: vanaf de eerste opname van het financieel actief wordt een waardevermindering geboekt op basis van de te verwachten kredietverliezen op 1 jaar
- Stadium 2: als het kredietrisico aanzienlijk is toegenomen sedert de eerste opname, verhoogt het bedrag van de waardevermindering door rekening te houden met te verwachten kredietverliezen over de volledige resterende levensduur.
- Stadium 3: als het actief een verminderde kredietwaardigheid vertoont, wordt het verschil tussen de brutoboekwaarde en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, geactualiseerd met toepassing van de originele effectieve rentevoet van het financieel actief, geboekt als een waardevermindering.

De beoordeling van waardeverminderingen houdt rekening met alle beschikbare informatie over achterstallen en toekomstgerichte informatie. De manier waarop IFRS 9 bepaalt of een financieel actief een wanbetaling (cfr. stadium 3) vertoont, is vergelijkbaar met IAS 39.

Afdekkingstransacties

Afdekkingstransacties op basis van IFRS 9 zijn meer afgestemd op het risicobeheerbeleid van entiteiten dan onder IAS 39.

Omdat de ontwikkeling van het nieuwe macro afdekkingsmodel nog aan de gang is (cfr. "Accounting for dynamic risk management activities"), biedt de IASB aan alle entiteiten alsook entiteiten die gebruik maken van reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille, de volgende keuzes in grondslagen voor financiële verslaggeving totdat het IASB Research project "Dynamic Risk Management activities" is beëindigd:

- Optie 1: Toepassen van de nieuwe IFRS 9 vereisten inzake afdekking en het blijven toepassen van het IAS 39 model voor reële waardeafdekking van het renterisico;
- Optie 2: De bestaande (micro) afdekkingsvereisten van IAS 39 blijven toepassen, met inbegrip van het IAS 39 model reële waardeafdekking van het renterisico.

In beide gevallen, is het gebruik van het IAS 39 reële waardeafdekkingsmodel van het renterisico, onderhevig aan uitgebreide rapporteringsvereisten.

Toepassing van IFRS 9 bij Belfius Insurance

De overgang van IAS 39 naar IFRS 9 gebeurde in januari 2018 met 1 januari 2018 als initiële toepassingsdatum.

De volgende algemene principes zullen toegepast worden:

Classificatie en waardering

Schuldinstrumenten die niet voldoen aan de SPPI-criteria worden bij de eerste opname onmiddellijk geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Belfius Insurance heeft de schuldinstrumenten geanalyseerd om na te gaan of ze voldoen aan de SPPI-criteria. Sommige gestructureerde kredieten voldoen niet aan de SPPI-criteria en moeten bijgevolg gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Voor schuldinstrumenten die aan de SPPI-criteria voldoen, werd een beoordeling van het bedrijfsmodel uitgevoerd en goedgekeurd door de raad van bestuur. De beoordeling van het bedrijfsmodel is gebaseerd op de feiten en omstandigheden op datum van de initiële toepassing, 1 januari 2018. De resulterende classificatie bij de overgang wordt met terugwerkende kracht toegepast vanaf het ontstaan van het financieel actief, ongeacht het bedrijfsmodel van de entiteit in vorige verslagperiodes. Na de initiële toepassingsdatum zal de classificatie van een financieel actief bepaald worden in overeenstemming met de bedrijfsmodellen die van toepassing zijn op het ogenblik dat het actief voor de eerste keer wordt opgenomen. De beoordeling van het bedrijfsmodel is enkel relevant voor en wordt daarom beperkt tot schuldinstrumenten

zoals vorderingen, leningen en schuldbewijzen (obligaties). Het bedrijfsmodel wordt bepaald op een niveau dat weerspiegelt hoe groepen van financiële activa samen worden beheerd om een bepaald bedrijfsdoel te bereiken.

Schuldinstrumenten (inclusief hybride contracten) die worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel met als objectief het aanhouden van financiële activa om contractuele kasstromen te ontvangen en met contractuele kasstromen die uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag betreffen (SPPI conform) en waarvoor Belfius Insurance niet geopteerd heeft voor een aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (cfr. "fair value option"), worden na de eerste opname gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs. Deze categorie omvat schuldinstrumenten die worden aangehouden tot het einde van de looptijd en die een stabiele interestmarge genereren. Het verkopen van leningen aan een effectiseringsvehikel dat geconsolideerd wordt, belet niet de classificatie van deze leningen als "aanhouden om te ontvangen".

Schuldinstrumenten aangehouden in een bedrijfsmodel met als objectief het ontvangen van contractuele kasstromen en het verkopen van schuldinstrumenten en waarvan de contractuele kasstromen uitsluitend bestaan uit aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag (SPPI-conform) worden na de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat op voorwaarde dat Belfius Insurance niet geopteerd heeft voor een aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (cfr. "conditional fair value option").

Schuldinstrumenten opgenomen in fondsen met toegewezen activa (gekantonnerde fondsen) of waarvoor flexibiliteit is vereist met het oog op mogelijke afkoopverrichtingen in levensverzekeringscontracten, beleggingsopportunities of die worden aangehouden voor potentiële liquiditeitsbehoeften, worden in deze categorie opgenomen.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat, omvatten eigenvermogensinstrumenten die voldoen aan de definitie van IAS 32 en die niet worden aangehouden voor handelsdoeleinden of die geen voorwaardelijke vergoeding betreffen die wordt opgenomen door een overnemende partij in een bedrijfscombinatie en waarvoor Belfius Insurance bij de eerste opname onherroepelijk op individuele basis (per instrument) heeft geopteerd om deze instrumenten te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat.

Waardeverminderingen

Belfius Insurance heeft de methodologie van waardeverminderingen en berekeningsmethoden aangepast aan de nieuwe vereisten van IFRS 9 en de raad van bestuur heeft alle belangrijke aspecten van de nieuwe regels voor waardeverminderingen goedgekeurd die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2018.

Belfius Insurance heeft op de datum van eerste opname van het financieel instrument het kredietrisico bepaald en heeft dit risico vergeleken met het kredietrisico op de datum van eerste toepassing. Als het kredietrisico tijdens deze periode significant is toegenomen, wordt de voorziening voor kredietverliezen gewaardeerd tegen een bedrag dat gelijk is aan de te verwachten kredietverliezen, over de volledige resterende levensduur.

Afdekkingstransacties

Belfius Insurance heeft ervoor geopteerd om de bestaande (micro) afdekkingsvereisten van IAS 39 te blijven toepassen en de "Carve out"-voorwaarden die van toepassing zijn voor de afdekking van het renterisico van een portefeuille, zoals bekrachtigd door de Europese Commissie.

1.2.3.2 IFRS 15 "Opbrengsten uit Contracten met Klanten" (Nog niet van toepassing op 1 januari 2017)

De IASB heeft in mei 2014, IFRS 15 Opbrengsten van contracten met klanten uitgegeven dewelke de vereisten in IAS 18 Opbrengsten, IAS 11 Onderhanden projecten in opdracht van derden en desbetreffende interpretaties zal vervangen. IFRS 15 komt van toepassing op jaarverslagperiodes op of na 1 januari 2018. Verduidelijkingen op het gebied van het identificeren van prestatieverplichtingen, de principaal vergeleken met de agent, licentieverlening toepassingsleidraad en bijkomende praktische oplossingen voor entiteiten die overgaan naar IFRS 15, werden in 2016 gepubliceerd.

Het doel van deze standard is het vaststellen van de principes die een entiteit moet toepassen om aan gebruikers van jaarrekeningen nuttige informatie te rapporteren over de aard, het bedrag, het tijdstip en de onzekerheid van de opbrengsten en kasstromen uit hoofde van een contract met een klant.

Belfius Insurance heeft een kwantitatieve en kwalitatieve analyse uitgevoerd om de impact van de norm te beoordelen:

- Identificatie van de contracten met klanten die binnen de reikwijdte van de standaard vallen. Gezien de aard van de activiteiten van Belfius Insurance, werd speciale aandacht besteed aan specifieke kenmerken in de contracten met klanten die ertoe kunnen leiden dat contracten gedeeltelijk binnen de reikwijdte van IFRS 15 vallen en gedeeltelijk binnen de reikwijdte van andere contracten vallen. Contracten waarvan is vastgesteld dat ze (geheel of gedeeltelijk) binnen de reikwijdte vallen, zijn beoordeeld met behulp van het vijfstappenmodel voor opbrengstopname;
- Identificatie van de prestatieverplichting. Rekening houdend met het aanzienlijke aantal van makelaar / handelaar transacties, werd specifiek aandacht besteed aan het onderscheid tussen agent en principaal op basis van het concept controle;
- Bepaling van de transactieprijs met een focus op variabele vergoedingen, beperking van ramingen van variabele vergoedingen en het bestaan van een significante financieringscomponent in het contract;
- Toewijzing van de transactieprijs aan de prestatieverplichting in het contract; en
- Erkenning van inkomsten naarmate de prestatie vervuld is door de beloofde goederen of diensen over te dragen.

Op basis van deze beoordeling zijn er geen materiële impacten geïdentificeerd door de toepassing van IFRS 15 met betrekking tot het bedrag en het tijdstip van de opbrengstopname. Contracten waarvoor Belfius Insurance optreedt als een agent in overeenstemming met IFRS 15 zullen een impact hebben op de presentatie aangezien de opbrengsten moeten worden opgenomen als een nettovergoeding in plaats van een brutovergoeding.

1.2.3.3 IFRS 17 “Verzekeringscontracten” (van toepassing op jaarverslagperiodes op of na 1 januari 2021)

De IASB heeft in mei 2017, IFRS 17 “Verzekeringscontracten” gepubliceerd. IFRS 17 is een uitgebreid boekhoudmodel en bevat principes voor de erkenning, waardering, presentatie en toelichting van verzekeringscontracten. De nieuwe standaard voert een op principes gebaseerd raamwerk in voor de boekhoudkundige verwerking van alle types verzekeringscontracten, inclusief aangehouden of uitgegeven contracten voor herverzekering en beleggingscontracten met een discretionair winstdeling.

De nieuwe standaard vervangt IFRS 4 en is van toepassing vanaf of na 1 januari 2021, maar vervroegde toepassing is toegelaten. De standaard dient retroactief te worden toegepast, tenzij niet uitvoerbaar, in welk geval alternatieve benaderingen kunnen worden toegepast.

Op basis van een eerste high level onderzoek en de aan de gang zijnde analyse, zal het voorbereiden en implementeren van de nieuwe standaard een belangrijke impact hebben op de financiële verslaggeving en de belangrijke financiële indicatoren van Belfius Insurance. Rekening houdend met de complexiteit van de materie, werd een IFRS 17 werkgroep opgericht om een strikte governance structuur te waarborgen.

1.2.4 Wijziging in de voorstelling

Geen wijzigingen.

2. Consolidatie

Overnames van bedrijven worden boekhoudkundig verwerkt volgens de overnamemethode in overeenstemming met IFRS 3 “Bedrijfscombinaties”.

Dochterondernemingen zijn entiteiten waarin Belfius Insurance rechtstreeks of onrechtstreeks zeggenschap heeft. Er is sprake van zeggenschap (of controle) wanneer Belfius Insurance is blootgesteld aan, of recht heeft op, variabele opbrengsten die voortvloeien uit haar betrokkenheid met de deelneming en over de mogelijkheid beschikt invloed uit te oefenen op deze opbrengsten via aanwending van haar macht over de deelneming.

Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de feitelijke zeggenschap aan Belfius Insurance wordt overgedragen en worden niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle ophoudt te bestaan. Transacties tussen ondernemingen van Belfius Insurance (saldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen) worden geëlimineerd. Waar nodig, wordt het beleid inzake de financiële verslaggeving van de dochterondernemingen gewijzigd om de overeenstemming met het door Belfius Insurance toegepaste beleid te verzekeren.

Wijzigingen in de eigendomsbelangen die niet tot gevolg hebben dat men de zeggenschap over de dochterondernemingen verliest, worden verwerkt als eigenvermogenstransacties. De boekwaarden van de belangen van Belfius Insurance en van de minderheidsbelangen worden aangepast om de wijzigingen in hun relatieve belangen in de dochterondernemingen weer te geven. Elk eventueel verschil tussen het bedrag waarmee de minderheidsbelangen worden aangepast en de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, wordt rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt. Wanneer Belfius Insurance de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, wordt de winst of het verlies op de afstoting berekend als het verschil tussen:

- de som van de reële waarde van de ontvangen vergoeding en de reële waarde van elke aangehouden investering; en
- de vorige boekwaarden van de activa (met inbegrip van goodwill) en verplichtingen van de dochteronderneming en alle minderheidsbelangen.

Een joint venture is een gezamenlijke overeenkomst waarover twee of meer partijen gezamenlijk zeggenschap hebben. Gezamenlijke zeggenschap is het contractueel afgesproken delen van de zeggenschap over een overeenkomst, waarvan slechts sprake is wanneer besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen. Joint ventures worden boekhoudkundig verwerkt volgens de methode van de vermogensmutatie.

Geassocieerde deelnemingen zijn investeringen waarin Belfius Insurance invloed van betekenis heeft maar waarover het geen zeggenschap uitoefent. In het algemeen is dit het geval wanneer Belfius Insurance tussen 20 % en 50 % van de stemrechten bezit. Investeringen in geassocieerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen kostprijs en boekhoudkundig verwerkt volgens de methode van de vermogensmutatie.

Overeenkomstig de methode van de vermogensmutatie wordt de participatie in het nettoresultaat van het jaar geboekt als opbrengsten/kosten uit joint ventures en geassocieerde deelnemingen terwijl het aandeel in de niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen wordt opgenomen op een aparte lijn in de niet-gerealiseerde resultaten. De investering wordt geregistreerd op de balans voor een bedrag dat het aandeel in de netto-activa, inclusief de goodwill, weerspiegelt.

Winsten en/of verliezen op transacties tussen Belfius Insurance en zijn volgens de methode van de vermogensmutatie verwerkte investeringen worden geëlimineerd ten bedrage van het belang van Belfius Insurance in de geassocieerde deelneming of joint venture. De erkenning van verliezen van geassocieerde deelnemingen of joint ventures wordt stopgezet wanneer de boekwaarde van de investering de waarde nul bereikt, behalve wanneer Belfius Insurance wettelijke of feitelijke verplichtingen is aangegaan in naam van de geassocieerde deelneming of joint venture. Waar nodig wordt het beleid inzake de financiële verslaggeving van de geassocieerde deelnemingen of joint venture gewijzigd om de overeenstemming met het door Belfius Insurance toegepaste beleid te verzekeren.

Een gestructureerde entiteit is een entiteit die zodanig is opgesteld dat stemrechten (of gelijkaardige rechten) niet de dominerende factor zijn bij de bepaling wie de entiteit controleert. Deze entiteiten financieren doorgaans de aankoop van activa via de uitgifte van schulden en aandelen die gewaarborgd worden door activa die worden aangehouden door de gestructureerde entiteit. Deze schulden en aandelen kunnen bestaan uit meerdere tranches afhankelijk van de graad van ondergeschiktheid. Om na te gaan of Belfius Insurance macht uitoefent over dergelijke entiteit waarin het een belang heeft, wordt rekening gehouden met factoren zoals het doel en de opzet van de entiteit, de mogelijkheid om de relevante activiteiten van de entiteit te sturen, de aard van de relatie met de entiteit en de omvang van de blootstelling aan veranderlijke opbrengsten van de entiteit.

3. Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Financiële activa en verplichtingen worden gecompenseerd (en bijgevolg wordt enkel het nettobedrag gerapporteerd) wanneer Belfius Insurance een wettelijk afdwingbaar compensatierecht heeft en wanneer het de intentie heeft hetzij tot een nettovereffening, hetzij het actief en de verplichting tegelijkertijd te gelde te maken.

4. Omrekening van vreemde valuta en transacties in vreemde valuta

4.1. Omrekening van vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is uitgedrukt in EUR, de functionele munt van de groep Belfius Insurance.

Bij consolidatie worden de resultatenrekeningen en de kasstroomoverzichten van buitenlandse entiteiten waarvan de functionele valuta verschillen van de presentatievaluta van Belfius Insurance, omgerekend in de presentatievaluta tegen de gemiddelde wisselkoersen van het jaar (jaarrapportering) of de periode (tussentijdse rapportering), en worden hun activa en verplichtingen omgerekend tegen de wisselkoersen die gelden aan het einde van, respectievelijk, het jaar of kwartaal.

Koersverschillen die ontstaan uit de omrekening van de nettoinvestering in buitenlandse dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen, entiteiten waarover gezamenlijk zeggenschap wordt uitgeoefend en van leningen en andere valuta-instrumenten die als afdekkingen van dergelijke investeringen zijn aangewezen, worden geboekt als een cumulatief omrekeningsverschil binnen het eigen vermogen. Wanneer een buitenlandse entiteit wordt afgestoten, worden dergelijke valutakoersverschillen in de resultatenrekening geboekt als deel van de winst of het verlies op de verkoop.

Alle buitenlandse entiteiten van Belfius Insurance hebben tevens de EUR als functionele munt.

4.2. Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden boekhoudkundig verwerkt aan de hand van de benaderende wisselkoers die geldt op de transactiedatum.

De uitstaande saldi in vreemde valuta voor monetaire rubrieken en niet-monetaire rubrieken die tegen reële waarde worden geboekt, worden op het einde van de periode of het jaar omgerekend tegen de wisselkoersen die gelden aan het einde van de periode of het jaar. Valutakoersverschillen van monetaire posten worden in de geconsolideerde resultatenrekening geboekt. Niet-monetaire rubrieken die tegen kostprijs worden geboekt, worden aan historische koersen omgerekend. Voor niet-monetaire posten die tegen reële waarde worden geboekt, volgen de valutakoersverschillen dezelfde boekhoudkundige verwerking als voor de aanpassingen naar reële waarde. Valutakoersverschillen van monetaire posten worden in de geconsolideerde resultatenrekening geboekt.

5. Financiële activa en verplichtingen

Financiële instrumenten worden geregistreerd op de balans wanneer Belfius Insurance een partij wordt in de contractuele bepalingen van het contract.

Aankoop- en verkoopverrichtingen van financiële activa die volgens standaardmarktconventies worden afgewikkeld, worden verwerkt op de afwikkelingsdatum. Derivaten, aangehouden voor handelsdoeleinden of aangewezen als afdekkingsinstrument, worden verwerkt op transactiedatum.

De financiële activa en verplichtingen worden, in overeenstemming met IAS 39, onderverdeeld in volgende categorieën:

5.1. Leningen en voorschotten

Deze categorie omvat alle niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd, met uitzondering van de leningen en voorschotten die:

- geclassificeerd worden als aangehouden voor handelsdoeleinden of bij eerste opname als gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening;
- bij eerste opname worden aangemerkt als beschikbaar voor verkoop.

Rentedragende leningen en voorschotten worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs, na aftrek van een eventuele specifieke waardevermindering. De rente wordt berekend op basis van de effectieve rentemethode en geboekt onder "Renteopbrengsten". Negatieve interesten op deze instrumenten worden opgenomen in een aparte hoofding in de rentekosten (rentekosten op financiële activa).

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de verwachte stroom van toekomstige gelddbetalingen of -ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument, of, indien relevant, een kortere periode, exact verdisconteert tot de nettoboekwaarde van het financiële actief.

5.2. Tot einde looptijd aangehouden beleggingen

Rentedragende financiële activa met een vaste looptijd en genoteerd op een actieve markt worden geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd wanneer het management zowel de intentie heeft als in staat is om de activa tot het einde van de looptijd aan te houden.

Deze rentedragende financiële activa worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs, na aftrek van een eventuele specifieke waardevermindering. De rente wordt geboekt op basis van de effectieve rentemethode en gerapporteerd als "Renteopbrengsten". Negatieve interesten op deze instrumenten worden opgenomen in een aparte hoofding in de rentekosten (rentekosten op financiële activa).

Belfius Insurance houdt momenteel geen activa aan die behoren tot deze categorie.

5.3. Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening

5.3.1. Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden

Voor handelsdoeleinden aangehouden leningen en effecten zijn financiële activa die zijn verworven met als doel winst te boeken uit koersschommelingen op korte termijn of uit handelsmarges, of zijn effecten die werden opgenomen in een portefeuille waarbij sprake is van een patroon van winstneming op korte termijn. Voor handelsdoeleinden aangehouden effecten worden bij de eerste opname geboekt tegen reële waarde en worden daarna tegen reële waarde geherwaardeerd. Alle daarmee verband houdende gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen worden opgenomen in de rubriek "Nettoresultaat uit financiële instrumenten geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening". De renteopbrengsten worden geboekt op basis van de methode van de effectieve rentevoet en opgenomen onder de "Renteopbrengsten". De ontvangen dividenden worden geboekt onder "Dividenden".

Belfius Insurance houdt momenteel geen activa aan die behoren tot deze categorie.

5.3.2. Leningen en effecten aangewezen als geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening

Deze categorie bevat de financiële activa (of een groep van financiële instrumenten) die vanaf de eerste opname worden aangemerkt als "Geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening". Classificatie in deze categorie is mogelijk indien:

- een dergelijke vermelding een eventuele inconsequentie in de waardering of erkenning wegwerkt of aanzienlijk verkleint;
- een groep van financiële activa (en/of financiële verplichtingen) wordt beheerd en de performantie ervan wordt gewaardeerd tegen reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerd risicobeheer of beleggingsstrategie; en
- wanneer het instrument een in het contract besloten derivaat bevat dat niet in nauw verband staat met de karakteristieken van het basiscontract.

Belfius Insurance neemt in deze rubriek voornamelijk activa en verplichtingen van aan een beleggingsfonds gekoppelde contracten (unit linked contracten zoals bijvoorbeeld tak 23-verzekeringen) op.

De aanpassing in de reële waarde (dirty price) wordt geboekt in de post "Nettoresultaat uit financiële instrumenten geboekt tegen reële waarde via de resultatenrekening".

5.4. Financiële activa beschikbaar voor verkoop

Financiële activa die bedoeld zijn om voor onbepaalde duur te worden aangehouden, maar die kunnen worden verkocht naar aanleiding van een behoefte aan liquide middelen of naar aanleiding van wijzigingen in rentevoeten, wisselkoersen of aandelenkoersen, worden geclassificeerd als "Beschikbaar voor verkoop".

Deze financiële activa worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten). De rente wordt op basis van de effectieve rentemethode geboekt binnen "Renteopbrengsten". Negatieve interesten op deze instrumenten worden opgenomen in een aparte hoofding in de rentekosten (rentekosten op financiële activa). Dividenden op eigenvermogensinstrumenten worden geboekt binnen "Dividenden".

Voor verkoop beschikbare financiële activa worden na de eerste opname geherwaardeerd tegen reële waarde. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen die voortvloeien uit wijzigingen in de reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa worden geboekt bij het eigen vermogen als "Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen". Wanneer effecten worden verkocht, worden de daarmee verband houdende gecumuleerde aanpassingen in reële waarde in de resultatenrekening opgenomen als "Nettoresultaat uit realisaties en waardeverminderingen op financiële activa".

5.5. Financiële verplichtingen geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening

5.5.1. Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen volgen dezelfde boekhoudkundige verwerking als deze die gelden voor "Leningen en effecten aangehouden voor handelsdoeleinden".

Belfius Insurance houdt momenteel geen financiële verplichtingen aan die behoren tot deze categorie.

5.5.2. Financiële verplichtingen geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening

Voor de waardering na de eerste opname volgen deze financiële verplichtingen dezelfde boekhoudkundige verwerkingsprincipes als deze die eerder werden beschreven onder "Leningen en effecten geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening".

5.6. Overige financiële verplichtingen

Deze categorie bevat alle andere niet-afgeleide financiële schulden die niet worden toegewezen aan een van de vorige categorieën. Deze verplichtingen worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de opbrengst uit hun uitgifte, na aftrek van de transactiekosten. Daarna worden deze financiële verplichtingen geboekt tegen geamortiseerde kostprijs. Het verschil tussen de initiële boekwaarde en de aflossingswaarde wordt geboekt in de resultatenrekening over de looptijd van de ontleningen volgens de effectieve rentemethode. Negatieve interesten op deze instrumenten worden opgenomen in een aparte hoofding in de renteopbrengsten (renteopbrengsten op financiële verplichtingen).

6. Derivaten

6.1. Derivaten – Aangehouden voor handelsdoeleinden

Als een derivaat niet aangewezen is als afdekkingsinstrument, wordt het geacht voor handelsdoeleinden te worden aangehouden. Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde, berekend op basis van genoteerde marktprijzen, verdisconteerde kasstroom- of waarderingmodellen. Alle wijzigingen in de reële waarde worden geboekt in de resultatenrekening.

De renteresultaten van derivaten waarbij er geen economische link is met het renteresultaat van een gerelateerd balanselement worden in het "Nettoresultaat uit financiële instrumenten geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening" geboekt.

Derivaten worden als activa geboekt wanneer de reële waarde positief is en als verplichting wanneer de reële waarde negatief is.

Derivaten die besloten zijn in andere financiële contracten ("embedded derivatives") worden afgescheiden van het contract en behandeld als aparte derivaten:

- als hun risico's en kenmerken niet nauw verbonden zijn met die van het basiscontract; en
- als het hybride contract niet tegen de reële waarde wordt geboekt met verwerking van niet-gerealiseerde meer- en minderwaarden in de resultatenrekening.

6.2. Derivaten als afdekkingsinstrumenten

Derivaten als afdekkingsinstrumenten worden ingedeeld in de volgende categorieën:

- een afdekking van het risico van verandering in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting of van een niet-opgenomen vaststaande toezegging (reële waardeafdekking); of
- een afdekking van de mogelijke variabiliteit van kasstromen verbonden met een opgenomen actief, opgenomen verplichting of een zeer waarschijnlijk verwachte transactie (kasstroomafdekking); of
- een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit.

Derivaten mogen als afdekkingsinstrumenten worden beschouwd indien volgende criteria vervuld zijn:

- het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling, -strategie en -relatie moeten formeel worden gedocumenteerd voordat "hedge accounting" wordt toegepast;
- de afdekking moet worden gedocumenteerd, waaruit moet blijken dat ze naar alle verwachting zeer effectief (binnen een bandbreedte van 80 tot 125 %) zal zijn in het compenseren van veranderingen in de reële waarde of kasstromen die zijn toe te rekenen aan het afgedekte risico in de afgedekte positie gedurende de gehele verslagperiode; en
- de afdekking is effectief bij aanvang en wordt voortdurend beoordeeld.

Veranderingen in de reële waarde van derivaten die zijn bestemd tot en in aanmerking komen als reële waardeafdekkingen worden in de resultatenrekening geboekt, samen met de overeenkomstige verandering in de reële waarde van de afgedekte activa of verplichtingen die aan dat specifieke afgedekte risico kunnen worden toegerekend. De renteresultaten worden opgenomen in de lijn "Renteopbrengsten en -kosten".

Als de afdekking niet langer voldoet aan de criteria voor een reële waardeafdekking, wordt de aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt rentedragend financieel instrument afgeschreven via de resultatenrekening over de resterende looptijd van de afgedekte positie (of die van het afdekkingsinstrument als die korter is), via een aanpassing van de effectieve rentevoet van het afgedekte instrument.

Het effectieve deel van de veranderingen in de reële waarde van derivaten die zijn aangewezen en in aanmerking komen als kasstroomafdekkingen worden in de "Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen" geboekt. Het niet-effectieve deel van de veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument wordt in de resultatenrekening geboekt. In het eigen vermogen uitgestelde bedragen worden overgedragen naar de resultatenrekening en geclassificeerd als opbrengsten of kosten in de perioden waarin de afgedekte vaste toezegging of verwachte toekomstige transactie de resultatenrekening beïnvloedt.

7. Waardeverminderingen

Specifieke waardeverminderingen worden geregistreerd wanneer er objectief bewijs bestaat dat een financieel actief of een geheel van financiële activa in waarde is afgenomen als gevolg van één of meer gebeurtenissen die zich voordoen na de initiële erkenning en die duiden op een daling van de verwachte kasstromen en waarvoor de impact op de geraamde toekomstige kasstromen op een betrouwbare wijze kan geraamd worden.

7.1. Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Belfius Insurance oordeelt eerst of er voor de financiële activa afzonderlijk een objectief bewijs van waardevermindering bestaat. Als dat bewijs niet bestaat, worden de financiële activa opgenomen in een groep van financiële activa met vergelijkbare kredietrisico's en gezamenlijk beoordeeld op waardevermindering.

7.1.1. Bepaling van de waardevermindering

- Specifieke waardeverminderingen – Als er een objectief bewijs van waardevermindering bestaat voor leningen of andere voorschotten of financiële activa die zijn geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd, wordt het bedrag van de waardevermindering voor specifiek geïdentificeerde activa berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde, zijnde de contante waarde van de verwachte kasstromen, inclusief de realiseerbare waarde van waarborgen en zekerheden, die wordt verdisconteerd op basis van de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financiële instrument (behalve voor geherclassificeerde activa, zie hieronder). Activa met kleine saldi en met vergelijkbare risico's volgen de hieronder beschreven principes.

- Collectieve waardeverminderingen – Collectieve waardeverminderingen omvatten “opgelopen, maar nog niet gerapporteerde verliezen” op segmenten (portefeuilles) waarvoor objectieve bewijzen van waardevermindering bestaan. Belfius Insurance raamt deze waardeverminderingen op basis van in het verleden vastgestelde patronen van verliezen en de aan de kredietnemers toegekende kredietratings die het huidige economische klimaat waarin de kredietnemers actief zijn, weerspiegelen.

7.1.2. Boekhoudkundige verwerking van de waardevermindering

Veranderingen in het bedrag van waardeverminderingen worden in de resultatenrekening geboekt en gerapporteerd als “Waardevermindering op leningen en voorschotten”. De waardeverminderingen worden teruggenomen via de resultatenrekening als de toename in verwachte kasstromen objectief verband houdt met een gebeurtenis die plaatsvond nadat de waardevermindering werd geboekt.

7.2. Geherclassificeerde financiële activa

Financiële activa die oorspronkelijk geclassificeerd werden als aangehouden voor handelsdoeleinden of beschikbaar voor verkoop kunnen, in specifieke omstandigheden, geherclassificeerd worden als aangehouden tot einde looptijd of leningen en voorschotten. In zulke omstandigheden wordt de reële waarde op datum van overdracht de nieuwe afgeschreven kostprijs van die financiële activa. Een eventuele aanpassing van de reële waarde die voordien is geboekt onder “Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen”, wordt bevroren en afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument. Wat de berekening van de waardevermindering betreft, gelden voor geherclassificeerde financiële activa dezelfde schattingen, oordeelsvormingen en verwerkingsprincipes als financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er een objectief bewijs van waardevermindering aanwezig is voor de geherclassificeerde financiële activa, wordt het bedrag van de waardevermindering berekend als het verschil tussen de nettoboekwaarde van het actief en de netto actuele waarde van de verwachte kasstromen, verdisconteerd tegen het herberekende effectieve rendement op het ogenblik van de herclassificatie. Een eventueel niet-afgeschreven deel van de bevroren voor verkoop beschikbare reserve wordt hernomen in de resultatenrekening en gerapporteerd onder de rubriek “Waardevermindering op leningen en voorschotten” als deel van de waardevermindering.

7.3. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa worden geregistreerd op individuele basis indien er een objectief bewijs van waardevermindering bestaat als gevolg van één of meer gebeurtenissen die plaatsvinden na de initiële erkenning.

7.3.1. Bepaling van de waardevermindering

- Aandelen – Voor aandelen die genoteerd zijn op een actieve markt, worden waardeverminderingen geregistreerd wanneer objectieve bewijzen voorhanden zijn. Deze objectieve bewijzen zijn onder meer een belangrijke daling van de beurskoers met meer dan 40 % op de datum van verslaggeving of een langdurige daling (3 jaar). Bovendien kan het management beslissen om waardeverminderingen te registreren wanneer er andere objectieve indicaties voorhanden zijn. Voor niet-genoteerde aandelen wordt tevens een

waardevermindering geregistreerd indien er objectieve aanwijzingen zijn, zoals onder meer aanzienlijke financiële problemen van de emittent en waarschijnlijkheid van faillissement.

- Rentedragende financiële instrumenten – Bij rentedragende financiële instrumenten wordt de waardevermindering geïnitieerd op basis van dezelfde financiële criteria die worden toegepast op individueel in waarde verminderde financiële activa die worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (objectief bewijs).

7.3.2. Boekhoudkundige verwerking van de waardevermindering

Wanneer een voor verkoop beschikbaar financieel actief een specifieke waardevermindering ondergaat, wordt het niet-gerealiseerd resultaat erkend in het eigen vermogen overgeheveld naar de resultatenrekening in de rubriek “Nettoresultaat uit realisaties en waardeverminderingen op investeringen”. In deze rubriek worden ook de specifieke waardeverminderingen geboekt voor aandelen.

Wanneer een waardevermindering werd geregistreerd voor rentedragende financiële instrumenten, worden latere dalingen in reële waarde eveneens geboekt in deze rubriek indien er een objectief bewijs van waardevermindering is. Bij aandelen worden alle latere dalingen in reële waarde als waardevermindering aanzien en tevens in deze rubriek opgenomen.

De waardeverminderingen op rentedragende financiële instrumenten worden teruggenomen via de resultatenrekening als de toename in verwachte kasstromen objectief verband houdt met een gebeurtenis die plaatsvond nadat de waardevermindering werd geboekt. Waardeverminderingen op aandelen kunnen niet in de resultatenrekening worden teruggenomen wanneer de reële waarde zich later herstelt. In dat en alle andere dan hierboven beschreven situaties, worden wijzigingen in reële waarde geboekt in de rubriek “Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen”.

8. Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

De op een georganiseerde markt (zoals een erkende effectenbeurs) genoteerde marktprijzen moeten worden gehanteerd als reële waarde, omdat ze het beste bewijs vormen van de reële waarde van een financieel instrument. Niet voor alle door Belfius Insurance aangehouden financiële activa en uitgegeven verplichtingen zijn genoteerde marktprijzen beschikbaar.

Als een financieel instrument niet wordt verhandeld op een actieve markt, zal Belfius Insurance een beroep doen op waarderingsmodellen. Een waarderingsmodel geeft de transactieprijs weer op de datum van waardering in geval van een transactie tegen normale marktvoorwaarden en gemotiveerd door normale businessoverwegingen, d.i. de prijs die de houder van de financiële activa zou hebben ontvangen in een regelmatige transactie die geen gedwongen liquidatie of verkoop is.

Het waarderingsmodel houdt rekening met alle factoren die marktspeers in aanmerking nemen bij het bepalen van de prijs van de activa. Voor het meten van de reële waarde van een financieel instrument wordt rekening gehouden met de huidige marktomstandigheden. Voor zover waarneembare input beschikbaar is, moet die in het model worden opgenomen.

De benadering van Belfius Insurance voor de waardering van financiële instrumenten kan als volgt worden samengevat.

8.1. Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde (financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening, beschikbaar voor verkoop en derivaten)

8.1.1. Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde waarvoor genoteerde marktprijzen beschikbaar zijn (Level 1)

Als de markt actief is – dat wil zeggen dat de bied-laattiprijzen beschikbaar zijn en effectieve transacties vertegenwoordigen die werden afgesloten tussen correct geïnformeerde en tot een transactie bereid zijnde tegenpartijen – verschaffen die marktprijzen het meest betrouwbare bewijs van de reële waarde en worden ze daarom ook gebruikt voor waarderingsdoeleinden.

Het gebruik van marktprijzen die genoteerd worden op een actieve markt voor identieke instrumenten zonder aanpassingen, komt in aanmerking voor opname in niveau 1 binnen de hiërarchie van de reële waarde in het kader van IFRS 13, in tegenstelling tot het gebruik van genoteerde prijzen op niet-actieve markten of het gebruik van genoteerde spreads.

8.1.2. Financiële instrumenten die worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarvoor geen betrouwbare genoteerde marktprijzen voorhanden zijn en waarvoor de waarderingen worden verkregen via waarderings technieken (Level 2 – 3)

Financiële instrumenten waarvoor geen genoteerde marktprijzen op actieve markten voorhanden zijn, worden gewaardeerd met waarderings technieken. Het bepalen of er al dan niet een actieve markt bestaat, is gebaseerd op criteria zoals volume, daadwerkelijke handel, marktliquiditeit en de spread tussen bied- en laatkoers. De modellen die Belfius Insurance gebruikt, variëren van standaardmodellen tot intern ontwikkelde waarderingsmodellen. De beschikbaarheid van waarneembare marktprijzen en inputparameters voor modellen vermindert de nood aan een oordeel van of een raming door het management alsook de onzekerheid bij het bepalen van de reële waarden. De beschikbaarheid van waarneembare marktprijzen en inputparameters varieert afhankelijk van de producten en de markten en is onderhevig aan veranderingen die gerelateerd zijn aan specifieke gebeurtenissen en het algemeen klimaat op de financiële markten.

De waarderingsmodellen die gebruikmaken van significante niet- waarneembare inputparameters vereisen meer beoordelingen en ramingen bij het bepalen van de reële waarde. Beoordelingen en ramingen door het management zijn doorgaans vereist voor volgende factoren: het selecteren van een geschikt waarderingsmodel, het bepalen van de verwachte toekomstige kasstromen voor het financieel instrument dat wordt gewaardeerd, het bepalen van de kans dat een tegenpartij in gebreke blijft, de vervroegde terugbetalingen en de selectie van de geschikte verdisconteringscurves.

Om opgenomen te worden in Level 2 dienen twee voorwaarden vervuld te zijn:

- het model moet succesvol gevalideerd worden door de afdeling die instaat voor de validatie; en
- de gegevens die Belfius Insurance verwerkt in haar waarderingsmodellen zijn ofwel rechtstreeks waarneembare gegevens (prijzen), ofwel onrechtstreeks waarneembare gegevens (spreads)

Metingen van de reële waarde die in aanzienlijke mate berusten op eigen ramingen, dienen te worden gerapporteerd onder Level 3.

Obligaties die verhandeld worden op niet-actieve markten, worden gewaardeerd op basis van waarderings technieken. De waarderingsprijs bestaat uit een marktprijscomponent en een modelprijscomponent. Het gewicht dat wordt toegekend aan de modelprijscomponent berust op een beoordeling van de liquiditeit van de markt en/of op de specifieke obligatiekenmerken.

8.2. Financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (waarderingen tegen reële waarde in IFRS-toelichtingen)

De reële waarde van (hypothecaire) leningen en voorschotten wordt bepaald op basis van de volgende waarderingsprincipes:

- de boekwaarde van leningen en vorderingen die vervallen binnen twaalf maanden, wordt verondersteld hun reële waarde te benaderen;
- voor obligaties aangehouden tot einde looptijd en leningen en voorschotten sinds hun uitgifte, gebeurt de waardering zoals voor obligaties die worden ondergebracht in beschikbaar voor verkoop;
- de waardering houdt rekening met een rentecomponent en, indien mogelijk, een kredietrisicocomponent; en
- Caps, floors en opties voor vervroegde terugbetaling worden mee in aanmerking genomen voor het bepalen van de reële waarde van de leningen en voorschotten.

Deze principes hebben tevens betrekking op financiële instrumenten die in het verleden werden geherclassificeerd van beschikbaar voor verkoop naar leningen en voorschotten. In antwoord op de financiële crisis vaardigde de IASB op 13 oktober 2008 een aanpassing uit van IAS 39 waarmee bepaalde illiquide financiële activa konden worden geherclassificeerd. Belfius Insurance besloot van die gelegenheid gebruik te maken voor het herclassificeren van activa waarvoor niet langer een actieve markt of betrouwbare genoteerde prijzen beschikbaar waren.

Bij haar eerste toepassing van IFRS einde 2012 heeft Belfius Insurance ervoor gekozen om de boekwaarden die in het kader van de consolidatie van de groep Belfius worden gehanteerd tevens toe te passen op het niveau van Belfius Insurance. Dit omvat tevens de toepassing in 2008 met betrekking tot de herclassificatie.

9. Verzekeringscontracten

9.1. Classificatie

Belfius Insurance is actief in zowel de verzekeringsactiviteiten Leven als Niet-Leven.

IFRS 4 (fase 1) wordt toegepast voor alle contracten waarbij de verzekeraar een significant verzekeringsrisico aanvaardt door ermee akkoord te gaan de verzekeringnemer te vergoeden bij het voordoen van een welbepaalde onzekere toekomstige gebeurtenis (de verzekerde gebeurtenis). Herverzekeringscontracten die voldoen aan deze definitie en de beleggingscontracten met discretionaire winstdeling ("Discretionary Participation Feature" of DPF) vallen eveneens onder dit toepassingsgebied.

De regels voor deposit accounting gelden voor financiële instrumenten zonder discretionaire winstdeling en voor unit-linked (type tak 23) verzekeringscontracten. Dit betekent dat de depositocomponent en de verzekeringscomponent afzonderlijk worden gewaardeerd en gepresenteerd. De waardering en presentatie van de depositocomponent vallen onder de toepassing van IAS 39 en dus niet IFRS4. Bij deposit accounting wordt dit deel van de premies net als de resulterende boeking van de verplichting niet opgenomen via de resultatenrekening. De verplichtingen zelf worden niet in de technische voorzieningen vermeld maar onder de financiële verplichtingen. Bijhorende beheerskosten en commissielonen worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Uitkeringen worden niet opgenomen in de winst- en verliesrekening maar resulteren in een verlaging van de verplichting. Voor de unit-linked (type tak 23) contracten worden de depositocomponent en de overeenstemmende beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde met schommelingen in de winst- en verliesrekening. De reële waarde wordt bepaald door het aantal eenheden te vermenigvuldigen met de waarde van de eenheid die gebaseerd is op de reële waarde van de onderliggende beleggingen.

De groepsverzekeringen voor Belfius Insurance-medewerkers vallen niet onder IFRS 4 maar onder de waarderingsregels van de pensioenregelingen.

9.2. Waardering

9.2.1. Algemeen

Voor de waardering van de (her)verzekeringscontracten die onder het hierboven beschreven toepassingsgebied vallen, worden geen voorzieningen voor egalisatie en catastrofe gevormd en worden volgende regels toegepast.

Voorziening voor niet-verdiende premies

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt berekend volgens de pro rata temporis methode voor elke overeenkomst afzonderlijk op basis van de nettopremie. In de aangenomen herverzekering worden de reserves gevormd op basis van de gegevens overgemaakt door de cederende maatschappijen.

Voorziening voor te betalen schade

Het bedrag van de voorziening voor te betalen schade in de rechtstreekse zaken van de activiteiten Niet-Leven is gelijk aan de aan de begunstigden verschuldigde som, vermeerderd met de beheerskosten van de schadegevallen.

Voor de aangegeven schadegevallen wordt de voorziening voor te betalen schades in de rechtstreekse zaken van de activiteiten Niet-Leven berekend dossier per dossier, inclusief de toekomstige regelingskosten of als afzonderlijke reserve voor een geheel van dossiers.

Wanneer een schadevergoeding in de vorm van periodieke betalingen dient te geschieden, worden de daartoe te reserveren bedragen op basis van actuariële methoden berekend.

Voor schadegevallen "claims incurred but not (entirely) reported" (IBN(E)R) op de balansdatum wordt een voorziening gevormd waarbij rekening wordt gehouden met de in het verleden opgedane ervaring wat het aantal en het bedrag van de na balansdatum aangemelde schadegevallen betreft. Tevens wordt rekening gehouden met uitzonderlijke gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan en worden op basis van wettelijke bepalingen ook aanvullende voorzieningen gevormd, zoals voor arbeidsongevallen.

Voorziening voor verzekering Leven

De voorziening voor verzekering Leven wordt berekend rekening houdend met de wettelijke bepalingen en de modaliteiten betreffende de levensverzekeringsactiviteit. Daarbij geldt het volgende:

- Waardering volgens de prospectieve methode: deze methode wordt toegepast voor de voorzieningen van klassieke tak 21-verzekeringen en de moderne tak 21-verzekeringen met gegarandeerde rente op toekomstige premies. De berekening is gesteund op de technische bepalingen van de contracten.
- Waardering volgens de retrospectieve methode: deze methode wordt toegepast voor de voorzieningen van de moderne tak 21-verzekeringen. De berekening is gesteund op de technische bepalingen van de contracten, zij het dan zonder rekening te houden met toekomstige stortingen.
- Voor de aangenomen zaken wordt voor elke overeenkomst afzonderlijk een voorziening geboekt op basis van de door de cedent meegedeelde informatie.
- Als aanvulling op bovenstaande regels wordt er een aanvullende voorziening geboekt voor het lage renterisico en andere factoren die een belangrijke impact hebben op de toereikendheid van de technische voorzieningen.

Voorziening discretionaire winstdeling

Discretionaire winstdeling is een contractueel recht van de polishouder om aanvullende voordelen bovenop het gegarandeerd rendement te ontvangen, waarbij het tijdstip en/of de omvang contractueel is op aangeven van de verzekeraar, eveneens winstdeelname genoemd. Belfius Insurance boekt een uitgestelde winstdeelname voor de beste inschatting van het bedrag van de verwachte winstdeelname dat kan worden toegekend aan de polishouders.

Het bedrag van dergelijke uitgestelde winstdeelname wordt vermindert met de uiteindelijke toewijzing aan de technische voorzieningen van de individuele polishouders na goedkeuring door de algemene aandeelhoudersvergadering.

De uitgestelde winstdeelname die naar verwachting gefinancierd wordt door niet gerealiseerde winsten en verliezen op als dekking aangewezen investeringen wordt geboekt in de herwaarderingsreserve van de overige onderdelen van het totaalresultaat (eigen vermogen). Bij de realisatie van een deel van de als dekking aangewezen investeringen, wordt het deel van uitgestelde winstdeelname dat betrekking heeft op deze gerealiseerde winsten of verliezen aangepast en opgenomen in de technische voorzieningen van de verzekeringen.

Herverzekeringsactiva

Er wordt een specifieke waardevermindering geregistreerd op herverzekeringsactiva indien:

- er objectieve bewijzen bestaan, ten gevolge van een gebeurtenis die zich voordeed na de aanvankelijke erkenning van het herverzekeringsactief, dat de cedent niet alle krachtens het contract aan hem verschuldigde bedragen zal ontvangen. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met de rating en solvabiliteit van de herverzekeraar; en
- die gebeurtenis een betrouwbare meetbare impact heeft op de bedragen die de cedent zal ontvangen van de herverzekeraar.

We verwijzen hierbij naar de regels inzake specifieke waardevermindering die hierop van toepassing zijn.

9.2.2. Toereikendheidstesten van de verplichtingen (Liability Adequacy Test - LAT)

Aan het eind van elke verslagperiode voert Belfius Insurance toereikendheidstesten uit op haar technische voorzieningen. Als uit deze bijkomende testen blijkt dat het boekhoudkundig bedrag van de technische voorzieningen onvoldoende is ten opzichte van de actuele waarde van de geraamde toekomstige kasstromen, dan wordt voor dit tekort een bijkomende technische voorziening geboekt ten laste van de winst- en verliesrekening. De beoordeling van deze testen gebeurt afzonderlijk voor de technische voorzieningen Leven en de technische voorzieningen Niet-Leven.

Voor de levensverzekeringen wordt een inschatting gemaakt van de verwachte kasstromen van de contracten, rekening houdend met de assumpties zoals deze ook worden gebruikt voor andere modelleringsdoeleinden. De actuele waarde van deze verwachte kasstromen wordt bepaald aan de hand van een discount curve opgesteld volgens de EIOPA methodologie inclusief een volatility adjustment gecalibreerd op Belfius Insurance haar investeringsportefeuille.

Voor de toereikendheidstoets wordt vervolgens rekening gehouden met niet gerealiseerde resultaten op de aan de bedrijfstak Leven toegewezen beleggingsportefeuille. Indien de aldus verkregen waarde hoger is dan voorzieningen voor verzekeringen Leven wordt het verschil verwerkt via de winst- en verliesrekening.

Voor Niet-Leven gaat de toereikendheidstest na of de voorziening voor niet-verdiende premies en de voorzieningen voor schadegevallen volstaan om de schadegevallen, die zich binnen de verzekerde periode van de contracten nog zullen voordoen en de reeds voorgedane schades, definitief af te handelen.

9.2.3. Shadow accounting

Indien de realisatie van onder het eigen vermogen opgenomen niet-gerealiseerde winsten van voor verkoop beschikbare financiële activa een rechtstreekse invloed heeft op de waardering van de technische voorzieningen biedt shadow accounting een oplossing door het gedeeltelijk overboeken van niet-gerealiseerde beleggingsresultaten uit eigen vermogen naar de technische voorzieningen.

Vooreerst past Belfius Insurance shadow accounting toe indien de wettelijke of contractuele voorwaarden opgenomen in de verzekeringscontracten bepalen dat de realisatie van geboekte maar niet-gerealiseerde winsten op welbepaalde activa van de verzekeraar een rechtstreekse invloed heeft op de waardering van de overeenstemmende verzekerings- en beleggingscontracten met discretionaire deelneming (DPF). Deze toepassing komt voornamelijk voor bij verzekeringscontracten met administratief afzonderlijk beheerde fondsen met aangewezen activa.

Belfius heeft er daarnaast voor gekozen eveneens een "shadow-loss" te erkennen voor het verschil tussen de waarde van de levensverzekeringsverplichtingen op basis van de hierboven beschreven LAT-methodologie enerzijds en de voorzieningen voor verzekering Leven anderzijds, maximaal ten belope van de onder het eigen vermogen opgenomen niet gerealiseerde winsten van voor verkoop beschikbare financiële activa ter dekking van de levensverzekeringen.

10. Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen

Voor de waardering van vastgoedbeleggingen heeft Belfius Insurance gekozen voor het kostprijsmodel in lijn met de waardering van vastgoed voor eigen gebruik. Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen worden opgenomen tegen kostprijs (inclusief direct toewijsbare kosten) na aftrek van de gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen.

Vastgoedbeleggingen zijn eigendommen die worden aangehouden met het oog op het realiseren van huuropbrengsten of een stijging van de kapitaalwaarde. Voorts kan Belfius Insurance deels gebruikmaken van bepaalde vastgoedbeleggingen. Indien de delen "voor eigen gebruik" afzonderlijk kunnen worden verkocht of afzonderlijk in lease kunnen worden gegeven op grond van een financiële lease, worden die delen afzonderlijk geboekt. Als de delen "voor eigen gebruik" niet afzonderlijk kunnen worden verkocht, wordt de eigendom beschouwd als een vastgoedbelegging enkel en alleen als een onbelangrijk deel voor eigen gebruik wordt aangewend.

De afschrijvingen van gebouwen en andere activa die in operationele lease werden gegeven, worden geboekt onder "Overige netto-inkomsten".

De afschrijvingen worden berekend met behulp van de lineaire afschrijvingsmethode om de kostprijs van dergelijke activa af te schrijven tot hun restwaarde over hun geschatte gebruiksduur. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende gebruiksduur:

- gebouwen (inclusief aanschaffingskosten en niet-aftrekbare belastingen): 20 tot 50 jaar;
- computerapparatuur: 1 tot 6 jaar;

- verbeteringen aan geleasede activa, materieel en meubilair: 2 tot 12 jaar;
- voertuigen: 2 tot 5 jaar.

Terreinen worden gezien hun aard niet afgeschreven.

Materiële vaste activa worden getoetst op specifieke waardeverminderingen wanneer er aanwijzingen voor waardeverlies bestaan. Indien de boekwaarde van een actief groter is dan de geschatte realiseerbare waarde, wordt het actief afgeschreven tot zijn realiseerbare waarde. Na de opname van een specifieke waardevermindering dient de afschrijvingslast voor de toekomstige periode te worden aangepast om de aangepaste boekwaarde, verminderd met de eventuele restwaarde, systematisch over de resterende gebruiksduur te spreiden.

Winsten en verliezen op de vervreemding van materiële vaste activa worden bepaald op basis van hun boekwaarde en worden geboekt in "Nettoresultaat uit realisaties en waardeverminderingen op investeringen".

11. Immateriële vaste activa

Immateriële activa bestaan voornamelijk uit (a) uitgaven voor interne ontwikkeling en (b) verworven software. De kosten die verband houden met het onderhoud van computersoftware, worden als kosten geboekt op het moment dat ze worden gemaakt. Uitgaven die de voordelen van computersoftware doen toenemen of uitbreiden tot meer dan één jaar, worden echter bij de oorspronkelijke kostprijs van de software gevoegd. Uitgaven voor interne ontwikkeling die als activa worden geboekt, worden lineair afgeschreven over hun nuttige gebruiksduur vanaf het moment waarop het ontwikkelde bestanddeel kan worden gebruikt.

Een verworven klantenportefeuille wordt lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van de portefeuille rekening houdend met het verwachte klantenverlies van de verworven klantenportefeuille.

De oprichtingskosten worden rechtstreeks ten laste genomen in het boekjaar van besteding.

Immateriële activa (andere dan goodwill) worden gecontroleerd op waardevermindering wanneer er een aanwijzing van waardeverlies bestaat. Indien de boekwaarde van een actiefwaarde groter is dan de geschatte realiseerbare waarde, wordt het actief afgeschreven tot zijn realiseerbare waarde.

12. Goodwill

12.1. Waardering van goodwill

Goodwill is een actiefwaarde die de toekomstige economische voordelen vertegenwoordigt die ontstaan uit andere in een bedrijfscombinatie verworven activa die niet individueel worden geïdentificeerd en apart geboekt.

Goodwill wordt gewaardeerd als het verschil tussen:

- de som van de overgedragen vergoeding, het bedrag van de minderheidsbelangen in de overgenomen onderneming en de reële waarde van het voordien aangehouden aandelenbelang van de overnemer in de overgenomen onderneming (eventueel); en
- de bedragen op de overnamedatum van de identificeerbare verworven activa en de verplichtingen.

Indien dit verschil na herbeoordeling negatief is ("negatieve goodwill"), wordt het onmiddellijk in de resultatenrekening geboekt als een winst uit een voordelige koop.

Veranderingen in het percentage van de participatie in volledig geconsolideerde bedrijven worden beschouwd als transacties met aandeelhouders. Bijgevolg vinden geen aanpassingen naar de reële waarde of aanpassingen van de goodwill plaats wanneer procentuele toenames of afnames plaatsvinden zonder verandering van de consolidatiemethode. Het verschil tussen de aan- of verkoopwaarde van een netto-actiefwaarde en de aankoop- of verkoopprijs wordt direct in het eigen vermogen geboekt.

12.2. Bijzondere waardevermindering op goodwill

Goodwill wordt niet afgeschreven maar jaarlijks getest op eventuele waardeverminderingen. Daartoe wordt goodwill toegerekend aan kasstroomgenererende eenheden (of groepen van kasstroomgenererende eenheden).

Wanneer omstandigheden of gebeurtenissen aangeven dat er mogelijk onzekerheid bestaat over de boekwaarde, wordt op de goodwill een specifieke waardevermindering geboekt indien de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid of groep van kasstroomgenererende eenheden waaraan hij is toegerekend, lager ligt dan de boekwaarde.

De realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde na aftrek van verkoopkosten en de gebruikswaarde. De gebruikswaarde is de som van de toekomstige kasstromen die naar verwachting zullen worden afgeleid van een kasstroomgenererende eenheid.

De berekening van de gebruikswaarde moet ook de tijdswaarde van geld weerspiegelen (huidige risicovrije rente), gecorrigeerd met de prijs voor het dragen van de onzekerheid die inherent is aan het actief. Dit wordt weerspiegeld in de discontovoet.

13. Overige activa

De andere activa omvatten voornamelijk verworven opbrengsten (andere dan rente pro rata), vooruitbetalingen, operationele belastingen en andere handelsvorderingen. Ze omvatten ook activa verbonden aan verzekeringscontracten (aandeel van de herverzekeraar, te ontvangen verzekeringspremies enz.). Deze overige activa worden gewaardeerd overeenkomstig de geldende norm.

14. Vaste activa (groep van activa die wordt afgestoten) aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Een vast actief (of een groep van activa die wordt afgestoten) wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop indien de boekwaarde ervan hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie en niet door het voortgezette gebruik ervan.

Een vast actief (of groep van activa die worden afgestoten) geclassificeerd als aangehouden voor verkoop wordt gewaardeerd tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus de verkoopkosten. Vaste activa (of groep van activa die worden afgestoten) geclassificeerd als aangehouden voor verkoop worden afzonderlijk vermeld in de balans, zonder herwerking van het verleden. Van zodra deze activa of groep van activa worden aangemerkt als aangehouden voor verkoop, worden ze niet langer afgeschreven.

Een beëindigde bedrijfsactiviteit wordt gedefinieerd als een component van een entiteit die ofwel is afgestoten, ofwel wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en die een aparte belangrijke activiteitslijn of geografisch activiteitsgebied vormt. De winst of verlies na belasting van beëindigde bedrijfsactiviteiten wordt voorgesteld onder een aparte rubriek in de resultatenrekening

15. Leaseovereenkomsten

Financiële leasing is een leaseovereenkomst die nagenoeg alle aan de eigendom van een actiefwaarde verbonden risico's en voordelen overdraagt. Een operationele leasing is een leaseovereenkomst die geen financiële leasing is.

15.1. Belfius Insurance is de leasingnemer

Belfius Insurance sluit voornamelijk operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van uitrusting of vastgoed. De in het kader van een leaseovereenkomst betaalde huurgelden worden lineair in de resultatenrekening geboekt over de leaseperiode.

Wanneer een operationele leasing wordt beëindigd vóór de leaseovereenkomst verstreken is, worden eventuele bedragen die bij wijze van vergoeding aan de leasinggever moeten worden betaald, opgenomen als kosten in de periode waarin de operationele leasing wordt beëindigd.

Als de leaseovereenkomst nagenoeg alle aan de eigendom van de actiefwaarde verbonden risico's en voordelen overdraagt, wordt ze geboekt als een financiële leasing en wordt de daarmee verband houdende actiefwaarde geactiveerd. Bij het aangaan van de leaseovereenkomst wordt de actiefwaarde geboekt tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen of tegen de reële waarde indien die laatste waarde lager is, en wordt de actiefwaarde afgeschreven over haar geschatte gebruiksduur, behalve wanneer de leaseperiode kort is en het eigendomsrecht waarschijnlijk niet zal worden overgedragen aan Belfius Insurance. Na de initiële boeking wordt de actiefwaarde verwerkt in overeenstemming met de grondslagen van verslaggeving die op dat actief van toepassing zijn. De desbetreffende huurverplichtingen worden als ontleningen en rentebetalingen geboekt volgens de effectieve rentemethode.

15.2. Belfius Insurance is de leasinggever

De opbrengsten uit een operationele leaseovereenkomst worden lineair in de resultatenrekening geboekt over de leaseperiode. De onderliggende actiefwaarde wordt verwerkt in overeenstemming met de grondslagen van verslaggeving die op dat type van actiefwaarde van toepassing zijn.

Voor financiële leasing boekt Belfius Insurance een vordering voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease, die kan verschillen van de contante waarde van minimale leasebetalingen.

De rente die in het leasecontract is vervat, wordt gebruikt als discontofoet. De renteopbrengsten worden geboekt over de periode van de lease door middel van de rentevoet die in de lease is vervat.

16. Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en effectenleningen

Effecten die worden verkocht in het kader van een gekoppelde terugkoopovereenkomst ("repo"), blijven in de balans opgenomen. De bijbehorende verplichting wordt opgenomen onder "Schulden aan kredietinstellingen". De actiefwaarde wordt in de toelichtingen opgenomen als zijnde in pand gegeven.

Effecten die werden gekocht in het kader van gekoppelde verkoopovereenkomsten ("reverse repo's"), worden buitenbalans geboekt en de overeenstemmende leningen worden geboekt als "Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen".

Het verschil tussen de verkoop- en terugkoopprijs wordt behandeld als renteopbrengsten of -kosten en wordt over de looptijd van de overeenkomsten in resultaat geboekt volgens de effectieve rentemethode.

Effecten uitgeleend aan tegenpartijen worden nog steeds geboekt en blijven in de balans opgenomen. Geleende effecten worden niet in de balans opgenomen.

17. Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden geboekt op tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarde en de boekwaarde van activa en verplichtingen.

De voornaamste tijdelijke verschillen ontstaan uit de afschrijving van materiële vaste activa, de herwaardering van bepaalde financiële activa en verplichtingen, waardeverminderingen en voorzieningen.

De uitgestelde belastingen worden berekend op basis van tarieven die geldig zijn of waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten op de balansdatum.

Uitgestelde belastingvorderingen worden geboekt in zoverre het waarschijnlijk is dat in de toekomst fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen en fiscale verliezen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingen in verband met de herwaardering tegen reële waarde van voor verkoop beschikbare investeringen en kasstroomafdekkingen en andere transacties die direct in het eigen vermogen worden verwerkt, worden eveneens direct in het eigen vermogen verwerkt.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden geboekt op alle belastbare tijdelijke verschillen.

18. Personeelsbeloningen

18.1. Kortetermijnbeloningen

Kortetermijnbeloningen zullen naar verwachting volledig vereffend zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht. Ze worden gewaardeerd op een niet-verdisconteerde basis en geboekt als een uitgave.

18.2. Vergoedingen na uitdiensttreding

Vergoedingen na uitdiensttreding omvatten pensioenen (annuïteiten of betalingen van een vast bedrag bij pensionering) en andere vergoedingen na uitdiensttreding zoals medische zorgverlening toegekend na uitdiensttreding.

18.3. Pensioenregeling met een te bereiken doel (Defined Benefit Plan)

Verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de geschatte toekomstige uitstroom van kasmiddelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de rentevoeten van bedrijfsobligaties met een rating AA waarvan de looptijd in de buurt komt van de looptijd van de daarmee verband houdende verplichtingen. De techniek voor de raming van de pensioenuitgaven steunt onder meer op actuariële veronderstellingen (zowel demografische als financiële veronderstellingen).

Het in de balans opgenomen bedrag voor de pensioenregeling met een te bereiken doel is het verschil tussen de contante waarde van de verplichting uit hoofde van de te bereiken doelpensioenregeling (bepaald op basis van de "Projected Unit Credit"-methode) en de reële waarde van eventuele fondsbeleggingen. Dit bedrag wordt gerapporteerd als een verplichting of een actiefwaarde. De resulterende actiefwaarde is beperkt tot het actiefplafond, dat gelijk is aan de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn voor Belfius Insurance in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling.

De reële waarde van de verzekeringscontracten, afgesloten met externe verzekeringsondernemingen, wordt bepaald op basis van de actuele waarde van de reeds verzekerde voordelen.

Herwaarderingen van de nettoverplichting (actief) uit hoofde van toegezegde pensioenrechten worden opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten en worden nooit getransfereerd naar de resultatenrekening. Herwaarderingen zijn afkomstig van wijzigingen in de demografische en financiële veronderstellingen, van ervaringsaanpassingen, van het rendement van fondsbeleggingen en van elke wijziging in het actiefplafond.

18.4. Pensioenregeling met vaste bijdragen (Defined Contribution Plan)

Rekening houdend met het wettelijk minimum gegarandeerd rendement dat opgelegd wordt door de Belgische staat, worden Belgische pensioenregelingen met vaste bijdragen door IAS 19 beschouwd als pensioenregelingen met een te bereiken doel en eveneens op deze manier gerapporteerd.

Rekening houdend met de wetswijziging waardoor het minimum gegarandeerd rendement in de toekomst minstens 1,75 % zal bedragen, kunnen de Belgische pensioenregelingen met vaste bijdragen worden beschouwd als een combinatie van een pensioenregeling met vaste bijdragen en een "cash balance plan". Dit houdt in dat de waardering van de verplichtingen dient te gebeuren op basis van de methodologie die gebruikt wordt bij pensioenregelingen met een te bereiken doel (cfr. de "Projected Unit Credit"-methode). Hierbij wordt de verplichting van Belfius Insurance per deelnemer bepaald op basis van het hoogste bedrag van de werkelijk opgebouwde reserve en van de verplichting uit hoofde van de te bereiken doelpensioenregeling gebaseerd op de minimum gegarandeerde reserves.

18.5. Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

Een beloning wordt geclassificeerd als een andere langetermijnpersoneelsbeloning indien de betaling naar verwachting niet volledig vereffend zal zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemer de gerelateerde prestaties heeft verricht. Dit omvat voornamelijk voorzieningen voor jubileumuitkeringen en bonussen die werknemers ontvangen na het voltooien van de diensttijd. Vermits de waardering van andere langetermijnpersoneelsbeloningen niet aan dezelfde mate van onzekerheid onderhevig is als de waardering van vergoedingen na uitdiensttreding, wordt een vereenvoudigde methode die gebaseerd is op actuariële berekeningen gebruikt voor erkenning en waardering van jubileumuitkeringen en bonussen die werknemers ontvangen na het voltooien van de diensttijd. Er wordt een voorziening geboekt voor de geschatte verplichting uit hoofde van diensten verricht door de werknemers tot op de balansdatum en herwaarderingen worden in de resultatenrekening geboekt.

18.6. Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen resulteren ofwel uit het besluit van Belfius Insurance om het dienstverband te beëindigen vóór de normale pensioensdatum, ofwel uit het besluit van een werknemer om in ruil voor de beëindiging van het dienstverband in te gaan op een door Belfius Insurance gedaan aanbod van vergoedingen. Vergoedingen betaald in ruil voor verdere dienstprestaties worden niet beschouwd als een ontslagvergoeding.

Een voorziening voor een ontslagvergoeding wordt opgenomen zodra Belfius Insurance het aanbod van deze vergoedingen niet langer kan intrekken of een voorziening voor herstructurering wordt geboekt.

19. Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

Voorzieningen worden hoofdzakelijk geboekt voor gerechtelijke procedures, herstructurering en kredietverbintenissen.

Een voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting vereist zijn om de verplichting na te komen. De discontovoet is het tarief voor belasting dat de actuele marktramingen van de tijdswaarde van geld weerspiegelt.

Voorzieningen worden geboekt wanneer:

- Belfius Insurance een bestaande in recht afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van gebeurtenissen in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden, vereist zal zijn om de verplichting na te komen; en
- het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Voorzieningen voor kredietverbintenissen worden geboekt wanneer er onzekerheid is over de kredietwaardigheid van de tegenpartij.

Een voorwaardelijke verplichting wordt gerapporteerd tenzij de mogelijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden, zeer onwaarschijnlijk is.

20. Heffingen

Een heffing is een door de overheid krachtens een wetgeving en/of regelgeving aan een entiteit opgelegde uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen, met uitzondering van winstbelastingen en boeten of andere straffen die wegens schendingen van de wetgeving worden opgelegd.

Alle heffingen worden onmiddellijk in resultaat geboekt.

21. Aandelenkapitaal

21.1. Kosten voor uitgifte van aandelen

Externe kosten die direct toerekenbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen, uitgezonderd aandelen die in het kader van een bedrijfscombinatie zijn uitgegeven, worden in mindering gebracht op het eigen vermogen na aftrek van enige daarmee verband houdende belasting op de winst.

21.2. Dividenden op gewone aandelen van Belfius Insurance

Belfius Insurance boekt dividenden op gewone aandelen als een verplichting vanaf de datum waarop ze worden aangegeven.

Dividenden voor het jaar die na de balansdatum worden aangegeven, worden vermeld in de toelichting inzake gebeurtenissen na de balansdatum.

OVERGANG VAN DE FINANCIËLE STATEN PER 31/12/2017 ONDER IAS 39 NAAR DE FINANCIËLE STATEN PER 1/1/2018 ONDER IFRS 9

Kwantitatieve impact op het eigen Vermogen

Globaal bedraagt de impact op het Totaal Eigen Vermogen van Belfius Insurance -282 miljoen EUR.

De voorgestelde bedragen zijn het resultaat van de huidige beste inschatting en kunnen als gevolg van bijkomende analyses nog aangepast worden.

Impact (in miljoen EUR)	Over- gedragen resultaat	Niet in de resultaten- rekening opgenomen winsten en verliezen	Total FTA
CLASSIFICATIE EN HERWAARDERING	45	(319)	(274)
Obligaties	17	(382)	(365)
Aandelen	28	63	90
WAARDEVERMINDERING	(25)	18	(7)
TOTAAL	20	(302)	(282)

Een gedetailleerde kwalitatieve omschrijving van de verschillende transacties vindt u hieronder beschreven.

Kwalitatieve toelichting

Bedrijfsmodel

De term bedrijfsmodel verwijst naar de manier waarop een entiteit haar financiële activa beheert om kasstromen te genereren; het bedrijfsmodel bepaalt of kasstromen het gevolg zijn van het incasseren van contractuele kasstromen, het verkopen van de financiële activa, of beide. Het heeft geen betrekking op een keuze, maar het is eerder een feit dat kan worden waargenomen door de manier waarop een entiteit wordt beheerd en informatie aan het management wordt verstrekt.

Belfius Insurance heeft verschillende bedrijfsmodellen gedefinieerd voor zijn financiële activa. De bedrijfsmodellen geven weer hoe de financiële activa worden beheerd om kasstromen te genereren en zijn gebaseerd op (i) eerdere ervaringen met betrekking tot de frequentie, het volume en de timing van verkopen, inclusief de redenen voor dergelijke verkopen en verwachtingen over toekomstige verkoopactiviteiten; (ii) de evaluatie en rapportering van de financiële activa; (iii) beoordeling en beheer van de belangrijkste risico's; en (iv) de vergoeding van het management. Bedrijfsmodellen worden gedefinieerd per maatschappij.

De analyse resulteerde in de volgende bedrijfsmodellen:

Leningen

De portefeuille aan leningen past in het kader van de klassieke verzekeringstransformatie activiteiten met als doel een stabiele rentemarge te genereren. Het doel is om deze leningen tot het einde van de looptijd aan te houden.

In beperkte omstandigheden kan een standaard risicobeheer-gerelateerde vermindering van een portefeuille van leningen worden uitgevoerd, bijvoorbeeld om de gemiddelde rating van de portefeuille in overeenstemming te brengen met het risicobereidheidskader.

Globaal genomen heeft Belfius Insurance geopteerd voor een bedrijfsmodel dat erop gericht is contractuele kasstromen te ontvangen, en zal het leningen waarderen aan geamortiseerde kostprijs.

Er is één uitzondering te maken, voor een entiteit binnen de Groep die, voor een gelimiteerde periode, hypothecaire leningen aanhoudt voor een verbonden partij (warehousing), alvorens deze hypothecaire leningen over te dragen aan niet-gerelateerde partijen. Dergelijke hypothecaire leningen worden geclassificeerd als voor verkoop beschikbaar en zullen gewaardeerd worden aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Obligaties

De obligaties van Belfius Insurance worden beheerd in lijn met het activa en passiva beleid en binnen de richtlijnen en limieten van het investeringskader. Als gevolg hiervan kan Belfius Insurance opteren om een groot deel van haar portefeuille te classificeren als een bedrijfsmodel dat erop gericht is contractuele kasstromen te ontvangen.

Echter, om minder verwachte, mogelijk buitengewone liquiditeitsbehoeften te vrijwaren (bv. na onverwachte afkopen) en om resultaat te kunnen genereren met betrekking tot mogelijke winstdeling, heeft Belfius Insurance besloten bepaalde obligaties te classificeren als een bedrijfsmodel waarvan het doel wordt bereikt door zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen, en zal ze deze waarderen aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. De selectie van deze obligaties wordt begrensd, rekening houdende met een maximale potentiële volatiliteit in het eigen vermogen

Als gevolg zal de verzekeringsgroep een gemengd bedrijfsmodel toepassen voor haar obligatieportefeuille, waarbij een deel van de portefeuille zal worden aangehouden om contractuele kasstromen te ontvangen en het andere zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen.

Aandelen

Belfius Insurance heeft de onherroepelijke keuze gemaakt bij FTA om zijn huidige posities in aandelen te waarderen aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat.

Classificatie

SPPI test

Belfius Insurance heeft een uitgebreide analyse van haar schuldbewijzen uitgevoerd om vast te stellen of ze voldoen aan de SPPI test. Alle schuldbewijzen zijn beoordeeld en gedocumenteerd in samenwerking met Belfius Bank.

Op basis van deze beoordelingen heeft Belfius Insurance vastgesteld dat (i) een beperkt aantal obligaties en (ii) eigen-vermogensinstrumenten beschouwd als obligaties niet-conform zijn met de SPPI-test. Deze obligaties moeten worden gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, ongeacht het bedrijfsmodel.

Herwaardering

IFRS 9 wordt retroactief toegepast, waardoor Belfius Insurance verplicht is om het toe te passen alsof het altijd van kracht is geweest. Alle aanpassingen aan de boekwaarden van de financiële instrumenten worden opgenomen in de beginbalans van het overgedragen resultaat of een andere component van het eigen vermogen, indien van toepassing.

Herwaardering van niet SPPI conforme financiële activa

Op de datum van de eerste toepassing van IFRS 9 moeten de niet SPPI conforme financiële activa worden gewaardeerd tegen hun reële waarden. Elk verschil tussen de boekwaarde onder IAS 39 en de reële waarde wordt opgenomen in de openingsbalans van het overgedragen resultaat.

Herwaardering van eerder geherclassificeerde schuldbewijzen

Belfius Insurance heeft in 2008-2009 een aanpassing van IAS 39 toegepast, waarbij de herclassificatie van bepaalde niet-liquide financiële activa mogelijk was van 'voor verkoop beschikbaar' en 'voor handelsdoeleinden aangehouden' naar 'beschikbaar voor verkoop'. Na deze herclassificaties werd de reële waarde in de voor verkoop beschikbare reserve op het moment van herclassificatie bevroren en afgeschreven over de resterende gebruiksduur van het instrument.

Op basis van IFRS 9, voor instrumenten conform met de SPPI-test, wordt de bevroren AFS reserve teruggedraaid door de openingsbalans van het overgedragen resultaat aan te passen gegeven de retroactieve toepassing van IFRS 9.

Onder IFRS 9 moet de boekwaarde van het financieel actief, onder IAS 39 ("op aard gebaseerde opmaak") worden aangepast om ofwel (i) de geamortiseerde kostprijs weer te geven als het actief is geclassificeerd als aangehouden om de contractuele kasstromen te ontvangen; of (ii) de reële waarde als het actief wordt geclassificeerd om zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen of de reële waarde met verwerking van waardeverandering in winst of verlies als het niet voldoet aan de SPPI test. Ieder verschil met de boekwaarde onder IAS 39 en de boekwaarde onder IFRS 9 wordt opgenomen in de beginbalans van het overgedragen resultaat of de overige onderdelen van het totaalresultaat, indien van toepassing.

Verandering in waardering van financiële activa vanwege de keuze van het bedrijfsmodel

Na toepassing van de nieuwe bedrijfsmodellen wordt elk verschil tussen de boekwaarde onder IAS 39 en IFRS 9 opgenomen in het overgedragen resultaat of overige onderdelen van het totaalresultaat.

Gevolgen voor technische voorzieningen

Bepaalde netto niet-gerealiseerde winsten die vroeger werden gepresenteerd op de balans onder IAS 39, worden nu niet langer gepresenteerd op de balans onder IFRS 9 na de keuze in bedrijfsmodel. Gezien het feit dat deze erkende netto niet-gerealiseerde winsten onder IAS 39 niet aan Belfius Insurance konden worden toegerekend, maar aan de polishouders, paste Belfius Insurance onder IAS 39 de 'shadow accounting' toe waarbij deze netto niet-gerealiseerde winsten werden geclassificeerd van de overige onderdelen van het totaalresultaat naar de voorziening voor verzekeringsactiviteiten. Hoewel deze netto niet-gerealiseerde winsten onder IFRS 9 nog steeds bestaan, worden ze niet langer opgenomen in de balans gezien de keuze van het bedrijfsmodel. Als zodanig is een herclassificatie van de overige onderdelen van het totaalresultaat voor verzekeringsactiviteiten niet langer noodzakelijk voor deze netto niet-gerealiseerde winsten.

Impact op de overige onderdelen van het totaalresultaat voor eigen-vermogensinstrumenten

Gezien het feit dat eigen-vermogensinstrumenten onder IFRS 9 geen hergebruik in winst of verlies wordt uitgevoerd, moeten alle eerder opgenomen bijzondere waardeverminderingen onder IAS 39 worden teruggedraaid via het overgedragen resultaat voor aandelen die onherroepelijk zijn gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat.

Bijzondere waardevermindering

Onder IFRS 9 wordt een bijzondere waardevermindering geboekt (via winst of verlies) op alle financiële activa gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs of aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. Daarnaast worden kredietlijnen, financiële garanties en andere verbintenissen ook onderworpen aan een bijzondere waardevermindering.

Onder IAS 39 werd een gerealiseerd verliesmodel gebruikt, terwijl onder IFRS 9 een verwacht kredietverliesmodel moet worden toegepast. Dit IFRS 9-model vereist een tweestapsbenadering:

- 1: Bepaling van de toepasselijke fase per blootstelling
- 2: Berekening van het te verwachten kredietverlies per blootstelling

Om de toepasselijke fase per blootstelling te bepalen, een belangrijk element in de beoordeling die bestaat uit het vergelijken van de rating bij het ontstaan van al haar financiële activa geïdentificeerd onder de bijzondere waardevermindering met de rating bij balansdatum. Indien een significante toename van het kredietrisico wordt opgemerkt, wordt het financieel actief toegewezen aan fase 2 en wordt het tijdens de looptijd te verwachten kredietverlies berekend. Als het financieel actief wordt toegewezen aan fase 1, wordt het binnen de twaalf maanden te verwachten kredietverlies bepaald. Merk op dat in sommige gevallen meningen en analyses van experts worden toegepast, bovenop de meer mechanische beoordelingsevoluties, om rekening te houden met specifieke kenmerken van blootstellingen.

Om de impact van de bijzondere waardevermindering te bepalen, op de FTA van IFRS 9, wordt de collectieve waardevermindering, berekend met behulp van het IAS 39 model, teruggedraaid via het overgedragen resultaat en het nieuwe te verwachten kredietverlies wordt geboekt als een vermindering van de financiële activa indien het financieel actief wordt gemeten aan geamortiseerde kostprijs of wordt opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat voor het geval het financieel actief wordt gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. Daarnaast is een nieuwe IFRS 9 voorziening opgenomen voor kredietlijnen, financiële garanties en andere verbintenissen.

II. BELANGRIJKE WIJZIGINGEN IN DE CONSOLIDATIEKRING

1. OP 31 DECEMBER 2016

De dochtervennootschappen Eurco Ltd en Copharma Industries Unltd werden gedeconsolideerd. Beide vennootschappen waren in vereffening en de resterende activa werden als te verwaarlozen beschouwd.

De fondsen "Belfius European Loans Fund", "Belins High Yield" en "Belins US Corporate Bonds", opgericht in 2015 door Belfius Insurance, werden in 2016 opgenomen in de consolidatiekring.

De participatie in "International Wealth Insurer", geclassificeerd als "Vaste activa aangehouden voor verkoop" werd verkocht in het eerste semester van 2016 aan Foyer SA.

In het tweede trimester van 2016 heeft Belfius Insurance beslist om zijn participatie in "Aviabel" te verkopen. Ondanks het feit dat er een overeenkomst was bereikt, was de verkoop per einde boekjaar nog steeds onderworpen aan bepaalde voorwaarden, en werd de participatie bijgevolg geclassificeerd als "Vaste activa aangehouden voor verkoop". Dit had geen impact op de consolidatiekring in 2016.

2. OP 31 DECEMBER 2017

Overnames

Eind 2016 werd ImmoActivity nv aangekocht en vanaf begin 2017 wordt deze vennootschap geconsolideerd volgens de integrale methode. Op de balans bevindt zich een vastgoedproject in Sint-Jans-Molenbeek dat zal uitgebaat worden als rusthuis.

De activa en passiva geven het volgende beeld op moment van aankoop:

ImmoActivity (in duizend EUR)	2017
Materiële vaste activa	11 738
Overige verplichtingen	(4)
NETTO ACTIVA	11 734
Reeds in bezit van de groep	0
Aankoopprijs (in cash)	5 235
Min: transactiekosten	0
Min: geldmiddelen en equivalenten in de aangekochte dochter	0
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	5 235

Desinvesteringen

Op 1 april 2017 heeft Belfius Insurance zijn deelneming in Aviabel nv verkocht aan de Amerikaanse verzekeraar Axis Capital en realiseerde hierbij een meerwaarde van 8,9 miljoen EUR. Belfius Insurance hield een participatie aan van 20 % in Aviabel nv. De geassocieerde deelneming werd geconsolideerd volgens de vermogensmutatie methode. Conform de bepalingen van IFRS 5 werden de activa per 31/12/2016 gerapporteerd als "Activa aangehouden voor verkoop".

Belfius Insurance heeft zijn 60 % investering in Pole Star nv en North Light nv op 29 september 2017 verkocht aan Zuid-Koreaanse investeerders. Beide ondernemingen betroffen joint ventures welke in consolidatie werden opgenomen via de vermogensmutatiemethode. Hoewel Belfius Insurance een langetermijnvisie heeft voor wat betreft het beheer van zijn vastgoedportefeuille, reageert ze waar mogelijk op marktkansen. Door de verkoop van beide deelnemingen werd een meerwaarde gerealiseerd van 58 miljoen EUR.

In het derde kwartaal werden de geconsolideerde participaties in de fondsen Belfius European Loans Fund, Belins High Yield en Belins US Corporate Bonds geliquideerd. De fondsen werden specifiek voor Belfius Insurance opgezet en integraal geconsolideerd. Het besluit werd genomen nadat werd geoordeeld dat de volatiliteit van deze fondsen niet paste binnen het nieuwe investeringskader van Belfius Insurance.

III. BELANGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN, GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN, JOINT VENTURES EN GESTRUCTUREERDE ENTITEITEN

3.1. DOCHTERONDERNEMINGEN

1. Lijst van de volledig in de consolidatie opgenomen dochterondernemingen

Naam	Zetel	Gehouden deel van het kapitaal (%) ⁽¹⁾	Activiteitscode
Belfius European Loans Fund ⁽²⁾ AXA Investment Managers Paris	6, Place de la Pyramide FR-92908 Paris La Défense	100	13
Belfius Insurance Invest nv	Galileelaan 5 B-1210 Brussel	100	21
Belfius Insurance Services Finance SA	20, rue de l'Industrie L-8399 Windhof	100	21
Belins High Yield ⁽²⁾ Candriam France	40, rue Washington FR-75408 Paris	100	13
Belins US Corporate Bonds ⁽²⁾ Candriam France	40, rue Washington FR-75408 Paris	100	13
Corona nv	Metrologielaan 2 B-1130 Brussel	100	28
Coquelets nv	Galileelaan 5 B-1210 Brussel	100	31
Elantis SA	Rue des Clarisses 38 B-4000 Liège	100	6
Immoactivity SA ⁽³⁾	Galileelaan 5 B-1210 Brussel	100	31
Immo Malvoz bvba	Galileelaan 5 B-1210 Brussel	100	31
Immo Zeedrift SA	Galileelaan 5 B-1210 Brussel	100	31
Legros Renier - Les Amarantes Seigneurie de Loverval SA	Galileelaan 5 B-1210 Brussel	100	31
LFB SA	Galileelaan 5 B-1210 Brussel	100	31

(1) Direct aangehouden percentage door rechtstreekse aandeelhouder.

(2) Geliquideerd in vierde kwartaal van 2017.

(3) Aangekocht op 3 februari 2017.

Er zijn geen belangrijke beperkingen voor de dochterondernemingen op haar vermogen om toegang te krijgen tot of gebruik te maken van activa en om over te gaan tot afwikkeling van verplichtingen van de groep.

2. Lijst van de niet-geconsolideerde dochterondernemingen

Naam	Zetel	Gehouden deel van het kapitaal (%)	Reden van uitsluiting	Activiteitscode
Bureau Laveaux & Martin bvba	Ravensteinstraat 2 bus 3 B-9000 Gent	100	Te verwaarlozen belang	30
Caring People nv	Metrologielaan 4 B-1130 Brussel	100	Te verwaarlozen belang	30
Qualitass nv	Vilvoordsesteenweg 166 1850 Grimbergen	100	Te verwaarlozen belang	30
VDL - Interass nv	Brusselsesteenweg 346 bus c B-9090 Melle	100	Te verwaarlozen belang	30
Zakenkantoor Frans Verfaillie bvba	Grote Markt 38 B-8600 Diksmuide	100	Te verwaarlozen belang	30

Activiteitscode

1. Banken en kredietinstellingen	26. Verzekeringen Niet-Leven
2. Privé-spaarkassen	27. Herv verzekeringen
3. Openbare kredietinstellingen	28. Verzekeringsmaatschappijen - multibranche
4. Agentschappen	29. Agenten en makelaars in financiële producten
5. Leasingmaatschappij	30. Agenten en makelaars in verzekeringsproducten
6. Hypothecaire kredieten	31. Onroerendgoedverrichtingen voor eigen rekening
7. Financiering van ondernemingen d.m.v. participaties	32. Onroerendgoedverrichtingen voor rekening van derden
8. Distributie van verbruikskredieten	33. Gezondheid en sociale activiteiten
9. Distributie van diverse krediettypes	34. Informatica
10. Nemen van en beheer van participaties	35. Met bancaire activiteiten aanverwante activiteiten
11. Beursvennootschappen	36. Overige aanverwante activiteiten
12. Beveks, sicavs	37. Sanering, wegen en afvalbeheer
13. Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	38. Recreatie
14. Beheermaatschappij van beveks, sicavs	39. Telecommunicatie
15. Factoring	40. Transport
16. Financieringmaatschappij van infrastructuur en onroerend goed	41. Andere toeleveringsactiviteiten
17. Overige nevenactiviteiten i.v.m. de verdeling van specifieke financiële producten	42. Energie
18. Administratie m.b.t. financiële markten	43. Economische ontwikkeling
19. Portefeuillebeheer, beleggingsadvies	44. Water
20. Financiële engineering, consultancy, studie en financieel advies	45. Uitgifte van boeken en multimedia
21. Andere activiteiten binnen de financiële sector	46. Studie-, onderzoek- en ontwikkelingsactiviteiten
22. Borgstellingsvennootschappen	47. Overige dienstverlening
23. Fiducieverrichtingen	48. Productie, beheer en distributie van geïnformatiseerde betaalmiddelen
24. Wisselkantoor	49. Financieringsmaatschappij
25. Verzekeringen Leven	50. Merchant bank

3.2. GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN

Belfius Insurance heeft één geassocieerde deelneming die materieel is voor de groep, met name Auxipar nv. Deze maatschappij beheert participaties in energie en water, distributie van geneesmiddelen en enkele aanvullende posities.

Er zijn geen belangrijke beperkingen voor de ondernemingen in vermogensmutatie op haar vermogen om toegang te krijgen tot of gebruik te maken van activa en om over te gaan tot afwikkeling van verplichtingen van de groep. Belfius Insurance heeft recht op een preferent dividend van Auxipar.

Op 1 april 2017 heeft Belfius Insurance zijn deelneming in Aviabel nv verkocht. We verwijzen voor meer toelichting naar hoofdstuk II 'wijzigingen in de consolidatiekring'. Conform de bepalingen van IFRS 5 werden de activa per 31/12/2016 gerapporteerd als "Activa aangehouden voor verkoop". Aangezien Aviabel verkocht werd op 1 april 2017, werden de cijfers tot en met 31 maart 2017 opgenomen in de consolidatie van Belfius Insurance.

Daarnaast heeft Belfius Insurance ook vier geassocieerde deelnemingen die niet materieel zijn voor de groep, zijnde Assurcard nv, Belwing nv, Newton Biocapital SA en Syneco ASBL.

1. Lijst van geassocieerde ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast

Naam	Zetel	Gehouden deel van het kapitaal (%)	Activiteitscode
Auxipar nv	Urbain Britsierslaan 5 B-1030 Brussel	39,7	10

2. Lijst van de niet-geconsolideerde geassocieerde ondernemingen

Naam	Zetel	Gehouden deel van het kapitaal (%)	Reden van uitsluiting	Activiteitscode
Assurcard nv	Fonteinstraat 1 A bus 0301 B-3000 Leuven	20	Te verwaarlozen belang	34
Belwing nv	Avenue Maurice Destenay 13 4000 Liège	20	Te verwaarlozen belang	10
Newton Biocapital, Pricaf Privée de droit Belge SA	Tervurenlaan 273 1150 Sint-Pieters-Woluwe	24,4	Te verwaarlozen belang	10
Syneco ASBL	Place L'Illon 13 B-5000 Namur	20	Te verwaarlozen belang	47

3. Financiële informatie

De financiële informatie is gebaseerd op statutaire cijfers.

Statutaire balans	Auxipar nv	
	31/12/16	31/12/17
(in duizend EUR)		
ACTIVA		
Financiële activa en vastgoedbeleggingen	55 712	54 308
Belastingvorderingen	0	593
Overige activa	95	2 150
TOTAAL VAN DE ACTIVA	55 807	57 051
VERPLICHTINGEN		
Financiële verplichtingen	2 208	5
Voorzieningen en andere verplichtingen	32 851	32 851
Overige verplichtingen	34	0
TOTAAL VAN DE VERPLICHTINGEN	35 093	32 857
EIGEN VERMOGEN		
Geplaatst kapitaal	4 000	4 000
Reserves en overgedragen resultaat	12 636	14 667
Nettoresultaat van het boekjaar	4 079	5 527
Kern eigen vermogen ⁽¹⁾	20 715	24 194
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	20 715	24 194
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	55 807	57 051

(1) De wijziging in het statutair eigen vermogen verklaart de evolutie van de vermogensmutatiewaarde in tabel 7.7 (39,7 % van 3,5 miljoen EUR).

Resultatenrekening	Auxipar nv	
	31/12/16	31/12/17
(in duizend EUR)		
Financieel resultaat	4 278	5 629
Overige inkomsten en kosten	(93)	78
Algemene beheers- en administratiekosten	(101)	(171)
NETTORESULTAAT VOOR BELASTINGEN	4 084	5 535
Belastingen	(5)	(8)
NETTORESULTAAT	4 079	5 527

3.3. JOINT VENTURES

Belfius Insurance heeft in het derde kwartaal van 2017 haar twee joint ventures North Light nv en Pole Star nv verkocht.

North Light nv en Pole Star nv waren beide vastgoedpartnerships afgesloten tussen Belfius Insurance nv en AG Real Estate. Alhoewel Belfius Insurance nv 60 % procent van het kapitaal aanhield van beide maatschappijen, vertegenwoordigde dit slechts 50 % van de stemrechten.

Er zijn geen belangrijke of materieel van belang zijnde verbintenissen jegens de joint ventures.

1. Lijst van joint ventures waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast

Naam	Zetel	Gehouden deel van het kapitaal (%)	Gehouden deel van de stemrechten (%)	Activiteitscode
North Light nv ⁽¹⁾	Kunstlaan 58 B-1000 Brussel	60	50	31
Pole Star nv ⁽¹⁾	Kunstlaan 58 B-1000 Brussel	60	50	31

(1) Verkocht op 29 september 2017.

2. Financiële informatie

De financiële informatie is gebaseerd op statutaire cijfers.

Statutaire balans (in duizend EUR)	North Light nv		Pole Star nv	
	31/12/16	30/09/17	31/12/16	30/09/17
ACTIVA				
Financiële activa en vastgoedbeleggingen	66 378	64 935	81 111	79 396
Belastingvorderingen	0	379	0	503
Overige activa	181	4 005	7 717	11 062
TOTAAL VAN DE ACTIVA	66 559	69 319	88 828	90 961
VERPLICHTINGEN				
Financiële verplichtingen	61 500	61 500	80 500	80 500
Belastingverplichtingen	0	189	0	196
Overige verplichtingen	217	2 021	574	2 297
TOTAAL VAN DE VERPLICHTINGEN	61 717	63 710	81 074	82 992
EIGEN VERMOGEN				
Geplaatst kapitaal	2 300	2 300	2 700	2 700
Reserves en overgedragen resultaat	686	2 542	3 632	5 055
Nettoresultaat van het boekjaar	1 856	767	1 423	214
Kern eigen vermogen	4 842	5 609	7 755	7 969
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	4 842	5 609	7 755	7 969
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	66 559	69 319	88 829	90 961

Resultatenrekening (in duizend EUR)	North Light nv		Pole Star nv	
	31/12/16	30/09/17	31/12/16	30/09/17
Financieel resultaat	(2 811)	(3 078)	(3 560)	(4 025)
Algemene beheers- en administratiekosten	5 606	4 237	5 679	4 344
NETTORESULTAAT VOOR BELASTINGEN	2 795	1 159	2 119	319
Belastingen	(939)	(392)	(696)	(105)
NETTORESULTAAT	1 856	767	1 423	214

3.4. BELANGEN IN NIET-GECONSOLIDEERDE GESTRUCTUREERDE ENTITEITEN

1. De aard, het doel en de activiteiten van een gestructureerde entiteit

De investeringen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten worden vooral verricht om een stabiele interestmarge te genereren.

Belfius Insurance heeft de volgende drie types of blootstellingen aan niet-geconsolideerde entiteiten:

→ "Mortgage Backed Securities" (MBS): Deze gestructureerde entiteiten investeren in residentiële en/of commerciële hypothecaire leningen die gefinancierd worden door middel van de uitgifte van schuld papier. Belfius Insurance heeft uitsluitend geïnvesteerd in de meest senior tranches.

→ "Asset Backed Securities" (ABS): deze entiteiten investeren in leningen, obligaties en/of andere vorderingen die worden gefinancierd door middel van de uitgifte van schuld papier. Belfius Insurance beschouwt deze investeringen als een alternatief voor een investering in bedrijven en heeft uitsluitend geïnvesteerd in de meest senior tranches.

→ Andere gestructureerde entiteiten: voornamelijk financieringsvehikels die obligaties uitgeven teneinde hun moederonderneming te financieren.

Belfius Insurance heeft geen blootstellingen aan verbonden ondernemingen of deelnemingen van zijn hoofdaandeelhouder Belfius Bank.

2. Aard van de risico's

(in duizend EUR)	31/12/16	
	Boekhoudkundige waarde	Kredietrisico
FINANCIËLE ACTIVA	111 849	117 308
Voor verkoop beschikbare financiële activa	1 524	1 993
Leningen en voorschotten	110 325	115 314

(in duizend EUR)	31/12/17	
	Boekhoudkundige waarde	Kredietrisico
FINANCIËLE ACTIVA	91 197	95 840
Voor verkoop beschikbare financiële activa	0	0
Leningen en voorschotten	91 197	95 840

IV. RAPPORTERING PER ACTIVITEIT

Geconsolideerde resultatenrekening		31/12/16			
		Leven	Niet-Leven	Niet-technisch	Totaal
(in duizend EUR)					
I.	Technisch resultaat	(376 529)	100 745	0	(275 784)
	Bruto verdiende premies	769 297	633 539	0	1 402 835
	Overige technische opbrengsten en kosten	(1 145 825)	(532 794)	0	(1 678 619)
II.	Financieel resultaat	665 628	46 607	(9 069)	703 166
	Renteopbrengsten	486 345	41 415	32 512	560 272
	Rentekosten	(2 991)	(53)	(23 905)	(26 949)
	Dividenden	52 608	4 541	7 577	64 727
	Nettoresultaat uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures	3 318	0	783	4 101
	Nettoresultaat uit financiële instrumenten geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	2 694	31	6	2 731
	Nettoresultaat uit realisaties en waardeverminderingen op financiële activa	105 874	775	(32 688)	73 960
	Overige financiële opbrengsten en -kosten	17 780	(103)	6 647	24 324
III.	Overige inkomsten en kosten	13 025	1 091	(3 995)	10 121
IV.	Algemene beheers- en administratiekosten	(70 438)	(132 211)	(9 231)	(211 881)
	Personeelskosten	(34 927)	(72 147)	(6 771)	(113 844)
	Algemene en administratiekosten	(33 102)	(56 508)	(2 239)	(91 850)
	Afschrijvingen op immateriële vaste activa en materiële vaste activa voor eigen gebruik	(2 410)	(3 556)	(221)	(6 187)
V.	Waardevermindering op leningen en voorschotten	2 978	446	(1 232)	2 192
VI.	Waardevermindering op immateriële en materiële vaste activa	0	0	0	0
VII.	Waardevermindering op goodwill	0	0	0	0
VIII.	Voorzieningen voor juridische geschillen	0	0	0	0
	NETTORESULTAAT VOOR BELASTINGEN	234 664	16 678	(23 527)	227 814
IX.	Belastingen	(58 828)	(3 496)	4 207	(58 117)
	NETTORESULTAAT	175 836	13 181	(19 320)	169 697
	NETTORESULTAAT	175 836	13 181	(19 320)	169 697
	Toewijsbaar aan de aandeelhouders	175 836	13 181	(19 320)	169 697

Geconsolideerde balans: Technische voorzieningen		31/12/16			
(in duizend EUR)		Leven	Niet-Leven	Niet-technisch	Totaal
II.	Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	14 811 732	1 184 944	0	15 996 676
V.	Activa met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	0	0	0	0
	Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	164 355	92 709	0	257 064

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde resultatenrekening		31/12/17			
		Leven	Niet-Leven	Niet-technisch	Totaal
(in duizend EUR)					
I.	Technisch resultaat	(379 445)	151 089	0	(228 356)
	Bruto verdiende premies	799 667	668 515	0	1 468 182
	Overige technische opbrengsten en kosten	(1 179 112)	(517 426)	0	(1 696 538)
II.	Financieel resultaat	631 328	48 447	25 289	705 065
	Renteopbrengsten	424 190	38 770	28 666	491 626
	Rentekosten	(2 660)	(133)	(22 046)	(24 838)
	Dividenden	48 431	3 303	11 657	63 391
	Nettoresultaat uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures	1 473	0	1 129	2 602
	Nettoresultaat uit financiële instrumenten geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	1 249	(5)	83	1 327
	Nettoresultaat uit realisaties en waardeverminderingen op financiële activa	143 628	6 224	4 378	154 230
	Overige financiële opbrengsten en -kosten	15 017	288	1 422	16 726
III.	Overige inkomsten en kosten	20 009	891	(1 998)	18 903
IV.	Algemene beheers- en administratiekosten	(66 314)	(157 528)	(14 376)	(238 218)
	Personeelskosten	(32 359)	(80 908)	(10 038)	(123 305)
	Algemene- en administratiekosten	(30 299)	(70 794)	(4 164)	(105 257)
	Afschrijvingen op immateriële vaste activa en materiële vaste activa voor eigen gebruik	(3 657)	(5 827)	(174)	(9 657)
V.	Waardevermindering op leningen en voorschotten	946	(63)	(618)	265
VI.	Waardevermindering op immateriële en materiële vaste activa	12 000	0	0	12 000
VII.	Waardevermindering op goodwill	0	0	0	0
VIII.	Voorzieningen voor juridische geschillen	0	0	0	0
	NETTORESULTAAT VOOR BELASTINGEN	218 525	42 836	8 298	269 659
IX.	Belastingen	(35 763)	(7 011)	(43 305)	(86 080)
	NETTORESULTAAT	182 761	35 825	(35 007)	183 579
	NETTORESULTAAT	182 761	35 825	(35 007)	183 579
	Toewijsbaar aan de aandeelhouders	182 761	35 825	(35 007)	183 579

Geconsolideerde balans: Technische voorzieningen		31/12/17			
(in duizend EUR)		Leven	Niet-Leven	Niet-technisch	Totaal
II.	Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	13 914 503	1 245 370	0	15 159 874
V.	Activa met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	180 757	96 174	0	276 930
	Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	0	0	0	0

De toelichtingen van pagina 59 t.e.m. 139 maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

V. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De raad van bestuur van Belfius Insurance nv heeft op 20 maart 2018 beslist om een buitengewone algemene vergadering samen te roepen, teneinde te beslissen over de uitkering van een tussentijds brutodividend ten belope van 120 miljoen EUR, aan te rekenen als volgt:

- op de post "overgedragen resultaat": 67,6 miljoen EUR
- op de post "beschikbare reserves": 52,4 miljoen EUR.

Eind 2016 werd een overeenkomst gesloten tussen Belfius en de vereffenaars van de Arco ondernemingen in fase van liquidatie (Arcopar, Arcofin, Arcoplus en Arcosyn) met als doel om te gaan naar de finalisatie van de liquidatie, in het belang van alle belanghebbenden. Deze overeenkomst lijst een aantal actiepunten op om te gaan naar het einde van de liquidatie, waaronder de mogelijke overname van de aandelen van Auxipar door Belfius die door de Arco bedrijven werden aangehouden.

Als gevolg van deze actiepunten, zal Belfius op korte termijn een deel van de Auxipar aandelen verwerven, resulterend in een toenemend belang in Auxipar van 39,7 % tot 74,99 %. Deze transactie kwalificeert als een bedrijfscombinatie die in fasen werd gerealiseerd en die volgens de overnamemethode moet worden verwerkt onder IFRS. Meer specifiek vereist IFRS voor bedrijfscombinaties die in fasen worden bereikt (van gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode tot volledige consolidatie) dat een eerder aangehouden belang van een overnemende partij in een overgenomen partij wordt aangepast aan de reële waarde op de overnamedatum met enige resulterende winst (of verlies) gerapporteerd in de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

Op 21 februari 2018 heeft Belfius Insurance een huurcontract afgesloten met het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV), waarbij Belfius Insurance zijn gebouw gelegen te 1210 Brussel, Galileelaan 5 aan het RIZIV heeft verhuurd voor een initiële duurtijd van 19 jaar die een aanvang neemt op 1 april 2018.

VI. GERECHTELIJKE PROCEDURES

Er zijn geen gerechtelijke procedures van noemenswaardige omvang.

VII. TOELICHTINGEN BIJ DE ACTIVA VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

7.1. LENINGEN EN VOORSCHOTTEN AAN KREDIETINSTELLINGEN

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Zichtrekeningen	610 051	374 224
Kas	13	34
Verkoopovereenkomst (reverse repo) ⁽¹⁾	55 351	0
Schuldinstrumenten ⁽²⁾	73 446	75 111
Minus:		
Collectieve waardeverminderingen	(1 338)	(1 338)
TOTAAL	737 523	448 031
<i>waarvan opgenomen in geldmiddelen en equivalenten</i>	<i>610 216</i>	<i>374 471</i>

(1) De reverse repo-transacties kaderen binnen het activabeheer van tegenpartijen waarmee afdekkingsoperaties zijn verricht. De uitstaande volumes worden dan ook op hun aanvraag geïnitieerd. Binnen dit kader zijn eveneens compenserende repo-transacties (opgenomen in de post Schulden aan kredietinstellingen) afgesloten zodat de economische netto-positie voor Belfius Insurance nul is. Op 31 december 2017 bedraagt het saldo van de reverse repo's nul gezien de afloop van de afdekkingsoperaties. We verwijzen naar toelichting 11.4 m.b.t. ontvangen verbintenissen.

(2) De schuldinstrumenten betreffen enerzijds obligaties die niet gequoteerd zijn op een actieve markt en anderzijds geherclassificeerde activa.

De leningen en voorschotten aan kredietinstellingen zijn afgenomen van 738 miljoen EUR tot 448 miljoen EUR per einde boekjaar, ondermeer door het wegvallen van reverse repo-transacties (-55 mil-

joen EUR). Daarnaast daalt het uitstaande bedrag op de zichtrekeningen omdat de beschikbare kasmiddelen worden belegd in thesauriefondsen die op korte termijn betere condities bieden.

7.2. HYPOTHECAIRE EN ANDERE LENINGEN

1. Uitsplitsing volgens tegenpartij

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Publieke sector	1 057 400	996 338
Ondernemingen	401 276	340 959
Particulieren	3 895 015	3 613 634
Leningen die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan	37 812	34 872
Minus:		
Specifieke waardeverminderingen	(5 597)	(4 116)
Collectieve waardeverminderingen	(3 705)	(3 234)
TOTAAL	5 382 201	4 978 454

2. Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Kaswaarborgen	45	44
Leningen en andere voorschotten	4 461 831	4 086 867
<i>waarvan consumentenkredieten</i>	<i>29 157</i>	<i>32 420</i>
<i>waarvan hypothecaire leningen</i>	<i>3 853 924</i>	<i>3 577 781</i>
<i>waarvan overige kredietvorderingen</i>	<i>578 749</i>	<i>476 666</i>
Schuldinstrumenten ⁽¹⁾	891 816	864 020
Leningen en schuldinstrumenten die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan	37 812	34 872
Minus:		
Specifieke waardeverminderingen	(5 597)	(4 116)
Collectieve waardeverminderingen	(3 705)	(3 234)
TOTAAL	5 382 201	4 978 454

(1) De schuldinstrumenten betreffen enerzijds obligaties die niet gequoteerd zijn op een actieve markt en anderzijds geherclassificeerde activa.

Het volume hypothecaire leningen is in 2017 verder gedaald met 276 miljoen EUR tot 3,6 miljard EUR in overeenstemming met de verdere daling van de verzekeringsverplichtingen tak 21. Elantis volgt sinds enkele jaren een multi-funding strategie waarbij nieuwe leningen voornamelijk uitgegeven worden door Belfius Bank en BPost en niet meer door de verzekeraar.

De overige kredietvorderingen daalden met 102 miljoen EUR tot 477 miljoen EUR voornamelijk als gevolg van de stopzetting van de leningen van Belfius Insurance met haar in 2017 verkochte joint ventures North Light nv en Pole Star nv.

De leningen die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan en, daarmee verbonden, het bedrag van de specifieke waardeverminderingen, betreffen hoofdzakelijk hypothecaire leningen en zijn gedaald ten opzichte van vorig boekjaar. Het percentage dubieuze leningen is beperkt, er zijn geen dubieuze obligaties in de portefeuille.

Collectieve waardeverminderingen worden berekend en geboekt op de portefeuille asset-backed securities enerzijds en op de hypothecaire leningen anderzijds. Het bedrag van de collectieve waardevermindering op de portefeuille asset-backed securities is gedaald met 0,3 miljoen EUR tot 2,1 miljoen EUR. De collectieve voorziening voor hypothecaire leningen is ten opzichte van het voorgaande jaar licht gedaald van 1,3 miljoen EUR tot 1,1 miljoen EUR in 2017.

Voor meer informatie omtrent de kredietkwaliteit van de portefeuille wordt verwezen naar tabel 7.13 Kwaliteit van de leningen en voorschotten en voor verkoop beschikbare financiële activa.

7.3. FINANCIËLE ACTIVA GEBOEKT TEGEN REËLE WAARDE VIA RESULTATENREKENING

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	0	0
Financiële activa geboekt tegen reële waarde - tak 23	2 189 714	2 597 572
TOTAAL	2 189 714	2 597 572

Financiële activa geboekt tegen reële waarde - tak 23

1. Uitsplitsing volgens tegenpartij

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Publieke sector	25 087	25 199
Kredietinstellingen	11 827	13 929
Ondernemingen	2 152 801	2 558 444
TOTAAL	2 189 714	2 597 572

2. Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Beleggingsfondsen - leningen en obligaties ⁽¹⁾	747 365	747 049
Beleggingsfondsen - aandelen en niet-vastrentende effecten ⁽¹⁾	1 442 349	1 850 524
TOTAAL	2 189 714	2 597 572

(1) Deze evolutie wordt grotendeels verklaard door een positieve netto cash-instream via transfers vanuit tak 21-producten en nieuwe inlage, maar ook door de positieve beursevolutie. De aangroei is het resultaat van een strategische keuze om de verkoop van tak 23-producten te stimuleren en situeert zich voornamelijk in beleggingsfondsen met aandelen en niet-vastrentende effecten

7.4. VOOR VERKOOP BESCHIKBARE FINANCIËLE ACTIVA

1. Uitsplitsing volgens tegenpartij

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Publieke sector	7 904 065	7 493 485
Kredietinstellingen	1 469 931	1 300 980
Ondernemingen	4 118 388	4 443 627
Financiële activa die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan	100 637	98 508
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA VOOR SPECIFIEKE WAARDEVERMINDERINGEN	13 593 022	13 336 600
Minus:		
Specifieke waardeverminderingen	(28 285)	(27 356)
TOTAAL	13 564 737	13 309 244
<i>waarvan opgenomen in geldmiddelen en equivalenten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

2. Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Obligaties uitgegeven door publiekrechtelijke lichamen	7 971 515	7 555 940
Andere obligaties en vastrentende instrumenten	3 589 574	3 164 320
Aandelen en niet-vastrentende instrumenten	2 031 933	2 616 340
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA VOOR SPECIFIEKE WAARDEVERMINDERINGEN	13 593 022	13 336 600
Minus:		
Specifieke waardeverminderingen	(28 285)	(27 356)
TOTAAL	13 564 737	13 309 244

De portefeuille financiële activa beschikbaar voor verkoop is afgenomen met 256 miljoen EUR tot 13,3 miljard EUR einde boekjaar.

De totale aanschaffingswaarde van de portefeuille toont een lichte stijging van 74 miljoen EUR, de daling van de aan marktwaarde gerapporteerde portefeuille financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt derhalve grotendeels verklaard door een negatieve evolutie in de reële waarde van de activa van 294 miljoen EUR. Deze daling situeert zich voornamelijk in de vastrentende effecten, ten dele als gevolg van de lichte afbouw van de portefeuille, ten dele als gevolg van de hogere rentecurve in vergelijking met 2016.

Er is een verschuiving in de samenstelling van de portefeuille van vastrentende activa (-841 miljoen EUR) naar niet-vastrentende activa (+ 584 miljoen EUR). Een aantal fondsen in vastrentende effecten die werden opgenomen in de consolidatiekring einde 2016, "Belfius European Loans Fund", "Belins High Yield" en "Belins US Corporate Bonds" en als dusdanig werden gerapporteerd onder de vastrentende instrumenten, werden in de loop van 2017 geliquideerd. De vrijgekomen middelen werden herbelegd in voornamelijk liquide investeringsproducten en fondsen, die worden gerapporteerd onder de niet vastrentende instrumenten. De marktwaarde van de aandelenportefeuille zelf is slechts beperkt geëvolueerd en bedraagt, einde 2017, 1,3 miljard EUR.

7.5. HERCLASSIFICATIE VAN FINANCIËLE ACTIVA

(in duizend EUR)	Van de portefeuille "Beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en voorschotten"
Boekwaarde van de geherclassificeerde activa op 31 december 2016 (A)	167 582
Reële waarde van de geherclassificeerde activa op 31 december 2016 (B)	181 667
Gecumuleerd bedrag niet opgenomen in reserves voor verkoop beschikbare financiële activa ten gevolge van herclassificatie (B)-(A)	14 086
AFSCHRIJVING AGIO/DISAGIO IN AFS-RESERVE TIJDENS HET BOEKJAAR	4 057

(in duizend EUR)	Van de portefeuille "Beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en voorschotten"
Boekwaarde van de geherclassificeerde activa op 31 december 2017 (A)	142 099
Reële waarde van de geherclassificeerde activa op 31 december 2017 (B)	153 312
Gecumuleerd bedrag niet opgenomen in reserves voor verkoop beschikbare financiële activa ten gevolge van herclassificatie (B)-(A)	11 213
AFSCHRIJVING AGIO/DISAGIO IN AFS-RESERVE TIJDENS HET BOEKJAAR	1 272

Impact van de herclassificatie op het eigen vermogen en de resultaten

In 2008 en 2009 heeft Belfius Insurance beslist voor bepaalde activa het amendement van IAS 39 & IFRS 7 - Herclassificatie van financiële activa - toe te passen. Als gevolg daarvan werd een significante portefeuille voor een bedrag van 2,3 miljard EUR overgeheveld van "Beschikbaar voor verkoop" naar "Leningen en voorschotten".

Voor een gedetailleerde beschrijving van de boekhoudkundige implicaties wordt verwezen naar de waarderingsregels.

De "Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen" werden op moment van herclassificatie "bevroren" en worden afgeschreven via de resultatenrekening. Per 31 december 2017 bedragen deze "bevroren" reserves 4 miljoen EUR, na aftrek van de uitgestelde belastingen. Deze afschrijving wordt echter gecompenseerd door de afschrijvingen op het agio/disagio waardoor er geen impact is in het resultaat.

De marktwaarde van deze schuldinstrumenten bedraagt 153 miljoen EUR wat hoger is dan de boekwaarde van 142 miljoen EUR per 31 december 2017.

Indien deze obligaties niet geherclassificeerd waren, zou het verschil tussen de marktwaarde en de boekwaarde zijn verwerkt in "Niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen".

7.6. VASTGOEDBELEGGINGEN

1. Nettoboekwaarde

(in duizend EUR)	31/12/2016	31/12/2017
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 1 JANUARI	476 486	480 888
Aanschaffingen	4 648	1 556
Aanpassing na verwerving	0	2 771
Vervreemdingen	0	(3 979)
Wijziging in consolidatiekring (in)	0	13 127
Overdrachten en annuleringen	(247)	149
Overige	0	263
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31 DECEMBER (A)	480 888	494 775
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 1 JANUARI	(53 110)	(61 792)
Geboekte afschrijvingen	(8 722)	(9 211)
Overdrachten en annuleringen	41	64
Overige	1	0
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 31 DECEMBER (B)	(61 792)	(70 938)
GECUMULEERDE WAARDEVERMINDERINGEN PER 1 JANUARI	(12 000)	(11 969)
Terugneming	0	11 969
Overdrachten en annuleringen	31	0
GECUMULEERDE WAARDEVERMINDERINGEN PER 31 DECEMBER (C)	(11 969)	0
NETTOBOEKWAARDE PER 31 DECEMBER (A)+(B)+(C)	407 127	423 837

2. Reële waarde van de vastgoedbeleggingen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
TOTAAL	507 300	529 210
Reële waarde bekomen via een onafhankelijke waardering	507 300	529 210
Reële waarde niet bekomen via een onafhankelijke waardering	0	0

Voor de huuropbrengsten en de kosten eigen aan de eigenaar van vastgoedbeleggingen verwijzen we naar de toelichting 12.6

De aanschaffingswaarde van de vastgoedbeleggingen steeg met 12 miljoen EUR ten opzichte van vorig boekjaar als gevolg van de acquisitie van ImmoActivity nv. Op de balans bevindt zich een vastgoedproject in Sint-Jans Molenbeek dat zal uitgebaat worden als rusthuis.

Belfius Insurance heeft ondertussen zeven gebouwen die worden uitgebaat als rusthuis. Voor elk van deze gebouwen zijn huurcontracten afgesloten met een gespecialiseerde partner.

De waardevermindering die in 2014 werd geboekt op het Galileegebouw bleek niet meer gerechtvaardigd en is in 2017 teruggenomen naar aanleiding van vastgestelde evoluties in de marktwaardering van gelijkaardige beleggingsgebouwen.

Recente waarderingen zijn beschikbaar voor alle vastgoedbeleggingen. De reële waarde van de portefeuille is geschat op 529 miljoen EUR. Aangezien deze waarderingen niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens worden deze beschouwd als Niveau 3-waarderingen.

7.7. INVESTERINGEN IN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN EN JOINT VENTURES

1. Boekwaarde

(in duizend EUR)	31/12/2016	31/12/2017
BOEKWAARDE OP 1 JANUARI	107 002	99 798
Vervreemdingen ⁽¹⁾	0	(62 132)
Aandeel in resultaat vóór belastingen	5 466	3 007
Aandeel in belastingen	(1 365)	(404)
Uitgekeerd dividend	(3 575)	(5 597)
Overdracht naar activa aangehouden voor verkoop ⁽²⁾	(7 730)	0
BOEKWAARDE OP 31 DECEMBER	99 798	34 671

(1) North Light nv en Pole Star nv werden verkocht in het derde kwartaal van 2017.

(2) Aviabel nv, in 2016 geherklasseerd naar Activa aangehouden voor verkoop, werd op 1 april 2017 verkocht.

2. Lijst van de geassocieerde deelnemingen en joint ventures

(in duizend EUR)	31/12/2016	31/12/2017
	Boekwaarde	Boekwaarde
GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN	33 271	34 671
Aviabel nv	0	0
Auxipar nv	33 271	34 671
JOINT VENTURES	66 527	0
North Light nv	32 819	0
Pole Star nv	33 708	0
TOTAAL	99 798	34 671

Voor meer informatie omtrent de investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures wordt verwezen naar hoofdstuk III Belangen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen, joint ventures en gestructureerde entiteiten.

7.8. MATERIËLE VASTE ACTIVA VOOR EIGEN GEBRUIK

Nettoboekwaarde

(in duizend EUR)	Terreinen en gebouwen		Kantoormeubilair en andere uitrusting		Totaal
	Eigen gebruik Eigenaar		Eigen gebruik Eigenaar		
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 1 JANUARI 2016	70 219		4 819		75 038
Aanschaffingen	105		39		140
Vervreemding	0		(14)		(14)
Overdrachten en annuleringen	247		2		249
Overige	(93)		(95)		(188)
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31 DECEMBER 2016 (A)	70 477		4 747		75 224
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 1 JANUARI 2016	(20 162)		(4 383)		(24 545)
Geboekte afschrijvingen	(973)		(223)		(1 196)
Vervreemding	0		14		14
Overdrachten en annuleringen	(41)		2		(39)
Overige	160		95		255
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 31 DECEMBER 2016 (B)	(21 016)		(4 494)		(25 510)
GECUMULEERDE WAARDE- VERMINDERINGEN PER 1 JANUARI 2016	0		0		0
Overdrachten en annuleringen	(31)		0		(31)
GECUMULEERDE WAARDEVERMINDERINGEN PER 31 DECEMBER 2016 (C)	(31)		0		(31)
NETTOBOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2016 (A)+(B)+(C)	49 430		253		49 683

(in duizend EUR)	Terreinen en gebouwen		Kantoormeubilair en andere uitrusting		Totaal
	Eigen gebruik Eigenaar		Eigen gebruik Eigenaar		
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 1 JANUARI 2017	70 477		4 747		75 224
Aanschaffingen	19		11		30
Vervreemding	0		(1 097)		(1 097)
Wijziging in consolidatiekring (in)	0		1 104		1 104
Overdrachten en annuleringen	(304)		(7)		(310)
Overige	0		45		45
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31 DECEMBER 2017 (A)	70 193		4 803		74 996
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 1 JANUARI 2017	(21 016)		(4 494)		(25 510)
Geboekte afschrijvingen	(990)		(134)		(1 124)
Vervreemding	0		451		451
Wijziging in consolidatiekring (in)	0		(454)		(454)
Overdrachten en annuleringen	94		3		97
Overige	0		(46)		(46)
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 31 DECEMBER 2017 (B)	(21 912)		(4 674)		(26 585)
GECUMULEERDE WAARDE- VERMINDERINGEN PER 1 JANUARI 2017	(31)		0		(31)
Terugneming	31		0		31
GECUMULEERDE WAARDEVERMINDERINGEN PER 31 DECEMBER 2017 (C)	0		0		0
NETTOBOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2017 (A)+(B)+(C)	48 281		130		48 411

7.9. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA EN GOODWILL

	Goodwill	Ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Totaal
(in duizend EUR)				
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 1 JANUARI 2016	5 762	40 869	4 688	51 319
Aanschaffingen	0	18 433	1 529	19 962
Overdrachten en annuleringen	0	0	6 467	6 467
Overige	0	0	(6 467)	(6 467)
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31 DECEMBER 2016 (A)	5 762	59 302	6 217	71 281
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 1 JANUARI 2016	0	(30 441)	(3 151)	(33 592)
Geboekt	0	(4 303)	(688)	(4 991)
Overdrachten en annuleringen	0	0	(6 435)	(6 435)
Overige	0	0	6 446	6 446
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 31 DECEMBER 2016 (B)	0	(34 744)	(3 829)	(38 573)
NETTOBOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2016 (A)+(B)	5 762	24 558	2 388	32 708

	Goodwill	Ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Totaal
(in duizend EUR)				
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 1 JANUARI 2017	5 762	59 302	6 217	71 281
Aanschaffingen	0	15 978	915	16 893
AANSCHAFFINGSWAARDE PER 31 DECEMBER 2017 (A)	5 762	75 280	7 132	88 174
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 1 JANUARI 2017	0	(34 744)	(3 829)	(38 573)
Geboekt	0	(7 586)	(947)	(8 533)
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN PER 31 DECEMBER 2017 (B)	0	(42 330)	(4 776)	(47 106)
NETTOBOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2017 (A)+(B)	5 762	32 950	2 355	41 067

Bijkomende ontwikkelingen voor intern ontwikkelde applicaties in het kader van o.a. digitalisering verklaren de toename van de aanschaffingswaarde van de immateriële vaste activa.

In overeenstemming met de waarderingsregels wordt goodwill jaarlijks getest op eventuele waardeverminderingen. Op basis van de uitgevoerde analyse, is een waardevermindering niet vereist.

Zoals bepaald in de waarderingsregels, worden uitgaven voor interne ontwikkeling en verworven software geactiveerd indien voldaan is aan de voorwaarden van IAS 38.

7.10. ACTIVA MET BETREKKING TOT (HER)VERZEKERINGSCONTRACTEN

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Aandeel van herverzekeraars in de technische voorzieningen	257 064	276 930
Deposito's en vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen	101 690	101 375
Vorderingen die voortvloeien uit directe verzekeringstransacties	70 476	72 520
Overige verzekeringsactiva	8 353	0
Verzekeringsactiva die een specifieke waardevermindering hebben ondergaan	436	697
Minus:		
Specifieke waardeverminderingen	(436)	(697)
TOTAAL	437 581	450 826

De deposito's en vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen betreffen enerzijds deposito's geplaatst bij cedenten die als waarborg dienen in het kader van herverzekeringsverrichtingen en vorderingen op herverzekeraars indien Belfius Insurance cedent is.

7.11. OVERIGE ACTIVA

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Verworven opbrengsten	4 033	7 890
Over te dragen kosten	4 205	4 426
Overige vorderingen	43 597	82 343
Voorraden	481	0
Bedrijfsbelastingen	1 180	680
TOTAAL	53 496	95 339

Overige vorderingen omvatten voornamelijk bedragen die openstaan in afwachting van een definitieve afhandeling op korte termijn en kunnen van jaar tot jaar schommelen.

De evolutie in 2017 is te verklaren door het toewijzen van liquide middelen terwijl de uitbetaling pas werd gerealiseerd bij het begin van het volgende boekjaar.

7.12. LEASING

1. Belfius Insurance als leasinggever

A. Financiële leasing

Nihil.

B. Operationele leasing

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Toekomstige netto minimale leasebetalingen op grond van niet opzegbare operationele leasings worden als volgt uitgesplitst:		
Niet langer dan 1 jaar	28 744	27 036
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	72 202	97 611
Langer dan 5 jaar	421 184	476 245
TOTAAL	522 130	600 892
Lease en subleasebetalingen opgenomen als inkomsten tijdens de periode:	33 777	35 416
Bedrag van voorwaardelijke leasebetalingen die tijdens de periode in verlies en winst werden opgenomen	0	0

Voor de vastgoedbeleggingen zijn lange termijn operationele leaseovereenkomsten afgesloten met zowel externe als verbonden partijen.

2. Belfius Insurance als leasingnemer

A. Financiële leasing

Nihil.

B. Operationele leasing

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Toekomstige netto minimale leasebetalingen op grond van niet opzegbare operationele leases, zijn als volgt uitgesplitst:		
Niet langer dan 1 jaar	2 266	1 825
Langer dan 1 jaar en niet langer dan 5 jaar	2 475	1 856
Langer dan 5 jaar	198	347
TOTAAL	4 939	4 028
Bedrag van toekomstige minimale leasebetalingen te ontvangen op grond van niet opzegbare sublease-overeenkomsten op balansdatum	0	0
Lease en subleasebetalingen opgenomen als kost tijdens de periode:		
Minimale leasebetalingen	2 295	2 415
Voorwaardelijke leasebetalingen	9	11
TOTAAL	2 304	2 426

Belfius Insurance heeft leaseovereenkomsten (als leasingnemer) afgesloten voor de huur van, hoofdzakelijk, voertuigen en kantoorgebouwen.

De eerste tabel omvat de toekomstige minimale leasebetalingen op grond van deze overeenkomsten. De tweede tabel omvat de leasebetalingen geboekt als kost tijdens het boekjaar.

7.13. KWALITEIT VAN DE LENINGEN EN VOORSCHOTTEN EN VOOR VERKOOP BESCHIKBARE FINANCIËLE ACTIVA

1. Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen

(in duizend EUR)	Brutobedrag		Specifieke waardevermindering		Collectieve waardevermindering		Nettobedrag	
	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17
UITSPLITSING VAN DE NORMALE LENINGEN EN VOORSCHOTTEN + ITEMS WAAROP EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING WERD TOEGEPAST								
Normale leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	738 848	449 335	0	0	0	0	738 848	449 335
Collectieve waardeverminderingen voor leningen en voorschotten die geen specifieke waardevermindering hebben ondergaan	0	0	0	0	(1 338)	(1 338)	(1 338)	(1 338)
TOTAAL	738 848	449 335	0	0	(1 338)	(1 338)	737 510	447 997

2. Hypothecaire en andere leningen

(in duizend EUR)	Brutobedrag		Specifieke waardevermindering		Collectieve waardevermindering		Nettobedrag	
	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17
UITSPLITSING VAN DE NORMALE HYPOTHECAIRE EN ANDERE LENINGEN + ITEMS WAAROP EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING WERD TOEGEPAST								
Normale hypothecaire en andere leningen	5 353 691	4 950 931	0	0	0	0	5 353 691	4 950 931
Hypothecaire en andere leningen waarop een specifieke waardevermindering werd toegepast	37 812	34 872	(5 597)	(4 116)	0	0	32 214	30 756
Collectieve waardeverminderingen voor hypothecaire en andere leningen die geen specifieke waardevermindering hebben ondergaan	0	0	0	0	(3 705)	(3 234)	(3 705)	(3 234)
TOTAAL	5 391 503	4 985 803	(5 597)	(4 116)	(3 705)	(3 234)	5 382 201	4 978 454

3. Voor verkoop beschikbare financiële activa

(in duizend EUR)	Brutobedrag		Specifieke waardevermindering		Collectieve waardevermindering		Nettobedrag	
	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17
UITSPLITSING VAN DE NORMALE VOOR VERKOOP BESCHIKBARE FINANCIËLE ACTIVA + ITEMS WAAROP EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING WERD TOEGEPAST								
Normale voor verkoop beschikbare financiële activa	13 492 384	13 238 092	0	0	0	0	13 492 384	13 238 092
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	11 561 089	10 720 260	0	0	0	0	11 561 089	10 720 260
<i>waarvan aandelen en andere niet-vastrentende effecten</i>	1 931 295	2 517 833	0	0	0	0	1 931 295	2 517 833
Voor verkoop beschikbare financiële activa waarop een specifieke waardevermindering werd toegepast	100 637	98 508	(28 285)	(27 356)	0	0	72 353	71 151
<i>waarvan vastrentende instrumenten</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan aandelen en andere niet-vastrentende effecten</i>	100 637	98 508	(28 285)	(27 356)	0	0	72 353	71 151
TOTAAL	13 593 022	13 336 600	(28 285)	(27 356)	0	0	13 564 737	13 309 244

De collectieve waardevermindering op leningen en voorschotten aan kredietinstellingen wordt berekend op de portefeuille achtergestelde (eeuwigdurende) obligaties en blijft constant ten opzichte van vorig jaar.

- Het bedrag van de hypothecaire leningen waarop een specifieke waardevermindering is geboekt vertoont een daling in vergelijking met het vorig boekjaar tot 34,9 miljoen EUR. De kwaliteitsratio van de hypothecaire leningen, zijnde de verhouding tussen het brutobedrag van de leningen waarop een specifieke waardevermindering werd toegepast en het bruto uitstaande bedrag van de volledige portefeuille bedraagt net zoals vorig jaar 0,70 %. De dekkingsgraad, zijnde de verhouding tussen de specifieke waardevermindering en het brutobedrag van de leningen waarop een specifieke waardevermindering werd toegepast is afgenomen van 14,8 % tot 11,8 %.
- De collectieve waardevermindering op hypothecaire en andere leningen wordt berekend op gestructureerde producten en op hypothecaire leningen.

- De collectieve waardevermindering op gestructureerde producten is gedaald met 0,3 miljoen EUR tot 2,1 miljoen EUR.
- Voor de berekening van de collectieve waardevermindering op hypothecaire leningen gaat men uit van een gemiddelde van historische verliesratio's toegepast op een tijdsinterval van 1 jaar verhoogd met een risicofactor die rekening houdt met een gedwongen verkoop. Op basis van deze berekening is de collectieve voorziening in vergelijking met het voorgaande jaar licht gedaald van 1,3 miljoen EUR tot 1,1 miljoen EUR in 2017.
- De specifieke waardevermindering op voor verkoop beschikbare activa liggen in lijn met vorig jaar en bedragen in totaal 27,3 miljoen EUR. De belangrijkste waardeverminderingen worden geboekt op aandelen (27,3 miljoen EUR) en zijn het gevolg van de zogenaamde automatische boekingen op basis van beursdaling en duurtijd, zoals gestipuleerd in de waarderingsregels.

7.14. ACTIVA EN VERPLICHTINGEN AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Activa van ondernemingen aangehouden voor verkoop	7 730	0
Materiële en immateriële vaste activa aangehouden voor verkoop	0	0
Overige activa aangehouden voor verkoop	0	0
TOTAAL	7 730	0

Voor meer duiding verwijzen we naar hoofdstuk III m.b.t. belangen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen, joint ventures en gestructureerde entiteiten

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Verplichtingen van ondernemingen aangehouden voor verkoop	0	0
TOTAAL	0	0

VIII. TOELICHTINGEN BIJ DE VERPLICHTINGEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

8.1. SCHULDEN AAN KREDIETINSTELLINGEN

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Direct opeisbaar	3 165	0
Terugkoopactiviteit (repo's)	1 038 432	902 531
Andere schulden	108 820	129 010
TOTAAL	1 150 417	1 031 541

Belfius Insurance maakt gebruik van repo financiering om aan zijn korte termijn liquiditeitsbehoeften te kunnen voldoen. We verwijzen naar tabel 11.4. m.b.t. de gegeven verbintenissen.

8.2. DEPOSITO'S VAN KLANTEN

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Termijndeposito's	1	1
Andere	0	0
TOTAAL	1	1

8.3. ACHTERGESTELDE SCHULDEN

1. Uitsplitsing volgens aard

Achtergestelde, niet-converteerbare schulden

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Eeuwigdurende achtergestelde schulden	170 405	170 401
Overige	412 654	412 653
TOTAAL	583 059	583 053

2. Analyse kasstromen en non-cash posten

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
OPENINGSBALANS	418 151	583 059
KASTROMEN		
Uitgifte van achtergestelde schulden	350 000	0
Terugbetaling van achtergestelde schulden	(185 321)	0
NON-CASH POSTEN		
Werkelijke rentevoet	230	(5)
EINDBALANS	583 059	583 053

3. Uitsplitsing van de transacties

Referentie-nummer	Munt	Bedrag in duizenden munteenheden	Vervaldag of modaliteiten voor de looptijd	a) Omstandigheden waarin de onderneming deze lening vervroegd moet terugbetalen b) Voorwaarden voor de achterstelling c) Voorwaarden voor de omzetting	Vergoedingsvoorwaarden
1.	EUR	170 000	onbepaald	a) mogelijk vanaf calldatum, met akkoord van NBB, nadien op elke volgende coupondatum b) geen specifieke voorwaarden c) nihil	Euribor 3 maand + 190 bp
2.	EUR	100 000	23/12/2026 (calldatum: 23/12/2021)	a) mogelijk vanaf calldatum, met akkoord van NBB, nadien op elke volgende coupondatum b) geen specifieke voorwaarden c) nihil	Euribor 6 maand + 300 bp
3.	EUR	250 000	23/12/2026	a) mogelijk mits akkoord van NBB b) geen specifieke voorwaarden c) nihil	2,9 % + 10 jaar IRS in euro
4.	EUR	53 000	onbepaald		

8.4. VOORZIENINGEN EN ANDERE VERPLICHTINGEN

1. Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Voorzieningen voor juridische geschillen en belastingslatenties	699	23 991
Herstructurering (HR & algemene beheerskosten)	10 110	2 205
Toegezegde pensioenverplichting	108 809	114 994
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen	687	3 277
Overige voorzieningen (niet-verzekering)	14 137	14 299
TOTAAL	134 441	158 767

De voorzieningen en andere verplichtingen stijgen van 134 miljoen EUR in 2016 tot 159 miljoen EUR in 2017.

De pensioenvoorzieningen stijgen volgens een normale jaarlijkse evolutie, de andere langetermijnpersoneelsbeloningen nemen toe tot 3 miljoen EUR om te anticiperen op toekomstige ancienniteitsverplichtingen.

Aansluitend op de herwaardering van de uitgestelde belastingsvorderingen en provisies naar aanleiding van de Belgische belastingshervorming werd ook de inschatting van de hierin opgenomen provisie voor fiscale latencies verder verfijnd en afzonderlijk uitgedrukt binnen de Voorzieningen voor juridische geschillen en belastingslatencies. De inschatting over 2016 bedroeg 23,8 miljoen EUR tegenover 23,1 miljoen EUR in 2017.

De herstructureringsprovisies werden aangehouden voor de implementatie van een aantal strategische streams. Een aantal belangrijke herstructureringsprojecten rond digitalisering en het opzetten van synergie met Belfius Bank zijn gerealiseerd in 2017.

De terugname en aanwending van de overige voorzieningen blijven constant.

2. Uitsplitsing van bewegingen

(in duizend EUR)	Voorzies- ningen voor juridische geschillen en belasting- latenties	Herstruc- turering	Toegezegde Pensioen verplichting	Andere lange- termijn- personeels- beloningen	Overige voor- zieningen (niet verzekering)	Totaal
OP 1 JANUARI 2016	3 992	12 508	104 586	834	19 154	141 075
Dotatie aan de voorzieningen	73	1 336	8 676	0	271	10 356
Teruggenomen niet-gebruikte bedragen	(3 283)	0	(3 380)	(148)	(1 005)	(7 815)
Aangewend tijdens het jaar	(32)	(3 734)	0	0	(4 284)	(8 050)
Wijzigingen in de consolidatiekring (uit)	(64)	0	0	0	0	(64)
Overdrachten	14	0	0	0	0	14
Voorzieningen geboekt naar/uit het eigen vermogen	0	0	(1 074)	0	0	(1 074)
OP 31 DECEMBER 2016	699	10 110	108 809	687	14 137	134 441

(in duizend EUR)	Voorzies- ningen voor juridische geschillen en belasting- latenties	Herstruc- turering	Toegezegde Pensioen verplichting	Andere lange- termijn- personeels- beloningen	Overige voor- zieningen (niet verzekering)	Totaal
OP 1 JANUARI 2017	699	10 110	108 809	687	14 137	134 441
Dotatie aan de voorzieningen	23 403	361	6 311	2 590	3 263	35 928
Teruggenomen niet-gebruikte bedragen	(111)	(1 081)	(802)	0	(2 171)	(4 165)
Aangewend tijdens het jaar	0	(7 184)	0	0	0	(7 183)
Overdrachten	0	0	0	0	(930)	(930)
Voorzieningen geboekt naar/uit het eigen vermogen	0	0	676	0	0	676
OP 31 DECEMBER 2017	23 991	2 205	114 994	3 277	14 299	158 767

3. Voorzieningen voor pensioenen

In België heeft elke werknemer recht op een overheidspensioen. Bovendien zorgt Belfius Insurance voor een bijkomende pensioenvoorziening voor haar werknemers. Deze bijkomende pensioenvoorziening behelst een uitkering op pensioengerechtigde leeftijd (uitkering van een eenmalig bedrag of uitkering aan de hand van rentebetalingen) waar ook een overlijdensverzekering bij hoort. Niettegenstaande de begunstigen in België de keuze hebben, worden de meeste bijkomende pensioenvoorzieningen uitbetaald in een eenmalige uitkering en wordt er zelden voor een periodieke rentebetaling gekozen.

Belfius Insurance kent twee belangrijke types van pensioenregelingen: "vaste prestatie of te bereiken doel" ("defined benefit plans") en "vaste bijdrage" ("defined contribution plans").

Plannen met vaste prestatie of te bereiken doel

Voor de plannen met vaste prestatie of te bereiken doel is het eindvoordeel voor de werknemer afhankelijk van verschillende elementen zoals gepresteerde diensttijd en eindbezoldiging. Overeenkomstig de IAS19 standaard wordt voor deze plannen de "projected unit credit methode" toegepast om de pensioenverplichting te bepalen.

Plannen met vaste bijdrage

Voor de plannen met vaste bijdrage wordt het eindvoordeel bepaald door de werkgevers- en werknemersbijdragen enerzijds en door de investering en het gerealiseerd rendement anderzijds. De Belgische wetgeving voorziet voor deze plannen een gegarandeerd minimumrendement op de werkgevers- en werknemersbijdragen.

De wet van 18 december 2015 tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullend karakter ten opzichte van de rustpensioenen, heeft de regelgeving met betrekking tot de minimum gegarandeerde rente toepasbaar op plannen met vaste bijdrage gewijzigd. Als gevolg van deze wijzigingen is een berekening van de verplichtingen met behulp van de "projected unit credit methode" eveneens aangewezen voor deze plannen.

Deze methodologie werd eind 2015 toegepast door Belfius Insurance, en indien op basis van deze berekeningswijze een net liability ontstond, werd deze opgenomen als "verplichting".

Andere wetswijzigingen van eind 2015 werden geïntegreerd in de berekening van de verplichtingen, onder andere de bijkomende regels omtrent het tijdstip van uitbetaling van het aanvullend pensioen en omtrent de afschaffing van de mogelijkheden tot gunstige anticipatie. Daarnaast werd in de berekening van de verplichtingen ook rekening gehouden met de overgangsmaatregelen voor oudere werknemers.

Bij Belfius Insurance worden nieuwe medewerkers aangesloten aan een plan met vaste bijdrage, maar de medewerkers die aangesloten waren aan de bestaande vaste prestatie plannen bouwen nog steeds rechten op in deze plannen. Het voornaamste vaste prestatie plan plus alle vaste bijdragenplannen van Belfius Insurance zijn intern verzekerd en bijgevolg worden de assets van het plan niet mee opgenomen in de rapportering van de netto pensioenverplichtingen.

A. Variatie in de te bereiken doel verplichting (vordering)

(in duizend EUR)	Contante waarde van de pensioenverplichting	Reële waarde van de fondsbeleggingen	Tekort/ (overschot)	Actiefplafond	Nettoverplichtingen/ (Activa)
OP 1 JANUARI 2016	111 657	(7 069)	104 586	0	104 586
Pensioenkost					
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	7 910	0	7 910	0	7 910
Pensioenkosten van verstreken diensttijd en winst (-)/verlies bij afwikkeling	0	0	0	0	0
Administratieve kosten	0	9	9	0	9
Rentekosten	2 748	(176)	2 572	0	2 572
(A) KOSTEN EN BATEN ERKEND IN RESULTAAT	10 658	(167)	10 491	0	10 491
Herwaarderings winst/verlies					
Effect van wijzigingen in demografische hypothesen	(6 470)	0	(6 470)	0	(6 470)
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	12 398	0	12 398	0	12 398
Ervaringsaanpassingen	(6 432)	0	(6 432)	0	(6 432)
Rendement van de fondsbeleggingen (excl. rentebaten)	0	(1 480)	(1 480)	0	(1 480)
Variatie van het actiefplafond (excl. rentebaten)	0	0	0	903	903
(B) HERWAARDERINGEN (WINST)/VERLIES ERKEND IN OCI	(504)	(1 480)	(1 984)	903	(1 081)
NETTOKOSTEN UIT HOOFDE VAN TOEGEZEGDE PENSIOENRECHTEN (A)+(B)	10 154	(1 647)	8 507	903	9 410
Bijdragen					
Werkgevers	0	(163)	(163)	0	(163)
Deelnemers van het pensioenplan	6	(6)	0	0	0
Betalingen					
Betaalde uitkeringen	(5 246)	222	(5 024)	0	(5 024)
Afwikkeling	0	0	0	0	0
Andere					
Effect van bedrijfscombinaties en -afstotingen	0	0	0	0	0
Wisselkoersverschillen	0	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0	0
OP 31 DECEMBER 2016	116 571	(8 663)	107 906	903	108 809

(in duizend EUR)	Contante waarde van de pensioen- verplichting	Reële waarde van de fonds- beleggingen	Tekort/ (overschot)	Actiefplafond	Nettover- plichtingen / (Activa)
OP 1 JANUARI 2017	116 571	(8 663)	107 906	903	108 809
Pensioenkosten					
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	8 404	0	8 404	0	8 404
Pensioenkosten van verstreken diensttijd en winst (-)/verlies bij afwikkeling	0	0	0	0	0
Administratieve kosten	0	9	9	0	9
Rentekosten	1 943	(151)	1 791	16	1 807
(A) KOSTEN EN BATEN ERKEND IN RESULTAAT	10 347	(142)	10 204	16	10 220
Herwaarderings winst/verlies					
Effect van wijzigingen in demografische hypothesen	2 263	0	2 263	0	2 263
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	(656)	0	(656)	0	(656)
Ervaringsaanpassingen	(1 330)	0	(1 330)	0	(1 330)
Rendement van de fondsbeleggingen (excl. rentebaten)	0	1 317	1 317	0	1 317
Variatie van het actiefplafond (excl. rentebaten)	0	0	0	(919)	(919)
(B) HERWAARDERINGEN (WINST)/VERLIJES ERKEND IN OCI	277	1 317	1 595	(919)	676
NETTOKOSTEN UIT HOOFDE VAN TOEGEZEGDE PENSIOENRECHTEN (A)+(B)	10 624	1 175	11 799	(903)	10 896
Bijdragen					
Werkgevers	0	(168)	(168)	0	(168)
Deelnemers van het pensioenplan	6	(6)	0	0	0
Betalingen					
Betaalde uitkeringen	(2 868)	91	(2 778)	0	(2 778)
Afwikkeling	0	0	0	0	0
Andere					
Effect van bedrijfscombinaties en -afstotingen ⁽¹⁾	(1 766)	0	(1 766)	0	(1 766)
Wisselkoersverschillen	0	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0	0
OP 31 DECEMBER 2017	122 566	(7 571)	114 994	0	114 994

(1) In 2017 transfereerden een aantal Belfius Insurance medewerkers naar Belfius Bank met het behoud van hun bestaande pensioenverplichtingen die dan ook transfereerden naar Belfius Bank. De totaal getransfereerde verplichtingen bedroegen 3,9 miljoen EUR. Daarnaast werden 2 kleine pensioenplannen vanaf 2017 opgenomen in de IAS19-verplichtingen. De verplichtingen voor deze 2 pensioenplannen bedragen 2,1 miljoen EUR..

B. Reële waarde van fondsbeleggingen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Reële waarde van fondsbeleggingen		
Geldmiddelen en equivalenten	0	0
Aandelen	0	0
Schuldpapier	0	0
Vastgoed	0	0
Andere	8 663	7 571
TOTAAL	8 663	7 571

C. Gemiddelde hypothesen voor Belgische regelingen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Actualisatierentevoet	1,70 %	1,73 %
Inflatie	1,75 %	1,75 %
Reële salarisstijgingen (leeftijdsgebonden)	1,35 %	1,35 %

De bepaling van de actualisatierentevoeten is gebaseerd op een opgebouwde rentecurve bestaande uit AA bedrijfsobligaties. De tabel geeft de gewogen gemiddelde actualisatierentevoet.

Belfius Insurance gebruikt de Belgische sterftetabellen die via leeftijds-correcties zijn aangepast aan de huidige langere levensduur.

De inflatieparameter is gebaseerd op de langetermijnvooruitzichten gepubliceerd door de Europese Centrale Bank.

D. Gevoeligheid⁽¹⁾ van contante waarde van brutoverplichtingen

(in duizend EUR)	-50 bp	+50 bp
Actualisatierentevoet	5,45 %	-6,38 %
Inflatiepercentage	-5,27 %	4,85 %
Reële salarisstijgingen	-4,68 %	5,59 %

(1) Alle andere hypothesen blijvend onveranderd.

E. Gemiddelde duration van de verplichtingen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
België	12,89	12,54

8.5. VERPLICHTINGEN MET BETREKKING TOT (HER)VERZEKERINGSCONTRACTEN

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Schulden voor deposito's van cessionarissen	239 078	256 643
Schulden voortvloeiend uit directe verzekeringstransacties	66 143	68 442
Schulden voortvloeiend uit herverzekeringstransacties	21 615	20 456
Andere verzekeringsverplichtingen	31	43
TOTAAL	326 867	345 583

De schulden voor deposito's staan tegenover de ontvangen waarborgen van onze herverzekeraars, die voornamelijk worden opgenomen onder de rubriek Activa met betrekking tot herverzekeringstransacties (zie toelichting 7.10).

8.6. OVERIGE VERPLICHTINGEN

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Aan te rekenen kosten	3 280	3 132
Uitgestelde opbrengsten	3 810	3 499
Salarissen en sociale lasten (te betalen)	21 065	21 202
Bedrijfsbelastingen	11 566	14 961
Overige verplichtingen	99 928	163 688
TOTAAL	139 648	206 482

Overige verplichtingen omvatten voornamelijk diverse crediteuren in afwachting van een definitieve afhandeling op korte termijn. We zien een gelijkaardige evolutie in de rubriek overige activa.

IX. TOELICHTINGEN MET BETREKKING TOT DE VERZEKERINGSACTIVITEITEN

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

9.1. ALGEMEEN OVERZICHT LEVEN / NIET-LEVEN

(in duizend EUR)	31/12/16		
	Leven	Niet-Leven	Totaal
Brutoreserves ⁽¹⁾	14 811 732	1 184 944	15 996 676
Brutoreserves - Aandeel van herverzekeraars ⁽²⁾	164 355	92 709	257 064
Bruto verdiende premies	769 297	633 539	1 402 835
Overige technische opbrengsten en kosten	(1 145 825)	(532 794)	(1 678 619)
TOTAAL TECHNISCH RESULTAAT	(376 528)	100 745	(275 784)

(1) Verplichtingen II. Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringsovereenkomsten.

(2) Activa V. Activa met betrekking tot (her)verzekeringsovereenkomsten.

(in duizend EUR)	31/12/17		
	Leven	Niet-Leven	Totaal
Brutoreserves ⁽¹⁾	13 914 503	1 245 370	15 159 874
Brutoreserves - Aandeel van herverzekeraars ⁽²⁾	180 757	96 174	276 930
Bruto verdiende premies	799 667	668 515	1 468 182
Overige technische opbrengsten en kosten	(1 179 112)	(517 426)	(1 696 539)
TOTAAL TECHNISCH RESULTAAT	(379 446)	151 089	(228 356)

(1) Verplichtingen II. Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringsovereenkomsten.

(2) Activa V. Activa met betrekking tot (her)verzekeringsovereenkomsten.

Belfius Insurance rapporteert in 2017 een technisch resultaat van -228 miljoen EUR ten opzichte van -276 miljoen EUR vorig boekjaar, een verbetering met 47 miljoen EUR. Het resultaat Niet-Leven verbeterde met 50 miljoen EUR tot 151 miljoen EUR. Het technisch resultaat Leven daarentegen daalde met 3 miljoen EUR tot -379 miljoen EUR.

Leven

Conform IFRS 4, wordt de depositocomponent voor een aantal beleggingscontracten zonder discretionaire winstdeling ontbundeld en gewaardeerd als een financieel instrument in overeenstemming met IAS 39. Dat betekent dat de premie-inkomsten en technische lasten van die contracten niet worden gerapporteerd onder de technische marge. Het betreft voornamelijk tak 23-contracten.

De bruto verdiende premies stijgen met 3,9 % van 769 tot 780 miljoen EUR. De groei toont zich zowel in de klassieke verzekeringsovereenkomsten als in de beleggingsverzekering met winstdeling.

Het technisch resultaat Leven daalt met 3 miljoen EUR ten opzichte van vorig boekjaar. De lagere rentekost die volgt uit dalende technische voorzieningen wordt gecompenseerd door een boeking in de technische voorzieningen van aanvullende voorzieningen voor discretionaire winstdeling (76 miljoen EUR) naar aanleiding van de realisatie van meerwaarden binnen het segment Leven. Als dusdanig wordt boekhoudkundige overeenstemming gewaarborgd waarbij beleggingsresultaten bestemd voor winstdeling worden toegewezen aan het jaar waarin ze effectief worden toegekend aan de verzekeringnemers. Voor 2016 resulteerde het stopzetten van een groepsverzekering met

de non-profitsector (NPS) in een negatieve impact op het technisch resultaat met 51 miljoen EUR omdat de gerealiseerde meerwaarden binnen het gekantonneerde beheer als éénmalige koopsom werden uitbetaald.

Niet-Leven

De bruto verdiende premies stijgen met 5,5 % van 634 tot 669 miljoen EUR. Deze groei toont het succes van het bancassurance model en de digitale ontwikkelingen waarin Belfius investeert. In 2016 werd het technisch resultaat Niet-Leven geïmpacteerd door een aantal elementen, zoals de terroristische aanslagen in maart, de overstromingen in het tweede kwartaal en een bijboeking van reserves voor BA Auto naar aanleiding van een herziening van de indicatieve tabellen.

Daartegenover kenmerkt 2017 zich als een gemiddeld schadejaar, met in het bijzonder de goede resultaten binnen de tak Brand. Er waren anders dan in 2016 geen andere belangrijke schadevoorvallen. Globaal stellen we vast dat de frequentie in het aantal schadegevallen verder blijft dalen maar de gemiddelde kost per schade toeneemt.

9.2. VERZEKERINGSCONTRACTEN LEVEN

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

1. Bruto verdiende premies

	31/12/16			31/12/17		
	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF ⁽¹⁾	Totaal	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF ⁽¹⁾	Totaal
(in duizend EUR)						
Bruto ontvangen premies	467 599	301 699	769 297	474 465	325 202	799 667
Wijziging in brutovoorziening voor niet-verdiende premie (UPR)	0	0	0	0	0	0
BRUTO VERDIENDE PREMIES	467 599	301 699	769 297	474 465	325 202	799 667

(1) Discretionaire-winstdelingselement.

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Bruto ontvangen premies leven	769 297	799 667
Rechtstreekse zaken	768 860	798 000
Aangenomen herverzekering	437	1 667

2. Activa en verplichtingen

A. Bruto technische voorzieningen

	31/12/16			31/12/17		
	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF	Totaal	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF	Totaal
(in duizend EUR)						
Reserves leven	4 601 342	9 209 896	13 811 239	4 741 747	8 264 624	13 006 372
Reserves in toepassing van de resultaten LAT (Liability Adequacy Test)	0	0	0	0	0	0
Reserves in toepassing van de correcties tengevolge van shadow accounting	75 867	697 779	773 646	63 311	563 424	626 735
Reserves ingevolge resultaat van IAS 39	0	0	0	0	0	0
Wijzigingen in de consolidatiekring (IFRS 5)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BRUTO VOORZIENING VOOR VERZEKERING 'LEVEN'	4 677 209	9 907 676	14 584 885	4 805 059	8 828 048	13 633 107
Schadereserves	67 494	64 863	132 357	59 915	48 088	108 003
Reserve voor discretionaire winstdeling	11 269	82 795	94 064	78 987	90 969	169 956
Reserves voor niet-verdiende premies en lopende risico's	0	0	0	0	0	0
Overige technische reserves	426	0	426	3 436	0	3 436
Wijzigingen in de consolidatiekring (IFRS 5)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BRUTO TECHNISCHE VOORZIENINGEN LEVEN	4 756 399	10 055 333	14 811 732	4 947 398	8 967 105	13 914 503

De bruto technische voorzieningen Leven zijn in 2017 gedaald met 897 miljoen EUR ten opzichte van het vorig boekjaar. Een evolutie die als volgt kan worden verklaard:

- Mede als gevolg van moeilijke marktcondities (aanhoudende lage intrestvoeten en hoge verzekeringstaksen) biedt Belfius aan zijn klanten de mogelijkheid om over te schakelen naar alternatieve beleggingsvormen, ondermeer onder de vorm van zuivere tak 23 of gemengde tak 44-producten. Hierdoor werd ook in 2017 een aanzienlijk deel van contracten op eindvervaldag niet opnieuw geïnvesteerd in tak 21 beleggingsverzekeringen met winstdeling.
- De daling van de shadow loss recognition met 147 miljoen EUR als gevolg van een gewijzigde rentestructuur en de afbouw van de portefeuille tak 21.
- Toename van de reserve voor discretionaire winstdeling van 76 miljoen EUR tot 170 miljoen EUR.

De totale reserves in toepassing van de shadow accounting bedragen 627 miljoen EUR in 2017 tegenover 774 miljoen EUR in 2016. Een bedrag van 63 miljoen EUR werd overgeboekt van de Reserves voor Verkoop beschikbare financiële vaste activa naar de technische reserve door toepassing van shadow accounting op verzekeringscontracten met administratief afzonderlijk beheerde gekantonnerde fondsen. Daarnaast werd tevens de noodzaak bepaald van een "shadow loss"-aanpassing voor de overige activa beschikbaar voor verkoop die staan ten opzichte van de technische voorzieningen. Hierbij wordt nagegaan wat de invloed is op de waardering van de technische reserves indien de niet-gerealiseerde resultaten erkend in het eigen vermogen effectief worden gerealiseerd en worden herbelegd aan huidige marktconforme voorwaarden. Op basis van deze oefening blijken de geboekte reserves bij volledige realisatie onvoldoende, waardoor een bedrag van 563 miljoen EUR is overgeboekt van de herwaarderingsreserves naar de technische reserves. Eind 2016 bedroeg deze overboeking 698 miljoen EUR. De daling is het gevolg van de gewijzigde rentestructuur en de dalende reserves Leven.

Discretionaire winstdeling is een contractueel maar voorwaardelijk recht voor het ontvangen van aanvullende voordelen bovenop een gegarandeerd rendement. Bij opmaak van het jaarlijkse businessplan wordt een inschatting gemaakt van de totale voorwaardelijke winstdelname waarbij de onderneming ervoor gekozen heeft om deze inschatting in de balans op te nemen. De waarderingsregels bepalen hierbij dat voor het gedeelte van deze inschatting waarvoor er geen technische voorzieningen via de resultatenrekening werden geboekt dit per saldo via een afzonderlijke rubriek van het eigen vermogen wordt gepresenteerd.

De totale inschatting van de discretionaire winstdeling bedraagt 169,9 miljoen EUR eind 2017, waarvan 29 miljoen EUR deel uitmaakt van het winstdelingsplan 2017 en 140,9 miljoen EUR betrekking heeft op een inschatting voor de komende jaren. De inschatting van 140,9 miljoen EUR die betrekking heeft op de komende jaren is volledig opgenomen in de technische voorzieningen via de resultatenrekening. Over 2017 werd een aanvullende voorziening aangelegd voor toekomstige discretionaire winstdeling (76 miljoen EUR) naar aanleiding van de realisatie van meerwaarden binnen het segment Leven. Als dusdanig wordt boekhoudkundige overeenstemming gewaarborgd waarbij beleggingsresultaten bestemd voor winstdeling worden toegewezen aan het jaar waarin ze effectief worden toegekend aan de verzekeringsnemers.

Er wordt geen discretionaire-winstdelingselement opgenomen in het eigen vermogen, einde 2016 bedroeg dit nog 49 miljoen EUR bruto. Einde 2016 bedroeg de totale inschatting van de discretionaire winstdeling 143,2 miljoen EUR, waarvan 22,5 miljoen EUR deel uitmaakte van het winstdelingsplan 2016 en 120,7 miljoen EUR betrekking had op een inschatting voor de komende jaren. In 2016 werd van de 120,7 miljoen EUR die betrekking had op de komende jaren 72 miljoen EUR opgenomen in de technische voorzieningen via de resultatenrekening. Het saldo van 48,7 miljoen EUR werd, in overeenstemming met de waarderingsregels, verwerkt via het eigen vermogen.

De evolutie in de winstdelingsprovisies met betrekking tot het lopende jaar van 22,5 miljoen EUR einde 2016 tot 29 miljoen EUR einde 2017 is in belangrijke mate toe te wijzen aan de hogere winstverdeling binnen de gekantonnerde fondsen, maar ook aan een hogere provisie voor winstdeling voor de tak 44-producten en voor de levensverzekeringen voor zelfstandigen. De stijging van de ingeschatte kost voor de toekomstige winstdeling van 120,7 miljoen EUR einde 2016 naar 140,9 miljoen EUR einde 2017 (exclusief gekantonnerde fondsen) volgt rechtstreeks uit de door de Raad van Bestuur vastgelegde winstdelingsstrategie.

B. Deel herverzekeraars

	31/12/16			31/12/17		
	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF	Totaal	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF	Totaal
(in duizend EUR)						
Deel herverzekeraars in de voorzieningen 'Leven'	158 948	0	158 948	172 203	0	172 203
Deel herverzekeraars in de voorzieningen voor de te betalen schaden	1 616	0	1 616	1 508	0	1 508
Deel herverzekeraars in de voorziening voor niet-verdiende premie (UPR)	0	19	19	0	0	0
Deel herverzekeraars in de voorziening voor winstdeling	3 647	0	3 647	5 383	0	5 383
Deel herverzekeraars in de andere technische voorzieningen	124	0	124	1 662	0	1 662
TOTAAL DEEL HERVERZEKERAARS IN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	164 335	19	164 354	180 757	0	180 757

C. Discretionaire-winstdelingselement opgenomen in het eigen vermogen

	31/12/16			31/12/17		
	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF	Totaal	Verzekerings- contracten	Beleggings- contracten met DPF	Totaal
(in duizend EUR)						
Netto discretionaire-winstdelingselement opgenomen in het eigen vermogen	0	48 739	48 739	0	0	0

D. Reconciliatie van de wijzigingen in de voorzieningen "Leven"

	31/12/16			31/12/17		
	Contracten brutobedrag	Herverzeke- ringsbedrag	Nettobedrag	Contracten brutobedrag	Herverzeke- ringsbedrag	Nettobedrag
(in duizend EUR)						
VOORZIENINGEN "LEVEN" OP 1 JANUARI	15 334 105	221 743	15 112 361	14 584 885	158 947	14 425 937
Wijziging bij opening ten gevolge van wijziging in de consolidatiekring	846	437	408	0	0	0
Netto ontvangen premies/ te ontvangen premies	594 409	17 552	576 856	576 557	19 345	557 212
Wijziging reserves in toepassing van de correcties tengevolge van shadow accounting ⁽¹⁾	193 700	0	193 700	(146 911)	0	(146 911)
Wijziging reserves in toepassing van de resultaten LAT (Liability Adequacy Test)	0	0	0	0	0	0
Betaalde schadegevallen	(1 854 276)	(107 130)	(1 747 146)	(1 616 762)	(4 837)	(1 611 925)
Resultaten leven en dood	(73 599)	(3 466)	(70 133)	(78 943)	1 628	(80 570)
Toewijzing van technische interest	356 297	4 592	351 705	326 882	1 189	325 693
Overige wijzigingen	33 405	25 219	8 186	(12 601)	(4 069)	(8 532)
Wijzigingen in de consolidatiekring (IFRS 5)	0	0	0	0	0	0
VOORZIENINGEN "LEVEN" OP 31 DECEMBER	14 584 885	158 947	14 425 938	13 633 107	172 203	13 460 904

(1) transfer vanuit "niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen"

E. Indeling van de voorziening Leven naar rentegarantie

Gegarandeerd interestpercentage (in duizend EUR)	Indeling van de reserve ⁽¹⁾			
	31/12/16		31/12/17	
> 4,00 %	1 549 235	11 %	1 445 155	11 %
≤ 4,00 %	1 348 749	10 %	856 509	7 %
≤ 3,50 %	1 938 933	14 %	1 329 063	10 %
≤ 3,00 %	3 144 633	23 %	2 971 122	23 %
≤ 2,50 %	1 476 858	11 %	1 491 056	11 %
≤ 2,00 %	3 773 253	27 %	4 476 483	34 %
Gelijk aan 0 %	346 363	3 %	203 769	2 %
Andere	233 214	2 %	233 214	2 %
TOTAAL	13 811 238	100 %	13 006 372	100 %

(1) Totaal bruto technische voorzieningen leven exclusief shadow aanpassingen.

9.3. VERZEKERINGSCONTRACTEN NIET-LEVEN

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

1. Bruto verdiende premies

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Bruto ontvangen premies	638 063	674 112
Wijziging in brutovoorziening voor niet-verdiende premie (UPR)	(4 524)	(5 597)
BRUTO VERDIENDE PREMIES	633 539	668 515

2. Overzicht van verzekeringen Niet-Leven per productgroep

(in duizend EUR)	Bruto verdiende premies	Schadelast en andere technische lasten	Acquisitie-commissie-lonen	Technisch resultaat her-verzekering	Bedrijfs-kosten	Financiële op-brengsten	Andere	Totaal resultaat
TOTAAL OP								
31 DECEMBER 2016	633 539	(383 894)	(124 983)	(23 916)	(132 211)	46 607	1 537	16 678
Aangenomen herverzekering	2 158	(8 884)	(221)	(541)	(179)	1 253	(9)	(6 423)
Rechtstreekse zaken	631 381	(375 010)	(124 762)	(23 375)	(132 032)	45 354	1 546	23 101
Allerlei risico's/ongevallen	103 130	(44 804)	(21 559)	(7 788)	(24 181)	8 707	(14)	13 493
Motorrijtuigen/ burgerlijke aansprakelijkheid	163 254	(103 531)	(28 342)	(7 241)	(36 455)	21 505	(25)	9 164
Motorrijtuigen/andere takken	84 947	(50 366)	(15 816)	(796)	(20 355)	1 360	(1)	(1 028)
Brand en andere schade aan goederen	208 241	(112 346)	(51 942)	(7 162)	(35 760)	7 162	(11)	8 183
Overige ⁽¹⁾	71 808	(63 963)	(7 103)	(388)	(15 281)	6 620	1 596	(6 711)

(1) Kredieten, distributie, ziekte en arbeidsongevallen.

(in duizend EUR)	Bruto verdiende premies	Schadelast en andere technische lasten	Acquisitie- commissie- lonen	Technisch resultaat her- verzekering	Bedrijfs- kosten	Financiële op- brengsten	Andere	Totaal resultaat
TOTAAL OP 31 DECEMBER 2017	668 515	(369 870)	(129 789)	(17 768)	(157 528)	48 447	833	42 841
Aangenomen herverzekering	1 753	(1 229)	(171)	(337)	(83)	1 246	(9)	1 168
Rechtstreekse zaken	666 763	(368 640)	(129 617)	(17 431)	(157 445)	47 201	843	41 673
Allerlei risico's/ongevallen	109 298	(56 875)	(22 672)	(723)	(28 992)	9 097	(80)	9 053
Motorrijtuigen/ burgerlijke aansprakelijkheid	168 161	(120 954)	(28 578)	1 787	(42 557)	22 664	(193)	330
Motorrijtuigen/andere takken	92 228	(51 915)	(17 684)	(940)	(23 590)	1 550	(13)	(364)
Brand en andere schade aan goederen	223 317	(83 884)	(55 622)	(16 982)	(45 792)	7 215	(310)	27 943
Overige ⁽¹⁾	73 759	(55 012)	(5 060)	(574)	(16 514)	6 675	1 437	4 712

(1) Kredieten, distributie, ziekte en arbeidsongevallen.

3. Activa en verplichtingen

A. Bruto technische voorzieningen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Voorziening voor te betalen schade	914 301	953 050
Voorziening voor interne schaderegelingskosten (ULAE)	33 413	42 339
Voorziening voor premietekorten (niet-leven LAT)	0	0
Reserves voor zich voorgedane maar niet gerapporteerde schadegevallen (IBNR)	71 186	79 800
TOTAAL BRUTO TECHNISCHE VOORZIENINGEN NIET-LEVEN	1 018 900	1 075 189
Overige technische voorzieningen	36 799	36 333
Voorziening voor winstdeling	2 356	1 362
Voorziening voor niet-verdiende premie (UPR)	126 890	132 486
TOTAAL BRUTO TECHNISCHE VOORZIENINGEN NIET-LEVEN	1 184 944	1 245 370

B. Deel herverzekeraars

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Deel herverzekeraars in voorziening voor te betalen schade	91 863	93 316
Deel herverzekeraars in de voorziening voor interne schaderegelingskosten (ULAE)	0	0
Deel herverzekeraars in IBNR	0	0
DEEL HERVERZEKERAARS IN DE TOTALE VOORZIENING VOOR TE BETALEN SCHADES	91 863	93 316
Deel herverzekeraars in de overige technische voorzieningen	655	295
Deel herverzekeraars in de voorziening voor niet-verdiende premies (UPR)	191	2 563
TOTAAL DEEL HERVERZEKERAARS IN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN NIET-LEVEN	92 709	96 174

C. Reconciliatie van de wijzigingen in de voorziening voor te betalen schades

(in duizend EUR)	31/12/16			31/12/17		
	Brutobedrag	Herverzeke- ringsbedrag	Nettobedrag	Brutobedrag	Herverzeke- ringsbedrag	Nettobedrag
VOORZIENING VOOR TE BETALEN SCHADE OP 1 JANUARI	955 618	91 171	864 446	1 018 900	91 862	927 038
Betaalde schade met betrekking tot vorige jaren	(137 273)	7 630	(144 903)	(140 888)	(9 915)	(130 973)
Wijziging schadegevallen vorige jaren	3 911	(6 965)	10 877	(53 879)	7 499	(61 378)
Verplichtingen voor schadegevallen van dit jaar	196 644	26	196 618	251 055	3 870	247 186
VOORZIENING VOOR TE BETALEN SCHADE OP 31 DECEMBER	1 018 900	91 862	927 038	1 075 188	93 315	981 873

9.4. FINANCIËLE VERPLICHTINGEN GEMETEN TEGEN REËLE WAARDE VIA RESULTATENREKENING

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0
Financiële verplichtingen aangeduid tegen reële waarde - tak 23	2 189 714	2 597 572
TOTAAL	2 189 714	2 597 572

Financiële verplichtingen aangeduid tegen reële waarde - tak 23

Uitsplitsing volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Niet-achtergestelde passiva	0	0
Achtergestelde passiva	0	0
Aan beleggingsinstellingen gekoppelde producten	2 189 714	2 597 572
TOTAAL	2 189 714	2 597 572

X. ANDERE TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE BALANS

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

10.1. DERIVATEN

1. Analyse volgens aard

(in duizend EUR)	31/12/16		31/12/17	
	Actief	Verplichtingen	Actief	Verplichtingen
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
<i>waarvan aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	0	0	0	0
<i>waarvan aangehouden als economische afdekking</i>	0	0	0	0
Derivaten aangewezen als reële-waardeafdekking	0	10 299	0	0
Derivaten aangewezen als kasstroomafdekking	0	0	0	0
Derivaten aangewezen als afdekking van het renterisico van een portefeuille	0	0	0	0
Derivaten aangewezen als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit	0	0	0	0
TOTAAL	0	10 299	0	0

2. Detail van de derivaten aangewezen als reële-waardeafdekking

(in duizend EUR)	31/12/16		
	Notioneel bedrag	Actief	Verplichtingen
Wisselkoersderivaten	0	0	0
Interestderivaten ⁽¹⁾	237 011	0	10 299
Aandelenderivaten	0	0	0
Kredietderivaten	0	0	0
Grondstofderivaten	0	0	0
TOTAAL	237 011	0	10 299

(in duizend EUR)	31/12/17		
	Notioneel bedrag	Actief	Verplichtingen
Wisselkoersderivaten	0	0	0
Interestderivaten ⁽¹⁾	0	0	0
Aandelenderivaten	0	0	0
Kredietderivaten	0	0	0
Grondstofderivaten	0	0	0
TOTAAL	0	0	0

(1) Dit betreft forward sales van schuldinstrumenten.

Belfius Insurance heeft tijdens voorgaande boekjaren gebruik gemaakt van reëlewaardeafdekkingstransacties door obligaties op termijn te verkopen (via forward sales). Op die manier werd een gedeelte van de obligatieportefeuille afgedekt tegen eventuele prijsdalingen.

In januari 2017 bereikten de drie resterende forward sales-contracten hun eindvervaldag.

10.2. BELASTINGVORDERINGEN, BELASTINGVERPLICHTINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN

1. Belastingvorderingen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
UITSPLITSING VOLGENS AARD		
Belastingen lopend boekjaar	7 894	12 817
Uitgestelde belastingvorderingen	16 219	14 739
TOTAAL	24 113	27 556

2. Belastingverplichtingen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
UITSPLITSING VOLGENS AARD		
Verschuldigde inkomstenbelasting van het lopende jaar	27 853	16 486
Uitgestelde belastingverplichtingen	280 716	183 142
TOTAAL	308 569	199 628

3. Uitgestelde belastingen

A. Analyse

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
NETTO UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN (-VERPLICHTINGEN)	(264 497)	(168 402)
waarvan:		
<i>Uitgestelde belastingverplichtingen</i>	280 716	183 142
<i>Uitgestelde belastingvorderingen</i>	16 219	14 739

B. Bewegingen van het jaar

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
OP 1 JANUARI	(264 628)	(264 497)
Resultatenrekening kost/opbrengst	(24 235)	36 327
Rubrieken rechtstreeks toegerekend aan het eigen vermogen	(56 740)	99 012
Effect van veranderingen in belasting tarief - resultatenrekening	(1 699)	(36 197)
Effect van veranderingen in belasting tarief - eigen vermogen	0	49 492
Overige bewegingen	82 806	(52 538)
OP 31 DECEMBER	(264 497)	(168 403)

C. Oorsprong van de uitgestelde belastingen

(in duizend EUR)	31/12/16		31/12/17	
	Totaal	waarvan impact op het resultaat	Totaal	waarvan impact op het resultaat
ACTIVA				
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	121	(408)	389	412
Hypothecaire en andere leningen	17 705	(2 876)	12 894	(3 025)
Voor verkoop beschikbare financiële activa	(651 889)	(3 606)	(473 597)	3 125
Derivaten	7 472	0	7 898	
Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	3 202	8	2 368	(834)
Overige activa	(2 839)	213		2 848
TOTAAL ACTIVA	(626 228)	(6 669)	(450 048)	2 525
VERPLICHTINGEN				
Derivaten	(3 971)	2 909	(7 898)	(3 926)
Technische voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	323 095	(4 832)	251 812	7 097
Voorzieningen en andere verplichtingen	9 792	(2 278)	6 944	(3 289)
Overige	13 037	4 180	15 653	2 616
TOTAAL VERPLICHTINGEN	341 952	(21)	266 510	2 498
ANDERE ELEMENTEN				
Overdraagbare fiscale verliezen	22 465	(19 301)	16 390	(6 315)
TOTAAL ANDERE ELEMENTEN	22 465	(19 301)	16 390	(6 315)
TOTAAL UITGESTELDE BELASTINGEN	(261 811)	(25 991)	(167 148)	(1 292)

4. Vervaldatum van de niet opgenomen uitgestelde belastingvorderingen

(in duizend EUR)	Minder dan 1 jaar	1 tot 5 jaar	Langer dan 5 jaar	Onbeperkt	Totaal
AARD					
Tijdelijk verschil	0	0	0	0	0
Overgedragen fiscale verliezen	0	0	0	(1 254)	(1 254)
TOTAAL	0	0	0	(1 254)	(1 254)

5. Belgische belastinghervorming

De Belgische belastinghervorming, vastgesteld voor het jaareinde van 2017, verlaagt geleidelijk het nominale belastingtarief van 33,9 % tot 25 % tegen 2020, waardoor het effectieve belastingtarief voor Belfius met 13,6 % stijgt van 19,3 % naar 32,9 %. Onder IAS12 worden belastingvorderingen en -verplichtingen beoordeeld op basis van de tarieven en wetten die zijn vastgesteld of waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten op de balansdatum. Daarom heeft Belfius een herbeoordeling van de uitgestelde belastingen uitgevoerd, waardoor het niet-gerealiseerde resultaat gestegen is met 49 miljoen EUR.

Bovendien heeft de Belgische belastinghervorming een negatief effect op het resultaat van Belfius Insurance, resulterend in een bijkomende belastingkost van 36,2 miljoen EUR.

Nettovermogenswaarde (in duizend EUR)	31/12/17
NETTOVERMOGENSWAARDE VOOR HERZIENING	771 435
Impact herziening uitgestelde belastingen	49 492
NETTOVERMOGENSWAARDE	820 927
Nettoresultaat (in duizend EUR)	31/12/17
NETTORESULTAAT VOOR HERZIENING	219 776
Impact herziening uitgestelde belastingen	(36 197)
NETTORESULTAAT	183 578

10.3. TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

1. Transacties met verbonden partijen

(in duizend EUR)	Managers op sleutelposities ⁽¹⁾		Moedermaatschappij (Belfius Bank)		Dochteronderneming (niet-geconsolideerd)		Joint ventures waarin de entiteit een deelnemer is	
	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17	31/12/16	31/12/17
Ontleningen incl. repo's ⁽²⁾	36	2 009	1 592 156	1 521 743	0	0	85 200	0
Renteopbrengsten	0	0	(2 902)	3 825	0	0	3 816	4 260
Uitstaande deposito's	0	0	549 718	323 834	0	0	0	0
Rentekosten	0	0	(19 474)	(17 381)	0	0	0	0
Commissielonen m.b.t. verzekeringsverrichtingen	0	0	(109 313)	(106 074)	0	0	0	0
Overige inkomsten incl huur gebouwen	151	260	14 996	10 135	22	23	0	0
Door de groep verstrekte garanties en toegekende verbintenissen ⁽³⁾	0	0	1 466 797	1 611 770	0	0	0	0
Door de groep bekomen garanties en toegekende verbintenissen	0	0	300 797	199 607	0	0	0	0

(1) Managers op sleutelposities omvat de raad van bestuur en het directiecomité.

(2) Transacties met verbonden partijen worden tegen marktconforme voorwaarden toegekend.

(3) Niet-gebruikte kredietlijnen.

2. Compensaties managers op sleutelposities

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	2 306	2 020
Stopzettingsvergoedingen	585	0

Kortetermijnpersoneelsbeloningen bevatten salarissen, bonussen en andere beloningen.

10.4. EIGEN VERMOGEN

	31/12/16	31/12/17
PER AANDELENCATEGORIE		
Aantal toegestane niet-uitgegeven aandelen	0	0
Aantal uitgegeven aandelen en volstort	2 093 041	2 093 041
Aantal uitgegeven aandelen en niet-volstort	486 897	486 897
NOMINALE WAARDE PER AANDEEL	Geen nominale waarde	Geen nominale waarde
Uitstaand op 1 januari	2 579 938	2 579 938
Aantal uitgegeven aandelen	0	0
Aantal vernietigde aandelen	0	0
Uitstaand op 31 december	2 579 938	2 579 938

Voor de bespreking van de evolutie van het reglementair eigen vermogen en de solvabiliteit van de onderneming verwijzen we naar het hoofdstuk 'beheer van het kapitaal' in het beheersverslag.

10.5. WISSELKOERSEN

Voor een overzicht van de posities in vreemde valuta wordt verwezen naar het hoofdstuk Risicobeheer in het beheersverslag.

XI. TOELICHTINGEN BIJ DE VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN EN VERBINTENISSEN

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

11.1. HANDEL VOLGENS STANDAARDMARKTCONVENTIES

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Te verstrekken leningen en aankopen van activa	14 306	9 769
Te ontvangen fondsen en verkopen van activa	12 958	9 670

11.2. WAARBORGEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Gegeven waarborgen aan banken	408 467	794 721
Gegeven waarborgen aan klanten	0	0
Ontvangen waarborgen van banken	1 808	2 083
Ontvangen waarborgen van klanten	10 332 392	10 637 817
Ontvangen waarborgen van de staat	0	0

De ontvangen waarborgen van klanten hebben betrekking op de hypothecaire inschrijvingen en mandaten.

11.3. KREDIETLIJNEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Niet-gebruikte kredietlijnen verstrekt aan kredietinstellingen	0	0
Niet-gebruikte kredietlijnen verstrekt aan klanten	289 657	296 716
Niet-gebruikte kredietlijnen bekomen van kredietinstellingen	114 511	120 789
Niet-gebruikte kredietlijnen bekomen van klanten	0	0

11.4. ANDERE VERBINTENISSEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Gegeven verbintenissen	0	0
Ontvangen verbintenissen in het kader van herverzekering	70 276	70 151
Gegeven verbintenissen (repo's)	1 112 986	975 352
Ontvangen verbintenissen (reverse repo)	60 111	0

De bedragen vermeld bij repo's en reverse repo's hebben betrekking op de marktwaarde van de onderliggende effecten.

We verwijzen naar respectievelijk bijlage 7.1. m.b.t. leningen en voorschotten en bijlage 8.1. m.b.t. schulden aan kredietinstellingen

Deze effecten betreffen hoofdzakelijk overheidsobligaties en mogen niet worden verkocht of verpand.

XII. TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

12.1. RENTEOPBRENGSTEN EN RENTEKOSTEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
RENTEOPBRENGSTEN	560 272	491 626
RENTEOPBRENGSTEN OP ACTIVA NIET GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE VIA RESULTATENREKENING	560 272	491 626
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	2 317	3 265
Hypothecaire en andere leningen	192 306	156 558
Voor verkoop beschikbare financiële activa	356 792	326 895
Overige ⁽¹⁾	8 856	4 908
RENTEKOSTEN	(26 949)	(24 838)
RENTEKOSTEN OP VERPLICHTINGEN NIET GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE VIA RESULTATENREKENING	(26 949)	(24 838)
Schulden aan kredietinstellingen	(1 193)	(2 438)
Deposito's aan klanten	0	(303)
Achtergestelde schulden	(22 537)	(19 249)
Overige ⁽²⁾	(3 219)	(2 848)
NETTORENTEOPBRENGSTEN	533 322	466 788

(1) Negatieve intresten uit repo-transacties worden in overeenstemming met de waarderingsregels in renteopbrengsten opgenomen.

(2) Negatieve intresten uit zichtrekeningen worden opgenomen in overige rentekosten.

De verdere terugval in de reserves Leven, veroorzaakt door het verleggen van de strategische focus naar minder kapitaalsintensieve producten zoals tak 23-producten, schuldsaldo- of fiscale beleggingsverzekeringen, leidt tot een belangrijke daling in het uitstaande volume financiële activa. Het gemiddeld rendement op de portefeuille is ook verder gezakt in lijn met de evolutie van de markttrentes.

De daling in de renteopbrengsten op hypothecaire leningen volgt uit externe herfinancieringen met een impact op het volume en interne herfinancieringen met een impact op het gemiddeld rendement.

De verkoop van IWI werd gerealiseerd op 1 juli 2016. Er werden nog 6 maanden resultaten opgenomen in 2016. Daarnaast werd ook het gekantonnerde fonds NPS pas afgekocht per einde 2016.

12.2. DIVIDENDEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Voor verkoop beschikbare financiële activa	64 727	63 391
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	0	0
Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0
TOTAAL	64 727	63 391

12.3. NETTORESULTAAT UIT GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN EN JOINT VENTURES

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures, vóór belastingen	5 466	3 007
Aandeel van belastingen	(1 365)	(404)
TOTAAL	4 101	2 602

Het nettoresultaat uit geassocieerde deelnemingen en joint ventures daalde met 1,5 miljoen EUR tot 2,6 miljoen EUR in 2017.

Auxipar nv is de enige resterende vennootschap die nog volgens de vermogensmutatiemethode wordt opgenomen.

12.4. NETTORESULTAAT UIT FINANCIËLE INSTRUMENTEN GEBOEKT TEGEN REËLE WAARDE VIA RESULTATENREKENING

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Opbrengsten uit handelsdoeleinden	848	311
Opbrengsten uit afdekkingen, vóór belastingen	1 741	1 253
De afschrijvingen op immateriële activa nemen toe als gevolg van de activering van eigen ontwikkelde	142	(236)
TOTAAL	2 731	1 327

Zie toelichting 10.1 voor meer informatie.

Detail van het nettoresultaat uit afdekkingen

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Reële waardeafdekkingen	0	0
Kasstroomafdekking	0	0
Stopzetting van kasstroomafdekking (kasstromen zullen naar verwachting niet meer plaatsvinden)	1 741	1 253
Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit	0	0
Afdekking van het renterisico van een portefeuille	0	0
TOTAAL	1 741	1 253

12.5. NETTORESULTAAT UIT REALISATIES EN WAARDEVERMINDERINGEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Winsten op leningen en voorschotten	112	372
Winsten op voor verkoop beschikbare financiële activa	211 112	171 117
Winsten op materiële vaste activa	0	21
Winsten op verplichtingen	4	0
TOTALE WINST	211 228	171 510
Verliezen op leningen en voorschotten	(2 216)	(752)
Verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa	(89 283)	(17 454)
Verliezen op verplichtingen	(48 608)	(2)
TOTAAL VERLIES	(140 108)	(18 208)
NETTOWAARDEVERMINDERING	2 840	928
TOTAAL	73 960	154 230

Nettowaardevermindering

(in duizend EUR)	Specifiek risico		Totaal
	Dotaties	Terugnemingen	
OP 31 DECEMBER 2016			
Effecten die tot einde looptijd worden aangehouden	0	0	0
Effecten die voor verkoop beschikbaar zijn	(4 651)	7 490	2 840
TOTAAL	(4 651)	7 490	2 840

(in duizend EUR)	Specifiek risico		Totaal
	Dotaties	Terugnemingen	
OP 31 DECEMBER 2017			
Effecten die tot einde looptijd worden aangehouden	0	0	0
Effecten die voor verkoop beschikbaar zijn	(264)	1 192	928
TOTAAL	(264)	1 192	928

Voor meer informatie wordt verwezen naar de commentaren bij toelichting 7.13.

Het realiseren van financiële activa is afhankelijk van de beschikbare marktopportunities en kadert binnen een efficiënt beheer van de activa dat is afgestemd op de passiva. In dit kader zijn er realisaties verricht op Belgische overheidsobligaties, aandelen, vastgoedcertificaten en fondsen. Binnen het beheer Leven werden meerwaarden gerealiseerd bij de verkoop van de participaties in de vastgoedvenootschappen North Light nv & Pole Star nv. De terugbetaling van een ach-

tergestelde lening aan Belfius Bank in 2016 zorgde voor een brutoverlies van 49 miljoen EUR. Dit verlies werd volledig gecompenseerd door de gerealiseerde meerwaarden op de verkoop van activa in het kader van de terugbetaling van het NPS-contract (+51 miljoen EUR met tegenpost in de technische marge). De verkoop van IW1 genereerde een meerwaarde van 9 miljoen EUR.

12.6. OVERIGE OPBRENGSTEN EN KOSTEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Huuropbrengsten uit vastgoedbeleggingen	33 777	35 416
Overige opbrengsten	7 483	2 324
OVERIGE OPBRENGSTEN	41 260	37 740
Bedrijfsbelastingen	(484)	(538)
Kosten van vastgoedbeleggingen eigen aan de eigenaar	(6 614)	(9 094)
Overige kosten ⁽¹⁾	(9 838)	(11 382)
OVERIGE KOSTEN	(16 936)	(21 014)
TOTAAL	24 324	16 726

(1) Overige kosten omvat overige bedrijfskosten voor leasingactiviteiten (met uitzondering van huurkosten en voorwaardelijke leasebetalingen), afschrijvingen op kantoormeubilair en andere uitrusting in operationele leasing gegeven, overige bedrijfskosten, voorzieningen voor claims uit gerechtelijke procedures en afschrijvingen op vastgoedbeleggingen.

12.7. OVERIGE OPERATIONELE INKOMSTEN EN KOSTEN

(in duizend EUR)	31/12/16			31/12/17		
	Inkomsten	Kosten	Netto	Inkomsten	Kosten	Netto
Beheer en administratie van beleggingsfondsen	20 023	(4 106)	15 917	24 976	(3 565)	21 411
Verzekeringsactiviteiten	407	0	407	366	0	366
Kredietactiviteit	10 500	(9 432)	1 068	12 451	(9 266)	3 185
Aankoop en verkoop van effecten	0	(178)	(178)	0	(233)	(233)
Aankoop en verkoop van beleggingsfondsen	0	(267)	(267)	0	(334)	(334)
Betalingsdiensten	0	(29)	(29)	0	0	0
Provisies aan niet-exclusieve makelaars	7 613	(13 054)	(5 442)	7 487	(11 730)	(4 244)
Diensten met betrekking tot effecten, uitgezonderd bewaring	0	(32)	(32)	0	(74)	(74)
Bewaring	0	(1 859)	(1 859)	0	(1 706)	(1 706)
Effectiseringsvergoedingen	0	(67)	(67)	0	(64)	(64)
Uitlening van effecten	602	0	602	594	0	594
TOTAAL	39 145	(29 025)	10 121	45 875	(26 972)	18 903

De overige operationele inkomsten en kosten vertegenwoordigen de ontvangen en betaalde commissies op niet- verzekeringproducten. De positieve evolutie wordt voornamelijk verklaard door een stijging, in lijn met de uitstaande reserves, in de ontvangen commissies op tak 23-producten. De overeenstemmende retrocessies aan de aanbrengr

worden voor de exclusieve distributiekkanalen opgenomen onder de acquisitiekosten binnen de technische marge. De positieve evolutie in de opbrengsten en kosten wordt verder verklaard door een hogere netto commissieloonresultaat op het beheer van hypothecaire leningen.

12.8. PERSONEELSKOSTEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Lonen en salarissen	(71 374)	(72 391)
Sociale zekerheid en verzekeringskosten	(20 899)	(20 815)
Pensioenkosten - toegezegde-pensioenregelingen	(7 681)	(8 763)
Pensioenkosten - toegezegde-bijdrageregelingen	(566)	(188)
Andere langetermijnpersoneelbeloningen ⁽¹⁾	148	(2 590)
Andere verplichtingen na pensionering	0	0
Overige ⁽²⁾	(13 472)	(17 855)
TOTAAL	(113 844)	(122 602)

(1) De verplichtingen voor de jubileumplannen en premies bij pensionering werden heringeschat in 2017, en de impact werd gerapporteerd in het resultaat

(2) Deze kosten betreffen o.a. vergoeding bestuurders, verplaatsingskosten, verzekeringen, detachingskosten, en andere personeelsvergoedingen

(VTE)	31/12/16			31/12/17		
	Volledig geconsolideerd	Proportioneel geconsolideerd	Totaal	Volledig geconsolideerd	Proportioneel geconsolideerd	Totaal
Management ⁽¹⁾	32		32	33		33
Werknemers	1 248		1 248	1 222		1 222
TOTAAL	1 280	0	1 280	1 254	0	1 254

(1) Leden van het directiecomité en Executive managers.

(VTE) op 31/12/2016	België	Luxemburg	Totaal BI
Management ⁽¹⁾	31	1	32
Werknemers	1 246	2	1 248
TOTAAL	1 277	3	1 280

(1) Leden van het directiecomité en Executive managers.

(VTE) op 31/12/2017	België	Luxemburg	Totaal BI
Management ⁽¹⁾	32	1	33
Werknemers	1 220	2	1 222
TOTAAL	1 252	2	1 254

(1) Leden van het directiecomité en Executive managers.

12.9. ALGEMENE EN ADMINISTRATIEKOSTEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Nutsvoorzieningen	(538)	516
Operationele leasing (m.u.v. technologie- en systeemkosten)	(3 150)	(3 097)
Honoraria	(1 111)	(777)
Marketing, reclame en public relations	(20 747)	(28 380)
Technologie- en systeemkosten	(20 991)	(27 355)
Softwarekosten en onderzoeks- en ontwikkelingskosten	(20 663)	(25 716)
Herstellings- en onderhoudskosten	(195)	(36)
Verzekeringen (m.u.v. deze met betrekking op pensioenen)	(79)	(63)
Verzendingskosten	(5 169)	(4 796)
Bedrijfsbelastingen	(292)	(184)
Andere algemene en administratiekosten ⁽¹⁾	(18 914)	(16 072)
TOTAAL	(91 850)	(105 959)

(1) de andere algemene en administratiekosten omvatten onder meer diverse voorzieningen in het kader van de implementatie van de Belfius Insurance strategie, consultancy, Belfius Bank-services, bijdragen FSMA en diverse beheerskosten.

De stijging van de algemene en administratiekosten tussen 2016 en 2017 volgt uit de investeringen die Belfius Insurance doet in de uitbouw van de synergie met het bankkanaal en in digitale ontwikkelin-

gen. Daarnaast worden de acquisitiekosten gekoppeld aan de groei-strategie van de directe verzekeraar Corona Direct onmiddellijk in resultaat genomen.

12.10. AFSCHRIJVINGEN OP IMMATERIËLE VASTE ACTIVA EN MATERIËLE VASTE ACTIVA VOOR EIGEN GEBRUIK

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Afschrijvingen op terreinen en gebouwen bestemd voor eigen gebruik	(973)	(990)
Afschrijvingen op andere materiële vaste activa voor eigen gebruik	(223)	(134)
Afschrijvingen op immateriële activa	(4 991)	(8 533)
TOTAAL	(6 187)	(9 657)

De afschrijvingen op immateriële activa nemen toe als gevolg van de activering van eigen ontwikkelde software vanaf 2016.

12.11. WAARDEVERMINDERINGEN OP LENINGEN EN VOORSCHOTTEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Collectieve waardeverminderingen	3 581	471
Specifieke waardeverminderingen	(1 389)	(206)
TOTAAL	2 192	265

1. Collectieve waardeverminderingen

(in duizend EUR)	31/12/16			31/12/17		
	Dotatie	Terugname	Totaal	Dotatie	Terugname	Totaal
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	0	654	654	0	0	0
Hypothecaire en andere leningen	0	2 927	2 927	(24)	495	471
TOTAAL	0	3 581	3 581	(24)	495	471

2. Specifieke waardeverminderingen

(in duizend EUR)	31/12/16			
	Dotatie	Terugname	Verliezen	Totaal
Hypothecaire en andere leningen	(3 091)	3 041	(976)	(1 026)
Activa met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	(123)	259	0	136
Overige activa	(500)	0	0	(500)
TOTAAL	(3 714)	3 300	(976)	(1 389)

(in duizend EUR)	31/12/17			
	Dotatie	Terugname	Verliezen	Totaal
Hypothecaire en andere leningen	(2 243)	3 724	(1 475)	6
Activa met betrekking tot (her)verzekeringscontracten	(291)	30	0	(262)
Overige activa	0	50	0	50
TOTAAL	(2 534)	3 804	(1 475)	(206)

12.12. WAARDEVERMINDERING OP VASTGOEDBELEGGINGEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Vastgoedbeleggingen	0	11 969
Terreinen en gebouwen eigen gebruik		31
TOTAAL	0	12 000

In 2014 werd een waardevermindering geboekt op het Galilee-gebouw. Deze waardevermindering bleek niet meer gerechtvaardigd en is in 2017 teruggenomen.

12.13. VOORZIENINGEN VOOR JURIDISCHE GESCHILLEN

Er zijn geen juridische geschillen van noemenswaardige omvang. In 2017 werden geen bijkomende voorzieningen gevormd.

12.14. BELASTINGLASTEN

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Inkomstenbelastingen huidig boekjaar	(34 893)	(64 131)
Uitgestelde belastinglatenties huidig boekjaar	(25 934)	(23 656)
BELASTINGEN OP HET RESULTAAT VAN HET HUIDIG BOEKJAAR (A)	(60 826)	(87 787)
Inkomstenbelastingen vorige boekjaren	2 709	1 019
Uitgestelde belastinglatenties vorige boekjaren	0	23 793
Voorzieningen voor fiscale geschillen	0	(23 105)
OVERIGE BELASTINGEN (B)	2 709	1 707
TOTAAL (A)+(B)	(58 117)	(86 080)

1. Effectieve vennootschapsbelastingen

De standaard belastingvoet toepasselijk in België voor 2016 en 2017 bedraagt 33,99 %. Het effectief belastingtarief van Belfius Insurance bedraagt respectievelijk 27,19 % en 32,87 % voor 2016 en 2017.

Het verschil tussen de twee tarieven kan als volgt geanalyseerd worden :

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
NETTORESULTAAT VOOR BELASTINGEN	227 814	269 658
Winsten en verliezen van vennootschappen geboekt volgens de vermogensmutatiemethode	4 101	2 602
BELASTBARE BASIS	223 713	267 056
Statutair belastingtarief	33,99 %	33,99 %
BELASTINGEN OP BASIS VAN STATUTAIR TARIEF	76 040	90 772
Effect van belastingtarief in andere landen	(261)	(535)
Belastingeffect van niet-belastbare opbrengsten ⁽¹⁾	(24 660)	(8 156)
Belastingeffect van niet-afrekbare kosten ⁽²⁾	21 992	3 665
Belastingeffect door herwaardering van niet erkende actieve belastinglatenties	2	(1 422)
Belastingeffect van veranderingen in belastingtarief	1 699	36 197
Inkomsten belast aan verminderd tarief ⁽³⁾	(2 673)	(32 269)
Andere toename (afname) van statutaire belastingen ⁽⁴⁾	(14 260)	(2 962)
Buitenlandse bronheffing	2 948	2 496
BELASTINGEN OP RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	60 826	87 787
Belastbare basis	223 713	267 056
EFFECTIEF BELASTINGTARIEF	27,19 %	32,87 %

(1) Voornamelijk definitief belaste inkomsten (dividenden) en vrijgestelde meerwaarden op aandelen.

(2) Dit betreft voornamelijk verworpen uitgaven en minderwaarden op aandelen.

(3) Betreft de verkoop van aandelen, voornamelijk de verkochte aandelen van Aviaabel, North Light en Pole Star.

(4) Dit betreft onder andere notionele interest aftrek.

2. Belgische belastinghervorming

De Belgische belastinghervorming van einde 2017 leidt tot een geleidelijke verlaging van de nominale belastingvoet van 33,99 % einde 2017 tot 25 % in 2020, waardoor de effectieve belastingvoet voor Belfius Insurance dit jaar stijgt met 13,6 % van 19,3 % tot 32,9 %. In overeenstemming met IAS 12 worden belastingvorderingen en -schulden op balansdatum geherwaardeerd volgens de gekende wetgeving

en belastingtarieven. Deze herwaardering door Belfius Insurance leidt tot een stijging van 49 miljoen EUR in de "niet in de resultatenrekening opgenomen winsten en verliezen". De Belgische belastinghervorming heeft ook een impact op de resultaten van Belfius Insurance, wat leidt tot een bijkomende belastingkost over 2017 van 36,2 miljoen EUR.

Nettoresultaat (in duizend EUR)	31/12/17
NETTORESULTAAT VOOR HERZIENING	219 776
Impact herziening uitgestelde belastingen	(36 197)
NETTORESULTAAT	183 578

XIII. BIJKOMENDE TOELICHTINGEN MET BETREKKING TOT FINANCIËLE INSTRUMENTEN

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

Voor meer informatie omtrent de werking van het risicobeheer wordt verwezen naar het verslag Risicobeheer, hoofdstuk Financiële Risico's, in het beheersverslag.

In dit hoofdstuk, dat integraal deel uitmaakt van het IFRS jaarverslag, worden de financiële risico's met betrekking tot kredietrisico, marktrisico (inclusief renterisico, wisselkoersrisico en het risico inzake aandelenmarkt en vastgoed) en liquiditeitsrisico behandeld.

Daarnaast wordt eveneens de sensitiviteit van de verschillende risico's besproken.

13.1. REËLE WAARDE

1. Uitsplitsing van de reële waarde

In overeenstemming met de waarderingsregels komt de reële waarde van bepaalde rubrieken overeen met de boekhoudkundige waarde. Voor de bancaire activa en passiva (inclusief Repo's en reverse Repo's) met een looptijd van minder dan 1 jaar is de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde.

Voor de bepaling van de reële waarde en de gebruikte assumpties verwijzen we naar de waarderingsregels.

Bovendien schat Belfius dat het eigen kredietrisico niet wezenlijk is veranderd en heeft derhalve geen rekening gehouden met een herwaardering van het eigen kredietrisico.

A. Uitsplitsing van de reële waarde van activa

	31/12/16			31/12/17		
	Boekhoudkundige waarde	Reële waarde	Verschil	Boekhoudkundige waarde	Reële waarde	Verschil
(in duizend EUR)						
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	737 523	742 379	4 856	448 031	453 048	5 017
Hypothecaire en andere leningen	5 382 201	6 167 660	785 458	4 978 454	5 559 162	580 709
Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	2 189 714	2 189 714	0	2 597 572	2 597 572	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	13 564 737	13 564 737	0	13 309 244	13 309 244	0
Activa aangehouden voor verkoop	7 730	7 730	0	0	0	0
TOTAAL	21 881 906	22 672 220	790 314	21 333 300	21 919 026	585 726

B. Uitsplitsing van de reële waarde van verplichtingen

	31/12/16			31/12/17		
	Boekhoudkundige waarde	Reële waarde	Verschil	Boekhoudkundige waarde	Reële waarde	Verschil
(in duizend EUR)						
Schulden aan kredietinstellingen	1 150 417	1 150 417	0	1 031 541	1 031 541	0
Deposito's van klanten	1	1	0	1	1	0
Financiële verplichtingen geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	2 189 714	2 189 714	0	2 597 572	2 597 572	0
Derivaten	10 299	10 299	0	0	0	0
Achtergestelde schulden	583 059	566 450	(16 609)	583 053	580 056	(2 997)
TOTAAL	3 933 490	3 916 881	(16 609)	4 212 168	4 209 172	(2 997)

2. Analyse van de reële waarde van financiële instrumenten

Voor een beschrijving van de methode die wordt toegepast voor de indeling in de verschillende niveaus wordt verwezen naar de waarderingsregels.

Niveau 1 omvat instrumenten waarvoor uitvoerbare prijzen te vinden zijn zoals genoteerde aandelen en obligaties die voldoende liquide zijn. De leningen en voorschotten opgenomen in niveau 1 hebben betrekking op geherclassificeerde activa waarvan de markt opnieuw voldoende liquide is geworden.

Voor instrumenten van niveau 2 wordt de reële waarde afgeleid van inputs andere dan genoteerde prijzen die direct (d.w.z. als prijzen) of indirect (d.w.z. afgeleid van prijzen) waarneembaar zijn. Niveau 2 is hoofdzakelijk samengesteld uit volgende instrumenten: reverse Repo's, termijndeposito's en MBS.

Niveau 3 is samengesteld uit financiële instrumenten waarvoor de marktwaarde wordt afgeleid via waarderingstechnieken waarvan de onderliggende data niet altijd waarneembaar zijn of waarvoor het waarderingsmodel nog niet is goedgekeurd. De waardering van deze posities wordt regelmatig getest door de analyse van nieuwe transacties en de vergelijking met prijzen van tegenpartijen. Niveau 3 omvat instrumenten zoals hypothecaire leningen en leningen toegekend aan lokale en regionale overheden. De waardering van de hypotheek gebeurt door toepassing van een discounted cash flow methode waarbij het prepaymentrisico stochastisch werd gemodelleerd.

Het departement "Market Risk" bepaalt het niveau van de reële waarde voor elke transactie. Aangezien dit departement alle marktgegevens ter beschikking stelt, bezit het de expertise m.b.t. de waarneembaarheid en heeft het een duidelijk zicht op de valideringsstatus en op de betrouwbaarheid van de gebruikte modellen.

Als de waarde van de financiële instrumenten wordt gebaseerd op waarderingstechnieken die gebruikmaken van marktgegevens die niet rechtstreeks waarneembaar zijn, dan kunnen alternatieve veronderstellingen een impact hebben op het eigen vermogen en het resultaat.

Transfers tussen de waarderingsniveaus kunnen zich voordoen als de waarneembaarheid van de inputgegevens een wijziging heeft ondergaan als de waarneembaarheid van het instrument zelf is veranderd of wanneer een model gevalideerd wordt.

Obligaties die verhandeld worden op niet-actieve markten, worden gewaardeerd op basis van waarderingstechnieken. Om de portefeuille van illiquide obligaties te waarderen, gebruikt Belfius gemoduleerde spreads gebaseerd op een mengeling van fundamentele (of "through-the-cycle") informatie en marktgegevens (of "point-in-time"). Overeenkomstig de continue marktontwikkelingen, blijft Belfius zijn berekeningsmethodes voor het bepalen van de afgeleide marktspreads (mark-to-model) verfijnen via een methode die gebaseerd is op een representatieve steekproef van een ruim universum van obligatie- en CDS-prijzen.

Een geregelde "back-testing" van het Mark-to-Model wordt verricht op basis van een vergelijking tussen modelspreads (zo goed mogelijk) en marktinformatie (zelfs indien illiquide en/of potentieel minder betrouwbaar) voor illiquide posities die aan reële waarde in het mark-to model blijven. Een vergelijkbare oefening vindt eveneens plaats op modelspreads via een marktonderzoek. Modelspreads en (verondersteld) marktspreads worden op maandelijkse basis vergeleken voor verschillende risicodimensies, zoals rating, vervaldag en sector.

Derivaten worden gewaardeerd aan mid-marketprijzen waarbij de eerder beschreven cascade (niveau 1,2,3) van toepassing is. Voor reële waarden van niveau 2 wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van observeerbare marktparameters en marktconforme waarderingsmodellen. De verdisconteringsrentecurve houdt rekening met eventuele waarborgovereenkomsten. Zoals blijkt uit bovenstaande tabel zijn de derivatenposities beperkt.

A. Activa

(in duizend EUR)	31/12/16				31/12/17			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Leningen en voorschotten	117 618	980 029	5 812 392	6 910 039	146 816	945 061	4 920 333	6 012 210
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening - aandelen	1 442 349	0	0	1 442 349	1 850 524	0	0	1 850 524
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening - andere instrumenten	747 365	0	0	747 365	747 049	0	0	747 049
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	10 225 912	493 515	841 662	11 561 089	9 635 405	212 698	872 157	10 720 260
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen en niet-vastrentende effecten	1 834 528	0	169 120	2 003 648	2 383 199	0	205 786	2 588 984
TOTAAL	14 367 772	1 473 544	6 823 174	22 664 490	14 762 991	1 157 759	5 998 276	21 919 026

B. Verplichtingen

(in duizend EUR)	31/12/16				31/12/17			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Schulden aan kredietinstellingen	0	1 150 417	0	1 150 417	0	1 031 541	0	1 031 541
Deposito's van klanten	0	1	0	1	0	1	0	1
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	2 189 714	0	0	2 189 714	2 597 572	0	0	2 597 572
Derivaten	0	10 299	0	10 299	0	0	0	0
Achtergestelde schulden	0	561 986	4 464	566 450	0	585 948	0	585 948
TOTAAL	2 189 714	1 722 703	4 464	3 916 881	2 597 572	1 617 491	0	4 215 063

3. Transfer tussen niveau 1 en niveau 2 reële waarde

A. Activa

(in duizend EUR)	31/12/16		31/12/17	
	van 1 naar 2	Van 2 naar 1	van 1 naar 2	Van 2 naar 1
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties ⁽¹⁾	85 153	5 641	6 245	388 491
TOTAAL	85 153	5 641	6 245	388 491

(1) Gezien de verbeterde liquiditeit als gevolg van een hogere marktactiviteit op bepaalde obligaties, zijn deze overgedragen van niveau 2 naar niveau 1.

B. Verplichtingen

(in duizend EUR)	31/12/16		31/12/17	
	van 1 naar 2	Van 2 naar 1	van 1 naar 2	Van 2 naar 1
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	0	0
Derivaten	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

De IFRS-niveaus zijn afhankelijk van een interne liquiditeitsscore. De liquiditeitsscore is verdeeld tussen zeer liquide (hoge score) en zeer illiquide (lage score) obligaties.

Daarom heeft een kleine verandering in de liquiditeit op de markt geen invloed op de distributie van Niveau 1, 2 en 3.

Slechts een klein deel van de obligaties bevindt zich op de limiet van de liquiditeitsscore en kunnen wijzigen van Niveau 1 naar 2 of 3 en vice versa.

We hebben vastgesteld dat de belangrijkste gebeurtenissen in 2017 (ECB-beslissingen, Trump aankondigingen, Franse verkiezingen) slechts een klein effect hadden op de liquiditeitsscore. Het veranderde alleen een aantal hoge scores naar een lagere score maar had weinig effect op de algehele liquiditeitsscore.

Toch hebben de gebeurtenissen een invloed op de obligaties die zich op de limiet van de liquiditeit bevonden en hadden we transfers van N1 naar N2 (en omgekeerd) tijdens 2017.

4. Reconciliatie niveau 3

A. Activa

	Openingsbalans	Totaal gerealiseerde winst/verlies in resultatenrekening	Totaal niet-gerealiseerde winst/verlies in resultatenrekening	Totaal winst/verlies in niet-gerealiseerde resultaten	Aankoop	Verkoop	Vereffening	Transfer in niveau 3	Transfer uit niveau 3	31/12/16
(in duizend EUR)										
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	753 242	0	686	35 915	67 000	0	(3 529)	0	(11 653)	841 662
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen en niet-vastrentende effecten	490 607	0	11 965	5 060	79 436	(38 764)	(5 781)	632	(374 034)	169 120
TOTAAL	1 243 848	0	12 652	40 975	146 436	(38 764)	(9 310)	632	(385 687)	1 010 782

	Openingsbalans	Totaal gerealiseerde winst/verlies in resultatenrekening	Totaal niet-gerealiseerde winst/verlies in resultatenrekening	Totaal winst/verlies in niet-gerealiseerde resultaten	Aankoop	Verkoop	Vereffening	Transfer in niveau 3	Transfer uit niveau 3	31/12/17
(in duizend EUR)										
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - obligaties	841 662	0	143	(7 803)	98 915	0	(22 473)	0	(38 287)	872 157
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - aandelen en niet-vastrentende effecten	169 120	(125)	36 708	(2 757)	5 565	(633)	(12 693)	10 600	0	205 786
TOTAAL	1 010 782	(125)	36 851	(10 560)	104 480	(633)	(35 165)	10 600	(38 287)	1 077 943

B. Verplichtingen

	Openings- balans	Totaal gereali- seerde winst/ verlies in resulta- tenreke- ning	Totaal niet- gereali- seerde winst/ verlies in resulta- tenreke- ning	Totaal winst/ verlies in niet- gereali- seerde resultaten	Aankoop	Verkoop	Veref- fening	Transfer in niveau 3	Transfer uit niveau 3	31/12/16
(in duizend EUR)										
Derivaten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Openings- balans	Totaal gereali- seerde winst/ verlies in resulta- tenreke- ning	Totaal niet- gereali- seerde winst/ verlies in resulta- tenreke- ning	Totaal winst/ verlies in niet- gereali- seerde resultaten	Aankoop	Verkoop	Veref- fening	Transfer in niveau 3	Transfer uit niveau 3	31/12/17
(in duizend EUR)										
Derivaten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Beheersverslag

5. Sensitiviteit van niveau 3 waarderingen door alternatieve assumpties

Als de waarde van de financiële instrumenten wordt gebaseerd op waarderingstechnieken die gebruikmaken van marktgegevens die niet

rechtstreeks waarneembaar zijn, dan kunnen alternatieve veronderstellingen een impact hebben op het eigen vermogen en het resultaat.

Financieel instrument	Niet- waarneembare gegevens	Alternatieve assumptie	Impact op het resultaat (miljoen EUR)
Illiquide obligaties	Kredietspread	-10 bp	+5,11

De waardering van de niet-vastrentende effecten (niet genoteerde aandelen en fondsen) gebeurt voornamelijk op basis van informatie bezorgd door de fondsbeheerder of door middel van het gepubliceerde eigen vermogen.

Er zijn geen specifieke parameters die kunnen worden getest voor deze volledige groep van activa.

13.2. KREDIETRISICO'S

1. Financiële activa die achterstallig zijn of een specifieke waardevermindering hebben ondergaan

Een financieel actief is achterstallig zodra de tegenpartij heeft verzuimd een som te betalen die contractueel verschuldigd is. Dit wordt beschouwd contract per contract. Bijvoorbeeld, indien een tegenpartij nagelaten heeft de intrest te betalen op vervaldatum, wordt de volledige lening als achterstallig beschouwd.

Voor het forbearance-verslag over de portefeuille van hypothecaire leningen wordt verwezen naar het hoofdstuk Risicobeheer in het beheersverslag (punt 1.3).

	31/12/16			Boekwaarde van financiële activa waarvan individueel is vastgesteld dat ze een specifieke waardevermindering hebben ondergaan, voor aftrek van deze specifieke waardevermindering
	Financiële activa die achterstallig zijn maar geen specifieke waardevermindering hebben ondergaan			
	≤ 90 dagen	> 90 dagen ≤ 180 dagen	> 180 dagen	
(in duizend EUR)				
Leningen en voorschotten (tegen geamortiseerde kostprijs)	177 730	3 709	11 951	37 812
TOTAAL	177 730	3 709	11 951	37 812

	31/12/17			Boekwaarde van financiële activa waarvan individueel is vastgesteld dat ze een specifieke waardevermindering hebben ondergaan, voor aftrek van deze specifieke waardevermindering
	Financiële activa die achterstallig zijn maar geen specifieke waardevermindering hebben ondergaan			
	≤ 90 dagen	> 90 dagen ≤ 180 dagen	> 180 dagen	
(in duizend EUR)				
Leningen en voorschotten (tegen geamortiseerde kostprijs)	151 108	2 631	7 653	34 872
TOTAAL	151 108	2 631	7 653	34 872

Achterstallige bedragen zijn voornamelijk afkomstig van hypothecaire leningen.

Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa worden toegepast in overeenstemming met de waarderingsregels beschreven onder "Waardeverminderingen op financiële activa".

2. Waarborgen en andere kredietverbeteringen verkregen door inbezitneming van de aangehouden waarborg
 Nihil.

3. Waardeverminderingen op financiële activa

	Per 1 januari 2016	Aan- wending	Dotaties	Terugnages	Overige aan- passingen	Per 31 december 2016	Recupe- raties onmiddellijk geboekt in resultaten- rekening	Kosten onmiddellijk geboekt in resultaten- rekening
(in duizend EUR)								
SPECIFIEKE WAARDE- VERMINDERINGEN VOOR FINANCIËLE ACTIVA DIE INDIVIDUEEL EN COLLECTIEF GEËVA- LUEERD WORDEN	(5 547)	0	(3 091)	3 041	(1)	(5 597)	0	(976)
Hypothecaire en andere leningen	(5 547)	0	(3 091)	3 041	(1)	(5 597)	0	(976)
COLLECTIEVE WAARDE- VERMINDERINGEN	(8 606)	0	0	3 580	(18)	(8 606)	0	0
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	(1 992)	0	0	654	0	(1 338)	0	0
Hypothecaire en andere leningen	(6 614)	0	0	2 927	(17)	(3 705)	0	0
TOTAAL	(14 153)	0	(3 091)	6 621	(18)	(10 641)	0	(976)

	Per 1 januari 2017	Aan- wending	Dotaties	Terugnages	Overige aan- passingen	Per 31 december 2017	Recupe- raties onmiddellijk geboekt in resultaten- rekening	Kosten onmiddellijk geboekt in resultaten- rekening
(in duizend EUR)								
SPECIFIEKE WAARDE- VERMINDERINGEN VOOR FINANCIËLE ACTIVA DIE INDIVIDUEEL EN COLLECTIEF GEËVA- LUEERD WORDEN	(5 597)	548	(2 243)	3 177	0	(4 116)		(1 475)
Hypothecaire en andere leningen	(5 597)	548	(2 243)	3 177	0	(4 116)		(1 475)
COLLECTIEVE WAARDE- VERMINDERINGEN	(5 044)	0	0	0	0	(5 044)	0	0
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	(1 338)	0	0	0	0	(1 339)	0	0
Hypothecaire en andere leningen	(3 706)	495	(24)	0	0	(3 235)	0	0
TOTAAL	(10 641)	548	(2 243)	3 177	0	(9 160)	0	(1 475)

13.3. INFORMATIE OVER ZEKERHEDEN

1. Zekerheden die mogen verkocht worden of tot zekerheid mogen verstrekt worden

Aard van de tot zekerheid verkregen activa	Zekerheid verkregen op 31 december 2016		Zekerheid verkregen op 31 december 2017	
	Reële waarde van de zekerheden	Reële waarde van dergelijke zekerheden die verkocht zijn of tot zekerheid zijn verstrekt aan derden	Reële waarde van de zekerheden	Reële waarde van dergelijke zekerheden die verkocht zijn of tot zekerheid zijn verstrekt aan derden
(in duizend EUR)				
Aandelen	0	0	0	0
Schuldpapier	659 827	0	7 693	0
Leningen en voorschotten	0	0	0	0
Kaswaarborgen	0	0	0	0
TOTAAL	659 827	0	7 693	0

Een onderpand wordt verkregen in het kader van de activiteiten m.b.t. Terugkoopovereenkomsten en leningen van obligaties (security lending). Einde 2017 waren er geen terugkoopovereenkomsten afgesloten.

2. Verstrekte zekerheden

(in duizend EUR)	Boekwaarde van in pand gegeven financiële activa per 31 december 2016		Boekwaarde van in pand gegeven financiële activa per 31 december 2017	
	Voor verplichtingen	Voor voorwaardelijke verplichtingen	Voor verplichtingen	Voor voorwaardelijke verplichtingen
Verstrekte zekerheden	1 148 352	1 148 352	975 395	975 395

Deze tabel geeft een overzicht van de in pand gegeven financiële activa in het kader van terugkoopovereenkomsten.

3. Overdracht van financiële activa die niet in aanmerking komen voor het niet langer opnemen in de geconsolideerde balans

(in duizend EUR)	31/12/16				
	Boekwaarde van de overgedragen activa	Boekwaarde van daarmee samenhangende verplichtingen	Verplichtingen die alleen een beroep kunnen doen op de overgedragen activa		
			Reële waarde van de overgedragen activa	Reële waarde van daarmee samenhangende verplichtingen	Nettopositie
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten aan klanten	0	0	0	0	0
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	0	0	0	0	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	1 112 986	1 038 432	0	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde	0	0	0	0	0
TOTAAL	1 112 986	1 038 432	0	0	0

	31/12/17				
	Boekwaarde van de overgedragen activa	Boekwaarde van daarmee samenhangende verplichtingen	Verplichtingen die alleen een beroep kunnen doen op de overgedragen activa		
			Reële waarde van de overgedragen activa	Reële waarde van daarmee samenhangende verplichtingen	Nettopositie
(in duizend EUR)					
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten aan klanten	0	0	0	0	0
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	0	0	0	0	0
Voor verkoop beschikbare financiële activa	902 531	902 517	0	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde	0	0	0	0	0
TOTAAL	902 531	902 517	0	0	0

Deze tabel geeft een overzicht van de overgedragen financiële activa en de daarmee samenhangende verplichtingen. Daar nagenoeg alle risico's en voordelen niet overgedragen worden, blijven deze activa op de balans van Belfius Insurance. In deze tabel zijn de terugkoopovereenkomsten opgenomen.

Vermits de marktpartij niet uitsluitend verhaal heeft op de overgedragen activa, maar op de volledige schuld, zijn de kolommen "Verplichtingen die alleen een beroep kunnen doen op de overige activa" niet van toepassing.

Terugkoopovereenkomsten

Belfius Insurance gebruikt terugkoopovereenkomsten als financierings-transacties waarbij effecten worden verkocht aan een marktpartij in ruil voor cash en waarbij de overgedragen effecten op termijn teruggekocht worden. De terugkoopovereenkomsten worden afgesloten onder de algemene voorwaarden opgenomen in de toepasselijke Global Master Repurchase Agreement. De marktpartijen zijn onderworpen aan het kredietrisicoproces zoals beschreven in het beheersverslag.

Gezien nagenoeg alle risico's en voordelen van de overgedragen effecten worden behouden, blijven bijgevolg de effecten op de balans. De ontvangen cash bekomen onder deze transactie wordt opgenomen als een verplichting.

Ten gevolge deze terugkoopovereenkomsten, zijn deze activa evenwel niet meer vrij beschikbaar.

4. Security lending

(in duizend EUR)	31/12/16	31/12/17
Bond lending - gegeven	599 750	96 512
Bond lending - ontvangen	599 716	7 693

13.4. RENTEHERZIENINGSRISICO: UITSPLITSING VOLGENS RESTERENDE LOOPTIJD TOT DE VOLGENDE RENTEVOETBEPALING

(Sommige totalen kunnen afwijken als gevolg van afrondingen.)

1. 2016

A. Activa

	31/12/16									Totaal
	Op zicht en direct opeisbaar	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaald	Verlopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	
(in duizend EUR)										
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	610 216	89 015	38 996	0	0	0	634	0	(1 338)	737 523
Hypothecaire en andere leningen	0	123 662	162 558	562 304	4 489 780	21 326	31 874	0	(9 302)	5 382 201
Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	0	0	0	2 189 714	0	0	0	2 189 714
Voor verkoop beschikbare financiële activa ⁽¹⁾	0	275 219	621 794	2 381 874	5 763 378	2 346 438	196 913	2 007 405	(28 285)	13 564 737
Activa aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0	7 730	0	0	0	7 730
TOTAAL	610 216	487 896	823 347	2 944 178	10 253 158	4 972 336	229 421	2 007 405	(38 925)	22 289 034

(1) Onbepaald betreft aandelen en niet-vastrentende effecten.

B. Verplichtingen

	31/12/16									Totaal
	Op zicht en direct opeisbaar	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaald	Verlopen rente	Aanpassing naar reële waarde		
(in duizend EUR)										
Schulden aan kredietinstellingen	3 165	947 473	92 610	10 443	17 303	79 778	(355)	0		1 150 417
Deposito's van klanten	0	0	0	0	0	1	0	0		1
Financiële verplichtingen geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	0	0	0	2 189 714	0	0		2 189 714
Derivaten	0	0	0	0	0	0	0	10 299		10 299
Achtergestelde schulden	0	0	0	0	520 000	42 768	20 290	0		583 059
TOTAAL	3 165	947 473	92 610	10 443	537 303	2 312 262	19 936	10 299		3 933 490

C. Nettopositie

	31/12/16					
	Op zicht en direct opeisbaar	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaald
(in duizend EUR)						
Sensitivity gap in de balans	607 052	(459 576)	730 737	2 933 735	9 715 856	2 660 073

2. 2017

A. Activa

	31/12/17									Totaal
	Op zicht en direct opeisbaar	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaald	Verlopen rente	Aanpassing naar reële waarde	Waardevermindering	
(in duizend EUR)										
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	374 505	35 159	39 175	0	0	0	530	0	(1 338)	448 031
Hypothecaire en andere leningen	0	168 926	112 516	644 954	4 013 130	15 596	30 681	0	(7 349)	4 978 454
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financiële activa geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	0	0	0	2 597 572	0	0	0	2 597 572
Voor verkoop beschikbare financiële activa ⁽¹⁾	0	334 494	290 991	3 168 002	5 193 176	2 454 238	182 399	1 713 301	(27 356)	13 309 244
TOTAAL	374 505	538 579	442 682	3 812 956	9 206 306	5 067 406	213 609	1 713 301	(36 044)	21 333 300

(1) Onbepaald betreft aandelen en niet-vastrentende effecten.

B. Verplichtingen

	31/12/17									Totaal
	Op zicht en direct opeisbaar	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaald	Verlopen rente	Aanpassing naar reële waarde		
(in duizend EUR)										
Schulden aan kredietinstellingen	0	892 484	10 980	12 789	19 589	96 512	(813)	0	0	1 031 541
Deposito's van klanten	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Financiële verplichtingen geboekt tegen reële waarde via resultatenrekening	0	0	0	0	0	2 597 572	0	0	0	2 597 572
Achtergestelde schulden	0	0	0	0	520 000	42 768	20 285	0	0	583 053
TOTAAL	0	892 484	10 980	12 789	539 589	2 736 854	19 473	0	0	4 212 168

C. Nettopositie

	31/12/17					
	Op zicht en direct opeisbaar	Minder dan 3 maand	3 maand tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Onbepaald
(in duizend EUR)						
Sensitivity gap in de balans	374 505	(353 905)	431 703	3 800 168	8 666 717	2 330 552

Voor een analyse van de sensitiviteiten verwijzen we ook naar het hoofdstuk Risicobeheer in het beheersverslag (punt 3).

13.5. VALUTARISICO

(in duizend EUR)	31/12/16				
	EUR	Andere EU-munten	USD	Andere	Totaal
Totaal van het actief	22 909 508	76 905	0	0	22 986 414
Totaal van de verplichtingen en eigen vermogen	22 985 013	1 401	0	0	22 986 414
NETTO IN DE BALANS OPGENOMEN POSITIE	(75 504)	75 504	0	0	0
Buitenbalansposten - te ontvangen	0	0	0	0	0
Buitenbalansposten - te betalen	0	0	0	0	0
NETTOPOSITIE BUITENBALANS	0	0	0	0	0
NETTOPOSITIE	(75 504)	75 504	0	0	0

(in duizend EUR)	31/12/17				
	EUR	Andere EU-munten	USD	Andere	Totaal
Totaal van het actief	22 282 311	172 698	0	0	22 455 008
Totaal van de verplichtingen en eigen vermogen	22 451 268	3 740	0	0	22 455 008
NETTO IN DE BALANS OPGENOMEN POSITIE	(168 958)	168 958	0	0	0
Buitenbalansposten - te ontvangen	0	0	0	0	0
Buitenbalansposten - te betalen	0	0	0	0	0
NETTOPOSITIE BUITENBALANS	0	0	0	0	0
NETTOPOSITIE	(168 958)	168 958	0	0	0

Voor meer informatie omtrent het valutarisico verwijzen we naar het hoofdstuk Risicobeheer in het beheersverslag (punt 2.2).

13.6. SALDERING

	31/12/16					
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	(d)		(e) = (c) - (d)
	Bedragen niet gesaldeerd in de balans					
Financiële activa die het voorwerp uitmaken van in rechte afdwingbare master netting overeenkomsten met betrekking tot saldering en soortgelijke overeenkomsten	Brutobedrag geboekte financiële activa	Brutobedrag geboekte gesaldeerde financiële verplichtingen	Nettobedrag financiële activa opgenomen in de balans	(d) (i) Financiële instrumenten	(d) (ii) Collateral (effecten + cash) ontvangen	Nettobedrag
Derivaten onder master netting overeenkomsten	0	0	0	0	0	0
Repo-overeenkomsten met wederinkoop onder master netting overeenkomsten	55 351	0	55 351	0	55 351	0
TOTAAL	55 351	0	55 351	0	55 351	0

	31/12/17					
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	(d)		(e) = (c) - (d)
	Bedragen niet gesaldeerd in de balans					
Financiële activa die het voorwerp uitmaken van in rechte afdwingbare master netting overeenkomsten met betrekking tot saldering en soortgelijke overeenkomsten	Brutobedrag geboekte financiële activa	Brutobedrag geboekte gesaldeerde financiële verplichtingen	Nettobedrag financiële activa opgenomen in de balans	(d) (i) Financiële instrumenten	(d) (ii) Collateral (effecten + cash) ontvangen	Nettobedrag
Derivaten onder master netting overeenkomsten	0	0	0	0	0	0
Repo-overeenkomsten met wederinkoop onder master netting overeenkomsten	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0	0	0

	31/12/16					
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	(d)		(e) = (c) - (d)
	Bedragen niet gesaldeerd in de balans					
Financiële verplichtingen die het voorwerp uitmaken van in rechte afdwingbare master netting overeenkomsten met betrekking tot saldering en soortgelijke overeenkomsten	Brutobedrag geboekte financiële verplichtingen	Brutobedrag geboekte gesaldeerde financiële activa	Nettobedrag financiële activa opgenomen in de balans	(d) (i) Financiële instrumenten	(d) (ii) Collateral (effecten + cash) gegeven	Nettobedrag
Derivaten onder master netting overeenkomsten	0	0	0	0	0	0
Repo-overeenkomsten met wederinkoop onder master netting overeenkomsten	1 038 432	0	1 038 432	0	1 038 298	134
TOTAAL	1 038 432	0	1 038 432	0	1 038 298	134

	31/12/17					
	(a)	(b)	(c) = (a) - (b)	(d)		(e) = (c) - (d)
	Bedragen niet gesaldeerd in de balans					
Financiële verplichtingen die het voorwerp uitmaken van in rechte afdwingbare master netting overeenkomsten met betrekking tot saldering en soortgelijke overeenkomsten	Brutobedrag geboekte financiële verplichtingen	Brutobedrag geboekte gesaldeerde financiële activa	Nettobedrag financiële activa opgenomen in de balans	(d) (i) Financiële instrumenten	(d) (ii) Collateral (effecten + cash) gegeven	Nettobedrag
Derivaten onder master netting overeenkomsten	0	0	0	0	0	0
Repo-overeenkomsten met wederinkoop onder master netting overeenkomsten	902 531	0	902 531	902 517	0	15
TOTAAL	902 531	0	902 531	902 517	0	15

BELFIUS VERZEKERINGEN NV

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN BELFIUS INSURANCE NV OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2017 (GECONSOLIDEERDE JAARREKENING)

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Belfius Insurance NV (de “vennootschap”) en haar dochterondernemingen (samen “de groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 25 april 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Belfius Insurance NV uitgevoerd gedurende 17 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2017 omvat, de geconsolideerde resultatenrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en toelichtingen, waarvan de geconsolideerde balans 22 455 008 (000) EUR bedraagt en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van 183 578 (000) EUR (aandeel van de groep).

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep op 31 december 2017 alsook van haar geconsolideerde resultaten en van haar geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Kernpunten van de controle	Hoe onze controle de kernpunten van de controle behandelde
<p>Toereikendheid van de technische voorzieningen Leven (inclusief shadow accounting)</p> <p>Per 31 december 2017 bedragen de technische voorzieningen Leven 13 633 107 (000) EUR en vertegenwoordigen 67% van het totaal van de verplichtingen.</p> <p>De toereikendheidstest van de technische voorzieningen Leven en de toegepaste shadow accounting zijn gebaseerd op complexe modelberekeningen. Deze zijn afhankelijk van tal van economische en niet-economische assumpties met betrekking tot onzekere toekomstige gebeurtenissen, die deels berusten op oordeelsvorming van het management. Bovendien kunnen deze modelberekeningen onderhevig zijn aan fouten omwille van ontoereikende datakwaliteit, onvolledige data, of wegens tekortkomingen in de interne beheersingsmaatregelen.</p> <p>Overeenkomstig de waarderingsregels past de groep shadow accounting toe waarbij niet-gerealiseerde beleggingsresultaten uit eigen vermogen (gedeeltelijk) worden overgeboekt naar de technische voorzieningen. Deze boekhoudkundige verwerking doet zich voor wanneer de realisatie van onder het eigen vermogen opgenomen niet-gerealiseerde beleggingsresultaten van voor verkoop beschikbare financiële activa een rechtstreeks invloed heeft op de waardering van de technische voorzieningen. Per 31 december 2017 bedraagt de correctie voor shadow accounting 626 735 (000) EUR.</p> <p>Rekening houdend met het belang van deze balanspost alsook de impact op het IFRS eigen vermogen van de vennootschap ingevolge shadow accounting, beschouwen wij de toereikendheid van de technische voorzieningen Leven (inclusief shadow accounting) als een kernpunt van onze controle.</p> <p>Wij verwijzen naar de volgende toelichtingen bij de jaarrekening:</p> <ul style="list-style-type: none"> → '1. Boekhoudprincipes en waarderingsregels van de geconsolideerde jaarrekening - 9. Verzekeringscontracten'; → 'IX. Toelichtingen met betrekking tot de verzekeringsactiviteiten - 9.2. Verzekerings- contracten Leven'. 	<p>Onze auditprocedures omvatten zowel het verkrijgen van inzicht in de groep en haar omgeving, met inbegrip van de interne beheersing en het bestuur die relevant zijn voor de berekening van de technische voorzieningen Leven, als de kwantitatieve toetsing van o.m. parameters, opzet van actuariële modelberekeningen en relevante toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening. Wij hebben onze actuariële specialisten betrokken bij de uitvoer van onze werkzaamheden.</p> <p>Onze werkzaamheden inzake interne beheersing omvatten o.m.:</p> <ul style="list-style-type: none"> → het beoordelen van de opzet en implementatie van de relevante interne beheersings- maatregelen (o.m. betreffende de datakwaliteit); → het kennisnemen en beoordelen van de documentatie van de keuze van modellen en parameters, alsook de formele goedkeuring ervan door de bevoegde comités; → het kennisnemen van de verslaggeving van de onafhankelijke controlefuncties (risicobeheer en actuariële functie). <p>Onze gegevensgerichte procedures omvatten o.m.:</p> <ul style="list-style-type: none"> → het beoordelen van de geschiktheid van gehanteerde assumpties en methodologieën; → het kennisnemen van notulen van de bevoegde comités; → het controleren van de bewegingsanalyse voorbereid door de vennootschap, om de redelijkheid van de evoluties tijdens het boekjaar te beoordelen; → het controleren van de geprojecteerde kasstromen opgenomen in de toereikendheidstest om de redelijkheid ervan te beoordelen; → het steekproefsgewijs herberekenen van elementen vervat in de toereikendheidstest; → het steekproefsgewijs reconciliëren van inputdata gebruikt voor berekeningen met boekhoudkundige gegevens; → het controleren van basisgegevens gebruikt voor de waardering van de technische voorzieningen; → het controleren van de toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening aangaande verzekeringscontracten.

Waardering van financiële instrumenten waarvoor er geen genoteerde marktprijzen op actieve markten beschikbaar zijn

De financiële instrumenten die door de vennootschap gedefinieerd zijn als Niveau 2 en Niveau 3 binnen de hiërarchie van de reële waarde in het kader van IFRS 13, hebben een grotere blootstelling aan het risico van onjuiste waardering.

Wij beschouwen de bepaling van de reële waarde van de volgende financiële instrumenten van Niveau 2 en Niveau 3 als kernpunten van onze controle:

- Leningen en voorschotten van Niveau 2 ten belope van 945 061 (000) EUR en van Niveau 3 ten belope van 4 920 333 (000) EUR;
- Obligaties gerubriceerd als financiële activa beschikbaar voor verkoop van Niveau 2 ten belope van 212 698 (000) EUR en van Niveau 3 ten belope van 872 157 (000) EUR;
- Aandelen en niet-vastrentende effecten gerubriceerd als financiële activa beschikbaar voor verkoop van Niveau 3 ten belope van 205 786 (000) EUR.

De waardering van deze financiële instrumenten vereist aanzienlijke inspanningen van de vennootschap inzake middelen en bestuur. Onze beoordeling houdt rekening met verschillende criteria, waaronder:

- de complexiteit van de gehanteerde waarderingsmodellen;
- het gebrek aan (of geschiktheid van) beschikbare marktinformatie voor de waardering van deze financiële instrumenten, in het bijzonder in de huidige lage renteomgeving;
- de noodzaak tot het gebruik van nietwaarneembare marktinformatie;
- de hoge mate van oordeelsvorming nodig voor de bepaling van de reële waarde.

Het gebruik van verschillende waarderingstechnieken en/of assumpties kan aanleiding geven tot andere reële waarden die betekenisvol van elkaar kunnen afwijken. Deze factoren omvatten o.m. volgende bestanddelen:

- het gebruik van modellen voor de waardering van financiële instrumenten van Niveau 2 en Niveau 3;
- de noodzaak tot het gebruik van afgeleide en/of illiquide prijszettingparameters als input voor de waardering van instrumenten van Niveau 2 en Niveau 3.

Wij verwijzen naar de volgende toelichtingen bij de jaarrekening:

- '1. Boekhoudprincipes en waarderingsregels van de geconsolideerde jaarrekening - 8. Reële waarde van financiële instrumenten';
- 'XIII. Bijkomende toelichtingen met betrekking tot financiële instrumenten - 13.1 Reële waarde - 2. Analyse van de reële waarde van financiële instrumenten'.

Onze auditprocedures omvatten zowel het verkrijgen van inzicht in de groep en haar omgeving, met inbegrip van de interne beheersing en het bestuur die relevant zijn voor de waardering van financiële instrumenten, als de toetsing van parameters, opzet van waarderingsmodellen en relevante toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening. Wij hebben onze waarderings- specialisten betrokken bij de beoordeling en controle van de waarderingsmodellen.

Onze werkzaamheden inzake interne beheersing omvatten o.m.:

- het beoordelen van doorloopbeschrijvingen van werkelijke producttransacties teneinde ons begrip van de processen en controles in het kader van het afsluiten en registreren van transacties in financiële instrumenten te bevestigen;
- het beoordelen van de opzet en implementatie van de relevante interne beheersings- maatregelen rond het waarderingsproces van financiële instrumenten;
- het opvolgen van de geschikte en tijdige documentatie van waarderingsmodellen en parameterkeuzes, en de formele goedkeuring ervan door de bevoegde comités;
- het kennisnemen van modelvalidatierapporten opgemaakt door de onafhankelijke validatiefunctie.

Onze gegevensgerichte procedures omvatten o.m.:

- het beoordelen op steekproefbasis van marktparameters en kernassumpties toegepast in de waarderingsmodellen;
- het beoordelen of waarderingsmethodes gebaseerd zijn op marktpraktijken, ervaring van experts, marktkennis, en of deze in lijn zijn met IFRS 13;
- het identificeren van elementen met een hoog niveau van oordeelsvorming door middel van de controle van impactanalyses opgesteld door het management en rekening houdend met toelichtingen van onze waarderingspecialisten;
- het onafhankelijk herwaarderen van financiële instrumenten op steekproefbasis door onze waarderingspecialisten;
- het controleren van de toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening aangaande waarderingsaangelegenheden, om de overeenstemming met IFRS 13 te verifiëren.

Toelichting over de kapitaalspositie op basis van Solvabiliteit II-regelgeving

Sinds 1 januari 2016 is de Solvabiliteit II-regelgeving van toepassing op (her)verzekeringsondernemingen. De invoering van deze regelgeving heeft een belangrijke impact gehad op de vennootschap, o.m. omwille van de complexiteit van de berekeningen van het vereiste en beschikbaar kapitaal, en de focus die wordt gelegd op het risicobeheer.

Het vereiste kapitaal wordt berekend op basis van de Standaardformule van de Solvabiliteit II-regelgeving. Per 31 december 2017 bedraagt de geconsolideerde Solvabiliteit II-ratio 219% (na verwacht dividend). De ratio wordt berekend als de verhouding van de geconsolideerde marktwaardebalans ten opzichte van het vereiste kapitaal (Solvency Capital Requirement of SCR).

Zowel de Solvabiliteit II-marktwaardebalans als de SCR zijn gebaseerd op complexe berekeningen die gebruikmaken van belangrijke assumpties dewelke van betekenisvolle invloed zijn op de solvabiliteitsratio. Ook de kwaliteit van de gebruikte data in de berekeningen is van essentieel belang. Het bestuursproces betreffende de datakwaliteit moet gepast zijn om de volledigheid, de nauwkeurigheid en de gepastheid van de gebruikte data te waarborgen. Bovendien kan het gebruik van modelberekeningen aanleiding geven tot bepaalde onzekerheden die een invloed kunnen hebben op de solvabiliteitsratio.

Wij verwijzen naar toelichting 'X. Andere toelichtingen bij de geconsolideerde balans - 10.4 Eigen vermogen' bij de geconsolideerde jaarrekening.

Onze auditprocedures zijn erop gericht om materiële afwijkingen van de solvabiliteitsratio te onderkennen. Zij omvatten zowel het verkrijgen van inzicht in de groep en haar omgeving, met inbegrip van de interne beheersing en het bestuur die relevant zijn voor de berekening van de solvabiliteitsratio. Wij hebben onze waarderings- en actuariale specialisten betrokken bij onze werkzaamheden.

Onze werkzaamheden inzake interne beheersing omvatten o.m.:

- het beoordelen van de opzet en implementatie van de relevante interne beheersings- maatregelen (o.m. betreffende de datakwaliteit);
- het kennisnemen en beoordelen van de documentatie van de keuze van modellen en parameters, alsook de formele goedkeuring ervan door de bevoegde comités;
- het kennisnemen van de verslaggeving van de onafhankelijke controlefuncties (risicobeheer en actuariale functie).

Onze gegevensgerichte procedures omvatten o.m.:

- het beoordelen van de toegepaste assumpties op hun redelijkheid;
- het controleren van de aanpassingen voor de overgang van de IFRS-balans naar de Solvabiliteit II-marktwaardebalans inzake juistheid en volledigheid. Onze procedures omvatten o.m.:
 - het beoordelen van de parameters en modellen voor de bepaling van de kasstromen die gebruikt worden in de waardering van de technische voorzieningen;
 - het controleren van de juistheid en volledigheid van de inputdata die gebruikt wordt voor de berekening van de SCR; en
 - het controleren van de berekening van het vereiste kapitaal per risicocomponent, in lijn met de Standaardformule van de Solvabiliteit II-regelgeving;
- het controleren van de bewegingsanalyse opgesteld door de vennootschap, om de redelijkheid van de evoluties tijdens het boekjaar te beoordelen voor wat betreft de solvabiliteitsratio, het vereiste kapitaal per risicocomponent en de marktwaardebalans.

Continuïteit en integriteit van de IT-systemen

Aangezien de IT-infrastructuur essentieel is voor de continuïteit en integriteit van de operationele activiteiten van de groep en haar financiële en prudentiële verslaggeving, beschouwen wij deze als een kernpunt van onze controle.

Onze beoordeling houdt rekening met:

- de verscheidenheid aan IT-applicaties;
- het hoge volume aan transacties;
- het feit dat verschillende applicaties intern werden ontwikkeld of op maat gemaakt;
- het feit dat kwalitatieve informatie, vastgelegd op transactieniveau door de operationele departementen, van essentieel belang is voor de financiële verslaggeving (o.m. de aard van transacties en tegenpartijen);
- het feit dat belangrijke elementen van de IT-infrastructuur worden uitbesteed.

Wij hebben onze IT-auditspecialisten betrokken bij het uitvoeren van onze werkzaamheden.

Onze werkzaamheden omvatten o.m.:

- het beoordelen van de interne beheersing van de algemene IT-beheersmaatregelen (General IT Controls) die van essentieel belang zijn voor de financiële verslaggeving;
- het beoordelen van de interne beheersing van de aanvullende interne beheersmaatregelen van het financiële, operationele en IT-departement aangaande de integriteit en kwaliteit van de gegevens en hun doorstroming vanuit de operationele applicaties naar de applicaties voor financiële verslaggeving.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven, alsook voor het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen ander realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. Wij voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verlag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag¹ over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport².

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien in 2018) bij de internationale auditstandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, na te gaan, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor boekjaar afgesloten op 31 december 2017 en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, zijnde:

- Kerncijfers van Belfius Insurance;
- Overige informatie (Boodschap van de voorzitters en Aanvullende inlichtingen).

een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. Wij formuleren en zullen geen enkele vorm van assurance-conclusie formuleren omtrent het jaarrapport.

De vennootschap is vrijgesteld van de verklaring van niet-financiële informatie, zoals vereist op grond van artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, aangezien zij een dochtervennootschap is en zij (samen met haar dochtervennootschappen) is opgenomen in het geconsolideerd jaarverslag van Belfius Bank NV, dat de niet-financiële verklaring van de groep bevat.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Er werden geen opdrachten verricht die door de wet als onverenigbaar met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening beschouwd worden en ons bedrijfsrevisorenkantoor en, in voorkomend geval, ons netwerk, zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de groep.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Zaventem, 4 april 2018

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door

Dirk Vlamincx
Bart Dewael

¹ Het jaarverslag opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen heeft in het jaarrapport van Belfius Insurance NV de benaming 'Beheersverslag'.

² De term 'jaarrapport' in de context van de ISA's heeft bij Belfius Insurance NV de benaming 'Jaarverslag'.

AANVULLENDE INLICHTINGEN

ALGEMENE GEGEVENS VAN BELFIUS INSURANCE

Maatschappelijke benaming

Belfius Insurance nv

Contact

Tel.: +32 2 286 76 11

Algemeen postadres

Karel Rogierplein 11
1210 Brussel

Ondernemingsnummer

RPR Brussel BTW BE 0405.764.064

Verzekeringsonderneming toegelaten onder
codenummer 0037

CONTACT

Wenst u meer info over Belfius Insurance?

Stuur dan een mail naar
communication@belfius-insurance.be

U kunt ons ook bereiken op +32 2 286 76 11
(ma-do: 8.30 uur - 17 uur/vrij: 8.30 uur - 16.30 uur).

Uiteraard kunt u ons ook volgen op:

[LinkedIn.com/company/belfius-insurance](https://www.linkedin.com/company/belfius-insurance)
of via onze website www.belfius-insurance.be